

တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း (၃)

နတ်နွယ်

ပုဂံစာအုပ်အမှတ် ၃၄၄

တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း ၃

မိမိနှင့် စာပေအရိပ်အယောင်ပုံရိပ်များ

နတ်နွယ်

တောင်အကြောင်း တောင်အကြောင်း ၃

မိမိနှင့် စာပေအရိပ်အယောင်ပုံရိပ်များ

စာမူခွင့်ပြုအမှတ်	၄၀၀၃၆၂၀၃၀၇
မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုအမှတ်	၄၀၀၇၁၀၀၇၀၇
ပုံနှိပ်ခြင်း	ပထမအကြိမ်၊ ၂၀၀၇
အုပ်ရေ	၁၀၀၀
မျက်နှာပုံးပန်းချီ	ဇော်ဝင်း (ငှက်ပျောသီး)

ဒေါ်ခိုင်ခိုင်ဦး (၀၄၁၃၈)၊ ပုဂံစာအုပ်တိုက်
 အမှတ် ၈၀၉ (A) ၊ ဇေယျာသုခလမ်း၊ မေတ္တာညွန့်ရပ်ကွက်
 တာမွေမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေသည်။
 ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၁၀၀၃၈၊ ၅၄၄၃၂၁

ဒေါ်နီနီခိုင် (၀၇၁၃၅)၊ သီရိမေရောင်စုံပုံနှိပ်တိုက်
 အမှတ် ၁၉၊ လမ်း ၉၀၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်
 ရန်ကုန်မြို့တွင် ရိုက်နှိပ်သည်။

တန်ဖိုး (၁၅၀၀ ကျပ်)

မာတိကာ

စာရေးသူ၏အမှာ

၇

အပိုင်း (က)

၁။ မိတ်ဆွေလား ရန်သူလား	၉
၂။ ဟိုတုန်းက မျက်နှာပုံးများ	၁၅
၃။ တစ်ပုဒ်တည်းသောကဗျာ	၂၃
၄။ လောကနတ်၊ မိုးကောင်းဘုရားလမ်း၊ မြို့တော်ခန်းမ	၃၀
၅။ မြန်မာဝတ္ထုအလားအလာ	၃၆
၆။ ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ	၄၂
၇။ အာဂန္တုပြဿနာ	၅၀
၈။ စာရေးဆရာနှင့် အယ်ဒီတာ	၅၆
၉။ စာရေးဆရာများ၏ ဆယ်စုနှစ်များ	၆၂
၁၀။ ဆယ်စုနှစ်အလွမ်းများ	၆၈
၁၁။ စာအုပ်တန်းမှာ လမ်းလျှောက်ခြင်း	၇၄
၁၂။ မိမိနှင့် ငါးမန်းဖြူကြီး	၇၈
၁၃။ စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာ	၈၂
၁၄။ ဟောပြောဖော် စာရေးဆရာမများ	၈၈
၁၅။ မြန်မာဝတ္ထုရှည် နှစ်တစ်ရာခရီး	၉၅
၁၆။ မန်းသူရိယ နှစ် ၁၀၀	၉၉
၁၇။ ပွင့်ဖူးလာသော မဂ္ဂဇင်းများ	၁၀၃
၁၈။ စာရေးဆရာ၏ မူရင်းလုပ်ငန်း	၁၀၇
၁၉။ စာအုပ်ဟောင်း စာအုပ်ကောင်းများ	၁၁၂
၂၀။ မဂ္ဂဇင်းနှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများ	၁၁၇
၂၁။ မလိခနှင့်ပတ်သက်၍	၁၂၂
၂၂။ သုံးကြောင်းကဗျာနှင့် တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို	၁၂၆

အပိုင်း (၁)

၁။ ဦးစံရှားပေါင်းချုပ်	၁၃၁
၂။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲ (၁၈၈၅ - ၁၈၉၅)	၁၃၅
၃။ အာတီနှင့် ပဉ္စရူပ	၁၄၇
၄။ အကောင်းဆုံးနှင့် ပေါင်းချုပ်ဟု ဆိုကြရာဝယ်	၁၅၅
၅။ မမေ့သင့်ဘဲ မေ့နေသော စာအုပ်များ	၁၆၁
၆။ နိုင်ငံရေးဟု ဆိုကြရာဝယ်	၁၆၆
၇။ ၆၀ ရတနာ	၁၇၀
၈။ ပုဂံဈေးနှင့် ခရီးသွားဗိဒိယို	၁၇၇
၉။ ဝတ္ထုတိုဟူသည်မှာ	၁၈၂

စာရေးသူ၏ အမှာ

မိမိသည် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ နွယ်နီမဂ္ဂဇင်း၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်းနှင့် ရွှေမဂ္ဂဇင်း တို့တွင် 'တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခဲ့ရာ ယင်းဆောင်းပါးများကို စုစည်းလျက် တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း ၁ 'မိမိနှင့် စာရေးဆရာများ' နှင့် တောအကြောင်းတောင်အကြောင်း ၂ 'မိမိနှင့် စာပေလှိုင်းဂယက်များ' တို့ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ယခု တောအကြောင်းတောင်အကြောင်း ၃ အဖြစ် 'မိမိနှင့် စာပေအရိပ်အယောင်ပုံရိပ်များ' ကို ထုတ်ဝေလိုက်ပါသည်။

တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း ဆောင်းပါးများဟု ဆိုသော်လည်း အကြောင်းစပ်လျဉ်းသဖြင့် ကောလိယ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသားသော ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်၊ နတ်သျှင်နောင်မဂ္ဂဇင်း၊ ဟန်သစ်မဂ္ဂဇင်းနှင့် မိုးဂျာနယ်တို့တွင် ပါဝင်သော ဆောင်းပါးသုံးပုဒ်တို့ကို ဖြည့်စွက်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ယင်းဆောင်းပါးများကို ဖော်ပြပေးသော မဂ္ဂဇင်းများနှင့် အယ်ဒီတာများကို လည်းကောင်း၊ စာအုပ်အဖြစ် စုစည်းထုတ်ဝေပေးသော စာအုပ်တိုက်များကို လည်းကောင်း၊ ဂရုတစိုက်ဖတ်ရှုသော စာဖတ်သူများကိုလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။

နတ်နွယ်
၁၈၊ ၉၊ ၂၀၀၆

အပိုင်း (က)

မိတ်ဆွေလား ရန်သူလား

(၁)

၁၉၆၇ ခု၊ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်နေ့ကဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာမိုးဝေ ထိတစ်စောင် ထိုးသည်။ အတိတ်မှာ Life Begins At forty ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့သည် သူ၏ အသက် ၄၀ ပြည့် မွေးနေ့ဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝသည် အသက် ၄၀ တွင် စသည်ဆိုသော သိုးဆောင်း ဆိုရိုး စကားကို သူ နှစ်သက် လက်ခံခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မိုးဝေသည် လူ့ဘဝ စတင်ပြီး ၂၈ ရက် အကြာတွင် ကွယ်လွန်သွားသည်။ သူ၏ကိုယ်စားအဖြစ် မိုးဝေ စာပေမဂ္ဂဇင်းကို ထားရစ်ခဲ့သည်။

ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာများထဲတွင် သိန်းဖေမြင့် သည် အသက် ၄၀ ပြည့် စဉ်က ဆန်းကဖီးတွင် အထိမ်းအမှတ် ဧည့်ခံပွဲတစ်ခု လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအကြောင်းကို ဒဂုန်တာရာက ဆောင်းပါး ရေးခဲ့သည်။ ယခု ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင်များအနက် မင်းကျော်က သူ၏ အသက် ၄၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်နှင့် ကိုယ်တိုင်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ 'ခွေးညို' ကို ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ သူနှင့် ကျွန်တော် တစ်ခုတည်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်က သူ့ထက် ၁ လနှင့် ၆ ရက် ကြီးသည်။

မန္တလေးသားစာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ စာအုပ်ကြော်ငြာတစ်ခုတွေ့ရသည်။ 'ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ အသက် ၄၀ ပြည့်လာပြီဆိုတော့ ရေးသင့်ပြီ ထင်သည်' ဟု သူ့ကြော်ငြာတွင် ဆိုထားသည်။ သူ့စာအုပ်၏အမည်က 'ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ ကွန်မြူနစ်' သူ့စာအုပ် ထွက်လာသည် မတွေ့ရသေး။ သူ ဘာတွေရေးမည်မသိ။

ကျွန်တော်နှင့် အသက် မတိမ်းမယိမ်းများဖြစ်ကြပြီး စာပေလောကနှင့် အခြား

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

လူထုလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုများတွင် အတူတကွ ရုန်းကန် လှုပ်ရှားခဲ့ကြရသော နေသွေးနီနှင့် မောင်နေဝင်းတို့လည်း အသက် ၄၀ ကျော်ခဲ့ကြပြီ ဖြစ်သည်။ သူတို့ထံမှ ဘာသံမျှ မကြားလိုက်ရ။

ကျွန်တော်အသက် ၄၀ ပြည့်သည့်နေ့ကမူ မည်သည့်ရဲဘော်များ၊ မိတ်ဆွေများကိုမျှ အသိမပေးဘဲ ဇနီးနှင့် သားသမီး ၆ ယောက်ကိုခေါ်ကာ အာရှဓာတ်ပုံတိုက်တွင် မိသားစုဓာတ်ပုံ ရိုက်ကူးခဲ့သည်။ ယင်း ဓာတ်ပုံတိုက်တွင် ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော်အမျိုးသမီး ၁၀ နှစ်မြောက် မင်္ဂလာအထိမ်းအမှတ် ဓာတ်ပုံရိုက်ခဲ့ဖူးသည်။

(၂)

'ခွေးညို' ကို ဖတ်ပြီး ကျွန်တော် ငေးနေမိသည်။ လူတစ်ယောက်၏ဘဝနှင့် လူတစ်ယောက်၏ ဘဝသည် တူနိုင်ကြသည် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် တူညီသောအချက် တချို့ ရှိသည်။ မိဘများတွင် အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းများရှိသဖြင့် ကိုယ့်ဘဝကိုယ် လမ်းကြောင်းခွဲရသည်များ တူပါသည်။ ပညာသင်ကြားနေစဉ်အတွင်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နှင့် ပြည်တွင်းစစ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်များ တူပါသည်။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်လည်း ကိုယ်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရန် စိတ်ကူးရှိပါသည်။ ယင်းသို့ ရေးသည့်နေရာတွင် အသက်အရွယ်နှင့် ပိုင်းခြားပြီး ရေးသားခြင်းမပြုဘဲ ကျွန်တော်ဘဝကို အလွှာသုံးခုလွှာပြီး ရေးသားလိုပါသည်။

ယင်းအလွှာသုံးခုသည် တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်ပေါ်နေပါသည်။ အလွှာတစ်ခုနှင့် တစ်ခုမှာလည်း အနည်းနှင့်အများတော့ ဆက်နွယ်လျက်ရှိပါသည်။ အပြန်အလှန် အကျိုးပြုလျက်ရှိပါသည်။ ယင်းအလွှာသုံးခုမှာ ကျွန်တော်၏ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာများကို အခြေပြုသော မိဘ၊ ဆွေမျိုး၊ ပညာသင်ကြားရေး၊ ချစ်ရေး၊ ကြိုက်ရေး၊ မိသားစုစသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအလွှာ။ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ထိစပ်နေသော လူထုလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုအလွှာ။ ထို့နောက် လုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သော စာပေရေးအလွှာ။

သို့သော် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအလွှာနှင့် လှုပ်ရှားမှုအလွှာကို မည်သည့်အချိန်အခါတွင်မှ ရေးဖြစ်မည်မသိပါ။ ရေးဖြစ်ချင်မှလည်း ရေးဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ ရေးဖြစ်ပါကလည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေမှုအတွက် စဉ်းစားရပါမည်။ မိမိကွယ်လွန်ပြီးမှ ထုတ်ဝေသည်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

သူများတွေရေးသည့် 'ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအလွှာ' များကို ကျွန်တော် ဖတ်ပါသည်။

သို့သော် မိမိ၏ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအလွှာကို မည်သို့ရေးရမှန်းမသိပါ။ မည်သည့်အပိုင်းတွေ ထည့်သွင်းပြီး မည်သည့်အပိုင်းတွေ ချန်ခဲ့ရမည်မသိပါ။ ကျွန်တော်ရေးချင်သည်များ ရှိပါသည်။ ရေးသင့် မရေးသင့် မဝေခွဲနိုင်ပါ။

လှုပ်ရှားမှုအရာတွင်လည်း စဉ်းစားစရာတွေဖြစ်သည်။ တချို့အကြောင်းအရာ များသည် ထုတ်ဖော်ရန် အချိန်မကျသေးပါ။ အချို့အကြောင်းအရာများသည် သတိ ထား၍ ရေးရပါသည်။ စောစောက ပြုနေသောအရာများ မည်းသွားပါသည်။ စောစောက မည်းနေသောအရာများ ဖြူလာပါသည်။ အချို့သောအရာများသည် အဖြူလာ။ အမည်းလား ခွဲခြား၍ မရနိုင်ပါ။

စာပေရေးအလွှာကိုမူလွန်ခဲ့သောဆယ်နှစ်ကျော်ကျော်ကတည်းကရေးချင်သည်။ ရေးမည်ဟု ဝိုင်းဖြတ်ခဲ့သည်။

ယင်းကြောင့် 'စာရေးဆရာအဖြစ်သို့' ဟူသော စာအုပ်ကို ကြေညာခဲ့သည်။

(၃)

'စာရေးဆရာအဖြစ်သို့' သည် စာရေးဆရာတစ်ယောက်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ မဟုတ်နိုင်ပါ။ စာပေလောကထဲသို့ ဝင်ရောက်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရင်း တွေ့ကြုံရသော အကြောင်း ခြင်းရာများသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။ မိမိဖတ်ခဲ့သော စာအုပ်များအကြောင်း၊ မိမိနှင့် ထိတွေ့သော စာပေအနုပညာရှင်များအကြောင်း၊ မိမိနှင့်ပတ်သက်ခဲ့သော စာနယ်ဇင်း များအကြောင်း၊ မိမိ၏ စာများအကြောင်း။

မိမိဖတ်ခဲ့သောစာအုပ်များအကြောင်းရေးသားရာတွင် မိမိအပေါ်တွင် မည်ကဲ့သို့ အကျိုးသက်ရောက်စေသည် သို့မဟုတ် အကျိုးဆုတ်ယုတ်စေသည်ကို မခြွင်းမချန် ရေးလိုသည်။

စာရေးဆရာအဖြစ်သို့ ရုန်းကန်ဝင်ရောက်ရာတွင် စာရေးဖော်များ၏ အကူအညီ ရသည်လည်းရှိသည်။ အနှောင့်အယှက်ပြုခံရသည်လည်း ရှိသည်။ အထင်အမြင် မှားယွင်းကြသည်လည်း ရှိသည်။

စာရေးဆရာတစ်ယောက်အဖြစ်သို့ကြိုးပမ်းရာတွင် စာနယ်ဇင်းများနှင့် ပတ်သက် ရသည်။ အယ်ဒီတာများ၊ ထုတ်ဝေသူများနှင့် ထိတွေ့ရသည်။ သူတို့အကြောင်းတွေကို ချွန်ထား၍ မရနိုင်ပါ။

စာနယ်ဇင်းများအကြောင်းရေးလျှင် 'ကျွန်တော်နှင့် လူထု'၊ 'ကျွန်တော်နှင့်

စုံထောက်၊ 'ကျွန်တော်နှင့် လျှို့ဝှက်သည်းဖို' ဟူ၍ စာနယ်ဇင်းတစ်စုစီနှင့် ထိတွေ့မှု အကြောင်း ရေးချင်သည်။ အချို့စာနယ်ဇင်းများတွင် ကျွန်တော်စာမူ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မပါဝင်ဖူးပါ။ အဘယ့်ကြောင့် မပါဝင်သည်ကိုလည်း ဖော်ပြဖို့ လိုပါသည်။

အယ်ဒီတာနှင့် ထုတ်ဝေသူများအကြောင်း ရေးသည့်နေရာတွင်လည်း ကန့်လန့်ကာ နောက်ကွယ်က အဖြစ်အပျက်များကို လှစ်ပြချင်သည်။ 'ကျွန်တော်နှင့် ပုဂံ'၊ 'ကျွန်တော်နှင့် နံ့သာ' စသည်ဖြင့်။ မိမိစာများအကြောင်းလည်း ပြောချင်သည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို မိမိ အဘယ်သို့ရေးခဲ့ပုံ၊ ရေးပြီးသောအခါ မိမိဘာသာ အဘယ်သို့ သဘောထားပုံ၊ အခြားသူများ၏ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ချက်နှင့် မိမိကိုယ်တိုင် ဝေဖန် ဆန်းစစ်ချက်တို့ကို ယှဉ်ပြလိုသည်။ ဥပမာ 'ကျွန်တော်နှင့် အပြာအဝါ'၊ 'ကျွန်တော်နှင့် မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း'၊ 'ကျွန်တော်နှင့် တံခွန်တိုင်မောင်နှမများ' စသည်ဖြင့်။

သို့သော် 'စာရေးဆရာအဖြစ်သို့' သည် ယနေ့တိုင် ထွက်ပေါ်မလာသေးပါ။ ကျွန်တော် အကြိမ်ကြိမ်ရေးကြည့်ခဲ့သည်။ ထစ်နေသည်။ တုံ့နေသည်။

(၄)

နောက်ဆုံးတွင် 'စာရေးဆရာအဖြစ်သို့' ၏ နမူနာ အပိုင်းအစများအဖြစ် 'မိုးဝေ' တွင် 'တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း' ယူပြီး ရေးကြည့်ခဲ့သည်။ ရရှိသည့် အကျိုး ကျေးဇူးမှာ ရန်သူများ တိုးလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မိတ်ဆွေဟု ထင်နေရသူများ ရန်သူ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြသည်။ သူများတွေနှင့် ပြဿနာမဖြစ်အောင် ချန်သင့်တာ ကလေးတွေ ချန်ပြီး ရေးလို့ ရပါသည်။ သာသာထိုးထိုးပင် လုပ်ပေးနိုင်ပါသည်။ သို့သော် မလုပ်ချင်ပါ။ မလုပ်တတ်၍ မဟုတ်ပါ။

ယခုတော့ 'တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း' ကိုပင် ကန့်လန့်ကာချထား လိုက်ရသည်။ လွန်ခဲ့သည့် လေးငါးလက တစ်ပုဒ်ရေးကြည့်သေးသည်။ ရေးပြီးသော အခါ မိမိဘာသာ ပြန်ပယ်ခဲ့သည်။ တစ်ကြောင်းစ နှစ်ကြောင်းစပင် မဖြတ်ချင်ပါ။ မထည့်ဘဲ ထားခဲ့သည်က ကောင်းပါသေးသည်။

ကျွန်တော်၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိတွင် ကိုယ့်အလွှာဖြစ်သော စာပေရေးအလွှာ သည်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအလွှာနှင့် လှုပ်ရှားမှုအလွှာများနည်းတူ ဘယ်သောအခါတွင်မျှ ရေးဖြစ်တော့မည် မသိပါ။ ရေးဖြစ်ခဲ့လျှင်လည်း မိမိကွယ်လွန်ပြီးသည့် နောက်ပိုင်းတွင်မှ ထုတ်ဝေဖြစ်လိမ့်မည်ဟုထင်ပါသည်။

ကျွန်တော်တွင် မိတ်ဆွေများရှိမှန်း သိပါသည်။ မိတ်ဆွေများရှိလျှင် ရန်သူများလည်း ရှိပေလိမ့်မည်။ မိတ်ဆွေနှင့်ရန်သူရှိလျှင် မိတ်ဆွေလား၊ ရန်သူလား ကွဲပြားသူများလည်း ရှိပါလိမ့်မည်။ မိတ်ဆွေဟုထင်နေရာမှ ရန်သူဖြစ်သွားသူများကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။ ရန်သူဟုထင်နေရာမှ မိတ်ဆွေဖြစ်လာသူများ ရှိနိုင်ပါသည်။

သို့သော် မည်သူသည် ရန်သူကို လိုချင်ပါမည်နည်း။ မိတ်ဆွေကိုသာ အလိုရှိပေလိမ့်မည်။ မိမိတွင် ရန်သူမရှိဟု ပြောလိုသည်။ မိမိကမည်သူကိုမျှ ရန်သူဟု သဘောမထားကြောင်း ကြေညာလိုသည်။

သို့သော် ကျွန်တော်တို့သည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲကို ယုံကြည်ကြသူများ မဟုတ်ပါလား။ စာပေသည် လူတန်းစားတိုက်ပွဲအတွင်း၌ မိမိနှင့်ပတ်သက်သော လူတန်းစားဘက်မှနေ၍ တိုက်ပွဲလက်နက်အဖြစ် ပါဝင်နေသည်မဟုတ်ပါလား။

မိမိသည် အလုပ်သမားလူတန်းစားဘက်မှ ရပ်တည်နေခဲ့လျှင်၊ မိမိတော်လှန်သော ပြည်သူလူထုဘက်မှ ရပ်တည်နေခဲ့လျှင်၊ အရင်းရှင် ဘက်တော်သားများနှင့် တော်လှန်ဆန့်ကျင်သူများသည် ရန်သူများသာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ထို့အတူ မိမိသည် အရင်းရှင် လူ့ဘောင်တွင်ရှိနေခဲ့လျှင် ပစ္စည်းမဲ့လူထုကြီးနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများသည် မိမိ၏ရန်သူများသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မိမိအနေနှင့် မည်သည့်လူတန်းစားဘက်တွင် ရပ်တည်သည်ကို မိမိဘာသာတွက်ချက်ရန်သာဖြစ်သည်။ မိမိရပ်တည်သော ဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည်မိမိ၏မိတ်ဆွေများဖြစ်ပြီး မိမိနှင့်ဆန့်ကျင်သောဘက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ရန်သူများသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

(၅)

မိုးဝေစာပေမဂ္ဂဇင်းကို ကျွန်တော်တို့ ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ ထက်မြက်သော ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများကို မဏ္ဍိုင်ပြုခဲ့ကြသည်။ မိတ်ဆွေများက ကြိုဆိုခဲ့ကြသည်။ ရန်သူများက ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ကြသည်။

ယခုတလော ကျွန်တော်၏ တောအကြောင်း တောင်အကြောင်းသည် သာမက အခြား ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ မပါသည်မှာလည်း အတော်ကလေးကြာသွားပြီဖြစ်သည်။ မှန်ရည် ဆည်းဆာတွင် ရှည်လျားသော အရိပ်သဏ္ဍာန်များ မေးခိုက်နေကြသည်။ မိတ်ဆွေလား၊ ရန်သူလား မကွဲပြားပါ။ ကျွန်တော်တို့က တိုးတိုးတိတ်တိတ် မေးကြည့်သည်။ အဖြေ ဝိုးဝါးသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ပရိသတ်ကလည်း အားမလိုအားမရ ရှိနေကြသည်။ အမှားအမှန်ကို သူတို့ ကိုယ်တိုင်ပင် မြင်တွေ့လိုကြသည်။ သူတို့ကိုယ်တိုင် ဝေဖန်ဆန်းစစ်လိုကြသည်။ မီးတွေပိတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ငြိမ်နေကြသည်ကို သူတို့ ကြာရှည်သည်းခံနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

လူတစ်ယောက်သည် ပထမအရွယ်တွင် ကွန်မြူနစ်ဖြစ်ပြီး ဒုတိယအရွယ်တွင် လစ်ဘရယ်ဖြစ်ကာ တတိယအရွယ်တွင် ကွန်ဆာဗေးတစ်ဖြစ်သွားသည်ဟု အဆို ရှိသည်။

ကျွန်တော်တို့သည် အသက်လေးဆယ်အရွယ်တွင် မီးခလုတ်ကိုပွင့်ပြီး မှောင်ရိပ် ထဲမှာ မပိရိုးဝါးသဏ္ဍာန်များကို မိတ်ဆွေလား၊ ရန်သူလားဟု ရဲရဲစွာ မကြည့်ဝံ့ကြတော့ ပြီလား။ အသက် ၄၀ အတွင်းတွင်မှ ဘဝစတင်ရသည်ဟု စာရေးဆရာမိုးဝေက ယုံကြည်ခဲ့ပါသည်။ ဤမဂ္ဂဇင်းသည် သူ့ကိုအကြောင်းပြုပြီး ပေါ်ထွက်လာသော မဂ္ဂဇင်း မဟုတ်ပါလား။

မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၏ မီးမောင်းကြီးများကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်နိုင်ရန် ကျွန်တော်တို့ ဝိုင်းဝန်းအားထုတ်ရပါမည်။

မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း၊ သြဂုတ်၊ ၁၉၇၃

ဟိုတုန်းက မျက်နှာပုံးများ

(၁)

သည်ကနေ့မျက်နှာပုံးတွေကို မြင်တွေ့နေရာမှ ဟိုတုန်းက မျက်နှာပုံးတွေကို ဖြုန်းခနဲ တစုတဝေးကြီး မြင်တွေ့လိုက်ရသောအခါ အတော်ကြီးကို ပြောင်းလဲသွားပါပကော လားဟု ပြက်ပြက်ထင်ထင် သိမြင်ခံစားလိုက်ရသည်။

အမှန်တော့ သည်မျက်နှာပုံးတွေကို အကုန်လုံး မတွေ့ရှိဖူးသည့်တိုင် အတော်များများလောက်ကိုကား မိမိတို့ မြင်တွေ့သိရှိဖူးကြသည်။ သို့သော် ယခုလို စနစ်တကျ စိစစ်စဉ်စဉ် စုစုစည်းစည်းကား မဟုတ်ချေ။

စာနယ်ဇင်း မျက်နှာပုံးပန်းချီ ဓာတ်ပုံများကို ပြပွဲအဖြစ် ခင်းကျင်းပြသသည်မှာ ယခုအကြိမ်သည် ပထမဆုံးအကြိမ်ပင်ဖြစ်တော့သည်။ 'စာနယ်ဇင်းစုံ ခေတ်ကြေးမုံ' ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ခေတ်အဆက်ဆက်က ထုတ်ဝေခဲ့သော သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများနှင့် စာအုပ်များ၊ ပြက္ခဒိန်များမှသည် ပိုစတာများအထိ ရနိုင်သမျှ ရှာဖွေစုဆောင်းလျက် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ 'စာနယ်ဇင်း မျက်နှာပုံးပန်းချီ ဓာတ်ပုံပြပွဲ' တစ်ရပ် ခင်းကျင်း တင်ဆက်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကဏ္ဍကြီး ၁၁ ခု ခွဲခြားပြီး ပြကွက်ပေါင်း ၁၀၀၀ မျှရှိပေသည်။

(၂)

ပြပွဲကျင်းပရာ ဦးဝိစာရလမ်းရှိ တပ်မတော်ခန်းမအတွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်နှင့် ခန်းမကြီး၏ အလယ်ဗဟိုရှိ မျက်နှာစာပြကွက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

နေဝင်းတို့၏ ဗမာ့တပ်မတော်စစ်ဝတ်စုံဖြင့် ကိုယ်တစ်ပိုင်းပုံကြီးများ ချိတ်ဆွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်ကပ်လျက်တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်စပ်လျဉ်းသော စာအုပ် ၇ အုပ်၏ မျက်နှာပုံးများကိုလည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းပုံနှင့် ကပ်လျက် နေရာတွင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသော စာအုပ် ၇ အုပ်၏ မျက်နှာပုံးများကို ပုံကြီးချဲ့ပြီး တင်ပြထားသည်။

သတင်းစာကဏ္ဍတွင် သတင်းစာခေတ်ဦးပိုင်းကာလ၊ လွတ်လပ်ရေးအကြံနှင့် လွတ်လပ်ရေးရပြီးစကာလ၊ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကာလဟူ၍ ကဏ္ဍသုံးရပ် ခွဲခြားပြီး သတင်းစာပေါင်း ၁၁၂ စောင်ကို တင်ပြထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး ထုတ်ဝေသော The Maulmain Chronicle မှသည် ယနေ့ ထုတ်ဝေလျက်ရှိသော ပြည်သူပိုင်သတင်းစာများအထိ ဖြစ်သည်။

The Maulmain Chronicle မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံးသော သတင်းစာဟု ဆိုရသော်လည်း မြန်မာဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခြင်းကား မဟုတ်ချေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၈၃၆ ခု မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာမှာ ဂျော့ဟော့ကင်ဖြစ်သည်။

ဒုတိယထုတ်ဝေသော ဆဉ့်တူဂီသတင်းစာမှာလည်း မြန်မာဘာသာနှင့်မဟုတ်ဘဲ တိုင်းရင်းသား စကောကရင်ဘာသာဖြင့် ဖြစ်သည်။ မြန်မာလို မိုးသောက်ကြယ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပြီး ၁၈၄၃ ခုနှစ်တွင် ထားဝယ်မြို့မှ ထုတ်ဝေသည်။

မြန်မာဘာသာဖြင့် ပထမဆုံးထုတ်ဝေသော သတင်းစာမှာ ဓမ္မသတင်းစာ ဖြစ်သည်။ ၁၈၄၃ ခုနှစ်တွင် မော်လမြိုင်မြို့ ခရစ်ယာန်သာသနာပြုအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသည်။

မြန်မာအစိုးရ၏ ပထမဆုံးသတင်းစာဖြစ်သော မန္တလေးနေပြည်တော် ရတနာပုံ သတင်းစာကို ၁၈၇၄ ခုနှစ် (၁၂၃၆ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၁၄ ရက်) တွင် မင်းတုန်း မင်းကြီးက ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာများမှာ ဦးအဟိန်းနှင့် ဘိုးဝဇီရတို့ ဖြစ်သည်။

လယ်သမားတော်လှန်ရေး ခေါင်းဆောင်ကြီး ဆရာစံအား ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့ သမားများက ရုံးတင်၍ တရားစွဲဆို စစ်ဆေးသည်ကို ဖော်ပြသော ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဩဂုတ် ၁၇ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယ သတင်းစာ၊ အမျိုးသားနေ့ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ၁၉၃၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယ သတင်းစာ အထူးအချပ်ပို၌ ဖော်ပြထားပုံ၊ မန္တလေး အာဇာနည် ၁၆ ဦးကျဆုံးခဲ့ရသည့် လူထုဆန္ဒပြပွဲကြီးသတင်းကို ၁၉၃၉ ခု

ပေဖော်ဝါရီ ၁၈ ရက်နေ့က မန္တလေးသူရိယ ဌ ဖော်ပြထားပုံ၊ ရေနံမြေမှ ရန်ကုန်သို့ ချီတက်ဆန္ဒပြခဲ့သည့် ရေနံမြေသပိတ်မှောက်အလုပ်သမားများနှင့် သထုံမြို့နယ်မှ ဆန္ဒပြ လယ်သမားကြီးများ ရန်ကုန်မြို့တွင် ဆုံကြပုံ သတင်းကို ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် ပြာသို လပြည့်ကျော် ၆ ရက်နေ့ထုတ် သူရိယ သတင်းစာ၌ ဖော်ပြထားပုံ၊ နယ်ချဲ့လက်ပါးစေ ပုလိပ်များ၏လက်ချက်ဖြင့် သွေးမြေကျဆုံးခဲ့ရသော ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဝိုလ်အောင်ကျော်၏ အသုဘအခမ်းအနားကို ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့ထုတ် ဆယ်သန်း သတင်းစာတွင် တခမ်းတနား ဖော်ပြထားပုံတို့ကို တွေ့ရှိရသောအခါ သတင်းစာတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမှူးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲများကို သမိုင်းမှတ်တမ်းတင်လျှက် ရှိကြောင်းသိမြင်ရသည်။

၁၉၆၃ - ၁၉၆၄ ပုဂ္ဂား တောင်သူလယ်သမား အထူးထုတ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ် မတ်လ ၈ပေါင်းတောင်သူလယ်သမား နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ အထူးထုတ်၊ ၁၉၆၄ ခုနှစ် ဧပြီလနှင့် မေလရေနံမြေ (ချောက်) အလုပ်သမားနှီးနှောဖလှယ်ပွဲ အထူးထုတ်၊ လုပ်သား ပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာများ၊ အုန်းတော တောင်သူလယ်သမား နှီးနှောဖလှယ်ပွဲ သတင်းကို ဖော်ပြထားသော ၂၊ ၁၊ ၆၃ နေ့ထုတ် ကြေးမုံသတင်းစာနှင့် ဒူးယား တောင်သူလယ်သမားနှီးနှောဖလှယ်ပွဲသတင်းကို ဖော်ပြထားသော ၃၊ ၁၊ ၆၃ နေ့ထုတ် ဝိုလ်တစ်ထောင်သတင်းစာတို့ကို တွေ့ရှိရသောအခါ သတင်းစာများသည် မျက်မှောက် ခေတ် ကြေးမုံကိုလည်း ထင်ဟပ်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံးထုတ်ဝေခဲ့သော သတင်းစာမှသည် မျက်မှောက် ခေတ်တွင် ထုတ်ဝေနေသော သတင်းစာများ၏ မျက်နှာပုံးတို့ကို အစီအစဉ်အလိုက် ကြည့်ရှုရသောအခါ မြန်မာသတင်းစာတို့၏ မျက်နှာပုံး အပြင်အဆင် အထားအသိုနှင့် မြန်မာသတင်းစာ အတတ်ပညာတို့ကို အကဲခတ် သိရှိနိုင်ပါသည်။

(၃)

ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းနှင့် စာစောင်ကဏ္ဍတွင် မြန်မာ့ဗျူဟာ၊ နှစ်ပါးကြည်၊ လွတ်ငြိမ်းဖွယ် စသော ၁၉၂၀ ခုနှစ်ခန့်က ထုတ်ဝေခဲ့သည့် ရှေးဦးပိုင်းဂျာနယ်အချို့၏ မျက်နှာပုံး များကို အထူးပြုကွက်အဖြစ် ဓာတ်ပုံရိုက် ပုံကြီးချဲ့ကာ ပြသထားသည်။ ထို့အတူ မြန်မာ မဂ္ဂဇိန်၊ မြန်မာ့အလင်း၊ သူရိယ၊ ဒဂုန် စသော မြန်မာမဂ္ဂဇင်းလောက၏ အစောပိုင်း မဂ္ဂဇင်းများ၏ မျက်နှာပုံးများကိုလည်း အထူးပြုကွက်အဖြစ် ဓာတ်ပုံရိုက်

ပုံကြီးချဲ့ကာ ခင်းကျင်းပြသထားသည်။

အထူးပြကွက်နှစ်ခုမှအပဖြစ်သော ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းနှင့် စာစောင် ၁၀၀ ခန့်ကိုမူ စစ်ကြိုခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးခေတ်နှင့် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးခေတ်ဟူ၍ ခေတ်သုံးမျိုးပိုင်းကာ ကဏ္ဍသုံးခုဖြင့် ခင်းကျင်းပြသထားသည်။ ဤမျက်နှာပုံးများက နှစ်ပေါင်း ၈၀ နီးပါး ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော မြန်မာ့ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင်တို့၏ ပွဲပြီးမှုလမ်းကြောင်းကို အကြမ်းအားဖြင့် ညွှန်ပြလျက်ရှိသည်။

မြန်မာပြည်၏ ပထမဆုံး မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သော မြန်မာမဂ္ဂဇိန်နှင့် ပထမဆုံး ဂျာနယ်ဖြစ်သော မြန်မာ့ဗျူဟာ မျက်နှာပုံးများကို တွေ့မြင်ရသည်။ မြန်မာမဂ္ဂဇိန်ကို ၁၉၀၅ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေပြီး အယ်ဒီတာမှာ ဆရာ မောင်မောင်ဖြစ်သည်။ မြန်မာ့ဗျူဟာကို ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေပြီး အယ်ဒီတာမှာ ဆရာကြီး ရွှေခေါင်းဖြစ်သည်။

စစ်ကြိုခေတ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးခေတ်က ထုတ်ဝေခဲ့သော ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်း မျက်နှာပုံးများကို ပြန်လည်ကြည့်ရှုသောအခါ သရုပ်ဖော်ပုံများ မပါရှိဘဲ ခေါင်းစီး၊ ဒီဇိုင်း၊ ဓာတ်ကာစာသား၊ ကြော်ငြာစာသားတို့ဖြင့်သာ ပွဲစည်းထားသော မျက်နှာပုံးများ၊ ပန်းချီဆရာကြီးများ၏ သရုပ်ဖော်ပုံများ၊ ရုပ်ရှင်မင်းသား မင်းသမီးပုံများ၊ မျက်နှာပုံး သရုပ်ဖော် အမျိုးသမီးဓာတ်ပုံများဖြင့် မွမ်းမံတင်ဆက်ထားသည်တို့ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

အထူးသဖြင့် ဆရာကြီး ဦးငွေကိုင်၊ ဦးဘလုံ၊ ဦးအုန်းလွင်၊ ဦးဘကြည်၊ ဦးကိုလေး၊ ဦးစန်းလွင် စသော ပန်းချီဆရာကြီးများ၏ သရုပ်ဖော်ပန်းချီ မျက်နှာပုံးများကို တွေ့ရှိရသည်။ ယနေ့ မျက်နှာပုံးပန်းချီများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ဖွယ်ဖြစ်သည်။

မဂ္ဂဇင်းဂျာနယ် မျက်နှာပုံးများကို ခေတ်အလိုက် နှစ်အလိုက်စဉ်၍ ကြည့်ရှုသော အခါ ဆင်ယင်ထုံးပွဲမှုနှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုများ ပြောင်းလဲလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ မျက်နှာပုံး ပွဲစည်းပုံအယူအဆနှင့် အတတ်ပညာများလည်း ပြောင်းလဲလာသည်။ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း အတတ်ပညာလည်း ပြောင်းလဲတိုးတက်လာသည်။ လက်ခွဲဘလောက် ခေတ်မှသည် ကွန်ပျူတာခေတ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ယနေ့ခေတ် မဂ္ဂဇင်းမျက်နှာပုံးကို ပြသရာတွင် ပြန်ကြားရေးဌာနမှ ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်းများ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများမှ ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကမဂ္ဂဇင်းများကို တွေ့ရှိရသည်။ မြို့နယ်အသင်းအဖွဲ့များမှ ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်းဟူ၍ စစ်ကိုင်း ကျောင်းသားဟောင်းများ အသင်းမှ ထုတ်ဝေသော ဝေယျာမဂ္ဂဇင်း (၁၉၈၃) နှင့် သထုံ

စာပေ လုပ်သားအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသော ပုရစ်မူးမဂ္ဂဇင်း (၁၉၈၃) တို့ကိုသာ တွေ့ရှိရသည်။

ယခုအခါတွင် မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်း အတော်များများ ထွက်ရှိနေသည်။ မြို့နယ် စာတတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု အထိမ်းအမှတ်၊ စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ်နှင့် မြို့နယ်မှတ်တမ်းများအဖြစ် ထုတ်ဝေကြသည်။ မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်း အတော်များများသည် မျက်နှာပုံးပုံအဖြစ် မိမိမြို့နယ် မိမိဒေသကို အမှတ်အသားပြုသော နေရာဌာန၊ အဆောက်အအုံ၊ လုပ်ငန်းကိုင်ငံငန်း၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုတို့ကို ဖော်ထုတ်တင်ပြကြသည်။

ထို့အတူ တက္ကသိုလ်များ၊ ကောလိပ်များ၊ ကျောင်းများမှ ထုတ်ဝေသော ကျောင်းမဂ္ဂဇင်းများနှင့် အစိုးရဌာနများမှ ထုတ်ဝေသော ဌာနဆိုင်ရာ မဂ္ဂဇင်းများ သည်လည်း မျက်နှာပုံးတွင် မိမိတို့ကျောင်း၊ မိမိတို့ဌာန အဆောက်အအုံနှင့် လုပ်ငန်း သဘာဝများကို ဖော်ပြတတ်ကြသည်။

သို့ဖြင့် မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် ပြည်နယ်မဂ္ဂဇင်းများ၊ မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်းများ၊ ကျောင်း မဂ္ဂဇင်းများ၊ ဌာနဆိုင်ရာ မဂ္ဂဇင်းများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြနိုင်လျှင် 'စာနယ်ဇင်းစုံ ခေတ် ကြေးမုံ' ဟူသော ဆောင်ပုဒ်ကို အထောက်အကူပြုဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။

(၄)

ပြက္ခဒိန်ကဏ္ဍတွင် ၁၉၅၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၃ ခုနှစ်အထိ ထုတ်ဝေခဲ့သော ပြက္ခဒိန်များအနက်မှ စုဆောင်းရရှိသရွေ့ကို ပြသထားသည်။ ယနေ့ခေတ် ဝတ်စားဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုနှင့် ဆိုင်သော မျက်နှာပုံးပုံများ၊ ရှေးခေတ် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုနှင့်ဆိုင်သော မျက်နှာပုံးပုံများ၊ မြန်မာ့ရွှေခင်းနှင့်ဆိုင်သော မျက်နှာပုံးပုံများ၊ စီးပွားရေးနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ မျက်နှာပုံးပုံများ စုစုပေါင်း ၁၀၈ ပုံ ပြသထားသည်။

မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီမှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များကဏ္ဍတွင် သဘော တရားရေးရာ၊ စည်းရုံးရေးရာ၊ နိုင်ငံရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ သမိုင်းရေးရာ၊ လူထု လူတန်းစားရေးရာ၊ နိုင်ငံတကာရေးရာနှင့် အထွေထွေဆိုင်ရာ စာအုပ်များ၊ ပါတီရေးရာ စာစောင်၊ နိုင်ငံတကာရေးရာ သတင်းစဉ်နှင့် လမ်းစဉ်သတင်းဂျာနယ်တို့ကို ခင်းကျင်း ပြသထားသည်။

ပြည်သူ့တပ်မတော်မှ ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များကဏ္ဍတွင် စစ်ပညာဂျာနယ်မှ ထုတ်ဝေသော ပြက္ခဒိန်မျက်နှာပုံးများ၊ စစ်နည်းဂျာနယ်၊ ပြည်သူ့တပ်မတော်စာစဉ်များ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စစ်ပညာကျနယ်၊ စစ်သားစုဆောင်းရေး ပို့စတာများ၊ ခေတ်ရေးစာစောင်၊ တော်လှန်ရေးနေ့ (တပ်မတော်နေ့) ရုပ်စုံစာစောင်နှင့် ပြည်သူ့တပ်မတော်စည်းရုံးရေးဆောင်းပါးပေါင်းချုပ် စာအုပ်မျက်နှာဖုံးများကို ပြသထားသည်။

လူထုလူတန်းစား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နေကြီးရက်ကြီးများမှ ပို့စတာ၊ ပို့စကတ်နှင့် မျက်နှာဖုံးပန်းချီများကဏ္ဍတွင် ပြည်ထောင်စုနေ့၊ တောင်သူလယ်သမားနေ့နှင့် အလုပ်သမားနေ့များတွင် ချမှတ်ထားသော ဦးတည်ချက်များနှင့်အညီ ရေးဆွဲ သရုပ်ဖော်ခဲ့သော ပို့စတာများနှင့် ပို့စကတ်များ၊ စာအုပ်မျက်နှာဖုံးများကို ဖော်ပြထားသည်။

လမ်းစဉ်လူငယ်စည်းရုံးရေး ဗဟိုကော်မတီ၏ လူငယ်လှုပ်ရှားမှု ပို့စကတ်များ၊ စာတတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှု ပို့စတာများ၊ ပို့စကတ်များ၊ စာဖတ်ရှိန် မြှင့်တင်ရေး စာအုပ်များကို ဖော်ပြထားသည်။

ဝန်ကြီးအဖွဲ့လက်အောက်ရှိ ဦးစီးဌာနနှင့် ကော်ပိုရေးရှင်းများ မိမိတို့တာဝန်ကျရာ လုပ်ငန်းအသီးသီးအတွက် လုပ်သားပြည်သူများအား အသိပေးရန်၊ ပညာပေးရန်အလို့ငှာ ရိုက်နှိပ်ဖြန့်ချိခဲ့သော ရောင်စုံပို့စတာများအနက်မှ သင့်နိုးရာရာတို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။

ရုပ်ရှင်ပို့စတာနှင့် လက်ကမ်းကြော်ငြာများကဏ္ဍတွင် လက်ကမ်းကြော်ငြာများ၊ နံရံကပ်ပို့စတာများ၊ မဂ္ဂဇင်းမျက်နှာဖုံးများ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲလာပုံတို့ကို ပြသထားသည်။

(၅)

အမျိုးသားစာပေဆုရ စာအုပ်များကဏ္ဍတွင် ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၁ ခုနှစ်အတွင်း ဆုရရှိသော စာအုပ်ပေါင်း ၂၂၆ အုပ်ကို တင်ပြထားသည်။

ရှားပါးစာအုပ်မျက်နှာဖုံးနှင့် စာနယ်ဇင်းများကဏ္ဍတွင် မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ရတနာပုံ သတင်းစာတိုက်က ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ၊ သီပေါမင်းလက်ထက် မန္တလေးရတနာပုံ ရွှေလွှတ်တော် ရွှေစာပုံနှိပ်စက် ရုံတော်၌ ပထမနှိပ်သော စာအုပ်များ၊ ထိုမင်းနစ်ပါးလက်ထက် အင်္ဂလိပ်နိုင် အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုံနှိပ်သော စာအုပ်များ၊ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ထုတ်ဝေသော ရတနာပုံသတင်းစာ၊ ပထမမက္ခရာစစ် မပြစ်မိက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်မဂ္ဂဇင်း သတင်းစာများပါဝင်သည်။ စာအုပ် ၂၁ အုပ်၊ သတင်းစာ ၇ စောင်၊ မဂ္ဂဇင်း ၇ စောင်နှင့် ဂျာနယ် ၇ စောင်တို့ကို ပြသထားသည်။

ရှေးအကျဆုံး မြန်မာစာအုပ် မျက်နှာဖုံး ၅ ခုနှင့် နဂါး၊ ဗြဟ္မာဇာတ်ကြီး

ဆယ်ဘွဲ့ကို ရွှေရောင်ရုပ်ကြွများဖြင့်ရိုက်နှိပ်ထားသော ရှားပါးလှသည့် ရွှေရောင်မျက်နှာပုံးများကိုလည်း ဓာတ်ပုံရိုက်၍ ပုံကြီးချဲ့ပြသထားသည်။

သုတနှင့် ရသစာအုပ်များကဏ္ဍတွင် ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်မှ အစပြု၍ ယနေ့အထိ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သော စာအုပ်များအနက်မှ ခေတ်ကို ကိုယ်စားပြုသော စာအုပ် ၁၃၈ အုပ်ကို တင်ပြထားသည်။ ရသစာအုပ် ၄၉ အုပ်နှင့် သုတစာအုပ် ၈၉ အုပ်ဖြစ်သည်။

တင်ပြရန် စာအုပ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် ရေးသားသူပုဂ္ဂိုလ်အား ပဓာနမပြုဘဲ အကြောင်းအရာ အလိုက်၊ ခေတ်ကာလအလိုက်၊ အထူးသဖြင့် စာအုပ်မျက်နှာပုံးပုံစံပြောင်းလဲ တိုးတက်မှုအရ ဦးစားပေး ရွေးချယ်သည်ဟု သိရသည်။

ဌာနဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများကဏ္ဍတွင် အုန်းတော၊ ဒူးယား၊ ပုပွား၊ ဓပေါင်းစသော ဆွေးနွေးပွဲမှတ်တမ်းစာအုပ်များ၊ ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်မှအစပြု၍ ထုတ်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စုနေ့မှတ်တမ်း စာအုပ်ကြီးများ၊ အမျိုးသားရေး လှုပ်ရှားမှု အသွင်ဖြင့် ဆောင်ရွက်နေသော စာတတ်မြောက်ရေးနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ် ကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အစိုးရဌာနများက ထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်စာတမ်းများ ပါဝင်သည်။

(၆)

စာနယ်ဇင်း၊ စာအုပ်နှင့် ပြက္ခဒိန် အစရှိသည့် ပစ္စည်းများသည် ကြုံကြိုက်ဆဲ ခေတ်ကာလအသီးသီး၏ မှတ်တမ်းများလည်းဖြစ်ကြောင်း၊ ခေတ်တစ်ခေတ်၊ အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ထုတ်ဝေသည့် စာနယ်ဇင်း၊ စာအုပ်နှင့် ပြက္ခဒိန် အစရှိသည်တို့သည် ဆိုင်ရာ ခေတ်ကာလ၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အခြေအနေများကို ဖော်ပြနေသည့် ခေတ်သမိုင်း မှတ်တမ်းများလည်း ဖြစ်ကြကြောင်း။

ထို့ကြောင့် 'စာနယ်ဇင်းစုံ ခေတ်ကြေးမုံ' ဟု အမည်ပေးဆောင်ပုဒ် သတ်မှတ်ပြီး စုဆောင်းခင်းကျင်းပြသခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍ ၁၉၈၃ ခုနှစ် မေလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပသော စာနယ်ဇင်း၊ မျက်နှာပုံးပန်းချီ ဓာတ်ပုံပြပွဲ ဖွင့်ပွဲအခမ်းအနားတွင် မိန့်ကြားသော အဖွင့်အမှာစကားတွင် ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး ဦးအောင်ကျော်မြင့်က ပြပွဲခင်းကျင်းပြသရသည့် ရည်ရွယ်ချက်ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားသွားသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ထို့နောက် ဝန်ကြီးက နိဂုံးချုပ်အဖြစ်နှင့် ယခုကဲ့သို့ ပြပွဲကြီးဖြစ်မြောက်အောင် စာနယ်ဇင်းများကို လှူဒါန်းငှားရမ်းကူညီကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဌာနများနှင့်တကွ ပြပွဲကြီးတစ်ခုလုံး ဖြစ်မြောက်အောင် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဌာနများကို ကျေးဇူးတင်စကား ပြောကြားသွားသည်။

ဤကဲ့သို့သော ပြပွဲမျိုး နောင်တစ်ကြိမ်များတွင် ခင်းကျင်းပြသသောအခါ မျက်နှာပုံးပုံမူရင်းများကို ပြသနိုင်လျှင် ပို၍ အကျိုးရှိလိမ့်မည်ဟု ထင်ရပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာမှ မေတ္တာရပ်ခံခဲ့လျှင် ကာယကံရှင်များကလည်း မူရင်းပန်းချီများ၊ မူရင်း ဓာတ်ပုံများကို လှူဒါန်းငှားရမ်းကြပေလိမ့်မည်။ နောင်တစ်ကြိမ်ဆိုလျှင် အခန်းကဏ္ဍ များနှင့် စာအုပ် စာနယ်ဇင်း ပြကွဲဒီဇိုင်းမျက်နှာပုံးများ သည့်ထက်ပိုမို စုံစေ့လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပါသည်။

မိုးဝေစာပေမဂ္ဂဇင်း၊ ဇွန်၊ ၁၉၈၃

တစ်ပုဒ်တည်းသောကဗျာ

စာအုပ်များတွင်ဖော်ပြရန်လည်းကောင်း၊ စာတမ်းပြုစုသူများက တောင်းခံလာသော အခါတွင်လည်းကောင်း၊ စာပေဟောပြောပွဲများတွင် မိတ်ဆက်ကြော်ငြာရန်လည်းကောင်း၊ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းကို ရေးပေးသောအခါ မိမိ၏ပထမဆုံးသော ပုံနှိပ်စာမူသည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၂၈ ရက်နေ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ထုတ် ဟံသာဝတီသတင်းစာ မဂ္ဂဇင်း ကဏ္ဍတွင် ပါရှိသော 'ကျောင်းသူမ' အမည်ရှိသည့် ကဗျာဖြစ်ကြောင်း အလျင်ဦးဆုံး ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ မိမိသည် ၁၉၃၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် မွေးဖွားခဲ့သလို မိမိ၏ကလောင်အမည် နတ်နွယ်မှာလည်း ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှာပင် တိုက်တိုက် ဆိုင်ဆိုင် မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ဟံသာဝတီသတင်းစာတွင် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တိုင်း မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍပါရှိပြီး ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး၊ စာညွှန့်များပါရှိသည်။ ထိုစဉ်က စာဖတ်ပရိသတ်သည် ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍကို အထူးအလေးထားအာရုံ ပြုပြီး ဖတ်ခဲ့ကြသလို ယနေ့ ထင်ရှားနေသော စာရေးဆရာတော်တော်များများသည်လည်း ယင်းမဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် ကလောင်သွေးခဲ့ကြဖူးသူများ ဖြစ်သည်။

မည်သို့ဆိုစေ ကလောင်အမည် နတ်နွယ်သည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့ သဖြင့် အကယ်၍ သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ အထိ သွားသွားလာလာ ကွာကွာမားမား ရှိနေ ဦးမည်ဆိုလျှင် စာရေးသက် အနှစ် ၅၀ ရွှေရတုသဘင်ပွဲကို ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် ခြိမ်းခြိမ်း သံသံ မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် တိုးတိုးတိတ်တိတ် ကျိတ်တိုင်းကလေးတစ်ခု ပြုလုပ်ရန် မောင်နေဝင်း၊ မင်းကျော်တို့နှင့် အဖော်စပ်ထားသည်။ သူတို့၏ ကလောင်များကလည်း ၁၉၅၀ ပြည့်ဖွားဖြစ်ကြသည်။ မောင်နေဝင်း၏ ပထမဆုံးပုံနှိပ်စာမူက တော်ဝင်မဂ္ဂဇင်းမှ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

‘အနင်း’ အမည်ရှိ ဝတ္ထု၊ မင်းကျော်က ပဒေသာမဂ္ဂဇင်းတွင်ပါရှိသော ‘ကြင်နာသူ’ ဝတ္ထုတို။

နောက်ပြီးတော့ မိမိတို့အထဲတွင် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်အတွင်းတွင် စာရေးဆရာ ဖြစ်လာသူ တစ်ဦးရှိသေးသည်။ သူက ထိလာစစ်သူ။ သူက ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် မတ်လထုတ် သတင်းစုံဂျာနယ်တွင် ကဗျာရေးခဲ့သည်။ သို့သော် သူ့ကိုတော့ ရွှေရတုသဘင်ပွဲကိစ္စ စကားစပ် မကြည့်မိသေးပါ။ သူက မိမိတို့နှင့် ဂိုဏ်းမတူပါ။ သူက ခြောက်သွေ့သော ဂိုဏ်းမှ ခြောက်သွေ့သူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ ‘ခြောက်သွေ့သော’ ဟုသည့် စကားလုံး သည် DRY ကို တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူက အရက်လည်း မသောက် တတ်ပါ။ ဆေးလိပ်လည်း မသောက်တတ်ပါ။

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်တွင် စာရေးဆရာဖြစ်လာသော အခြားမိတ်ဆွေများလည်း ရှိပါလိမ့်ဦးမည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်လောက်ကျမှ စာရင်းအတိအကျ ပြုစုရမည်။ ယခုတော့ စောသေးသည်။ သင်္ခါရ သဘောဆိုသည်က ပြောနိုင်သည်မဟုတ်။

ထားတော့။

မိမိသည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ ၂၈ ရက်နေ့ထုတ် ဟံသာဝတီသတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင်ပါရှိသော ‘ကျောင်းသူမ’ ကဗျာဖြင့် စာရေးဆရာ ဖြစ်လာရပါသည်။ သည်အကြောင်းကို မိမိ၏ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းများတွင်လည်း ပါရှိပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုကဗျာ မိမိလက်ထဲတွင် ‘လက်ဝယ်’ ရှိမနေပါ။ ထိုကဗျာပါရှိသော သတင်းစာ မိမိလက်ထဲတွင် ‘လက်ဆုပ်လက်ကိုင်’ ရှိမနေပါ။ ရေးမှတ်ထားသော မိမိ၏ စာမူစာရင်းကိုကြည့်ပြီး ‘ကျောင်းသူမ’ ကဗျာသည် မိမိ၏ပထမဆုံး ပုံနှိပ်စာမူ ဖြစ်သည်ဟုသာ ဆိုခဲ့ပါသည်။ အထောက်အထားပြပါဆိုလျှင် အလွယ်တကူပြနိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

သို့သော် ထိုကဗျာပါသော သတင်းစာ မိမိတွင်ရှိနေသည်ဟု ယူဆရပါသည်။ မည်သည့်နေရာတွင် ရောက်ရှိနေကြောင်းသာ မသိပါ။

မိမိသည် စာအုပ်စာတမ်း စုဆောင်းတတ်သူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ မိမိစာမူ ပါသော စာအုပ်စာတမ်းအားလုံးကိုစုဆောင်းထားသည်။ မိမိနှစ်သက်သော သို့မဟုတ် မိမိအတွက် အသုံးဝင်သည်ထင်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို ရတတ်သမျှ ရှာဖွေ စုဆောင်းထားပါသည်။ သို့သော် ထိုစာအုပ်စာတမ်းများကို စနစ်တကျ သိမ်းဆည်း ထားရန် နေရာလည်း မရှိပါ။ အချိန်လည်းမရှိပါ။ ကြာတော့အားလုံး ရောထွေးစုပုံလျက်

ရှိတော့သည်။ နှစ်ပေါင်း သုံးလေးဆယ်ကြာလာသောအခါ မည်သည့်စာအုပ် မည်သည့် နေရာတွင် ရှိသည်ကို မပြောနိုင်တော့ပါ။ သည့်ထက်ဆိုးသည်ကတော့ ရှိ မရှိကိုလည်း အသေအချာမပြောနိုင်တော့ပါ။ သူတစ်ပါးငှားသွားပြီး ပြန်မရတာလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ရန်သူမျိုးငါးပါးကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားသည်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဤနေရာတွင် မိမိ၏စာအုပ်စာတမ်းများကို ဒုက္ခပေး ပျက်ဆီးသော ရန်သူမျိုး ငါးပါးကို ပြောရပါမည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) အမိုးနုခိဇ္ဇနှင့် ပိုးဖြူကောင်၊ (၂) ပိုးဟပ်၊ (၃) ခြ၊ (၄) ကြွက်၊ (၅) ကြောင်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကြောင်က ဘယ်လို လုပ်ပြီး ရန်သူမျိုး ငါးပါးထဲတွင်ပါလာသနည်းဟု မေးရန်ရှိပါသည်။ ကြွက်အန္တရာယ်ကို နှိမ်နင်းရန်အတွက် ကြောင်ကို မွေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသည် ၂၄ နာရီတွင် နာရီ ၂၀ လောက် အိပ်နေသည်မှအပ ကျန်သည့်အချိန် ကြွက်နှိမ်နင်းရေး ပြုလုပ်ပါသည်။ သို့သော် ယင်းသို့ နှိမ်နင်းရန်အတွက် စာအုပ်အနှောင့်များကို လက်သည်းဖြင့် ကုတ် ခြစ်ပြီး မေဒင်တွက်သောအခါ စာအုပ်စင်အောက်ပိုင်းမှ စာအုပ်များအားလုံး အနှောင့်များ စုတ်ပြိုကုန်ကြရတော့သည်။

မိမိတွင် စာအုပ်စာတမ်းများအပြင် သတင်းစာပြတ်ပိုင်းများ၊ အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများ၊ လက်ကမ်းကြော်ငြာများ၊ အဖွဲ့အစည်းအသင်းအပင်းများမှ ပြန်ဝေသော စာရွက်စာတမ်းများလည်း အများအပြားရှိပါသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့ကို ဖိုင်တွဲများ၊ စာအိတ်ကြီးများထဲတွင် ထည့်ပြီး ဗီရိုတစ်လုံးထဲတွင် မပျောက်မရှုအောင် သိမ်းဆည်း ထားရသည်။ သို့သော် ရှင်းလင်းကြည့်ရှုရန်ကား အချိန်မပေးနိုင်ပါ။ ၎င်းတို့ကို သွားထိလျှင် အနည်းဆုံး အချိန်နှစ်ရက် သုံးရက် ကုန်မည်။ ထိုစာမူစာအုပ်စင်များပေါ်တွင် ထပ်ပုံထားသော ဂျာနယ်များ၊ စာစောင်များ၊ အထူးထုတ် သတင်းစာများကိုလည်း မထိမကိုင်သည်မှာ ကြာပါပြီ။

သို့သော် တစ်နေ့တွင်မူ စာအုပ်စင်တစ်ခုပေါ်မှ ဂျာနယ်နှင့် သတင်းစာပုံများ ရှင်းလင်းရန် အကြောင်းဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ပုဂ္ဂလိကဆိတ် နီနီသေးသေးကလေးများ ဝင်ရောက် နှိအောင်းနေသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ယင်းပုဂ္ဂလိကဆိတ် ကလေးများသည်လည်း ရန်သူမျိုးတစ်ပါးပင် ဖြစ်သည်။ သူတို့က စာရွက်တွေ ကြားထဲတွင် တိုင်းပြည်တည်ဆောက်ကာ မျိုးဆက်ပြန့်ပွားရေးကို ပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ ဥဖြူဖြူကလေးများက စာရွက်များကို စွတ်စိုပျက်စီးစေပါသည်။ သို့ဖြင့် မိမိသည် မတတ်သာတော့ဘဲ အိမ်ရှိလူကုန်၏ အကူအညီကိုရယူကာ ပုဂ္ဂလိကဆိတ်နှိမ်နင်းရေး

ဖြုလုပ်ရတော့သည်။ သည်တွင် အထူးထုတ်သတင်းစာများနှင့် သမိုင်းဝင်သတင်းစာများ ပါရှိသဖြင့် အထူးသိမ်းထားသော သတင်းစာပုံအတွင်းမှ ကျောင်းသူမ ကဗျာ ပါရှိသော ဟံသာဝတီသတင်းစာကို အမှတ်မထင် တွေ့ရှိရခြင်း ဖြစ်တော့သည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် ဝမ်းပန်းတသာဖြင့် ကိုယ့်ကဗျာ ကိုယ်ပြန်ဖတ်ရသည်။ မိမိ ကဗျာပါသော သတင်းစာကိုလည်း စိတ်ဝင်စားစွာ ပြန်လည်ဖတ်ရှုမိသည်။ ဟိုတုန်းက သတင်းစာတွေနှင့် ဟိုတုန်းက ခေတ်အခြေအနေကို လျှပ်ပြက်သလို ရိပ်ခနဲ ပြန်မြင် ရသည်။

သတင်းစာမှာ နှစ်ပေါင်း ၃၇ နှစ် ကျော်ကြာပြီ ဖြစ်သဖြင့် စာရွက်တွေ ဝါကျင် မှိုင်းညစ်နေပြီဖြစ်သည်။ အနှောင့် ခေါက်ရိုးများကျိုးကြေပြီး သုံးလေးနေရာတွင် စုတ်ပြီနေကြသည်။ သို့သော် စာသားများအားလုံး မပျက်မစီးရှိသည်။ ဓာတ်ပုံ ဘလောက်များလည်း မူရင်းအတိုင်းလောက်ပင်ရှိနေသည်။

သတင်းစာတွင် ရိုက်နှိပ်ထားသော မြန်မာသက္ကရာဇ် နေ့စွဲမှာ ၁၃၁၂ ခု ပထမဝါဆိုလဆန်း ၁၄ ရက် ဖြစ်သည်။ သတင်းစာအမှတ်စဉ်မှာ Vol.v.No.131 ဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍပါသော သတင်းစာဖြစ်သဖြင့် မျက်နှာပုံးကို ကြက်သွေး ရောင်ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ထားသည်။ သတင်းစာထိပ်စီးစလုံး၏ ဘေးတွင် စကြာအထူး သားဖွားခန်းကြော်ငြာကို တွေ့ရသည်။ နောက်ကျောပုံးတစ်ခုလုံးမျှသည် ကြော်ငြာများ သာဖြစ်သည်။ သည်တုန်းက ပြဇာတ်တွေ ရှိသေးသည်။ ကာဠေးရုံတွင် ဒါရိုက်တာ ကျွန်တော်ချစ်မောင်၏ ရှုလေယဉ်လေ၊ ဝင်းဝင်းရုံတွင် ဒါရိုက်တာ ဒဂုန်ဆရာတင်၊ တွဲဖက်ဗိုလ်ကလေးတင့်အောင်၏ သားဆိုးမိခင်၊ မြန်မာရုပ်ရှင်က သွင်ရုံတွင် ဒါရိုက်တာ ဦးသိမ်းမောင်၏ ရန်အောင်မင်္ဂလာ၊ ကာလတန်၊ ရွှင်ရယ်၊ ရိုးကျင့်နှင့် နယူး အိတ်ဆယ်စီရာရုံများတွင် အင်္ဂလိပ်ကားများပြနေပြီးရစ်(စ်)ရုံနှင့် ရှားဟောတို့တွင် ကုလားကားများဖြစ်သည်။ မျက်နှာပုံးသတင်းနှစ်ခုက 'ဒေါက်တာဘမော်၏ နေရူး လာခြင်း ရှုံးမြတ်စာရင်း' နှင့် 'တပ်ကြပ်ကလေးပါသော လူယက်မူ' တို့ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံခြားသတင်းမှာ စကဒသမမြောက်ပြင်သစ်အစိုးရအဖွဲ့ ပြုတ်ကျသည့် အကြောင်း၊ ခေါင်းကြီးတွင်မူ 'စာပို့ဌာန' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အလုံမှ ရန်ကုန်မြို့ ထဲသို့ စာထည့်လျှင် ခုနစ်ရက်ကြာသည့်အကြောင်း၊ မန်နီအော်ဒါလာပို့လျှင် မုန့်ဖိုး ပေးရသည့်အကြောင်းများ ထောက်ပြကာ ချွတ်ယွင်းချက်ကလေးများကို ပြုပြင်ရန် ရေးသားထားသည်။

မိမိ စိတ်ဝင်စားစွာ ဖတ်နေသည်ကို တွေ့မြင်သဖြင့် ကလေးတွေကလည်း သတင်းစာကို ယူကြည့်ကြသည်။ သည်အခါတွင် သူတို့ အထူးစိတ်ဝင်စားသည့် သတင်းနှစ်ခုမှာ ဘောလုံးပွဲ သတင်းနှင့် မြင်းပွဲသတင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဘောလုံးပွဲသတင်းတွင် ဘီအေအေ၊ အဝေးကွင်း၊ ဘီအိုင်မက္ကစွန်၊ ဝစ်မစ်ရှင်၊ ကုန်သွယ်ခွန်ရုံး၊ စံပြမီးသတ်၊ ကောက်ပဲသီးနှံ၊ မြို့မပုလိပ်၊ စစ်ဘက်ဌာန စာရင်းကိုင်ရုံး စသည့် စကားလုံးများကို သူတို့ နားမလည်သဖြင့် မိမိ တတ်သမျှမှတ်သမျှ ရှင်းပြ ရ၏။

မြင်းပွဲသတင်းကျတော့ ပိုပြီးပြဿနာဖြစ်ရသည်။ သူတို့က မြင်းပွဲကို အမြီးလေး တောင် မမြင်လိုက်၊ သူတို့သိသည်က ပြည်ထောင်စုပွဲကွင်းပသော ကျိုက္ကဆံကွင်းဟူသော။

မြင်းပွဲခေါင်းစီးပုံကတော့ လွမ်းစရာ၊ မြင်းသုံးကောင် ပြေးနေသော ကာတွန်း ဦးဘဂျမ်း၏ လက်ရာ BG ဟု လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်။

ဇွန်လ ၂၅ ရက်တနင်္ဂနွေနေ့က မြင်းပွဲကွင်းပရာ ပရိသတ် အသင့်အတင့်ပင် စည်ကား၏။

မြင်းပွဲမစမီလေးမှာပင် မိုဟ်းပေါက် ကလေးများကျပြီးနောက် တစ်နေ့လုံး နေသာလျက် မြင်းများပြေးကြရ၏။

သည်အထိတော့ သူတို့နားလည်သည်။ မိုးကို 'ယ' သတ်နှင့် မိုဟ်းဟု ရေးထားသည်လောက်ပဲ ထူးခြားသည်။ သို့သော် သုံးကောင်တွဲပွဲ၊ တစ်လျား၊ နှစ်လျား၊ သုံးလျားပွဲ၊ ဖျက်မြင်း၊ ဟင်းဒီကတ်၊ ရေချိန်၊ လည်တိုင်၊ ခေါင်းတစ်ခြမ်း၊ ဂရေပင်၊ မြန်မာပြည်ပေါက်၊ ၃ လက်မ၊ ၅ လက်မ၊ ပထမတန်း၊ ဒုတိယတန်း ဆိုသည်များ ကျတော့ သူတို့ နားမလည်တော့။

ထိုနေ့ထုတ် သတင်းစာတွင် စာမျက်နှာ ၂၀ ပါပြီး မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍအတွက် ၈ မျက်နှာခန့် ပေးထားသည်။

မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်၊ ဆောင်းပါး သုံးပုဒ်၊ စာညွန့် နှစ်ပုဒ်၊ ကဗျာ ၅ ပုဒ်၊ ဦးဘဂျမ်း၏ကာတွန်းတစ်ခုနှင့် ရယ်ရှင်ဖွယ်ကဏ္ဍ တစ်မျက်နှာပါရှိသည်။

ဝတ္ထုမှာ ဆရာဦးရန်အောင်၏ 'မပန်း' ဖြစ်ပြီး ဆောင်းပါးသုံးပုဒ်မှာ ဦးဇော်ဝိတ်၏ 'ဘောလုံး'၊ မြေနီကုန်းမိုးလုံး၏ 'အနိုင်မခံ' နှင့် ပန်းချီဦးစံဝင်း၏ '၁၈၂ ကြိမ်မြောက် ဘီလပ်တော်ဝင်' ပန်းချီပြပွဲကြီးတို့ဖြစ်သည်။ စာညွန့်နှစ်ပုဒ်မှာ မင်းလှညွန့်ကြီး၏ 'ပြန်လာခဲ့ပါတော့' နှင့် မောင်အေးသန်း၏ 'ချစ်မိဋ္ဌာန်' တို့ဖြစ်ပြီး ကဗျာငါးပုဒ်မှာ

သူရိန်၏ 'ငါတို့အဖွဲ့၊ စာတောင်ပိုး၏ 'တောဘလား၊ မြို့မလှမော်၏ 'နေစိမ့်တဲ့ချစ်ဆွေ၊ သဇင်၏ 'ညဉ့်ရုံလှာဝယ်' နှင့် နတ်နွယ်၏ 'ကျောင်းသူမ' တို့ ဖြစ်သည်။

မိမိသည် ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် ကလောင်သွေးခဲ့သည်ဆိုသော်လည်း တကယ်တော့ နှစ်ပုဒ်သာ ပါဖူးပါသည်။ ကျောင်းသူမကဏ္ဍပါပြီးနောက် တစ်ပတ် ဖြစ်သော ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့တွင် 'ကျောင်းသူတဲလား' ဟူသော စာညွှန့်ပါရှိသည်။ သို့သော် ကံဆိုးချင်တော့ ထိုစာညွှန့်တွင် ရေးသူအမည် ပါမလာပါ။ ယင်းကြောင့် ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် မိမိကဏ္ဍတစ်ပုဒ်သာလျှင် တရားဝင်ပါရှိသည်ဟု ဆိုရ ပါမည်။

အမှန်တော့ထိုကဏ္ဍသည် ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် ပါရှိသော မိမိ၏ တစ်ပုဒ်တည်းသော ကဏ္ဍဖြစ်သလို မိမိ၏စာရေးသက် ၃၇ နှစ်ကျော်အတွင်းတွင် စက်တင်ရိုက်နှိပ်ခြင်းခံရသည့် မိမိ၏တစ်ပုဒ်တည်းသောကဏ္ဍလည်း ဖြစ်ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရလျှင် မိမိသည် ဝတ္ထုပေါင်း၊ ဆောင်းပါးပေါင်း မြောက်မြားစွာရေးခဲ့ သော်လည်း ကဏ္ဍမူကား ဤတစ်ပုဒ်တည်းသာ ရေးခဲ့ဖူးပါသည်။

သည်တော့ ကောင်းသော်ရှိ မကောင်းသော်ရှိ မိမိ ၁၇ နှစ်သားအရွယ်က ရေးခဲ့သော ရှားရှားပါးပါးကဏ္ဍကလေးတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ဖူးသည်ရှိအောင် ဖတ်ကြည့်ကြ စမ်းပါ။

ကျောင်းသူမ
 ပက်ရှင်ဟူက
 သူမ မဆိုင်
 ဂုဏ်ပပြိုင်သည်
 ရိုးနိုင်လှသည် ကျောင်းသူမ။
 အချစ်ဆိုက
 ဝေးမှရှောင်သွေ
 လူရွယ်တွေကို
 ကြည့်လေခဲသည် ကျောင်းသူမ။
 ကျန်းမာရေးတွက်
 ခြေလက်လှုပ်ရှား
 ပြေးခုန်လွှားသည်
 ဝင့်ကြားနိုင်သည် ကျောင်းသူမ။
 ချိန်အားမရှိ
 စာကြည့်ပါသည်
 ဂုဏ်ထူးရည်၍
 ဇာနည်မည်မည့် ကျောင်းသူမ။

ချယ်ရီ၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၈၇

□

လောကနတ်၊ မိုးကောင်းဘုရားလမ်း၊ မြို့တော်ခန်းမ

(၁)

သည်နှစ်တော့ မရောက်တာကြာပြီဖြစ်သောနေရာနှင့် မရောက်ဖူးသောနေရာများသို့ သွားရောက်ရန် စိတ်ကူးထားသည့်အတိုင်း နိုဝင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့က လောကနတ် ခန်းမသို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ စာနယ်ဇင်းသရုပ်ဖော် ပန်းချီဆရာကြီးများ ကန်တော့ပွဲ။

သည်ပွဲက အဖွဲ့အစည်းကြီးတစ်ခုက လုပ်သောပွဲ မဟုတ်ပါ။ စာနယ်ဇင်း သရုပ်ဖော် လူငယ်ပန်းချီဆရာများက စုပေါင်းပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ကော်မတီ ကလေးတစ်ခု ပွဲစည်းထားပြီး စိတ်ညီလက်ညီနှင့် စနစ်တကျပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်မှာ ရှစ်ကြိမ်မျှ ရှိသွားချေပြီ။ ပြီးခဲ့သည့်ခုနှစ်ကြိမ်တွင် တစ်ကြိမ်သာ မိမိရောက်ဖူးသည်။ ပထမဆုံးအကြိမ်ပဲဖြစ်မည်ထင်သည်။ သည့်နောက်ပိုင်းတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် မရောက်ဖြစ်ခဲ့။ ယင်းကြောင့်ပင် ယခု အငွေမအကြိမ်မြောက်တွင် သွားဖြစ်အောင် သွားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

စာနယ်ဇင်းသရုပ်ဖော် ပန်းချီဆရာကြီးများ ကန်တော့ပွဲတွင် ယနေ့ လူငယ် သရုပ်ဖော်ပန်းချီဆရာများအပြင် လုပ်ငန်းနှင့်ဆက်စပ်နေသော စာနယ်ဇင်းအယ်ဒီတာများ၊ ထုတ်ဝေသူများ၊ ပန်းချီတွင်ဝါသနာကုပြီး ပန်းချီအကြောင်းရေးသားသော စာရေးဆရာ ကြီးများကိုလည်း စည့်သည်အဖြစ် ဖိတ်ကြားကြသည်။

မိမိသည် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော် အယ်ဒီတာလုပ်ခဲ့သည်ဖြစ်၍ အကန်တော့ခံ ပန်းချီဆရာကြီးများမှသည် မနေ့တနေ့ကမှ ပန်းချီ စသော လူငယ်ကလေးများအထိ သိကျွမ်းပါသည်။ ယခုလို အကြောင်းကိစ္စများ၊ အခြား သာရေးနာရေးကိစ္စများ၊ အစည်း

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အဝေးများရှိမှသာလျှင် မတွေ့ရတာကြားပြီဖြစ်သော မိတ်ဟောင်းဆွေဟောင်းများကို တွေ့ရတာပဲပါသည်။ သို့မဟုတ်လျှင် တကူးတကန့် တွေ့ဖို့ရာ မလွယ်ပါ။

မတွေ့တာကြားပြီဖြစ်သော ပန်းချီဆရာကြီးများနှင့် စာနယ်ဇင်းလောကမှ ပုဂ္ဂိုလ်များကို တွေ့လိုသဖြင့် နံနက် ၉ နာရီ အချိန်တွင် လောကနတ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ မိမိရောက်ရှိသွားသောအချိန်တွင် ကန်တော့ခံပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများလည်း ရောက်ရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာ၊ ထုတ်ဝေသူ မိတ်ဆွေတော်တော်များများ ရောက်ရှိနေကြပြီဖြစ်သည်။

အကန်တော့ခံ ပန်းချီဆရာကြီး ဆယ်ဦးအနက် ဆရာ ဦးအုန်းလွင်၊ ဦးဘရင်ကလေး၊ ကိုအောင်စိုး၊ ကိုသောင်းဟန်နှင့် ဦးဝိန်တို့မှာ မိမိနှင့် လှုပ်ငန်းသဘောလည်း ပတ်သက်ပူးပြီ၊ လူချင်းလည်း အထူးခင်မင်ရင်းနှီးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အံ့ဩစရာကောင်းသည်ကတော့ ဆရာဦးဘကြည်။ ဦးဘရင်ကြီးနှင့် အမ်တင်အေးတို့ကို မိမိလူချင်း မသိရှိပါ။ ဆရာဦးလွန်းကြွယ်ကို 'စာပေလုပ်သားမဂ္ဂဇင်း' စတင် ထုတ်ဝေစဉ်က မျက်နှာပုံးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆရာ၏အိမ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ဖူးပါသည်။ ဆရာ ဦးဘလုံကလေးကိုကား မိမိရန်ကုန်ရောက်စကတည်းက သိခဲ့ရသည်။ နံ့ထောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် အယ်ဒီတာ ပေါက်စကလေးဖြစ်စဉ်က ဆရာထံသို့ရောက်ခဲ့ရသည်။ သို့သော် ဆရာနှင့် မတွေ့သည်မှာကြာပြီ။ ဆရာမေ့နေပြီထင်သဖြင့် အကျွန်ုပ်အကြောင်း ပြောပြရပါသည်။

ဆရာဦးအုန်းလွင်၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ အတော်ကလေး ချို့တဲ့နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကိုအောင်စိုးမှာမူ မှတ်ဆိတ်မွေးတွေ၊ နှုတ်ခမ်းမွေးတွေနှင့်ဖြစ်သဖြင့် နိုင်ငံခြား ပန်းချီဆရာကြီးတစ်ဦးဟု ထင်ရသည် သို့မဟုတ် ဂုဏ်ကြီးနှင့် တူသည်ဟုလည်း အောက်မေ့ရသည်။ ကိုအောင်စိုးက မိမိကို တွေ့သောအခါ

'ခင်ဗျားရေးတဲ့စာတွေကိုဖတ်ရတယ်။ တောအကြောင်းတောင်အကြောင်း။ အဲဒီထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ပန်းချီဆရာတွေအကြောင်း မပါသေးဘူးနော်။ ရေးစမ်းပါဦး' 'မပူပါနဲ့၊ 'မိမိနဲ့ပန်းချီဆရာများ' ကို ရေးချင်နေတာ လက်ကို ယားနေပြီ။ အဲဒီအခါကျမှ ဟုတ်တာတွေရေးလို့ စိတ်မဆိုးနဲ့နော်"

ဆရာဦးဘရင်ကလေးကို ကြည့်ရသည်မှာ ယခင် တစ်ကြိမ် တွေ့ရတုန်းက ထက်ပင် ကျန်းမာရေးအခြေအနေ အများကြီးပိုပြီး ကောင်းနေသည်။ မာနေသည်။ လန်းဆန်းနေသည်။

တစ်ခါက မိမိတို့သည် 'မိုးသောက်' အမည်နှင့် နေ့စဉ်သတင်းစာတစ်စောင်

ထုတ်ဝေရန် စိတ်ကူးပြီး ဆရာကို ခေါင်းစီးစာလုံး ရေးခိုင်းခဲ့ပါသည်။ ဆရာက ချက်ချင်းပဲ ရေးပေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ယနေ့အထိ ခေါင်းစီး ဒီဇိုင်းခ မပေးရသေးပါ။

နောက်တစ်နှစ်လောက်အကြာတွင် ဆရာနှင့်တွေ့သောအခါ

“ခင်ဗျားတို့ သတင်းစာ မထွက်သေးဘူးလား။”

“ဟုတ်တယ်ဆရာ ငွေရေးကြေးရေး အခက်အခဲရှိနေလို့၊ ညနေသတင်းစာကနေ စထုတ်ရမလားလို့။”

“ကောင်းသားပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားတို့အမည်က ‘မိုးသောက်’ ဆိုတော့...”

“ဟုတ်တယ် ဆရာ၊ အဲဒါ နာမည်ပြောင်းမယ်နဲ့တူတယ်။ ‘ဆည်းဆာ’ လို့ စိတ်ကူးထားတယ်။”

“ကောင်းသားပဲ။ ကျွန်တော် ခေါင်းစီးစာလုံး ရေးလိုက်ရမလား။”

“နေဦးဆရာ၊ ကျွန်တော် သေချာမှ လာပြောမယ်။”

ညနေဘက်သတင်းစာလည်း မိမိတို့ မထုတ်ဖြစ်ခဲ့ကြပါ။

ဤကန်တော့တွင် မိတ်ဆက်အစီအစဉ်ပါရှိသည်။ အမည်ကို အခမ်းအနားဖျက်က ဖတ်သောအခါ မတ်တတ်ရပ်ပြရသည်။ မိမိအလှည့်သို့ရောက်သောအခါ မိမိ၏ ရှေ့တွင် ထိုင်နေသော အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ကယုကယာ လှည့်ကြည့်သည်။ သည်တော့မှ ဒေါ်ခင်နှင်းယုဖြစ်မှန်း သတိပြုမိသည်။ ဆရာမက မိမိဘက်လှည့်ပြီး-

“ဆရာနတ်နွယ်ကို အခုမှပဲ လှမြင်ဖူးရတယ်။”

“ဟုတ်ကဲ့၊ ကျွန်တော်ကတော့ ဆရာမကို မြင်ဖူးနေပါတယ်။”

ဤတွင် သိရှိကြောင်းအတည်ဖြစ်သွားသည်။

ထိုစဉ်မှာပင် နောက်ပိုင်းတွင် ထိုင်နေသော မောင်ဆွေတင့်က ဆရာမကို လာရောက် နှုတ်ဆက်သည်။

အထောက်တော်လှအောင်၊ လင်းယုန်မောင်မောင်၊ ကာတွန်းဦးပေသိန်း၊ ကာတွန်း ဦးဘထွေး၊ ချစ်ဦးညိုတို့နှင့် တောင်စကား မြောက်စကားတွေပြောရသည်။ အခြားမိတ်ဆွေများနှင့်လည်း မာကြောင်းသာကြောင်း ပြောရသည်။

ထိုနေ့က ပန်းချီဆရာမကလေးများ စီစဉ်တည်ခင်းသော နံနက်စာ အထူး ကောင်းမွန်လှပါသည်။

(၂)

နောက်တစ်နေ့တွင် မိုးကောင်းဘုရားလမ်းသို့ သွားရသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မိုးကောင်းဘုရားလမ်းဆိုသည်က အိမ်။ မန္တလေး သူရိယဦးသန်းမောင်၏ အိမ်ဖြစ်သည်။ သူက စစ်ပြီးခေတ် မန္တလေးမြို့မှ ကွယ်လွန်သူစာပေနှင့် အနုပညာရှင်ကြီး များအား အောက်မေ့ဂုဏ်ပြုပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအကြိမ်သည် တတိယ အကြိမ်။

ယခင်နှစ်ကြိမ်က မိမိ မရောက်ဖြစ်ခဲ့။ မိမိအား ဖိတ်စာပေးသော မေမြို့၊ မိုးကြည်က-

“ဦးသန်းမောင်က ကျွန်တော်တို့ကို ပြောနေတယ်။ ခင်ဗျားတို့ ကိုနတ်ရွယ်ကို သေသေချာချာဖိတ်ဘူးနဲ့တူတယ်။ သူ တစ်နှစ်မှမလာဘူးတဲ့။ ဒီနှစ်တော့ ခင်ဗျား လာဖြစ်အောင် လာပါ။ ဦးသန်းမောင်က ခင်ဗျားကို ခဏခဏ မေးနေတယ်”

“စိတ်ချပါ။ ကျွန်တော်ဒီနှစ် အကြွေးတွေအားလုံး ဆပ်ဖို့စိတ်ကူးထားတယ်”

မန္တလေးသူရိယနှင့် ကျွန်တော် မတွေ့ရသည်မှာ အတော်ကြီးကို ကြာပါပြီ။ နောက်ပြီး သူပြုလုပ်သည့်ပွဲ သုံးကြိမ်ရှိသွား၍မှ တစ်ခေါက်မှမရောက်ဖူးဆိုလျှင် မကောင်းပါ။ ပူဇော်ထိုက်သူများကို ပူဇော်ခြင်း၊ အောက်မေ့သတိရခြင်း၊ အလှူဒါနပြု၍ အမျှအတန်းပေးဝေခြင်းသည် ကောင်းသော အလုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ဆုတောင်း ပွဲတွင် မန္တလေးသားနှင့် မန္တလေးအနွယ် စာရေးဆရာ အတော်များများ တွေ့ရမည် ဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ မန္တလေးမုန့်တီ ကောင်းကောင်းလည်း စားရမည် ဖြစ်သည်။

သို့သော် မိုးကောင်းဘုရားလမ်းသို့ မိမိ တန်းတန်းမတ်မတ် မသွားနိုင်ပါ။ ထိုနေ့တွင်မှ လွင်စန်းယဉ်၏ မွေးနေ့ပွဲက ရှိနေသည်။ အချိန်မှာလည်း တစ်ချိန်တည်း နံနက်ရှစ်နာရီတွင် စကြသည်။ လွင်စန်းယဉ်ထံသို့လည်း မသွားလျှင် မကောင်းပါ။ သို့ဖြင့် လွင်စန်းယဉ်ထံသို့ အလျင်သွားပြီးမှ ဦးသန်းမောင်ထံသို့ သွားရန် ဆုံးဖြတ်ရ သည်။ သွားရမည့်နေရာနှစ်ခုက မနီးသည့်အပြင် အရှေ့နှင့် အနောက်။ လွင်စန်းယဉ်က ကမာရွတ်တွင်ဖြစ်သည်။

အိမ်မှ အစောကြီးထွက်ခဲ့ရသည်။ လွင်စန်းယဉ်ထံသို့အသွားတွင် တစ်နေရာ ဝင်ရသေးသည်။ တက္ကသိုလ်ဆေးရုံတွင် တက်ရောက်နေသော မင်းကျော်ကို အလျင် ဝင်ပြီး မေးရသည်။ ပြီးမှ လွင်စန်းယဉ်အိမ်ကို သွားရသည်။

လွင်စန်းယဉ်အိမ်ရောက်သွားတော့ ရှစ်နာရီခွဲနေပြီ။ ကြက်သားပလာတာ ကျွေးသည်။ သို့သော် ပလာတာ မလာခင် ရေငွေ့ကြမ်းဖန်ခွက် အလျင်လာသည်။ သူ၏ရေငွေ့ကြမ်းက ဝါဝါကလေးပင်ဖြစ်သော်လည်း လက်နှင့် စမ်းကြည့်သောအခါ

မပူပါ။ ဝမ်းထဲရောက်မှ နွေးသွားသည်။ 'ရေခွေးကြမ်း' ကောင်းသော်လည်း အချိန်မပေးနိုင်ပါ။ ကိုးနာရီထိုးနေပြီ။ တော်ပါသေးသည်။ စာပေလောက ကိုမျိုးညွန့်က သူ့ကားနှင့် လိုက်ပို့ပေးသဖြင့် မိုးကောင်းဘုရားလမ်းသို့ ကိုးနာရီခွဲလောက်တွင် ရောက်ရှိသွားသည်။

လူတွေ တော်တော်ရုံနေပြီ။ မန္တလေးသားတွေ မန္တလေးအနယ်တွေ ဖြစ်သည်။ ထိုအထဲတွင် မန္တလေး လူထုနှင့် မန္တလေး ဟံသာဝတီတို့တွင် လုပ်ဖူးသဖြင့် မန္တလေးစာရင်းဝင်နေသော မောင်နေဝင်းလည်း ပါရှိသည်။ မနေ့က ပန်းချီကန်တော့ပွဲမှာ တွေ့ခဲ့ရသူ အချို့ကိုလည်း သည်နေ့ တွေ့ရသည်။

သူရိယကြီးက မိမိကို တွေ့သောအခါ အားရဝမ်းသာနှုတ်ဆက်သည်။ မိမိကို အမည်ရင်းနှင့်ပင် ခေါ်သည်။

"ကိုလှမြင့်လာတာ ဝမ်းသာလိုက်တာဗျာ။ ခင်ဗျားရေးတဲ့စာတွေကိုတော့ ကျွန်တော် အမြဲတမ်းဖတ်ပါတယ်။ ဝမ်းသာတယ်ဗျာ။ ခင်ဗျားတို့ အခုလို စာရေးနေကြတာ ကျွန်တော်တော့ ဘာမျှ မရေးနိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ စာရေးတဲ့လူတွေကို သိသဘော ကျတယ်"

အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ သူသည် သတင်းစာဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့သည်။ စာရေးကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ သူလည်း ယခုအခါ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်နေဖို့ ကောင်းသည်။ သို့သော် သူသည် စာပေအပေါ်တွင် သံယောဇဉ်ကြီးမားနေသည်ကား အမှန်ပင်။

သူ၏အလုပ်၊ သူ၏စီးပွားရေးအရဆိုလျှင် သည်စာရေးဆရာဆိုသည် လူတွေကို သူ ဘာမျှလှည့်ကြည့်နေစရာမလိုပါ။ ယခုတော့ သူ့မှာ တတမ်းတမ်း တတတနဲ့။

ဧည့်ခံစကား ပြောသောအခါတွင်လည်း သူ၏ စေတနာ ပေါ်လွင်နေသည်။

မိုးကောင်းဘုရားလမ်းတွင် မိမိတွေ့ချင်သူများနှင့် တွေ့ရပြီး နှုတ်ဆက်ရ၊ စကားပြောဆိုရသဖြင့် အကျိုးကျေးဇူး ကြီးလှပေသည်။ ဆရာမ ဒေါ်ခင်ဆွေဦးနှင့်လည်း တစ်ချိန်တည်း ဆုံရသဖြင့် ကိစ္စနှစ်ခု ပြီးပြတ်သွားသည်။ တစ်ခုက မိမိစီစဉ်ထုတ်ဝေသော 'သည်းထိတ်ဖို' တွင် ဆရာကြီး မဟာဆွေ၏ စောရသက်ပြင်၊ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်ကို ပြန်လည်ဖော်ပြရန် အခွင့်တောင်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

နောက်တစ်ခုကတော့ သည်လိုပဲ 'မိမိနှင့် ဆရာကြီးများ' ရေးသားရာတွင် ဆရာကြီး မဟာဆွေ ကွယ်လွန်သောအခါ ကြံတောတွင် မြှုပ်နှံသည်ဟု မိမိ ရေးသား

မိခဲ့သည်။ အမှန်မှာ တာမေ့ 'စာဆိုဗိမာန်' တွင် ဖြစ်သည်။ တောင်းပန်စကား ပြောရသည်။

မိုးကောင်းဘုရားလမ်းမှ အပြန်တွင် မိမိ၏စိတ်သည် ကြည်လင်ပေါ့ပါးလျက် ရှိသည်။

(၃)

၁၉၈၇ ခု နိုဝင်ဘာ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့တော်ခန်းမ၌ ကျင်းပသော စာဆိုတော်နေ့ အခမ်းအနား သက်ကြီးစာပေ ပညာရှင်များ ပူဇော်ကန်တော့ပွဲသို့လည်း ရောက်ရှိရ ပါသည်။

အဋ္ဌမအကြိမ်မြောက် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မိမိအနေနှင့်မူ ယခင်နှစ်များက နယ်စာဆိုတော် ဟောပြောပွဲများနှင့် တိုက်ဆိုင်နေသဖြင့် မရောက်ခဲ့ရပါ။

သက်ကြီးစာပေ ပညာရှင်ကြီး ၂၅ ဦးကို ပူဇော်ကန်တော့ကြပါသည်။ ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများကို ပူဇော်ကန်တော့ခွင့် ရသဖြင့် ဝမ်းသာရပါသည်။

ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၈၈

မြန်မာဝတ္ထုအလားအလာ

၁

မိမိနှင့်ရင်းနှီးသော၊ မိမိ၏စာပေဘဝနှင့် ဆက်သွယ်ပတ်သက်သော စာရေးဆရာများ အကြောင်း ဆက်လက်ရေးသားရန် စဉ်းစားရင်း 'မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း' စာအုပ်များကို လှန်လှောကြည့်ရှုနေမိသည်။

မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းမှာ မိမိနှင့် မင်းကျော် တွဲဖက်ပြီး 'မလိခ'ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော ဆောင်းပါးများဖြစ်သည်။

အေဗရာဟမ် အိပ်ချ်လက်စ် ရေးသားပြုစုသော ဗြိတိသျှ ဝတ္ထုငါးဆယ် အညွှန်း၊ အမေရိကန်ဝတ္ထုငါးဆယ်အညွှန်းနှင့် ဥရောပ ဝတ္ထုငါးဆယ်အညွှန်းများကို တွေ့ရသော အခါ မိမိတို့လည်း မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းများကို ရေးရလျှင် ကောင်းမည်ဟု အကြံရမိ ကြသည်။ မစွတာလက်စ်၏ စာအုပ်သည် ကမ္ဘာကျော်ဝတ္ထုကြီးများ၏ ဇာတ်လမ်း အကျဉ်း၊ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်၊ ဝတ္ထုအပေါ် ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်နှင့် ဝတ္ထုရေးသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်းတို့ကို ဖော်ပြထားရာ ကမ္ဘာ့စာပေကို လေ့လာလိုက်စားသူများ အတွက် အများကြီး အကျိုးဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ ထို့အပြင် 'ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖတ်ရှုနည်း' ဟူသော ပဏာမအခန်းတွင်လည်း ဝတ္ထု၏သဘော၊ ဝတ္ထုရေးသူ၏ ဒဿနအမြင် ဇာတ်ဆောင်များ၏ စရိုက်သန္တာန်၊ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်နှင့် ဦးတည်ချက်၊ ဝတ္ထု ရေးသူ၏ ပွဲ.ခွဲ. ရေးသားဟန်တို့ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပြီး ပြသထားသည်မှာလည်း စာပေ လေ့လာသူများသာမက စာပေရေးသားသူများအတွက်ပင် ဆင်ခြင်စဉ်းစားဖွယ်ရာများ ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ကမ္ဘာကျော်ဝတ္ထုကြီးများကို လေ့လာသောအခါမှပင် ဝတ္ထု၏ လေးနက်မှု၊ ဝတ္ထု၏ထက်မြက်မှု၊ ဝတ္ထု၏အာနိသင်နှင့် ဝတ္ထု၏ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုတို့ကို သိရှိရသည်။ ဝတ္ထုဟူသည်မှာ ပေါ့ပေါ့ရေးပြီး ပေါ့ပေါ့ဖတ်ရန် မဟုတ်ပါ။ ယင်းကြောင့်ပင် ဗြိတိသျှစာရေးဆရာကြီး ဒီအိပ်ချ်လောရင့်က “ကျွန်ုပ်သည် ဝတ္ထုရေးဆရာ တစ်ဦး ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်ကိုယ်ကျွန်ုပ် သူတော်စင်တစ်ဦးထက်သော်လည်းကောင်း၊ သိပ္ပံပညာရှင် တစ်ဦးထက်သော်လည်းကောင်း၊ ဒဿနပညာရှင်တစ်ဦးထက်သော်လည်းကောင်း၊ ကဝိစာဆိုကြီးတစ်ဦးထက်သော်လည်းကောင်း သာလွန်သည်ဟု ယူဆသည်။ ဝတ္ထုဟူသည်မှာ လူ့ဘဝကြီးကို မီးမောင်းထိုးပြသော ကျမ်းကြီးတစ်ဆူပင် ဖြစ်သည်” ဟု ပြောခဲ့သည် မဟုတ်ပါလား။

ဝတ္ထု၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုနှင့် နိုင်ငံတကာ ဝတ္ထုများ၏ ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှုကို တွေ့မြင်ဖတ်ရှုရသောအခါ မြန်မာဝတ္ထုများ၏ အဖြစ်အနေ၊ အစဉ်အလာနှင့် အတိမ်အနက်ကို သိရှိရန် လိုအပ်သည်ဟု မိမိတို့ ယူဆပြီး မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းများကို ရေးရခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် မိမိတို့လည်း မြန်မာဝတ္ထု၏အစအဦးဟု ယူဆသော ရှင်မဟာသီလဝံသ (၁၄၅၃-၁၅၁၈)၏ ဗုဒ္ဓနိပါတ်တော်လာ ပါဠိဘာသာပြန် ‘ပါရမယ’ဝတ္ထု (၁၅၁၁)ဖြင့် စတင်ခဲ့ကြသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း ထွက်ခဲ့သော ဝတ္ထုများအထိ ရေးသားခဲ့ကြပြီး ဖြစ်သည်။

မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းကို ‘စုံထောက်’ မဂ္ဂဇင်း (နောင် ‘မိုးဝေ’ မဂ္ဂဇင်း) တွင် ၁၉၆၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှအစပြုပြီး ရေးခဲ့ရာ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ဝတ္ထု ၁၀၀ ပြည့်ခဲ့သည်။ ယင်းဝတ္ထု ၁၀၀ ကို အတွဲ ၅ တွဲခွဲပြီး စာအုပ်အဖြစ် ပထမအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပထမတွဲ၊ ဒုတိယတွဲကို တစ်အုပ်၊ တတိယတွဲ၊ စတုတ္ထတွဲနှင့် ပဉ္စမတွဲတို့ကို တစ်အုပ် စသည်ဖြင့် ပေါင်းစည်းပြီး ဒုတိယအကြိမ် ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေသောအခါတွင် ‘ဝတ္ထုနှင့် မြန်မာဝတ္ထုများအကြောင်း’ ပဏာမဆောင်းပါး ရေးသားခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် တစ်ဖန် ၁၉၇၀ ခုနှစ်များအတွင်း (၁၉၇၀-၈၀) ထွက်ခဲ့သော မြန်မာ ဝတ္ထု ၁၃ ပုဒ်ကို ‘မိုးဝေ’ မဂ္ဂဇင်းမှာပင် ၁၉၈၀ ခုနှစ် ပထမနှစ်များတွင် ဆက်လက် ရေးသားခဲ့ကြသည်။

သို့ဖြင့် မြန်မာဝတ္ထု စုစုပေါင်း ၁၁၃ ပုဒ်ကို အညွှန်းရေးပြီး ဖြစ်သည်။ ခေတ်

ကာလအားဖြင့် ၁၅၁၁ မှ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဖြစ်သည်။

ယခု ၁၉၈၀ ခုနှစ်များ ကုန်တော့မည်ဖြစ်ရာ ၁၉၈၀ ပြည့်နှင့် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အကြား မြန်မာဝတ္ထုများ၏ အညွှန်းကို ရေးသားရန် မိမိတို့ စဉ်းစားမိကြသည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် ချယ်ရီအတွက် ဆောင်းပါးရေးရန်ရှိသည်လည်း တစ်ကြောင်း၊ မြန်မာဝတ္ထု (၁၁၃) ပုဒ် စာရင်းနှင့် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များအတွင်း ထွက်ပေါ်ခဲ့သော ဝတ္ထု ရေးသူများ၏ ဝတ္ထုများကို စာရင်းပြုလုပ်ပြီး ကြည့်မိသည်။

ထိုအခါ ဘာမှမရေးဖြစ်ဘဲနှင့် ထိုစာအုပ်စာရင်းများကို ကြည့်ရင်း သုံးရက်ခန့် အချိန်ကုန်ခဲ့ရသည်။

(၂)

အညွှန်းဝတ္ထု ၁၁၃ ပုဒ်တွင် ၂၆ ပုဒ်သည် ကွယ်လွန်ပြီး စာရေးဆရာကြီး ၂၆ ဦး၏ ဝတ္ထုများဖြစ်ကြသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ထို ၂၆ ပုဒ်သည် ကွယ်လွန်သူများ၏ ဝတ္ထုများ ဖြစ်ပြီး ကျန်ရှိသော ၈၇ ပုဒ်သည် သက်ရှိစာရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုများဖြစ်ကြသည်။ သို့သော် ယခု ပြန်လည်ကြည့်ရှုသောအခါ စာရေးဆရာ ၈၇ ဦးအနက် ၂၇ ဦးသည် မရှိတော့ပြီ။ မိမိတို့ အညွှန်းရေးသားပြီး နောက်ပိုင်းကာလတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

နေဦး၊ အချိန်ကို ကြည့်ရအောင်။ အညွှန်းဝတ္ထုများကို ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် စတင် ရေးသားခဲ့သည်။ ယခု ၁၉၈၈၊ အနှစ် ၂၀ ကျော်လာပြီ။ အင်း အနှစ် ၂၀ ကာလအတွင်း ဒါလောက်တော့ ဆုံးပါးပေလိမ့်မည်။ အချို့သော စာရေးဆရာကြီးများဆိုလျှင် မိမိတို့ အညွှန်းရေးစဉ်မှာပင် အသက်အရွယ် ထောက်နေကြပြီဖြစ်သည်။ သို့သော် အချို့ မှာလည်း ရေးအားကောင်းသောအရွယ်မှာပင် ကွယ်လွန်သွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ စာပေလောကတွင် ရုန်းကန်ခဲ့ရသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များကြောင့် အချိန်မတန်ဘဲ ကွယ်လွန်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထားတော့။ ယခုတိုင် သက်ရှိဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များကို ကြည့်ရအောင်။

သက်ရှိပုဂ္ဂိုလ် ဘယ်နှစ်ဦးရှိသနည်း။ ၆၀။ ကောင်းပြီ။ ထိုစာရေးဆရာ ၆၀ ယခု ဘာလုပ်နေသနည်း။ ယခု ဘာတွေရေးနေသနည်း။ အဘယ်မျှ ထင်ရှားပြီး အဘယ်မျှ ပြောစမှတ်ပြုသော ဝတ္ထုကြီးတွေ ထွက်ပေါ်နေသနည်း။

မြတ်စွာဘုရား။ ယခု နှစ်နှစ် သုံးနှစ်အတွင်း လုံးချင်းဝတ္ထုထွက်လာသူဟူ၍ နှစ်ယောက် သုံးယောက်ပဲရှိသည်။ လေးငါးခြောက်ယောက်ပင် မဟုတ်ပါ။

ကျွန်ရှိသော စာရေးဆရာများ ဘာတွေလုပ်နေကြသနည်း။

စာရင်းကို ထပ်ပြီး ကြည့်မိသည်။ အလိုလေးလေး၊ စာရေးဆရာ နှစ်ဆယ် လောက်မှာ ဘာစာမျှ မရေးတော့ပါကလား။ တချို့ဆိုလျှင် စာလုံးလုံး မရေးသည်မှာ ဆယ်နှစ်ပင် မကပြီဟု ထင်ရသည်။ သူတို့ ဘာဖြစ်လို့ စာမရေးကြတာလဲ။ စာရေး ဆရာမှ ဟုတ်ကြရဲ့လား။

သူဌေးဖြစ်သွား၍ စာမရေးကြတော့သည်လား။ ဟုတ္တိုပတ္တိုချမ်းသာသွားသူ ဟူ၍ တစ်ယောက်မျှ မတွေ့ရပါ။ အရာရှိကြီးတွေ ဖြစ်သွားပြီး တာဝန်တွေပိနေ၍ မရေးနိုင်ကြတော့သည်လား။ သည်လိုလည်း မဟုတ်သေးပါ။ နေဦး၊ ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းကြ၍များလား။ အင်း ဟုတ်သည်။ တစ်ယောက်၊ နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက် လောက်မှာမှ အသက်အရွယ်ထောက်ပြီး ကျန်းမာရေး အနည်းငယ် ချို့ယွင်းနေသည်။ သို့သော် ရေးမည်ဆိုက ရေးနိုင်ပါသည်။ အသက် ၉၀ ရှိနေပြီဖြစ်သော ဆရာကြီး ဒဂုန်နတ်ရှင်ပင်လျှင် ယနေ့တိုင် ဆောင်းပါးတွေ ရေးနေဆဲ။ မျက်စိနှစ်ဖက်စလုံး မမြင်ရ တော့သော ဆရာသုခပင်လျှင် သူများကို ပါးစပ်ကပြောပြပြီး စာရေးနေဆဲဖြစ်သည်။ ကောင်းပြီ။ သူတို့ ဘာဖြစ်လို့ စာမရေးကြသနည်း။ မိမိ မသိပါ။ သူတို့ကို တွေ့ဆုံ မေးမြန်းခြင်းပြုလျှင်မှ အဖြေရရှိနိုင်သည်။ သို့သော် သူတို့ကို မည်သူကမျှ တွေ့ဆုံ မေးမြန်းရန် စိတ်ကူးကြပုံ မရပါ။ သူတို့က ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်များ မဟုတ်ကြပါ။ သူတို့က အဆိုတော်များ မဟုတ်ကြပါ။ သူတို့က ရောင်းရတွင်ကျယ်သော စာရေးဆရာ များနှင့် ဝေဖန်ရေးသမားဆိုသော ဆရာကြီးများ မဟုတ်ကြပါ။ ရှိစေတော့။

သက်ရှိ ၆၀ အနက်က သုံးလေးယောက်က လုံးချင်းဝတ္ထုတွေ ဆက်ရေးနေပြီး ၂၀ လောက်က စာ လုံးဝမရေးတော့ဟုဆိုလျှင် ကျွန်ရှိသော သုံးဆယ်ကျော် လေးဆယ် လောက်ကကော ဘာတွေလုပ်နေကြသနည်း။

သိပ်မဆိုးပါ။ သူတို့က ပင်ကိုရေး လုံးချင်းဝတ္ထုတွေ မရေးတော့သော်လည်း အချို့က ဘာသာပြန်ဝတ္ထုများ၊ ခရီးသွားမှတ်တမ်းများ စသည်ဖြင့် ကြိုးကြားကြိုးကြား ထွက်နေသည်။ ထို့နောက် စာနယ်ဇင်းများတွင် ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ စသည်များ ဆက်လက်ရေးသားနေကြသည်။ သို့သော် အဘယ့်ကြောင့် သူတို့ထံမှ ပင်ကိုရေး လုံးချင်းဝတ္ထုများ ထွက်မလာသနည်း။

စာရင်းကို ပြန်ပြီး ကြည့်မိပြန်သည်။

အချို့သည် လုံးချင်းဝတ္ထုပေါင်းများစွာ ရေးသားခဲ့သူများဖြစ်သည်။ အင်မတန်

စာရေးကောင်းသူများ ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း စာနယ်ဇင်းများတွင် လစဉ် မပြတ် အင်နှင့် အားနှင့် ရေးနေသည်။ ယင်းသို့ဆိုလျှင် သူတို့ထံမှ လုံးချင်းဝတ္ထုများ ထွက်မလာ သည်မှာ သူတို့က မရေးကြ၍တော့ မဟုတ်ရာ။ သူတို့ရေးသော ဝတ္ထုများကို ထုတ်ဝေသူ များက မထုတ်ဝေသောကြောင့်သာ ဖြစ်ပေမည်။

ထုတ်ဝေသူများက အဘယ်ကြောင့် မထုတ်ဝေကြသနည်း။

ကြည့်ရအောင်။

ထုတ်ဝေသူများသည် စေတနာ့ဝန်ထမ်းများ မဟုတ်ကြပါ။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း တစ်ခုကို လုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်ကြသည်။ သူတို့၏ လုပ်ငန်းအတွင်း အရင်းအနှီးလိုသည်။ သူတို့၏လုပ်ငန်းတွင် အခွံ့အမြတ်ရှိသည်။ သူတို့သည် အကျိုး မရှိသောလုပ်ငန်းကို မလုပ်နိုင်ပါ။ သူတို့အတွက် အကျိုးအမြတ်အများကြီးမဟုတ်တောင် အကျိုးအမြတ် အနည်းငယ်တော့ ရှိရမည်။ အခွံ့ထွက်ပြီး အရင်းအနှီး ပွန်းတီး ပျောက်ဆုံးသွားမည်အဖြစ်ကို သူတို့ မခံနိုင်ပါ။

ကောင်းပြီ၊ ကြည့်ရအောင်။ ယနေ့ ပြည်တွင်းဖြစ်စက္ကူနှင့် ရိုက်မည်။ အနည်းဆုံး စောင်ရေ ဘယ်လောက်ရှိကံမည်နည်း။ ခုနှစ်ရာ၊ ရှစ်ရာ။ အနည်းဆုံး ဘယ်လောက် ကုန်လျှင် အလုပ်ဖြစ်နိုင်သနည်း။ လေးငါးရာ။ လေးငါးရာ မကုန်လျှင်ကား အဘယ်မျှ ကောင်းမွန်သည်ဆိုသော စာအုပ်ပင်ဖြစ်စေ ဓမ္မဒါန၊ စာပေဒါနအဖြစ် သူတို့ မထုတ်ဝေ နိုင်ပါ။

သည်စာအုပ်တွေ အဘယ်ကြောင့် စောင်ရေ လေးငါးရာမျှပင် မကုန်ကြသနည်း။ သူတို့က ဘာတွေ ရေးနေကြပြီး ပရိသတ်က ဘာတွေ ဖတ်နေကြသနည်း။ ထို့နောက် ခေတ်က ဘာကို တောင်းဆိုနေသနည်း။

ဤအဖြေကို မိမိဖြေရန် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် တစ်ခုတော့ ပြောစရာရှိသည်။ အကျိုးပြုစာပေတွေ ရေးသားရန် ပြောဆိုသည့်အသံများ ကြားနေရသည်။ သို့သော် အကျိုးပြုစာပေများကို မည်ကဲ့သို့ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိမည်ဟု ပြောဆိုသည့်အသံများကိုကား မကြားမိဟု ထင်သည်။

ကောင်းပြီ။ ဘာကြောင့်ပဲဖြစ်စေ တစ်ချိန်က အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ရေးခဲ့ကြသော ဝတ္ထုအညွန့်ပါ စာရေးဆရာများသည် ယနေ့ စာမရေးကြတော့။ ယင်းသို့ဆိုလျှင် သူတို့ကို စာရေးဆရာအဖြစ် ယနေ့ ပရိသတ်က သိမှ သိကြပါသေးသလား၊ စိတ်ဝင် စားကြပါသေးသလား။

မိမိက 'မိမိနှင့် စာရေးဆရာများ' ဆိုပြီး အရာသွင်းပြီး၊ ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ပြီး ရေးသားနေသော စာရေးဆရာများကို ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်က ကျောက်ဖြစ် ရုပ်ကြွင်းများဟု မှတ်ထင်နေကြမလား။

မိမိနှင့် စာရေးဆရာများအကြောင်း ဆက်ပြီး ရေးရမည်ကို လက်တွန့်လာသည်။ မည်သူ့အကြောင်း ရေးရမည်နည်းဟု ဝေခွဲမရ ရှိလာသည်။

ကောင်းပြီ။ သည်လိုဆိုလျှင် တစ်ခါထပ်ပြီး မေးစရာရှိပါသည်။ စောင်ရေ လေးငါးရာကုန်သော စာရေးဆရာများ ယနေ့မရှိတော့ပြီလော။

ရှိပါသည်။ လေးငါးရာ မကပါ။ လေးငါးထောင်ပင် ကုန်ပါသည်။ စာမူသည် လေးငါးသောင်းပင် ရကြပါသည်။

သူတို့ ဘယ်သူတွေနည်း။

(၃)

၁၉၈၀ ခုနှစ်များအတွင်း ထွက်ပေါ်လာသော စာရေးဆရာများနှင့် အရောင်းရ တွင်ကျယ် သော စာရေးဆရာများ၏ စာရင်းကို ကြည့်မိသည်။

အများကြီးတော့ မဟုတ်ပါ။ အလွန်ဆုံးမှ လေးငါးဆယ်ယောက်ပါ။ သူတို့ ဘာတွေရေးကြသနည်း သို့မဟုတ် သူတို့အထဲက အချို့ကို နောက်ကွယ်မှ ရေးပေးနေ ကြသူများက ဘာတွေ ရေးပေးနေကြသနည်း။

သည်အခါတွင် ရှားရှားပါးပါး ကြိုးကြိုးစားစား ရေးသားနေသူ နှစ်ဦး သုံးဦး ကကော ဘာတွေများ ရေးနေကြသနည်း။

ဝတ္ထုရှည်သဘောတရားများ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သို့ပြောင်းလဲနေပြီး ကမ္ဘာတွင် မည်သို့ပြောင်းလဲနေချေသနည်း။

မြန်မာဝတ္ထု အစဉ်အလာ မည်သို့ရှိခဲ့ပြီး မြန်မာဝတ္ထုအလားအလာ မည်သို့ ရှိချေသနည်း။

၁၉၈၀ ခုနှစ်များအတွင်းတွင် ပေါ်ခဲ့သော မြန်မာဝတ္ထုများအကြောင်း အညွှန်း နှေးသားရန် မိမိ စဉ်းစားငေးမောနေမိပါတော့သည်။

ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ ဧပြီ၊ ၁၉၈၈

ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ

(၁)

မတ်လ နောက်ဆုံးညက ပြဇာတ်တစ်ခု ကြည့်ရပါသည်။ မြန်မာတော့ မဟုတ်ပါ။ ပြင်သစ်ပြဇာတ် ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်ဆုရ ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီး အဲလဗတ်ကမူး၏ 'အပြင်လူ' ကို ဒါရိုက်တာ ရောဘတ်အာဇင်ကော့ စီစဉ်တင်ဆက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကြည့်ရသည့်နေရာက ပြည်ထောင်စုရိပ်သာလမ်း ပြင်သစ်သံဝင်း မြက်ခင်းပြင်။

ဝတ္ထုကို ဖတ်ရှုဖူးသဖြင့်သာ ပြင်သစ်စကားပြော ပြဇာတ်ဆန်းကို ငွေ့ငွေ့လေးမျှ အရသာခံမိရပါသည်။ ဝတ္ထုကို ဖတ်ရှုဖူးခြင်းမရှိလျှင် ဤပြဇာတ်ဆန်းကို ဘာမျှ နားလည်နိုင်မည် မထင်ပါ။ ပြဇာတ်ဆန်းဟု ခေါ်ရခြင်းမှာ မိမိ ယခင် မြင်တွေ့ဖူး ကြည့်ဖူးသော ပြဇာတ် ခင်းကျင်းတင်ပြပုံမျိုးနှင့် အလျဉ်းမတူသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤဆောင်းပါးသည် ပြဇာတ်အကြောင်းပြောရန် မဟုတ်ပါ။ ဝတ္ထုအကြောင်း ပြောကြားရန်သာ ဖြစ်သည်။

သို့သော် ပြဇာတ်အကြောင်းကို လူပိန်းတစ်ယောက်အနေနှင့် အနည်းငယ် ပြောရလျှင် သဘောကျ နှစ်သက်မိသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သည်လို ဒဿနိက ဝတ္ထုကြီး တစ်ပုဒ်ကို ပိတ်ကားအနက် နောက်ခံပြုထားသော စင်ကလေးပေါ်တွင် ဇာတ်ဆောင် သုံးယောက် စားပွဲဝိုင်းကလေးတစ်လုံး၊ ကုလားထိုင်သုံးလုံး၊ နေရောင်ကာထီးကြီး တစ်လက်မျှဖြင့် ခင်းကျင်းပြသသွားနိုင်သည်မှာ ချီးကျူးစရာပင် ဖြစ်သည်။ အခန်း အကူးအပြောင်းတို့ကို စင်တစ်ခြမ်းဆွဲကာထားသော ယင်းလိပ်နှစ်ခုကို ဖွင့်လိုက်ပိတ် လိုက် မီးများ လင်းလိုက်မှောင်လိုက်ဖြင့် ပြုလုပ်သွားသည်မှာလည်း နှစ်သက်ဖွယ်ရာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဖြစ်သည်။ ရံဖန်ရံခါထွက်ပေါ်လာသော နောက်ခံအသံတို့ကိုလည်း ရိုကော်ဒါ အသံဖမ်းစက် တိတ်ခွေကလေး တစ်ခုဖြင့်သာ ပြုလုပ်သွားသည်။

ထို့ပြင် ဇာတ်ဆောင် သုံးဦးတို့၏ သရုပ်ဆောင်မှုမှာလည်း အထူးကောင်းမွန်သည်ဟု ဆိုရပါမည်။ သူတို့၏ လှုပ်ရှားမှုများက ပန်းချီဆန်သည်။ လက်ရာမြောက်ပန်းချီကားချပ်ကြီးများကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု ဆက်တိုက်ကြည့်ရှုနေရသည့်အလား ဖြစ်သည်။ ချစ်တင်းနှီးနှောသည့် အခန်းများ သိမ်မွေ့နုညက်လှသည်။

ဘာသာစကား အတားအဆီးသာ မရှိခဲ့လျှင် သည်ထက် ပိုပြီး ထိမိခံစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ 'အပြင်လူ' တွေးခေါ်မှု သဘောကို ဖမ်းဆုပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

'အပြင်လူ' ၏ တွေးခေါ်မှုသဘောက အများကြီး စဉ်းစားစရာ မဟုတ်ပါလား။

(၂)

Theatre en Pieces ပြင်သစ် ပြဇာတ်အဖွဲ့က တင်ဆက်သည့် 'အပြင်လူ' ပြဇာတ်ကို ကြည့်ရှုရန် ဖိတ်စာရသောအခါ ကမူး၏ 'အပြင်လူ' ဝတ္ထုကို ပြန်ပြီး ဖတ်ရသည်။ ကမူး၏ ဝတ္ထုလည်း ဖြစ်ပြန်၊ ပြဇာတ်လည်း ဖြစ်ပြန်၊ ပြင်သစ်လိုလည်း ပြောပြန်သဖြင့် ဝတ္ထုကို 'နွေး' မထားလျှင် ဘာမျှ နားလည်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

ကမူး၏ ဝတ္ထုကို ယခင်က တစ်ခါ ဖတ်ဖူးသည်။ ယခု တစ်ခါ ထပ်ဖတ်သည်။ သည်တစ်ကြိမ်တွင် ဆရာထင်လင်း၏ မြန်မာဘာသာပြန် 'စည်းအပြင်ကလူ' ကိုပါ ဖတ်သည်။ ဤဝတ္ထုကို အောင်မျိုးကလည်း 'သုစိမ်းဆန်ဆန်' ဟုသော အမည်ဖြင့် ပြင်သစ်ဘာသာမှ မြန်မာဘာသာသို့ တိုက်ရိုက်ပြန်ဆိုခဲ့ဖူးသည်။

အမှန်တကယ်တော့ ကမူးသည် ပြင်သစ်လူမျိုးတစ်ယောက် မဟုတ်သလောက်ပင် ဖြစ်သည်။ သူ၏ဖခင်က ဂျာမန်အနွယ်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး မိခင်က စပိန်အနွယ်ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ထိုစဉ်က ပြင်သစ်ကိုလိုနီတစ်ခုဖြစ်သော အယ်လ်ဂျီးရီးယား နိုင်ငံတွင် (၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင်) မွေးဖွားခဲ့သည်။ ဆင်းရဲသော မိသားစုဖြစ်သည်။ သူ၏ ဖခင် ကွယ်လွန်သောအခါ ပိုမိုကျပ်တီးရသည်။ သူ၏ဖခင်သည် လယ်ယာသမား တစ်ဦးဖြစ်ပြီး ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် ကွယ်လွန်သည်။

ကမူးသည် အယ်လ်ဂျီးယတ်စ် တက္ကသိုလ်သို့ ကြီးစားတက်ရောက်ခဲ့ပြီး ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် ဒဿနိကဗေဒ စာတမ်းဖြင့် ဘွဲ့ရရှိခဲ့သည်။ သူသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား

ဘဝက ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် ပါတီမှ နုတ်ထွက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၃၈ ခုနှစ်အတွင်းတွင် သူသည် အယ်ဂျီးယတ်စ်မြို့တော်ရှိ ပြဇာတ်အဖွဲ့တစ်ခုတွင် မန်နေဂျာဖြစ်ခဲ့သည်။ ဤကာလအတွင်းတွင် စာတမ်းငယ် စာအုပ် နှစ်အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်ပြည်မကြီးသို့ သွားရောက်ပြီး သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ရောက်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်သောအခါ သူသည် အဆုတ်ရောဂါရှိသဖြင့် စစ်မှုထမ်းခြင်း မပြုရပါ။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် အယ်လ်ဂျီရီးယားသို့ ပြန်ပြီး ကျောင်းဆရာလုပ်သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် 'အပြင်လူ'ကို ရေးသား ထုတ်ဝေသည်။

ပြင်သစ်နိုင်ငံ ကျဆုံးသောအခါ ဥရောပတိုက်သို့ သူ ပြန်ပြီး တော်လှန်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်သည်။ မြေအောက်မှ ထုတ်ဝေသော 'တိုက်ပွဲ' စာစောင်အတွက် ဆောင်းပါးများ ရေးသားသည်။ စစ်ပြီးသောအခါ 'တိုက်ပွဲ'သည် နေ့စဉ် သတင်းစာကြီး တစ်စောင်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ အယ်ဒီတာမှာ ကမူး ဖြစ်သည်။

သူသည် နိုင်ငံရေးလောကနှင့် သတင်းစာလောကတို့မှထွက်ပြီး စာပေကိုသာ စိုက်လိုက်မတ်တတ် ရေးသားခဲ့ရာ အပြင်လူ (၁၉၄၂)၊ ပလိပ် (၁၉၄၇)၊ သူပုန်ကြီး (၁၉၅၂) စသော ဝတ္ထုများဖြင့် နိုင်ငံတကာ ထင်ရှားကျော်ကြားမှုတို့ကို ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် စာပေဆိုင်ရာ နိုဗယ်ဆုချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ် ဇန်နဝါရီလ ၄ ရက်နေ့တွင် ကားတိုက်မှုဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

(၃)

'အပြင်လူ' (L'E TRANCER) တွင် အဓိကဇာတ်ဆောင်မှာ အယ်လ်ဂျီးယတ်စ်မြို့တွင် နေထိုင်သော 'မာဆိုး'အမည်ရှိ လူရွယ်ကလေးတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ သူ၏ဖခင် ကွယ်လွန်ပြီ ဖြစ်ပြီး သူ၏မိခင်သည် လူအိုရိုတစ်ခုတွင် နေထိုင်လျက် ရှိသည်။ သို့သော် မာဆိုးသည် မိခင်ကြီးနှင့် အဆက်အသွယ်မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။

သူသည် အငယ်တန်းစာရေးတစ်ယောက် ဖြစ်ပြီး ရာထူးဌာနန္တရ တိုးတက်ရန် နည်းနည်းကလေးမျှ ဖျော်မှန်းခြင်း မရှိချေ။ ရာထူးတိုးမြှင့်ပေးခြင်းတစ်ခုကိုပင် ပါရီသို့ ပြောင်းရွှေ့ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် သူ ငြင်းဆန်ခဲ့သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သူတစ်ယောက်တည်း နေထိုင်သည်။ စားသောက်ဆိုင်တွင် တွေ့ရှိသော အသိ အကျွမ်း အနည်းငယ်မျှသာ ရှိသည်။ ရုံးပိတ်ရက်များတွင် သူ၏ အဖော်မိန်းမဖြစ်သော မိန်းကလေးနှင့် တွေ့ဆုံသည်။ ထိုမိန်းကလေးက သူ့ကို ချစ်သည်။ သို့သော် သူက မချစ်ပါ။

သူ၏မိခင် ကွယ်လွန်သောအခါ သူ့အလုပ်မှ ခွင့်ယူပြီး မိခင်၏အသုဘသို့ သွားရောက်သည်။ သို့သော် ကြေကွဲဝမ်းနည်းသည့်အသွင် လုံးဝမပြပါ။ အသုဘ အခမ်းအနားတွင် ဝတ်ကျော့တန်းကျော့မျှသာ ပါဝင်သည်။ သို့သော် လူ့အိုရုံတွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ပီယာရေး အမည်ရှိ အဘိုးကြီးတစ်ဦးကမူ သူ၏မိခင်အပေါ်တွင် သံယောဇဉ်ငြိတွယ်နေသဖြင့် အထူးပင် ကြေကွဲဝမ်းနည်းလျက် ရှိတော့သည်။

အသုဘကိစ္စပြီးသောအခါ မာဆိုး အယ်လ်ဂျီးယတ်စ်မြို့သို့ ပြန်သည်။ ရုံးပိတ် ရက်များတွင် သူ၏မိန်းကလေး မာရီယာနှင့်အတူ နေထိုင်သည်။

မာဆိုး နေထိုင်သောတိုက်တွင် ရေမွန်ဆင်တီဆိုသူမှာလည်း အခြားနေထိုင်သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ့ကို ပြည့်တန်ဆာခေါင်းတစ်ယောက်ဟု သံသယရှိကြသည်။ သို့သော် ရေမွန်က သူ့ကို ချဉ်းကပ်ပေါင်းသင်းလာသောအခါ မာဆိုး ငြင်းဆန်ခြင်း မပြုပါ။ ရေမွန်က မာဆိုးထံတွင် အကူအညီတစ်ခု တောင်းခံသည်။ ရေမွန်မှာ ပြဿနာ ရှိသည်။ သူ့အမျိုးသမီးနှင့် ခွာပြီနေခြင်း ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီး သစ္စာမရှိဟု သူ စွပ်စွဲသည်။ အမှန်တကယ်တွင်မူ အမျိုးသမီးကို မကောင်းသောဘဝသို့ သူက တွန်းပို့ နေခြင်းဟု သံသယဖြစ်ရသည်။ ရေမွန်က သူမကို ပညာပေးလိုသည်ဟု ဆိုသည်။ ယင်းအတွက် မာဆိုးက သူမကို မြားခေါ်ရန် စာတစ်စောင် ရေးပေးရမည်။ သူမ ပြန်ရောက်သောအခါတွင် သူ လက်စားချေမည်။ မာဆိုးက သူ ရေးခိုင်းသောစာကို ရေးပေးလိုက်သည်။ “ကျွန်တော်အနေနဲ့ ရေမွန် မကျေနပ်အောင် လုပ်စရာ ဘာ အကြောင်းမျှ မရှိတဲ့အတွက် သူ ကျေနပ်အောင် လုပ်ပေးလိုက်တယ်” ဟု မာဆိုးက စာဖတ်သူကို ရှင်းပြသည်။

နောက်တစ်ပတ်အကြာတွင် ရေမွန်၏အခန်းမှ ငြောသံစည်သံများ ကြားရသည်။ ရေမွန်က သူ့အဆက် အာရပ်မကလေးကို ရိုက်နှက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ပုလိပ်တစ်ယောက် ရောက်ရှိလာပြီး ရေမွန်ကို စစ်ဆေးသည်။ ရေမွန်အနေနှင့် ဒေါသအလျောက် ပြုမူမိခြင်း ဖြစ်ကြောင်း မာဆိုးက အစစ်ခံသည်။

ထိုအခါ ကောင်းမကလေး၏ အစ်ကိုက ရေမွန်ကို လက်စားချေရန် နောက်

ယောင်ခံပြီး လိုက်နေသည်။ နောက်တစ်ပတ်ခန့်အကြာတွင် ရေမွန်က မာဆိုးနှင့် မာရီယာတို့ကို သူ့သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်၏ ဘန်ဂလိုရှိသော ပင်လယ်ရေချိုးဆိပ်တွင် လိုက်လံအနားယူရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။

ပင်လယ်ကမ်းခြေတွင် မာဆိုး၊ ရေမွန်နှင့် ရေမွန်၏ သူငယ်ချင်း မက်ဆွန်းတို့ လျှောက်သွားစဉ်တွင် အာရပ်တွေနှင့်တွေ့ပြီး ရန်ပွဲခွဲရသည်။ ထိုပွဲတွင် အာရပ် တစ်ယောက်၏ ဓားချက်ဖြင့် ရေမွန် သွေးထွက်ရသည်။ ထိုနေ့ နေ့လယ်ဘက်မှာပင် အာရပ်နှစ်ယောက်နှင့် သူတို့ နောက်တစ်ကြိမ် တွေ့ရပြန်သည်။ ထိုပွဲတွင် ရေမွန်က အာရပ်တွေကို သေနတ်ဖြင့်ပစ်ရန် ကြံရွယ်သည်။ သို့သော် မာဆိုးက ကန့်ကွက်ပြီး သေနတ်ကို သိမ်းထားလိုက်သည်။ အာရပ်တွေလည်း ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်။

များမကြာမီတွင် မာဆိုးတစ်ယောက်တည်း ကမ်းခြေဘက်သို့ လမ်းလျှောက် ထွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ရန်ပွဲကိစ္စတွေ ပြီးသွားပြီဟု သူ ယူဆသည်။ သို့သော် အာရပ် တစ်ယောက်ကို တတိယအကြိမ်အဖြစ်နှင့် သူ တွေ့ရပြန်သည်။ နေပူရှိန်က လွန်ကဲစွာ ပြင်းထန်လျက်ရှိသည်။ မာဆိုးသည် အရိပ်အာဝါသအတွင်းသို့ ရောက်ရှိရန်သာ ဆန္ဒ ပြင်းနေသည်။ အာရပ်အနီးသို့ သူ လျှောက်သွားသည်။ သူ့ကို တိုက်ခိုက်ရန် မဟုတ်။ သူ့ကို ဖြတ်ကျော်ပြီး အရိပ်ရှိရာသို့ သွားရန်သာ ဖြစ်သည်။ အာရပ်က ဓားကို ထုတ်ယူ လိုက်သည်။ နေရောင်တွင် ဓားသွားလက်သွားသည်မှာ သွေးပျက်ဖွယ်ရာပင် ဖြစ်သည်။ မာဆိုး သေနတ်ကို ထုတ်ပြီး တစ်ချက်ပစ်လိုက်သည်။ ထို့နောက် ဘာအကြောင်း ကြောင့်မှ မဟုတ်ဘဲ လဲကျနေသော အာရပ်ကို လေးချက်ထပ်ပြီး ပစ်လိုက်သည်။

မာဆိုး အဖမ်းခံရသည်။ သူ့ဘက်မှ ခုခံကာကွယ်ပေးရန် ရုံးတော်က ရှေ့နေ တစ်ယောက် ခန့်ထားပေးသည်။ သို့သော် သူ၏ မတုန်လှုပ်မှု၊ နောင်တတရား ကင်းမဲ့မှု၊ လူ့ဘဝကြီးကို ဥပေက္ခာပြုမှုများကို တွေ့ရသောအခါ ရှေ့နေရော တရားသူကြီးပါ တုန်လှုပ်ချောက်ချားကြရသည်။ တရားသူကြီးက သူ့ကို ခရစ်ယာန်တစ်ယောက် အနေနှင့် နောင်တတရား ရရှိရန် ပြောဆိုသည်။ အမှုစစ်ဆေးရာတွင် သူ့ကို စကား များများ မပြောရန် ရှေ့နေက အကြံပေးသည်။ သို့သော် အမှုစစ်ဆေးသောအခါ မိခင် ကွယ်လွန်စဉ်က သူ ကြေကွဲဝမ်းနည်းခြင်း မဖြစ်ခဲ့သည့်အကြောင်း အထင်းသား ပေါ်လွင်လာသည်။ ယင်းအချက်က သူ၏ အကြင်နာတရား ကင်းမဲ့မှုကို ဖော်ပြ နေသည်။ သို့ဖြင့် သူ့ကို အပြစ်ရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ပြီး ခေါင်းဖြတ်စက်တွင် ခေါင်းဖြတ်ပြီး သတ်ရန် အမိန့်ချမှတ်သည်။

သေဒဏ်ကျခံရမည်ကို စောင့်စားနေစဉ်အတွင်း မာဆိုးထံသို့ ထောင်ဘုန်းကြီး ရောက်ရှိလာပြီး တရားဟောကြားသည်။ မာဆိုးသည် ဘာသာတရားမရှိသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်နှင့်အညီ နောင်တတရား ရရှိကြောင်း ဝန်ခံရန် ငြင်းဆိုသည်။ နောက်ဆုံးတွင် သူသည် ဒေါသအိုး ပေါက်ကွဲပြီး သူ၏ လောကအမြင်များကို ဘုန်းကြီးအား အော်ဟစ် ပြောဆိုသည်။ လူတွေအားလုံးပင် တစ်နေ့ကျလျှင် သေကြရမည် ဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝ ဟူသည်မှာ ဘာမျှအဓိပ္ပာယ်မရှိပါ။ လူအားလုံးမှာပင် အပြစ်တွေရှိကြသည်။ သို့မဟုတ် လူအားလုံးမှာပင် အပြစ်ကင်းစင်ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ သူရင်ထဲတွင် ရှိနေသည်များကို ဖွင့်အန်လိုက်ရတော့မှ သူ စိတ်သက်သာရရှိသွားပြီး သိပ်ပျော်သွားသည်။ သူ အိပ်ရာမှ နိုးသောအခါ ညအချိန်ဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းမှုကို တွေ့ရှိရတော့သည်။

(၄)

အဓိပ္ပာယ်မရှိသော လူ့ဘဝကြီးတွင် အဘယ်ကိစ္စနှင့် အသက်ရှင်နေကြရမည်နည်း။ ဤမေးခွန်းသည် 'အပြင်လူ' ဝတ္ထု၏အဓိကသော့ချက်ပင် ဖြစ်သည်။ သည်နေ့ သည်ခေတ်ကြီးအတွင်း အရေးကြီးသော ပြဿနာတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ယခင်ကမူ ဘာသာတရားက ထိန်းချုပ်ထားသဖြင့် လူ့ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်နှင့် အနာဂတ်ပန်းတိုင် တို့သည် ပေါ်လွင်လျက်ရှိသည်။ သို့သော် ဘာသာတရား ယုံကြည်သူများ လျော့နည်း လာသောအခါ လူ့ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်ကင်းမဲ့မှုကို စူးစမ်း စစ်ကြောလာတော့သည်။

အထူးသဖြင့် အနောက်နိုင်ငံမှ တွေးခေါ်ရှင်နှင့် စာပေပညာရှင် အချို့သည် ဘာသာတရားတွင်လည်း မယုံကြည်ကြ။ နိုင်ငံရေးဘာသာတရားများတွင်လည်း မယုံ ကြည်ကြသောအခါ အနာဂတ်ကို မတွေ့မြင်တော့ဘဲ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဖြစ်တည်မှုကိုသာ ပဓာနထားပြီး ကြည့်ရှုကြတော့သည်။ သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ဘာမျှ မရှိဟု ယူဆ သောအခါ လတ်တလော အသက်ရှင်နေခြင်းသည်လည်း ဘာမျှအဓိပ္ပာယ်မရှိတော့ပါ။

သူတို့၏ အယူအဆကို 'ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ' (Existentialism) ဟု ခေါ်ကြသည်။ 'အတ္တဘဝမှန်ဝါဒ' ဟုလည်း ဆိုကြသည်။

ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒဆိုသည်မှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အမှန်တကယ် ဖြစ်တည်နေမှုသာလျှင် အဓိကနှင့် ပဓာနဖြစ်သည်ဟူသော အယူအဆပင် ဖြစ်သည်။ ဤအယူအဆသည် ရှေးဟောင်းအယူအဆ တစ်ခုဖြစ်ပြီး မျက်မှောက်ခေတ်တွင် တွေးခေါ်ပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ကီယာကီဂေါ့ (Kierkegaard)၊ ယက်စပါ

(Jaspers)၊ ဟိုက်ဒါ့ဂါ(Heidegger) စသူတို့က ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။

စာပေတွင်မူ ရှုရှားစာရေးဆရာကြီး ဖျိုဒါဒေါ့စတာယက်စကီးနှင့် ချက် စာရေးဆရာကြီး ကပ်ဖကာတို့၏ အရေးအသားများတွင် အစောဆုံး တွေ့ရှိရသည်။

စာပေတွင် 'ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ' သိသိသာသာ ထွန်းကားလာသည်မှာ ၁၉၄၀ ဝန်းကျင်နှစ်များအတွင်းမှ ဖြစ်သည်။ ပြင်သစ်စာရေးဆရာကြီးများဖြစ်ကြသော ယန်းပေါဆတ်၊ အန်ဒရေးမာရောက်၊ အဲလဗတ်ကမူး စသူတို့သည် ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ စာပေခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။

ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ လှုပ်ရှားမှုသည် တစ်ချိန်က ဥရောပတွင် စာပေလှုပ်ရှားမှု တစ်ခုသာမက စာပေဖက်ရှင် ခေတ်စားမှုတစ်ခုလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယန်းပေါဆတ်နှင့် သူ၏ စာပေမိတ်ဆွေများ စားကျက်ချရာ Cafe de Flore သည် ကမ္ဘာလှည့် ခရီးသည်များကို ဖမ်းစားခေါ်ဆောင်ရာ နေရာတစ်ခုပင်ဖြစ်တော့သည်။ ဆတ်နှင့် ကမူး တို့၏ အန္တေဝါသိက လူငယ်အချို့တို့သည် အလွန်အကျွံဖြစ်ပြီး အစွန်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်ရှိကုန်ကြသဖြင့် လူငယ်စရာဖြစ်သည်များလည်း ရှိသည်။

အံ့ဩစရာကောင်းသည်မှာ 'ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ' သည် အမှန်တကယ် တည်ရှိမှု ရုပ်သဘောတွင် အခြေခံသော်လည်း ယင်းဝါဒကို ဖွဲ့ခဲ့သော စာပေဝတ္ထုများမှာမူ အင်မတန်ကဗျာဆန်ပြီး အင်မတန် စိတ်ကူးယဉ်ဆန်ကြသည်။ ဇာတ်လမ်း ဖွဲ့စည်းမှု၊ ဖွဲ့နွဲ့ ရေးသားမှုများမှာ အိပ်မက်ပမာဖြစ်သည်။ ထမင်းလုံးတစ္ဆေ ခြောက်သည့် ပမာဖြစ်သည်။ စိတ္တဇဝေဒနာ ဖမ်းစားသည့်ပမာဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့်ပင် အချို့အစွန်းရောက်သော စာများသည် အစမရှိ အဆုံးမရှိ အဓိပ္ပာယ်မရှိ ပရမ်းပတာများဖြစ်ကြရသည်။

(၅)

မြန်မာစာပေလောကတွင် ရံဖန်ရံခါဆိုသလို 'ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ' အကြောင်း ပြောကြသည်။ ရေးကြသည်။ ငြင်းကြသည်။ သို့သော် ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝတ္ထုများကိုကား မည်မည်ရရ ဖတ်ဖူးကြဟန် မရှိပါ။

မြန်မာဘာသာပြန်ရာတွင် ကမူး၏အပြင်လူကို ပြန်ဆိုသော ထင်လင်း၏ 'စည်းအပြင်က လူ' နှင့် ဆောင်မျိုး၏ 'လူစိမ်းဆန်ဆန်'၊ ထင်လင်းပြန်ဆိုသော ကမူး၏ 'ပလိပ်' တို့သာ ရှိလေသည်။

သို့သော် ယခုအခါတွင် အချို့သော လူငယ်စာရေးဆရာအချို့၏ အရေးအသားများတွင် ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ အရိပ်အငွေ့များ လွှမ်းနေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ပရိသတ်အပေါ် မည်မျှလွှမ်းမိုးပြီး မည်သို့သော အကျိုးဆက်ရှိမည်ကိုကား စောင့်ကြည့်ကြရပေဦးမည်။

ချယ်ရီမဂ္ဂစင်း၊ ဇ၊ ၁၉၈၈

□

အာဂန္တုပြဿနာ

တစ်နေ့သ၌ မိမိ စာရေးမည်ရှိစဉ် ဧည့်သည် နှစ်ဦးရောက်ရှိလာသည်။ တစ်ဦးမှာ နယ်မှ ကဗျာဆရာဖြစ်ပြီး တစ်ဦးမှာ ရန်ကုန်မှ စာရေးဆရာကလေး ဖြစ်သည်။

မိမိ ။ ။ ဟာ လာကြ လာကြ။ ဘယ်က မျက်စိလည်လာကြသလဲ။

ဧည့်နှစ်ဦး ။ ။ (ပြိုင်တူ) ဆရာဆီကို လာတာပဲ။

မိမိ ။ ။ ဘာလဲ တင်ထုတ်လုပ်ကြမလို့ ငွေထုပ်ကလေးနဲ့ စာမူ လာတောင်းကြတာလား။

ရန်ကုန်ဧည့် ။ ။ မဟုတ်ပါဘူးဆရာ။ ဒါပေမဲ့ တင်ထုတ်တွေအကြောင်း ဆရာနဲ့ ဆွေးနွေးချင်လို့ပါ။

မိမိ ။ ။ ဆွေးနွေးမှာလား။ အင်တာဗျူးလုပ်မှာလား။

ရန်ကုန်ဧည့် ။ ။ ဆွေးနွေးမှာပါဆရာ။ ကျွန်တော့်မှာ 'ဗျူး' စရာ မဂ္ဂဇင်းလက်ကိုင် မရှိပါဘူး။

မိမိ ။ ။ (နယ်ဧည့်သည်ဘက် လှည့်လျက်) မောင်ရင် ဘယ်တုန်းက ရောက်သလဲ။

နယ်ဧည့် ။ ။ ကျွန်တော် မနေ့ကပဲ ရောက်ပါတယ်ဆရာ။ ရန်ကုန် မရောက်တာ ကြာလို့ လာတာ။ ရန်ကုန်မှာ အများကြီးပြောင်းလဲနေတာပဲ။ ကျွန်တော် လိုက်လို့တောင် မမီတော့ဘူး။

မိမိ ။ ။ ဘာတွေများ ဒါလောက် ပြောင်းလဲနေလို့လဲ။

နယ်ဧည့် ။ ။ တင်ထုတ်တွေပေါ့ ဆရာ။ နောက်ပြီးတော့ ထုတ်တင်ဆိုတာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

- တွေလည်း ရှိသေးတယ်။ ပြီးတော့ ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်း၊ ဆောင်းပါး
မဂ္ဂဇင်း၊ ရသစုံမဂ္ဂဇင်း အို ခုံနေတာပဲ။ နည်းတာတွေ မဟုတ်ဘူး။
- မိမိ ■ ■ (ပြုံးလျက်) မကောင်းဘူးလား။
- နယ်စဉ် ■ ■ ကောင်းပါတယ်ဆရာ။ ကျွန်တော်တို့ လူတွေ တော်တော်များများ
တောင် အယ်ဒီတာတွေ ဖြစ်ကုန်ကြပြီ။ ကျွန်တော့်ကိုတောင်
ကဗျာ ဝတ္ထု ရေးပေးရမယ်ဆိုပြီး တစ်တိုက်က နှစ်ရာ၊ တစ်တိုက်က
သုံးရာ ကြိုပြီး ပေးလိုက်ကြတယ်။
- မိမိ ■ ■ တယ်ဟုတ်ပါလား။ ဒါတောင် မောင်ရင် ရန်ကုန်ရောက်တာ
တစ်ရက်ပဲ ရှိသေးတယ်။
- နယ်စဉ် ■ ■ ဒါပေမဲ့ ဆရာ ဒီတင်ထုတ်တွေ မြဲပါ့မလား။
- ရန်ကုန်စဉ် ■ ■ ဟုတ်တယ်ဆရာ။ ကျွန်တော်တို့ အဲဒီအကြောင်းတွေ ဆွေးနွေး
ရအောင် ဆရာဆီကို လာတာပဲ။ အခုကဲ့ပဲ ပြုတ်တဲ့သူတွေ ပြုတ်
ကုန်ပြီ။ အော်တဲ့ဟာတွေ အမယ်လေး အဘလေး အော်နေကြပြီ။
- နယ်စဉ် ■ ■ ဆရာက မဂ္ဂဇင်းတွေလုပ်လာတာ ကြာပြီမဟုတ်လား။ လောလော
ဆယ်မှာလည်း တင်ထုတ်တစ်ခု လုပ်နေတယ် မဟုတ်လား။
အဲဒီတော့ ပြောပါဦး ဆရာ။
- မိမိ ■ ■ အိမ် (ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းဟန် ချောင်းတစ်ချက်ဟန် လိုက်ပြီး)
ဒါကတော့ ဒီလိုရှိတယ်။ မောင်ရင်တို့လည်း သိသားပဲ။ တင်ထုတ်ပဲ
ဖြစ်ဖြစ်၊ ထုတ်တင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ရသစုံမဂ္ဂဇင်းပဲ
ဖြစ်ဖြစ်၊ ရေမရောတဲ့ မဂ္ဂဇင်းစစ်စစ်ကြီးပဲဖြစ်ဖြစ် လူအားငွေအား
အသိုင်းအဝိုင်းအား၊ အကြံဉာဏ်အားဆိုတဲ့ 'အား' ပေါင်းစုံရှိမှ၊
အားအင်စုံနဲ့ ညီညွတ်မှ 'မဂ္ဂဇင်း' တစ်စောင်အဖြစ် တင်ပြီး
ကုန်ရစ်မယ်။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်အဖြစ် အောင်မြင်မယ်။ ဒါမှမဟုတ်ရင်
လိမ့်လဲလိမ့်လဲနဲ့ တစ်နေ့ကျရင်တော့ ကြွမှာပဲ။ ဒီလုပ်ငန်းက ငွေရှိရုံ
နဲ့လည်း မပြီးဘူး။ 'ခေါင်း' ရှိရုံနဲ့လည်း မပြီးဘူး။ ငွေရှိပြီး ခေါင်း
မရှိရင် ရှိတဲ့ငွေကုန်မှာပဲ။ ခေါင်းရှိပြီး ငွေမရှိရင်လည်း ကိုယ်လုပ်
ချင်တာ မလုပ်နိုင်ဘဲ စိတ်ဆင်းရဲရမှာပဲ။ မောင်ရင်တို့လည်း
သိသားပဲ။ မဂ္ဂဇင်းတွေ ထုတ်လာကြတာ တင်တဲ့ ဟာတွေတင်ပြီး

ပြုတ်တဲ့ဟာတွေ ပြုတ်ကုန်ကြတာပဲ မဟုတ်လား။

ရန်ကုန်စည် ■ ■ ဟုတ်တယ်ဆရာ။ မဂ္ဂဇင်းလုပ်ငန်းဆိုတာ အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံဖို့ လိုတယ်။ ခေါင်းလည်း ရှိရမယ်။ ငွေလည်း ရှိရမယ်။ ဆရာပြောသလို တချို့ဟာ ခေါင်းရှိပြီး ငွေမရှိတော့ လုပ်ချင်ရာ မလုပ်နိုင်ဘူး။ တချို့ကျတော့ ငွေရှိရင် ဖြစ်တာပဲဆိုပြီး နာမည်ကြီး ဘက်စုံဆဲလား စာရေးဆရာတွေဆီက စာမူတွေကို စာမူခပေးပြီး ဝယ်တယ်။ ပန်းချီဆရာတွေကို ပန်းချီဆွဲခပိုပေးပြီး ပုံတွေ မြန်မြန် ရအောင် လုပ်တယ်။ အကောင်းဆုံး အော်ပီဆက်တိုက်မှာ ငွေ ပုံပေးပြီး အပ်တယ်။ အဲဒါကလွဲရင် သူတို့မဂ္ဂဇင်းမှာ ဘာပေါ့လစီမှ မရှိဘူး။ ဘာစေတနာမှ မရှိဘူး။ လူကြိုက်အောင်လုပ်ပြီး လူ ကြိုက်ရင် ပိုက်ဆံရမယ်ဆိုတဲ့မူပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါ ဆရာ ဘယ်လို သဘောရသလဲ။

မိမိ ■ ■ (ဘာမျှမပြောဘဲ ငါးသလောက်ပြုံးကလေး ပြုံးနေသည်။)
ရန်ကုန်စည် ■ ■ (အရှိန်ရလာဟန်ဖြင့် ဆက်ပြီးပြောသည်။) ကနေ့ တင်ထုတ်မဂ္ဂဇင်း တွေက စာမူတွေ တိုးပြီး နှစ်ရာမျိုး သုံးရာမျိုးကို စာမူတောင်းတဲ့ အချိန်မှာ စာအိတ်ကလေးနဲ့ ကြိုပြီး ပေးတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူ တွေကို ပေးတာလဲ။ စာရေးဆရာတွေအားလုံးကို ပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့လို စာရေးဆရာပေါက်စတွေကို ပေးတာ မဟုတ်ဘူး။ အရောင်းရ တွင်ကျယ်တဲ့ ဘက်စုံဆဲလားတွေကို ပေးတာ။ ဆရာတို့လို နာမည်ကြီး စာရေးဆရာတွေကို ပေးတာ။ ဒါကြောင့်မို့လို့ ကနေ့ထွက်နေတဲ့ ဘယ်မဂ္ဂဇင်းပဲ ကြည့်ကြည့် ဒီစာရေးဆရာတွေပဲ မဟုတ်လား။ ဒီလူတွေပဲ မဟုတ်လား။ မာတိကာတစ်ခု ရိုက်ထားရင် မဂ္ဂဇင်းတွေအားလုံးမှာ အဲဒီ မာတိကာကို ထည့်လို့ရတယ်။ စာရေးဆရာတွေလည်း အတူတူပဲ။ အခန်းကဏ္ဍတွေကလည်း အတူတူပဲ။ ကျွန်တော်ပြောတာ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား။

မိမိ ■ ■ ဟုတ်ပါတယ်။ (သူက ဟုတ်တယ် မဟုတ်လားဟု မေးသောအခါ ဟုတ်တယ်ဟုပင် ပြောရပါတော့သည်။) ဒါပေမဲ့ တချို့မဂ္ဂဇင်း

တွေမှာ ကလောင်သစ်တွေကို ကဏ္ဍတစ်ခုလုပ်ပြီး တင်ပေးနေတာ ရှိပါတယ်။ အဲ တင်ထုတ်တွေ ထုတ်တင်တွေထဲမှာရောပေါ့။

ရန်ကုန်စည် ■ ■ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့လို အလယ်အလတ် ကလောင်လေးတွေက နာမည်ကြီးတွေထဲလည်း မပါနိုင်၊ ကလောင်သစ်ထဲလည်း မပါနိုင်နဲ့ အလယ်မှာ လပ်နေကြတယ်။ စာမူခကြီးရရှိမပြောနဲ့ ပါပြီးတာတောင် မနည်းတောင်းကြရတယ်။

နယ်စည် ■ ■ ဒါနဲ့ ဆရာ ဘက်စံဆဲလားတွေနဲ့ နာမည်ကြီး စာရေးဆရာ တွေဟာ မဂ္ဂဇင်းတိုင်းမှာ၊ စာအုပ်တိုင်းမှာ ဒါလောက်များများ ရေးနေကြတော့ သူတို့ရဲ့ စာမူတွေဟာ ကောင်းနိုင်ပါဦးမလား။ အခုကိုပဲ ကျွန်တော် တွေ့ရတာ တချို့ဆရာတွေဟာ အဖြစ် ရေးထားမှန်း သိသာနေတယ်။ သူတို့ အင်မတန် စာရေးကောင်း လွန်းလို့သာ ဖတ်လို့ရနေတာ။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းအရာကို ကြည့်တဲ့ အခါမှာ ဘာမျှမဟုတ်တော့ဘူး။ ဖတ်ကောင်းအောင် ရေးထား တာပဲ ရှိတော့တယ်။ တချို့ဆရာကြီးတွေဆိုရင် ဘာမှမဟုတ်တာ တွေကို ရေးတတ်ရင် ဝတ္ထုဖြစ်တယ်ဆိုပြီး ဟိတ်လုံးဟန်လုံးနဲ့ လှန်ပြီး ရေးနေကြတယ်။

မိမိ ■ ■ ဒါကတော့ ကိုယ့်နာမည်ကို ထိန်းကြရမှာပေါ့။

ရန်ကုန်စည် ■ ■ အဲဒါ ဆရာ ပြောစမ်းပါ။ ရေးတတ်ရင် ဝတ္ထုဖြစ်တယ်ဆိုတာ ဟုတ်သလား။

မိမိ ■ ■ ဟုတ်ပါတယ်။ ရေးတတ်ရင် ဝတ္ထုဖြစ်တာပေါ့။ အဲဒီဝတ္ထု ကောင်း မကောင်းဆိုတာကတော့ နောက်တစ်ကြောင်းပေါ့။

နယ်စည် ■ ■ ဝတ္ထုနဲ့ ဆောင်းပါး ဘယ်လိုခွဲခြားမလဲ ဆရာ။ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်က ဝတ္ထုနဲ့ ဆောင်းပါး ခွဲခြားလို့ မရဘူးလို့ ပြော နေတယ်။

မိမိ ■ ■ ရသစာပေဆိုတာ အင်မတန်ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ သူ့ကို စည်းကမ်း ကလေးတွေ အတင်းသတ်မှတ်ထားလို့ မရပါဘူး။ ရသသဘောနဲ့ ရေးတဲ့ တချို့စာတွေဟာ ဆောင်းပါးလား ဝတ္ထုလားလို့ မခွဲခြားနိုင် ပါဘူး။ ဆောင်းပါးဆိုရင်လည်း ဟုတ်တယ်။ ဝတ္ထုဆိုရင်လည်း

ဟုတ်တယ်။ ဆောင်းပါးဝတ္ထုဆိုရင်တော့ အန္တရာယ်ကင်းတာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ သုတဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကိုတော့ ဝတ္ထုလို ဘယ်လိုမှ မပြောနိုင်ပါဘူး။

ရန်ကုန်စဉ် ■ ■ နောက်ပြီးတော့ဆရာ အခုတလော 'ဘဝသရုပ်ဖော်' ဆိုတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အငြင်းပွားနေကြတယ်။ တချို့က မရှိဆင်းရဲတဲ့ လူတွေအကြောင်း ရေးမှ ဘဝသရုပ်ဖော်လို့ ယူဆနေတယ်။ တချို့ကတော့ ဘဝတစ်ခုကို သရုပ်ဖော်ရင် ဆင်းရဲတဲ့သူအကြောင်းပဲ ရေးရေး၊ ချမ်းသာတဲ့သူ အကြောင်းပဲ ရေးရေး 'ဘဝသရုပ်ဖော်'လို့ ပြောပါတယ်။ ဆရာ အဲဒါ ဘယ်လိုယူဆသလဲ။

မိမိ ■ ■ ဒါကတော့ ဝေါဟာရကိုက ရှင်းနေပါတယ်။ ဘဝသရုပ်ဖော်စာလို့ ပြောထားတာပဲ ဘဝဆိုတာ ဖော်နိုင်ရင် ပြီးတာပဲ။ ဆင်းရဲတဲ့ အကြောင်းဖြစ်ဖြစ်၊ ချမ်းသာတဲ့အကြောင်းဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ အရေးကြီးတာက စာရေးဆရာရဲ့ စေတနာနဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ပဲ။ စာပေ ဝေါဟာရနဲ့ ပြောရရင်တော့ ဦးတည်ချက်ပေါ့။ မိန်းကလေး တစ်ယောက် ဆင်းရဲလို့ ပြည့်တန်ဆာဖြစ်ရတဲ့အကြောင်း ရေးထားတဲ့ နေရာမှာ အဖြစ်မှန်ကို ပြောတာပဲဆိုပြီး မိန်းကလေးတွေ ပျက်စီးရာကို လမ်းညွှန်နေရင်တော့ မကောင်းဘူးပေါ့။ ချမ်းသာတဲ့ လူတွေအကြောင်းရေးတဲ့နေရာမှာလည်း ဖောက်ပြန်မှုတွေကို ဖော်ထုတ်ညွှန်ပြတာဆိုရင် တစ်မျိုးပေါ့။ အရေးကြီးတာကတော့ စေတနာပါပဲ။

နယ်စဉ် ■ ■ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော် ပြောတာပေါ့။ ရန်ကုန်ကို ဒီတစ်ခေါက် ကျွန်တော်ရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့စာပေလောကဟာ အများကြီး ပြောင်းလဲနေတာပဲ။ တင်ထုတ်တွေ၊ ထုတ်တင်တွေ၊ ဝဂ္ဂဇင်း အသစ်တွေ၊ စာမူခပြဿနာတွေ၊ ဆောင်းပါးဝတ္ထုပြဿနာတွေ၊ ဘဝသရုပ်ဖော် ပြဿနာတွေ ရှုပ်နေတာပဲ။

မိမိ ■ ■ မရှုပ်ပါဘူး။ ဒါတွေက အာဂန္တုပြဿနာတွေပါ။ ဧည့်သည်ဆိုတာ ခဏလာတာပဲ။ တော်ကြာနေ ပြန်သွားမှာပဲ။

ရန်ကုန်စဉ် ■ ■ ကျွန်တော်တို့ကို ပြောတာလားဆရာ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စာရေးဆရာနှင့် အယ်ဒီတာ

(၁)

စာရေးဆရာ တော်တော်များများသည် တစ်ချိန်မဟုတ် တစ်ချိန်တွင် အယ်ဒီတာများ ဖြစ်ကြပြီး အယ်ဒီတာ တော်တော်များများသည်လည်း အနည်းနှင့် အများဆိုသလို စာရေးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အမှန်တော့ စာရေးဆရာအလုပ်နှင့် အယ်ဒီတာအလုပ်သည် တခြားစီ ဖြစ်ကြသည်။ ရံဖန်ရံခါတွင် ဆန့်ကျင်ဘက်များပင် ဖြစ်ကြသည်။

စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် အယ်ဒီတာဖြစ်ရန် မလိုသလို အယ်ဒီတာ တစ်ယောက်သည်လည်း စာရေးဆရာဖြစ်ရန် မလိုချေ။

အယ်ဒီတာတစ်ယောက် စာရေးသည့်အတွက် သူ့အလုပ်ကို ဘာမျှမထိခိုက် သော်လည်း စာရေးဆရာတစ်ယောက် အယ်ဒီတာလုပ်သည့်အတွက်ကား သူ့အလုပ်ကို အများကြီး ထိခိုက်နိုင်ပါသည်။

စာရေးဆရာတစ်ယောက်သည် စာရေးသည့်နေရာတွင် အချုပ်အနှောင်၊ အကန့်အသတ်နှင့် ကြိုတင်လမ်းကြောင်းမူများအားလုံးကို ဖောက်ထွက်ပြီး လွတ်လပ်စွာ ကြည့်မြင်မည်၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်မည်၊ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားမည်။

အယ်ဒီတာ တစ်ယောက်သည် စာရေးဆရာများ ရေးလာသည့်စာများကို ကြိုတင်ကန့်သတ်ထားသော၊ ဆုံးဖြတ်ချမှတ်ထားသော စာပေအနုပညာ နည်း ဥပဒေများ၊ မဂ္ဂဇင်းမူဝါဒများ၊ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက် များနှင့် ညီမညီကို မှန်ဘီလူးတစ်လက်ဖြင့် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးမည်။

စာရေးဆရာများ၏ ဖန်တီးအားထုတ်မှု အတော်များများသည် အယ်ဒီတာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

များ၏ တည်းဖြတ်မှုကြောင့် အရောင်အသွေး တောက်ပြောင်လာသည်များရှိသလို အယ်ဒီတာများ၏ သုတေသင်ရှင်းလင်းမှုကြောင့် ပျက်ပြားမေးမှိန်သွားရသည်များလည်း အများအပြားပင်။

သို့သော် စာရေးဆရာများရှိနေသလို အယ်ဒီတာများလည်း ရှိနေကြမည်။ ထို့အပြင် နှစ်ဦးစလုံးပင် ကိုယ့်အလုပ်ကို ကိုယ် လုပ်ဆောင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

ဤအထဲတွင် အကြောင်းတစ်ခုမဟုတ် အကြောင်းတစ်ခုကြောင့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စာရေးဆရာ အလုပ်ကိုရော၊ အယ်ဒီတာအလုပ်ကိုရော လုပ်နေကြသူများလည်း ရှိနေကြပေမည်။

အချို့သောစာရေးဆရာများသည် အယ်ဒီတာအလုပ်ကို ဝါသနာပါ၍ လုပ်ကိုင်ကြခြင်းဖြစ်ပြီး အချို့မှာမူ စာရေးခြင်းသက်သက်ဖြင့် ရပ်တည်မှု မလုံလောက်သဖြင့် ဝမ်းရေးအတွက် အယ်ဒီတာအလုပ်ကို တွဲဖက်လုပ်ကိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ရာထူးအရသော်လည်းကောင်း၊ တာဝန်အရသော်လည်းကောင်း အယ်ဒီတာဖြစ်ရသူများ၊ စာရေးဆရာ ဖြစ်ရသူများလည်း ရှိပေသည်။

(၂)

မိမိလည်း အကြောင်းအားလျော်စွာပင် စာရေးဆရာအလုပ်နှင့် အယ်ဒီတာအလုပ်ကို တစ်ပြိုင်တည်းလိုပင် စတင်ခဲ့မိသည်။ မန္တလေးမြို့မှာ နေစဉ်ကတည်းက ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၀ ဝန်းကျင်ကတည်းက ဖြစ်သည်။ ရန်ပုံငွေရရှိရေးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ် အဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်နေ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း 'ကလောင်သစ်' မဂ္ဂဇင်းနှင့် 'ခွပ်ဒေါင်း' စာစောင်တို့ကို ထုတ်ခဲ့ကြသည်မှာ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်အတတ်ပညာ၊ အယ်ဒီတာ အတတ်ပညာနှင့် ပုံနှိပ်တိုက် အတတ်ပညာတို့ကို စတင်လေ့ကျင့် သင်ကြားမိကြရသည်။

သည်တုန်းက ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း မထွန်းကား မတိုးတက်သေး။ အသုံးပြုရသည့် ခဲစလုံးက 'ဂရိတ် စာလုံးကြီးများ၊ ဘလောက်က လက်ထွင်း ဘလောက်၊ ပုံနှိပ်စက်က ခြေခင်း။ သို့သော် စက္ကူကတော့ ကောင်းသည်။ ပေါသည်။ တစ်ထုပ်မှ ၈ ကျပ်။ အကြွေးရသည်။

၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် မိမိ ရန်ကုန်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ ရောက်သည့်နေ့မှာပင် အယ်ဒီတာ အလုပ်ရရှိသည်။

ကိုမိုးဝေက

“ခင်ဗျား ရောက်လာတာ အတော်ပဲ။ ကျွန်တော်တို့ မဂ္ဂဇင်းအသစ်တစ်စောင် ထုတ်မလို့၊ ရုပ်ရှင် ဝတ္ထု မဂ္ဂဇင်း၊ မူစိစတီရို မဂ္ဂဇင်းပေါ့ဗျာ။ အဲဒီမှာ ခင်ဗျား တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ လုပ်ပေတော့”

အသက် ၂၀ မပြည့်မီအရွယ်တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သော မဂ္ဂဇင်းကြီး တစ်စောင်တွင် တာဝန်ခံအယ်ဒီတာလုပ်ရမည်ဆိုသဖြင့် အကြီးအကျယ် ဝမ်းသာမိသလို အမှန်အတိုင်းဝန်ခံရလျှင် အတော်ကလေးလည်း ဘဝင်မြင့်မိပါသည်။ (ငါတို့ မန္တလေး သားတွေ တယ်တော်ပါကလား။)

သည်မှာ တစ်ခုကြားရဦးမည်။ ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်းဟူသော အမည်ကို မိမိတို့ ဟိုတုန်း ကတည်းက သုံးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ရုပ်ရှင်ဝတ္ထု မဂ္ဂဇင်း၊ စုံထောက်ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်း၊ (ကိုမိုးဝေ ပေးခဲ့သော အမည်များဖြစ်သည်)

သို့သော် ရုပ်ရှင်ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်းသည် နှစ်အုပ်ထွက်ပြီး ရပ်သွားသည်။

အလုပ်လက်မဲ့ကား မဖြစ်ချေ။ စုံထောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆက်ပြီး အလုပ်ရသည်။ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာကား မဟုတ်ပေ။ သည်တုန်းက တာဝန်ခံအယ်ဒီတာက ကိုတင့်ဆန်း ဖြစ်သည်။ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး သို့မဟုတ် လက်ထောက်အယ်ဒီတာ ဖြစ်သည်။ လခက တစ်နေ့ နှစ်ကျပ်။ (နောက်မှ သုံးကျပ်၊ ထိုမှတစ်ဖန် ငါးကျပ်သို့ တက် လာသည်။ ထိုစဉ်က ကိုမိုးဝေပင် တစ်နေ့ တစ်ဆယ်မျှသာ ရရှိသည်။)

၁၉၅၃ ခုနှစ်မှ ၁၉၅၅ ခုနှစ်အထိ စုံထောက်တွင် အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလုပ်သင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ မိမိကို အယ်ဒီတာအတတ်ပညာ၊ မဂ္ဂဇင်းအတတ်ပညာနှင့် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်း အတတ်ပညာများကို အောက်ခြေသိမ်းမှစပြီး သင်ကြားပေးခဲ့သော ကိုမိုးဝေ၊ ကိုတင့်ဆန်းနှင့် စုံထောက် ဦးဆန်းနီတို့၏ ကျေးဇူးကို ဘယ်တော့မှ မေ့နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။

အိမ်ထောင်ကျသောအခါ စုံထောက်မှ ထွက်ပြီး မန္တလေးသို့ ပြန်သည်။ မန္တလေးမှာ ၈ လခန့် သောင်တင်နေပြီးနောက် ရန်ကုန်သို့ ပြန်လာသည်။ မိမိမှာ လုပ်ငန်းအဆက်အသွယ်ရှိသည်က ရန်ကုန်ပင်။

ရန်ကုန်ရောက်လာသောအခါ ကိုတင်စိုး၏ ငြိမ်းစာပေကို တာဝန်ခံပြီး လုပ်ရ သည်။ စာအုပ်တိုက် အယ်ဒီတာနှင့် ပုံနှိပ်တိုက် မန်နေဂျာဖြစ်ရသည်။ ငြိမ်းစာပေမှာ တစ်နှစ်ကြာသည်။

ထို့နောက် ပါရဂူ၊ လင်းယုန်သစ်လွင်တို့နှင့် ပေါင်းပြီး 'မိုးသောက်' စာစောင် (သတင်းမဂ္ဂဇင်း) ထုတ်သည်။ မိမိတို့၏ မိုးသောက်နံပါတ် ၁ မှာပင် တစ်သွားသည်။

ထိုအခါ ကျောင်းဆရာဖြစ်ပြီး စီးပွားရေးအခြေအနေ ကောင်းမွန်နေသော ဘဝသစ် အထက်တန်းကျောင်းအုပ် သူငယ်ချင်း ကိုအောင်ကျော် (မောင်ကြာညို) က ပညာပေး မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေချင်သည်ဆို၍ 'ကျောင်းသားပညာမဂ္ဂဇင်း' တွင် အယ်ဒီတာ ဖြစ်ရပြန်သည်။ ကျောင်းသားမဂ္ဂဇင်း အမှတ် ၅ အထိသာ ထွက်နိုင်သည်။ မိမိတို့ မဂ္ဂဇင်းတွင် ထိုအချိန်က ခေတ်စားနေသော ကျောင်းမှတ်စုများ မထည့်သွင်းဘဲ ပညာပေး ဆောင်းပါးများကိုသာ စေတနာသိက္ခာနှင့် ထည့်သွင်းခဲ့သဖြင့် မှတ်စု လောကကို မကျော်လွှားနိုင်ဘဲ ရှိခဲ့သည်။

ကျောင်းသားပညာ မဂ္ဂဇင်း ရုပ်စသောအခါ ကိုတင်အောင် မစန်းစာပေသို့ ရောက်ရှိသည်။ စာအုပ်တိုက် အယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ဆောင်ရင်း ကိုတင်အောင် မစန်းမှ လုံးချင်းစာအုပ် ၂၃ အုပ်ထွက်ခဲ့သည်။

ကိုတင်အောင် မစန်းစာပေတွင် လုပ်ကိုင်နေရင်း ဘာအလုပ်လုပ်ငန်းဖြင့် စီးပွား ဖြစ်လာသော ကိုခင်ဦး (ကိုခင်ကျော်) နှင့် စကားဝပ်မိဦး 'လျှို့ဝှက်သည်းဖို' ကို ထုတ်ဝေ ကြသည်။ ကိုမိုးဝေက အယ်ဒီတာချုပ်ဖြစ်၏။ မိမိက တာဝန်ခံအယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ သို့သော် လျှို့ဝှက်သည်းဖိုတွင် တစ်နှစ်လောက်လုပ်ခဲ့သောအခါ ဂျာနယ်ကျော်တင့်ဆွေက ခေါ်သဖြင့် သတင်းစာလောကသို့ ဝင်ကြည့်သည်။ အမျိုးသား သတင်းစာတွင် ဘာသာပြန်အယ်ဒီတာဖြစ်သည်။ သို့သော် မိမိ၏ ပုံစံနှင့် သတင်းစာလောက မကိုက်ညီ လှသဖြင့် အမျိုးသားမှ ထွက်ခဲ့သည်။

ထိုအခါ မြစာပေမှ ပြန်လည်ထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သော စုံထောက်မဂ္ဂဇင်းသို့ ကိုမိုးဝေ ခေါ်သဖြင့် ရောက်ရပြန်သည်။ သည်တင်ကြိမ်တွင်တော့ အယ်ဒီတာသက် အတော် ရှည်ကြာသည်။ ၁၉၆၃ ဇွန်မှသည် ၁၉၆၈ ဩဂုတ်လ ကိုမိုးဝေ ကွယ်လွန်သည်အထိ တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ။ ထို့နောက် အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ်နှင့် ၁၉၇၅ ဧပြီလအထိ စုစုပေါင်း ၁၂ နှစ်ကြာသည်။ သို့သော် 'မိုးဝေ' ဟူသော မဂ္ဂဇင်း အတော်ကလေး အရှိန်ရနေချိန် မှာပင် စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်ရာများ ကြုံတွေ့ရသဖြင့် မဂ္ဂဇင်းကို လက်လွှတ်လိုက်သည်။

တော်ပြီ။ မဂ္ဂဇင်း မလုပ်တော့။ အယ်ဒီတာ မလုပ်တော့။ မိမိစာပဲ မိမိရေးတော့ မည်ဆိုပြီး စာရေးခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ၁၉၇၅ မှ ၁၉၈၁ အထိ ခြောက်နှစ်အတွင်းတွင် လုံးချင်း ၂၈ အုပ် ထွက်ခဲ့သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သို့သော် ယခင်ပြောခဲ့ဖူးသည့်အတိုင်းပင် မင်းကျော်၊ ဦးသိန်းလွင်တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာပေလုပ်သားမှာ တိုက်ထိုင် အယ်ဒီတာအဖြစ် လုပ်ရသည်။ ထို့နောက် ကိုမိုးဝေ၏ဇနီး ဒေါ်ခင်ညွန့်နှင့် သမီး စန်းစန်းဝေတို့ အိမ်ကို လာပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း ကတိမ်းကပါး ဖြစ်နေသည်ကို ကူညီပါရန်ပြောသဖြင့် မိုးဝေကို ပြန်လည်လုပ်ဆောင်ရ ပြန်သည်။ စောင်ရေကျဆင်းနေသော မဂ္ဂဇင်းကို စောင်ရေ ၂၀၀၀ မှ စတင် လုပ်ဆောင် ခဲ့ရာ သုံးနှစ်ကျော်အကြာ လ ၂၀၀ ပြည့် အထူးထုတ်တွင် စောင်ရေ ၅၅၀၀ အတိအကျ ကုန်သွားသည်။

သို့သော် အယ်ဒီတာအဖွဲ့နှင့် မသက်ဆိုင်သော ထုတ်လုပ်ဖြန့်ချိရေး အဖွဲ့ဝင် အရှင်များ မိမိတို့အပေါ် ဖက်လာသဖြင့် ၁၉၈၅ မေလတွင် မိုးဝေကို ဒုတိယအကြိမ် စွန့်လွှတ်လိုက်ပြန်သည်။

သည်တစ်ခါတော့ တကယ်တော်ပြီ။ စာပဲ ရေးတော့မည်။ သို့ဖြင့် ဘာသာပြန် စာအုပ်များကိုသာ အားစိုက်ပြီး ပြန်ဆိုခဲ့သည်။ မြို့ထဲသို့ တစ်ပတ်လျှင် တစ်ရက်သာ ဆင်းသည်။ ကျန်သည်ရက်များတွင် အိမ်မှာ အချိန်ပြည့် စာရေးသည်။

သို့သော်...

(၃)

အယ်ဒီတာလုပ်ရတာ အတော်ကလေး ကြာလာသောအခါ အယ်ဒီတာအလုပ်ကို ငြီးငွေ့ လာသည်။ စိတ်ပျက်လာသည်။ မိမိနှင့်မဆိုင်သော အလုပ်များကို လုပ်နေရသည်ဟု ထင်လာသည်။ မိမိ၏ လွတ်လပ်မှုကို ချုပ်ချယ်နေသည်ဟု ထင်လာသည်။ စာရေးချင် တိုင်းလည်း မရေးရ၊ ခရီးသွားချင်တိုင်းလည်း မသွားရ။ စာပေဟောပြောပွဲများပင် မဂ္ဂဇင်းမောင်ပိတ်ရက်နှင့် တိုက်ဆိုင်နေလျှင် မလိုက်နိုင်။

ထိုအခါ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ကြီး စာရေးချင်စိတ်များ ပေါ်လာသည်။ လွတ်လွတ်လပ်လပ်ကြီး ခရီးသွားချင်စိတ်များ ပေါ်လာသည်။ ထိုအထဲတွင် မိမိနှင့် မသက်ဆိုင်သော လုပ်ငန်းကိစ္စများ ဘုန်းကြီးအမှု ရွာပတ်လာလျှင်ကား ဘယ်လိုမှ သည်းမခံနိုင်တော့။

သို့သော်...

တစ်နှစ် နှစ်နှစ်လောက် အိမ်မှာ ကုပ်ပြီး စာရေးမိပြန်သောအခါတွင်လည်း 'ပျင်း' လာပြန်တော့သည်။

သို့ဖြင့် ဘဝတက္ကသိုလ် မောင်နေဝင်းနှင့် စကားစမိပြန်တော့သည်။ သူများ
တွေလို 'တင်ထုတ်' ကလေးတစ်ခုတော့ အပျင်းပြေ လုပ်ကြဦးစို့။

သို့ဖြင့် 'သည်းထိတ်ဖို' ထွက်လာသည်။

သို့သော် မိမိက စကားချည်ထားသည်။

“ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် အချိန်တော့ အများကြီး မပေးနိုင်ဘူး။ အလွန်ဆုံး
တစ်ပတ်ကို သုံးရက်လောက်ပဲ လာမယ်။ စာမူပေးမယ်။ ကျွန်တာတော့ ခင်ဗျားတို့
အားလုံး လုပ်တော့”

သို့ဖြင့် ဝန်ကျဉ်းကျဉ်းဖြစ်အောင် လုံးချင်းအရွယ် (ယခင် လျှို့ဝှက်သည်းဖို
အရွယ်) ဖြင့် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။

လုပ်ငန်းသဘောက တောင်းဆိုလာသောအခါ၊ တစ်နှစ်ပြည့်သောအခါ
မဂ္ဂဇင်းကြီးအရွယ်သို့ ပြောင်းလဲထုတ်ဝေရသည်။ တစ်ဖန် စာမူများကို အရင်တင်ပြီး
ထုတ်ဝေရသည်မှာ ခရီးမတွင်ကျယ်သဖြင့် စာမူမတင်ဘဲ ထုတ်ဝေခွင့်ရရှိရန် သက်ဆိုင်
ရာသို့ လျှောက်လွှာတင်ရသည်။

တစ်ဖန် တင်ထုတ်များကို ဝတ္ထုချည်းသပ်သပ်၊ ဆောင်းပါးချည်းသပ်သပ်
မဟုတ်တော့ဘဲ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ ကဗျာ၊ ကာတွန်း၊ အားလုံး ဖော်ပြခွင့်ရှိသော
မဂ္ဂဇင်းများအဖြစ် ခွင့်ပြုနေသည်ကို သိရသောအခါ မဂ္ဂဇင်းအဖြစ် လျှောက်ရပြန်သည်။

နောက်တစ်ဖန် သည်းထိတ်ဖိုဟူသော အမည်သည် ဘောင်ကျဉ်းနေသဖြင့်
ရသစုံ ဖော်ပြနိုင်အောင် 'နွယ်နီ' မဂ္ဂဇင်းဟု အမည်ပြောင်းရပြန်သည်။

သည်တော့ ယခု ဩဂုတ်လမှစ၍ နွယ်နီမည်သော မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို
တည်းဖြတ်ရပြန်တော့သည်။ ထုတ်ဝေရပြန်တော့သည်။

တစ်ခုတော့ ရှိသည်။ အဘယ်မျှပင် စိတ်ရုပ်ရသည်ဖြစ်စေ။ အဘယ်မျှပင်
ငြီးငွေ့သည်ဖြစ်စေ နွယ်နီသည် မိမိပိုင်မဂ္ဂဇင်းဖြစ်နေသဖြင့် မဂ္ဂဇင်းတစ်သက် မိမိ
တစ်သက်တော့ အယ်ဒီတာ လုပ်ရချေဦးတော့မည်။

ဇူလိုင်လမဂ္ဂဇင်း၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၈၈

စာရေးဆရာများ၏ ဆယ်စုနှစ်များ

ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းသည် ၁၈၈၉ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသဖြင့် ယခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် 'ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်း ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်' စာအုပ် ထုတ်ဝေရန် ဒေါ်ဒေါ် (လူထုဒေါ်အမာ) က မေလထုတ် စာပေဂျာနယ်တွင် ဆော်သြ ထားပါသည်။

ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း ရာပြည့်ပွဲကို ၁၉၇၆ ခု၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကျင်းပခဲ့ပြီး အထိမ်းအမှတ် စာစောင်ကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းသည် ၁၉၈၈ ခု၊ ဧပြီလထုတ်ကို ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင် ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အထူးထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်း၏ ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရစဉ်မှာပင် ဆရာ ဒဂုန်တာရာ၏ ၇၀ ပြည့် မွေးနေ့ကို သတိပြုမိရသည်။ ၁၉၈၉ ခု၊ မေလ ၁၀ ရက် နေ့တွင် ဆရာ ဒဂုန်တာရာ ၇၀ ပြည့်သည်။ အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို မှော်ဘီမြို့ နေအိမ်၌ မေလ ၁၂ ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့မှ စာရေးဆရာများနှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများ သွားရောက်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် ဆရာ ထင်လင်းနှင့် ဆရာ သော်တာဆွေတို့လည်း ၇၀ ပြည့်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာ၊ ထင်လင်းနှင့် သော်တာဆွေတို့သည် တစ်နှစ်တည်း၊ တစ်လတည်း မွေးဖွားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့အထဲတွင် ဆရာ ထင်လင်းက အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ဆရာ ထင်လင်းက မေ ၉၊ ဆရာ ဒဂုန်တာရာက မေ ၁၀၊ ဆရာ သော်တာဆွေက မေ ၂၆ ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ထို့ပြင် သည်နှစ်ထဲတွင် ဆယ်စုနှစ်ပြည့်သော စာရေးဆရာများ၏ စာရင်းကို မိမိအလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီသလောက် ရှာဖွေကြည့်ရှုသောအခါ ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်၊ ဆရာကြီး မောင်ထင်နှင့် ဆရာကြီး သခါတို့ ၈၀ ပြည့်ကြပြီကို တွေ့ရသည်။

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် အသက် ၆၀ တင်းတင်းပြည့်ကြသူများမှာ ဆရာ မြသန်းတင့်၊ ဆရာ တင်မြင့်အောင်၊ ဆရာ ဂုဏ်ဝင်း၊ ဆရာ ချစ်သန်းမြင့်နှင့် ဆရာမ ကြည်အေးတို့ ဖြစ်ကြသည်။

သည်နှစ်ထဲတွင် အသက် ၅၀ ပြည့်သူတစ်ဦးကတော့ သူ့ကိုယ်သူ လူငယ် တစ်ဦးဟု ထင်နေသော မောင်သိန်းဆိုင်ပင် ဖြစ်သည်။

ယခုနှစ်တွင် အနှစ်တစ်ရာပြည့်မွေးနေ့နှင့် ကြိုကြိုက်သော အခြားပညာရှင်ကြီး တစ်ဦးမှာ ဦးဖူးခေါင်ဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးသည် ဇီဝကမ္မကိစ္စ၊ ဓမ္မာပုရကွက်စိပ်နှင့် ဂါမဏီကွက်စိပ်တို့ကို ရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ဆရာကြီး၏ မွေးသက္ကရာဇ်မှာ ၁၈၈၉ ခု၊ မေလ ၂၄ ရက် ဖြစ်သည်။

မိမိတို့သည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မွေးနေ့ကို ဂရုပြုမိကြသည်။ မွေးနေ့တစ်ခု ကျရောက်ခြင်းသည် အသက် တစ်နှစ်ကြီးသွားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ် ကာလ တွင်မူ အသက်တစ်နှစ်ကြီးသွားခြင်းကို အလေးမမူလှသော်လည်း ကြီးလာသော အခါတွင်မူကား အသက် တစ်နှစ်ကြီးသွားခြင်းကို ဘဝ၏ အရေးကြီးသော ကာလ တစ်ခုအဖြစ် ဆင်ခြင်မိတတ်ကြသည်။

မိမိတို့သည် မွေးနေ့အထိမ်းအမှတ်ကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် ပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ အချို့က မြန်မာရိုးရာ အစဉ်အလာအတိုင်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု တစ်ခုခုပြုတတ်သည်။ အချို့က ခင်မင်ရင်းနှီးသော မိတ်ဆွေအနည်းငယ်ဖြင့် ပျော်ရွှင်စွာ စားသောက်တတ် ကြသည်။ အချို့ကမူ မွေးနေ့ပွဲ အခမ်းအနားကို ကြီးကျယ်စွာပင် ဆင်နွှဲတတ်ကြသည်။ မိမိတို့၏ ခြိမ်းအတွင်းတွင် ၂ ယျာဉ်ပွဲအဖြစ်လည်းကောင်း သို့မဟုတ် ဟိုတယ်ကြီး များတွင် လည်းကောင်း ခြိမ်ခြိမ့်သံပြုလုပ်ကြသည်။

မိမိတို့ စာပေအနုပညာရှင်များလည်း မွေးနေ့ပွဲများကို အလားတူပင် ဆင်ယင် တတ်ကြသည်။ မွေးနေ့ကို ဂရုမပြုဘဲ အမှတ်မထင် ကုန်လွန်နေသူများလည်း ရှိပါမည်။

စာပေအနုပညာရှင်များအနက် ရုပ်ရှင်၊ သဘင်၊ ဂီတမှ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ပရိသတ်၏ ငရုစိုက်မှု၊ ထင်ပေါ်ကျော်ကြားမှုကို အခြေပြုရသူများဖြစ်သဖြင့် မွေးနေ့ပွဲများကို နီးစွာရေးကြော်ငြာတစ်ပိုင်းအဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိကြသည်။ သူတို့အဖွဲ့ မွေးနေ့ပွဲ ကျင်းပ

ခြင်းသည် စာနယ်ဇင်းများတွင် သတင်းဓာတ်ပုံများ ပါရှိရေးက အဓိကလို ဖြစ်နေသည်။

စာပေနယ်မှ မွေးနေ့ပွဲ ကျင်းပခြင်းသည် တစ်စုံတစ်ခုသောကာလကို အတိုင်း အတာပြုခြင်း၊ တစ်စုံတစ်ခုသော အခြေအနေကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ခြင်းများ ဖြစ်တတ်သည်။ ယင်းကြောင့် စာရေးဆရာများသည် ဆယ်စုနှစ်များကို အလေးထားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ၃၀ ပြည့်၊ ၄၀ ပြည့်၊ ၅၀ ပြည့်၊ ၆၀ ပြည့်၊ ၇၀ ပြည့်၊ ၈၀ ပြည့် စသည်ဖြင့်...

ရာပြည့်မှာမူ ကွယ်လွန်ပြီးမှ ကျင်းပသောပွဲဖြစ်ပြီး သက်ဆိုင်ရာ စာရေးဆရာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ချီးကျူးလေးစားသောအားဖြင့် ကျင်းပကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကာယကံရှင်၏ သဘောဆန္ဒ မပါဝင်တော့ပါ။ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာတို့သည် ဆယ်စုနှစ်ပြည့်သော မွေးနေ့များတွင် အနည်းဆုံးကဗျာတစ်ပုဒ်၊ စာတစ်ပုဒ်တော့ အမှတ်တရ ရေးတတ်ကြသည်။ ယင်းကဗျာ၊ ယင်းစာမှာလည်း မိမိကိုယ် မိမိကြည့်၍ သုံးသပ်ခြင်း၊ ပြန်လည် ဝေဖန်ခြင်းနှင့် အနာဂတ် ခရီးကို ရည်မှန်းခြင်းများ ဖြစ်တတ်သည်။

ဆယ်စုနှစ်ပွဲကို အမှတ်ထင်ထင် ပြုလုပ်ခဲ့သူတစ်ဦးမှာ ဆရာ ဦးသိန်းဖေမြင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်း၏ အနှစ် ၄၀ ပြည့် မွေးနေ့ကို ၁၉၅၄ ခုနှစ်တွင် ဆန်းကမီး၌ ကြီးကျယ် ခမ်းနားစွာ ကျင်းပခဲ့သည်။ အသက် ၄၀ တွင် ဘဝစတင်သည် ဟူသည့် အဆိုကို ဆင်ခြင်ဟန်ရှိသည်။

နောက်တစ်ယောက်ပြောရလျှင် ဝင်းဦးဖြစ်သည်။ သူ၏ အနှစ် ၅၀ ပြည့် မွေးနေ့ ပွဲကို ၁၉၈၅ ခုနှစ်က ကန်တော်ကြီးဟိုတယ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ သူသည် စာရေးဆရာ တစ်ဦးဖြစ်သည့်အပြင် အသက်အရွယ်ကို ဂရုပြုရသော ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သဖြင့် အနှစ် ၅၀ ကို အပိုင်းအခြားတစ်ခု ပြုဟန် ရှိသည်။

လူထုဒေါ်အမာ၏ ၇၀ ပြည့်မွေးနေ့ကို ၁၉၈၆ ခုနှစ်က အမရပူရတွင် ကျင်းပ ခဲ့သည်။ မန္တလေးနှင့် မန္တလေးဝန်းကျင်မှ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများအပြင် ရန်ကုန်မှ လည်း တကူးတကန့် သွားရောက်ကြသည်။ ဒေါ်ဒေါ်ကို ဂုဏ်ပြုသော ကဗျာများ ရေးသား ရွတ်ဖတ်ကြသည်။

တစ်နေ့က ၇၀ ပြည့် စာရေးဆရာ တစ်ဦးဖြစ်သော ဆရာ ထင်လင်းနှင့် တယ်လီဖုန်းမှာ တွေ့သည်။ ၇၀ ပြည့်များအကြောင်း ပြောမိကြသောအခါ ဆရာ ထင်လင်းက

“ဟုတ်တယ်။ ကျွန်တော်ရယ်၊ ကိုဌေးမြိုင်ရယ်၊ သော်တာဆွေရယ်က တစ်နှစ် တည်း၊ တစ်လတည်း မွေးကြတာပဲ”

ဆရာ ထင်လင်းက သူ့မိတ်ဆွေနှစ်ယောက်၏ မွေးနေ့များကို ကောင်းကောင်း မှတ်မိသည်။

“ကျွန်တော်က မေလ ၉ ရက်၊ ကိုဌေးမြိုင်က ၁၀ ရက်၊ သော်တာဆွေက ၂၆ ရက်”

ဒဂုန်တာရာ၏ မွေးနေ့ပွဲအကြောင်း ပြောသောအခါ

“အေးဗျာ၊ ကျွန်တော်လည်း သွားချင်လိုက်တာ။ သူ့ကျွန်းမာရေး အခြေအနေ ဘယ်လိုနေသလဲ မသိဘူး။ သူ့မျက်စိပေါ့၊ သူတို့နဲ့ ဆရာ မင်းသုဝဏ်ရဲ့ ထမနဲ ပွဲတုန်းကပဲ တွေ့ရတယ်။ သော်တာဆွေရဲ့ အခြေအနေလည်း ဘယ်လိုနေသလဲ မသိဘူး။ သူ့မိန်းမ အိပ်ရာထဲမှာ လဲနေတယ်လို့ ပြောတယ်။ မင်းကို ထမင်းရှာကျွေး နေတဲ့လူ လဲနေတော့ မင်းဘာလုပ်မလဲလို့မေးတော့ သူက ဟိုလူပေး ဒီလူပေးပဲလို့ ပြောတယ်”

“ဟုတ်တယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွေက အခု နှစ်လမှ တစ်ကြိမ်၊ သုံးလမှ တစ်ကြိမ် ထွက်နေတော့ ကသိမှာပေါ့။ ကိုဆွေအနေနဲ့ ရေးတာကတော့ အများကြီး ရေးနိုင်ပါ သေးတယ်”

မိမိက မဂ္ဂဇင်းတွေ အခြေအနေကို ပြောပြလိုက်မိသည်။ သို့သော် အပြင်ပန်းတွင် မဂ္ဂဇင်းအသစ်တွေ အများကြီး ထွက်နေပြီး ယင်းမဂ္ဂဇင်းတွေ တစ်အုပ်နှစ်အုပ် ထွက်ပြီး ပြန်မြုပ်သွားကြသည့်အကြောင်း၊ မဂ္ဂဇင်းများအားလုံး စောင်ရေကျနေသည့် အကြောင်း ကား မပြောလိုက်မိပါ။

“ဒါပေမဲ့ သူက ကျွန်တော့်အတွက် စိုးရိမ်နေတယ်။ ကျောင်းတွေ ပိတ်ထားလို့ ကျွန်တော့်မှာ ဝင်ငွေမရှိဘူးလို့ ထင်နေတယ်။ ကျွန်တော့်အတွက် မစိုးရိမ်ဖို့နဲ့ ကျွန်တော် စာတွေရေးနေပြီး ဝင်ငွေရှိတဲ့အကြောင်း သူ့ကို ပြောရတယ်”

“ကျွန်တော်လည်း ကိုဌေးမြိုင်နဲ့ရော၊ ကိုဆွေနဲ့ရော မတွေ့တာ ကြာပြီ။ မဂ္ဂဇင်းနဲ့ အလုပ်များနေလို့ပဲ။ အခုတစ်လော မြို့ထဲမှာ ကိုမြသန်းနဲ့ ကျွန်တော်ပဲ အများဆုံး ရှိနေကြတယ်။ ကိုကျော်အောင်နဲ့ ကိုမင်းကျော်တို့လည်း လာကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့က စာရေးတာ တစ်ခုတည်းပဲ အလုပ်ရှိတဲ့ လူတွေ မဟုတ်လား”

“ကျွန်တော့်ကိုလည်း စာရေးတဲ့အထဲ ထည့်ထားပါ။ အရင်ကတော့ ကျွန်တော်က စာရေးလိုက်၊ ကျောင်းဆရာလုပ်လိုက်နဲ့ ဟိုရောက် သည်ရောက်ဖြစ်နေတယ်။ အခုတော့ ကျွန်တော် ကျောင်းဆရာ မလုပ်တော့ဘူး။ စာပဲ ရေးတော့မယ် ဆုံးဖြတ်လိုက်ပြီ”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ကိုထင်လင်းက ခု ဘာရေးနေသလဲ။ ဘဝတက္ကသိုလ်က စာအုပ်ကော ပြီးတော့မလား”

“အဲဒီစာအုပ်တော့ ခဏရပ်ထားရတယ်။ ဆောင်းပါးတွေ ရေးနေရလို့။ ဘဝတက္ကသိုလ် ကိုနေဝင်းကို ပြောပါ။ စာအုပ်ကို မကြာခင် ပြီးအောင်ပြန်ပါ့မယ်လို့။ ဆောင်းပါးတွေ ရေးရတာက လက်သိပ်ဝင်တယ်။ ပြီးတော့ စာမူခလည်း ဘာမျှမရဘူး။ ပြီးတော့ အဖတ်လည်း မတင်ဘူး။ သောင်းပြောင်းထွေလာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ထုတ်ဝေသူတွေကလည်း ဆောင်းပါးတွေ စုထုတ်ဖို့ကျတော့ ဝန်လေးနေကြတယ်။ ကျွန်တော်လည်း ခင်ဗျားတို့နဲ့ အေးအေးဆေးဆေး တွေ့ချင်တယ်ဗျာ။ ကျော်အောင်တို့ မြသန်း တို့နဲ့ မတွေ့ရတာလည်း ကြာပြီ”

“ကိုကျော်အောင်လည်း အိမ်ဆောက်နေရတော့ အတော်ကလေး ဗျာများနေပုံ ရတယ်”

“အိမ်ဆောက်ရင်တော့ ဒီလိုပဲ ဖြစ်ရမှာပဲ။ ကိုမြသန်းလည်း လမ်းမလျှောက် ဘူးနဲ့တူတယ်။ ဟိုတုန်းကတော့ လမ်းလျှောက်ရင် ကျွန်တော့်အိမ်ဝင်လာပြီး စကား ပြောကြရတယ်”

“အင်း... သူလည်း စန္ဒာကို လုပ်ပေးနေရလို့ လမ်းတောင် မလျှောက်နိုင်တော့ ဘူးနဲ့တူတယ်”

“အေးဗျာ၊ တွေ့ကြသေးတာပေါ့။ ကျွန်တော်လည်း ရေးပါ့မယ်။ ကိုနတ်နွယ်တို့ အတွက်လည်း စာမူဖို့လိုက်ပါ့မယ်။ ကျွန်တော့်မှာ စာရေးတဲ့အလုပ်ပဲ ရှိပါတော့တယ်”

ဆရာ ထင်လင်းသည် အသက် ၇၀ ပြည့်သည့်ကာလတွင် စာကိုသာ စိုက်လိုက် မတ်တတ်ရေးသွားရန် ဆုံးဖြတ်ထားဟန်ရှိသည်။

တစ်နေ့က လမ်းလျှောက်သွားရင်း စန္ဒာမှာ ရေးဖို့ ကိစ္စ ကိုမြသန်း(တင့်)နှင့် စကားစပ်ကြသည်။

“ခင်ဗျား ဘာရေးမလဲ”

“ကိုမြသန်း ပြောလေ၊ ကျွန်တော်က ကိုယ့်မဂ္ဂဇင်း ရှိနေတော့ ကိုယ့်မဂ္ဂဇင်းမှာ ဘာရေးရမလဲသာ စိတ်ကူးတယ်။ သူများမဂ္ဂဇင်းမှာ ဘာရေးမယ်လို့ မပြောချင်ဘူး။ ဘာရေးပါလို့ပြောတာကိုသာ ရေးပေးချင်တယ်”

“ခင်ဗျား အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ ရေးမလား”

“မရေးချင်သေးဘူး”

“ဟုတ်တယ်၊ ကျွန်တော်လည်း အစကတော့ စန္ဒာမှာ ရေးမလို့ပဲ။ ဒါပေမဲ့ အသက် ၆၀ ပြည့်ပြီးမှပဲ ရေးတော့မယ်”

သူက ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရန်ကို ၆၀ ပြည့်နှင့် ချိန်ဆသတ်မှတ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသည်ကိုကား မိမိ မမေးမိ။ သို့သော် သူသည် လာမည့် စက်တင်ဘာ လတွင် ၆၀ ပြည့်ပေမည်။

“ကျွန်တော် အော်တိုဘိုင်အိုဂရပ်ဖီ သိပ်ရေးချင်နေတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ခင်ဗျားတို့ နွယ်နီမှာ ပြန်ပေးနေတဲ့ ‘သည်ကလပ်စ်’ ကို တက္ကသိုလ်နောက်ခံဝတ္ထုရှည်ကြီး တစ်ပုဒ်လည်း သိပ်ရေးချင်နေတယ်။ မဂ္ဂဇင်းလုပ်ရတာနဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ရေးရတာ အချိန်သိပ်ကုန်တာပဲ”

ဆရာ မြသန်းတင်သည် ၆၀ ပြည့်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင် ကိုယ်တိုင်ရေး အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် တက္ကသိုလ်နောက်ခံ ဝတ္ထုရှည်ကြီးတစ်ပုဒ် ရေးသားရန် စိတ်သန်လျက် ရှိပါသည်။

မိမိလည်း ၆၀ ပြည့်မတိုင်မီတွင် ‘မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်း’ ကို ဆက်ရေးနိုင်လျှင် အဘယ်မျှ ကောင်းချေမည်နည်း။

ယင်းသို့ဖြင့်...

မိမိတို့သည် ၄၀ ပြည့်... ၅၀ ပြည့်... ၆၀ ပြည့်... ၇၀ ပြည့်... ၈၀ ပြည့်... ပြီးတော့ ရာပြည့်...။

ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၈၉

ဆယ်စုနှစ်အလွမ်းများ

နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်ရဲ့ နောက်ဆုံး ဆယ်စုနှစ်မတိုင်မီ နောက်ဆုံးနေ့ရက်များအတွင်းမှာ အကြောင်းအားလျော်စွာ အမှတ်တရပွဲကလေး နှစ်ပွဲနဲ့ ကြိုကြိုက်ရပါတယ်။ မမျှော်လင့်တဲ့ မိတ်ဆွေများနဲ့ အမှတ်မထင် ကြုံတွေ့လိုက်ရပါတယ်။ မိတ်ဆွေများနဲ့ စုစုစည်းစည်း မတွေ့ရတော့ တစ်နှစ် နှစ်နှစ် ဆိုသလို အတော်ကလေးကို ဒါမှမဟုတ် အတော်ကြီးကို ကြာနေပြီမို့ ရင်ထဲမှာ တစ်မျိုးတစ်မည် ခံစားရပါတယ်။

ပထမတစ်ပွဲကတော့ ခရစ္စမတ်ပွဲပါ။ ခရစ္စမတ်စဉ်ခံပွဲပါ။ ဒါပေမဲ့ နည်းနည်းကလေး ထူးခြားနေတာက အိမ်ရှင်မပါတဲ့ ခရစ္စမတ်ပွဲ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။ အိမ်ရှင်က ဘယ်မှာပါနိုင်ပါ့မလဲ။ ကောင်းကင်ဘုံမှာ အိပ်ပျော်နေပြီပဲ။ သူများ မဟုတ်ဘူး။ ကိုဝင်းဦးလေ။

ကိုဝင်းဦးဟာ အထိမ်းအမှတ်ပွဲများပြုလုပ်ဖို့ အကြောင်းရှာကြံနေတဲ့အလျောက် သူရဲ့ မွေးနေ့ဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တိုင်း အပတ်စဉ်ပွဲကလေးများ ကျင်းပနေတဲ့ ကြားကပဲ (နောက်ပိုင်းမှာ မိမိတို့၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့အစား တနင်္လာနေ့ သို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့တယ်) နှစ်စဉ်ဆိုသလိုပဲ စပြီလ ၅ ရက် နေ့တိုင်း 'စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းမွေးနေ့'၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ ရက် ညတိုင်း နာတာလူးပွဲနေ့၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက် ညတိုင်း နှစ်သစ်ကူးနေ့ ကျင်းပခဲ့တဲ့ ၁၉၇၀ ခု နောက်ပိုင်းကတည်းကစပြီး ၁၉၈၀ ခု တစ်ခုလုံးလောက် လို့ပဲ ဆိုရပါမည်။ သည်ကြားထဲမှာ သူတို့ ရုပ်ရှင်မင်းသားသက် ၁၆ နှစ်၊ ၂၅ နှစ် ဆိုတာတွေကလည်း ရှိသေးတယ်။ အားလုံးသိတဲ့အတိုင်းပဲ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၄ ရက်နေ့မှာ သူ ကွယ်လွန်သွားတယ်။ အဲဒီတော့ ၈၈ ခုနှစ် ခရစ္စမတ်နဲ့ ၈၉ ခုနှစ်

နှစ်သစ်ကူးပွဲတွေ မလုပ်ဖြစ်တော့ဘူးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ၈၉ ခုနှစ် မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့မှာ သူ့ရဲ့မွေးနေ့ပွဲကို အစဉ်အလာမပျက်စေတဲ့သဘောနဲ့ အိုင်ရင်း(ဒေါ်အိုင်းရင်းတင်လှ)က လုပ်ပါတယ်။ ထုံးစံအတိုင်း စန္ဒာအထပ်ခိုးပေါ်မှာပဲ။ သူ့ရှိစဉ်ကအတိုင်းပဲ။ သူ့ရှိစဉ်က လာနေကျလူတွေပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူ့မွေးနေ့ပွဲကို သူမပါပဲ ကျင်းပရတော့ ရင်ထဲမှာ ဟာတာတာကြီးပဲ။

စာရေးဆရာတွေရဲ့ မွေးနေ့ပွဲတွေကို စာရေးဆရာတွေ ကွယ်လွန်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျင်းပတဲ့ အစဉ်အလာတွေရှိပါတယ်။ တစ်လောကပဲ ဆရာကြီးရွှေခေါင်းရဲ့ ရာပြည့်ပွဲ ကျင်းပခဲ့ကြသေးတယ် မဟုတ်လား။ ဒါပေမဲ့ အခုဟာက ရက်ပိုင်းလပိုင်းအတွင်း ပုပူနွေးနွေးကြီးဆိုတော့ တစ်မျိုးပဲပေါ့။ နံရံတွေပေါ်မှာကလည်း သူ့ဇာတ်ပုံတွေ ရှိနေတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာလည်း သူ့အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းတွေ ရှိနေတယ်။ ဒါတင် မကဘူး။ မိမိသားမှာလည်း သူ့ရှိနေသလိုပဲ။ အခုပြီးခဲ့တဲ့ ဒီဇင်ဘာ ၂၅ ရက်နေ့ကလည်း စန္ဒာခရစ္စမတ်ပွဲ ကျင်းပခဲ့တယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ 'စန္ဒာ' တိုက်မှာ မကျင်းပတော့ဘဲ 'ရန်ကင်း' စားသောက်ဆိုင် မြက်ခင်းပြင်မှာ ကျင်းပခဲ့တယ်။ မြသန်းတင့်၊ ကျော်အောင်၊ မင်းကျော်၊ မောင်နေဝင်း၊ မောင်သွေးသစ်၊ ဘဝတက္ကသိုလ် မောင်နေဝင်းနဲ့ မိမိပဲပေါ့။ အိုင်ရင်းက ထုံးစံအတိုင်းပဲ လိုလေသေးမရှိအောင် စီစဉ်ပေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟောမန္တ ညလေပြေမှာ မိုးမခခက်လေးတွေ ယိမ်းလှုပ်နေတော့ ရင်ထဲမှာ တလှုပ်လှုပ် ခံစားနေ ရတယ်။ နာတာလျှော့ပွဲရဲ့ အလွမ်းရှုတ်တကလေးပဲပေါ့။ ဆယ်စုနှစ် အလွမ်းကလေး ပဲပေါ့။

အဲ နောက်တစ်ပွဲကလည်း ၈၉ ခုနှစ်ရဲ့ နောက်ဆုံးနေ့ ဒီဇင်ဘာလ ၃၁ ရက်နေ့မှာ ပဲပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ထူးခြားတာက နှစ်ကူးပွဲတော်မဟုတ်ဘူး။ စာပေပွဲကလေးတစ်ပွဲပဲ။ ဆယ်ခုနှစ် အမှတ်တရလိုတော့ ဆိုနိုင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ 'တော်လှန်ကဗျာ' စာအုပ်ထုတ်ဝေတဲ့ အနှစ်နှစ်ဆယ်ပြည့်ပွဲကလေးကိုး။ အဲဒီစာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေ ခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာတွေက စီစဉ်တာပဲ။ တစ်နည်းပြောရရင် ထူးခြားတဲ့ ကဗျာမှတ်တိုင် ကလေးတစ်ခုပဲ။

မြန်မာကဗျာ အနှစ် တစ်ထောင်ဝန်းကျင်မှာ ရောက်နေပြီဆိုတာလည်း အထူး ပြောပြစရာမလိုပါဘူး။ ကနေ့မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ကဗျာတွေ ရှေ့တန်းမှာ နေရာ ရနေတယ် ဆိုတာလည်း အထူးပြောစရာမလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာကဗျာရေစီးကြောင်းထဲမှာ ကဗျာစာအုပ်ကလေး တစ်အုပ် အနှစ်နှစ်ဆယ်ပြည့်ခွဲပြီဆိုတာကတော့ နည်းနည်းများ

ပြောစရာလိုမလား မသိဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဝမ်းသာစရာသတင်းတစ်ခုပါ။

လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ်နှစ်ဆယ်လောက်က (၁၉၆၉) ဒီစင်ဘာလကပေါ့။ အသက် နှစ်ဆယ်ကျော်အရွယ် လူငယ်ကဗျာဆရာ ဆယ်ဦးဟာ သူတို့ရဲ့ ချွေးနဲ့စာကလေး တွေနဲ့ စုဆောင်းစုပေါင်းပြီး ကဗျာစာအုပ်ကလေးတစ်အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့ကြတယ်။ စာအုပ်ရဲ့အမည်ကတော့ 'တော်လှန်ကဗျာ' ပဲပေါ့။ (အဲဒီတုန်းက 'တော်လှန်စာပေ' ဆိုတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ရှိတယ်။)

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကဗျာစာအုပ် ထုတ်ဝေရတာဟာ အင်မတန် စွန့်စားရတဲ့ အလုပ်ပါ။ အင်မတန် နာမည်ကြီးတဲ့ ကဗျာဆရာကြီးတွေကလွဲရင် ကဗျာဆရာကလေး တွေဟာ သူတို့ရဲ့ ကဗျာစာအုပ်ကို သူတို့ရဲ့ ချွေးနဲ့စာနဲ့ ထုတ်ဝေရပြီး အရင်းကြေအောင် သူတို့ဟာ သူတို့ လိုက်လံရောင်းချရပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ 'တော်လှန်ကဗျာ' စာအုပ်ဟာ အဲဒီကတည်းက ရောင်းလို့ ကုန်သွားပါတယ်။ အတော်ကလေးလည်း ဂယက်ထဲခဲ့ပါတယ်။ ချီးကျူးခဲ့ကြတယ်။ ရွတ်ချခဲ့ကြတယ်။ ဝေဖန်ခဲ့ကြတယ်။

စာပေဟာ စကားပြေမှာပဲဖြစ်ဖြစ် ကဗျာမှာပဲဖြစ်ဖြစ် အစဉ် ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲ နေပါတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေတယ်လို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အကြောင်းအရာပိုင်း မှာလည်း တိုးတက်နေပါတယ်။ အတတ်ပညာပိုင်းမှာလည်း တိုးတက်ပါတယ်။ ဒါဟာ အထူးအဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ခေတ်ရဲ့သဘောပါပဲ။ ခေတ်ရဲ့ ပြောင်းလဲတိုးတက်မှု အရ တစ်ပါတည်း လိုက်ပါပြောင်းလဲနေရတာပါပဲ။ စာပေဆိုတာကပဲ ခေတ်အကြောင်း ရေးဖွဲ့တာပဲ မဟုတ်လား။ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုတွေကို ရေးဖွဲ့တာပဲ မဟုတ်လား။

ပဒေသရာဇ်ခေတ်က စာပေဟာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွေနဲ့ ရွှေနန်းတော်များ အတွင်းမှာသာ ရှိခဲ့တဲ့အတွက် ဇာတ်နိပါတ် အရေးအဖွဲ့တွေနဲ့ နန်းတွင်း အရေးအဖွဲ့ တွေသာ အများဆုံး လွှမ်းမိုးခဲ့ရတာပဲ။ ပဒေသရာဇာလို့ လယ်သမားအဖွဲ့တွေကတော့ ရှားရှားပါးပါးပဲပေါ့။

နယ်ချဲ့လက်အောက်ကို ကျရောက်ပြီး အရင်းရှင်စနစ်နဲ့ ထိတွေ့လာရတဲ့အခါမှာ အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ရုန်းကန်တိုက်ခိုက်ကြရတဲ့အခါမှာ မြန်မာ စကားပြေနဲ့ မြန်မာကဗျာတွေဟာလည်း ခေတ်နဲ့အညီ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာကြရ တော့တာပဲ။ ထုံးစံအတိုင်း အကြောင်းအရာရာ အရေးအဖွဲ့ရောပေါ့။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးတဲ့အခါကျတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာလည်း လွတ်လပ်ရေး ရလာတယ်။ အခြားနိုင်ငံအမြောက်အမြားဟာလည်း လွတ်လပ်ရေးရလာကြတယ်။

မရသေးတဲ့နိုင်ငံတွေကလည်း အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြတယ်။ နိုင်ငံအများအပြားဟာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး တိုးတက်ထွန်းကားမှု တွေအတွက် အားထုတ်ကြိုးပမ်းကြတယ်။ သိပ္ပံပညာကလည်း အရမ်းတိုးတက် လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အပေါ်ယံအဆောက်အအုံဖြစ်တဲ့ စာပေနဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေ ဟာလည်း ပြောင်းလဲတိုးတက်လာကြရတယ်။

မြန်မာစာပေမှာလဲ အစအဦး ဂန္ထဝင်ခေတ်ရှိတယ်။ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ် တိုးတက်လာတဲ့ခေတ်တွေရှိတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ကမ္ဘာ့စာပေနဲ့ ထိစပ်ပြီး ပြောင်းလဲ လာတာတွေလည်း ရှိတယ်။ မြန်မာ့အစဉ်အလာနဲ့ နိုင်ငံတကာ ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှု တွေပေါ့။

ကုန်းဘောင်ခေတ်နောက်ပိုင်းမှာ ခေတ်ပေါ်စာပေ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်ထွန်းလာတယ်။ ကဗျာမှာလည်း ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲခေါ်သံ မဟာ ကဗျာ လေးချိုးကြီးတွေ၊ ပြီးတော့ ခေတ်စမ်းစာပေ၊ နဂါးနီစာပေ၊ စာပေသစ်၊ တာရာ မဂ္ဂဇင်းခေတ်၊ ပြီးတော့ မိုးဝေခေတ်၊ တော်လှန်ကဗျာခေတ်၊ မော်ဒန်ကဗျာခေတ်။

အဲ တော်လှန်ကဗျာ စာအုပ်ဟာ အခြေခံအားဖြင့် ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုနဲ့ ရေးဖွဲ့တဲ့ လူငယ်ကဗျာဆရာကလေးတွေရဲ့ တိုးတက်တဲ့ ရဲရင့်တဲ့ လွတ်လပ်တဲ့ အတွေးအခေါ် အရေးအဖွဲ့တွေပဲ။ ဒီဘက်မှာ ထက်မြက်တာတွေလည်း ပါမယ် အားနည်းတာတွေလဲ ပါမယ်။ ပြည့်စုံတယ်လို့တော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မပြောနိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကြိုးစားအားထုတ် ထားကြတာတော့ အမှန်ပဲ။ စမ်းသပ်ထားကြတာတော့ အမှန်ပဲ။

ဒါပေမဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေကို အားပေးကြိုဆိုတဲ့လူတွေရှိသလို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ကြတဲ့လူတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အထူးသဖြင့် 'ကာရန်မဲ့ကဗျာလို့ တံဆိပ် ကပ်ခံကြရတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကိုယ်သူတို့တော့ ကာရန်မဲ့လို့ မယူဆကြပါဘူး။ အမှန်အတိုင်းပြောရရင် ကာရန်လည်း မမဲ့ကြပါဘူး' တစ်ခါတစ်ရံမှာ လိုအပ်တဲ့အခါမှာ အစဉ်အလာ ကာရန်ဘောင်ထဲက ထွက်ပြီး အစပ်အဟပ်သစ် ကာရန်သစ်ကို ရှာဖွေ စမ်းသပ်ထားကြတာပဲ ရှိပါတယ်။

ဒီအခါမှာ လူတွေက ပြောကြတယ်။ 'စာဖတ်ပရိသတ်က လက်ခံရင် ပြည့်သူက လက်ခံရင် ထင်ကျန်ရစ်မှာပဲဆိုတဲ့ စကားပဲ' မှန်ပါတယ်။ ဒီစကား မှန်ပါတယ်။

အခုအထိ ပြောရရင်တော့ အနှစ်နှစ်ဆယ်အထိတော့ ထင်ကျန်ရစ်နေပါပြီ။ အဲဒီ တုန်းက ရေးဖွဲ့တဲ့ကဗျာဆရာတွေက ကနေ့အထိ ရေးဖွဲ့နေကြပါတယ်။ နောက်ထပ်

ရေးဖွဲ့တဲ့ လူတွေလည်း အများကြီး တိုးပွားလာပါတယ်။ ကနေ့ဆိုရင် မဂ္ဂဇင်းတိုင်း လောက်မှာပဲ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုနဲ့ ရေးဖွဲ့တဲ့ကဗျာတွေ တွေ့နေကြရပါတယ်။

အဲဒီနေ့က 'တော်လှန်ကဗျာ' စာအုပ်မှာ ပါဝင်ရေးသားခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာ ဆယ်ယောက်အနက် ခြောက်ယောက်တက်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ လေးယောက်ကတော့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မတက်ရောက်နိုင်ကြဘူးလို့ သိရပါတယ်။

တော်လှန်ကဗျာစာအုပ်မှာ ရေးခဲ့သူ ခြောက်ယောက်အပြင် သူတို့ရဲ့ ရေးဖော် ရေးဖက် ကဗျာဆရာတွေနဲ့ အခြားလူငယ်တွေဆရာတွေလည်း တက်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီစာအုပ်မှာ အမှာ ရေးပေးခဲ့တဲ့ ဆရာ ဒဂုန်တာရာနဲ့ လူကြီး မဖြစ် တစ်ဖြစ် ဆရာ မြသန်းတင့်နဲ့ မိမိလည်း ဖိတ်ကြားထားလို့ တက်ရောက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာနဲ့နီးစပ်တဲ့ မြတ်လေးလည်း ပါလာပါတယ်။ ပြီးတော့ တော်လှန်ကဗျာ စာအုပ် မျက်နှာပုံးကို ဆွဲတဲ့ ပန်းချီခံတိုးနဲ့ ကဗျာသရုပ်ဖော်ပုံများကို ရေးဆွဲတဲ့ ပန်းချီဆရာ များလည်း တက်ရောက်ကြပါတယ်။ ဒဂုန်တာရာရဲ့တူမ သင်းမြတ်စန္ဒီနဲ့ ထုတ်ဝေသူ တစ်ဦးလည်း ပါပါတယ်။ အားလုံးပေါင်း လူသုံးဆယ်လောက်ရှိတယ်။ နေ့လယ်စာ စားပွဲကလေးပေါ့။ ယမကာလည်း တစ်ခွက်တစ်ဖလားပါတယ်ဆိုပါတော့။ စားရင်း သောက်ရင်းနဲ့ မိတ်ဆက်စကားလည်း အနည်းအပါးပြောဖြစ်ကြပါတယ်။ ကာယကံရှင် ကဗျာဆရာ ခြောက်ဦးကလည်း သူတို့ရဲ့ခံစားမှုကလေးတွေကို ပြောကြတယ်။ မိတ်ဆွေ ကဗျာဆရာနဲ့ ပန်းချီဆရာတွေကလည်း ပြောကြတယ်။

ဒီဘက်မှာ ပထမဆုံး အမှာစကား ချီးမြှင့်တဲ့ ဆရာ ဒဂုန်တာရာ ပြောတာ အများကြီး ကောင်းပါတယ်။ ခေတ်ပြိုင်ခံစားမှုကို ရေးဖွဲ့ကြဖို့ပါပဲ။ မောင်သစ်တည် ကလောင်ပွားနဲ့ နိုင်ငံတကာ ကဗျာတွေကို ဘာသာပြန်နေတဲ့ မြသန်းတင့်ကလည်း 'ကဗျာရွှေခေတ်' အကြောင်း ပြောသွားပါတယ်။ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ သရုပ်ဆောင် တေးရေးနဲ့ စာရေးဆရာ မြတ်လေးကလည်း ကဗျာရဲ့ ထိရောက်ပုံ၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်ရာမှာ တိုတိုတုတ်တုတ်နဲ့ ထိမိအောင် ကဗျာကို အတုယူရပုံများကို ပြောသွားတာ အင်မတန် ကောင်းပါတယ်။ တစ်ခုပဲရှိတယ် 'တိုတိုတုတ်တုတ်' အကြောင်းကိုပြောရာမှာ သူတုံးစံ အတိုင်း နည်းနည်းကလေး ရှည်လျား ထွေပြား ပေများသွားတာပဲပေါ့။ အင်း... ဒါလောက်တော့ သည်းခံရမှာပေါ့။

ကဗျာဆရာ မဟုတ်ပေမဲ့ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာတစ်ယောက်အနေနဲ့ ကဗျာတွေကို အထူးအလေးထားပြီး ဖော်ပြတတ်တဲ့ မိမိကိုလည်း ပြောပါဆိုတော့ အနှစ် နှစ်ဆယ်အထိ

တည်တန့်ခဲ့ရာ ကနေ့ အနှစ်နှစ်ရာ အနှစ်နှစ်ထောင်အထိ တည်တံ့ပါစေလို ဆန္ဒ ပြုကြောင်း ပြောရပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အမှတ်တရကလေးတွေဟာ လွမ်းစရာကောင်းသလို အားတက် စရာလည်း ကောင်းလှပါတယ်။

နောက်ဆယ်နှစ်ဆိုရင်တော့ ၂၁ ရာစုနှစ်ကို ဝင်ပြီမို့ ကံကောင်းရင် 'ရာစုနှစ် အလွမ်းကလေးတွေ' ရေးရတန်ကောင်းပါရဲ့။

ကဲ ၉၀ ခုနှစ် ခရီးကို စကြပါဦးစို့၊ ၂၁ က စောင့်ကြည့်နေပါပြီ။

နတ်သျှင်မောင်၊ မတ်၊ ၁၉၉၀

စာအုပ်တန်းမှာ လမ်းလျှောက်ခြင်း

မရောက်မှူးသော အရပ်ဒေသတစ်ခုမှ ဈေးတစ်ဈေးအတွင်း လှည့်လည်သွားလာခြင်းသည် ထူးဆန်းသော ကမ္ဘာတစ်ခုအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ရသကဲ့သို့ဖြစ်သည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ အသစ်အဆန်းများကို မြင်တွေ့ရပါသည်။ အသိဉာဏ် ဘဏ်တိုက်အတွင်း ဖြည့်တင်းသိမ်းဆည်းထားစရာများကို ရရှိတတ်ပါသည်။ အသီးအနှံအသစ်၊ အခြင်အတွယ်သစ်၊ အရောင်းအဝယ် ပုံစံသစ်၊ အလေ့အထနှင့် ပြောဆိုဆက်သွယ်ပုံအသစ် စသည်များဖြစ်ပါသည်။

စာအုပ်တန်းတွင် လမ်းလျှောက်ခြင်းသည်လည်း အလှအပ အသစ်အဆန်း၊ အလှူ့အဝှက်၊ အတိမ်အနက် အားလုံးတို့ကို တွေ့ထိခံစားရပါသည်။ လူသားများ၏ ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးနှင့် အရာဝတ္ထုအားလုံး၏ အတွင်းအပြင်တို့ကို ကြည့်လင်သော မှန်သားပြင်ပမာ ထွင်းဖောက်ကာ မြင်တွေ့ရပါသည်။

စာအုပ်တန်းဆိုသည်မှာ စာအုပ်သစ်များကို ရောင်းချသော အတည်တကျ ဆိုင်ကြီးများကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်ပါ။ စာအုပ်အဟောင်းများကို လူသွားလမ်းစကြိုပေါ်တွင် ပုံ၍သော်လည်းကောင်း၊ တိုက်နံရံဘေးများတွင် တင်၍သော်လည်းကောင်း ရောင်းချသော စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်များကို ဆိုလိုပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့အလယ်တွင် ယင်းကဲ့သို့ ရောင်းချသော စာအုပ်တန်းနှစ်တန်း ရှိပါသည်။ တစ်ခုမှာ ပန်းဆိုးတန်းတွင် ဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗန္ဓုလလမ်းနှင့် ကုန်သည်လမ်းအကြားတွင် ဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ခုက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းတွင် ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်းနှင့် ၂၉ လမ်းအကြား၌ ဖြစ်သည်။ ပန်းဆိုးတန်း စာအုပ်တန်းသည်

ရုံးတွေအနီးတွင် ရှိပြီး ရုံးချိန်အတိုင်းလောက်ပင် ဖွင့်ကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်လမ်း စာအုပ် တန်းသည် ညဈေးတန်းနှင့် နှယ်နေသဖြင့် ညနေပိုင်းမှ ညဉ့်ပိုင်းလောက်အထိ ဖွင့်သည်။ ဈေးတန်းနှစ်ခုစလုံးမှာပင် မြန်မာစာအုပ်အဟောင်းများနှင့် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်အဟောင်းများ ရောင်းကြသည်။

မိမိ၏မဂ္ဂဇင်းတိုက်သည် ပန်းဆိုးတန်းနှင့် ကျောခိုင်းနယ်စပ်ဖြစ်သော ၃၇ လမ်း တွင်ရှိသဖြင့် မြို့ထဲသို့ အလာတွင်ဖြစ်စေ၊ နေ့ခင်းဘက် အားလပ်ချိန်တွင်ဖြစ်စေ၊ ပန်းဆိုးတန်းနှင့် ၃၇ လမ်းစာအုပ်တန်းတို့ကို လက်ဝဲရစ်ဖြစ်စေ၊ လယ်ယာရစ်ဖြစ်စေ တစ်ပတ်လှည့်တတ်ပါသည်။ ဗိုလ်ချုပ်လမ်းစာအုပ်တန်းကိုကား ညနေအလုပ်ပြန်ချိန် စောသည့်နေ့များတွင် အေးဆေးစွာလျှောက်လေ့ရှိပါသည်။ ယင်းသို့လျှောက်ရာတွင် စာအုပ်တွေနှင့် တွေ့ထိရသလို မိမိလိုပင် စာအုပ်ရှာဖွေသော စာရေးဆရာများ၊ ပန်းချီ ဆရာများ၊ အယ်ဒီတာများ၊ ထုတ်ဝေသူများနှင့်လည်း တွေ့ရပါသည်။

စာအုပ်ရောင်းသူများသည် စာအုပ်အဟောင်းများကို စာရေးဆရာများ၊ စာအုပ် စုဆောင်းသူများ၊ သံရုံးများ၊ နိုင်ငံခြားမှပြန်လာသူများထံမှ ဝယ်ယူရရှိကြခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာများ၊ စာအုပ်စုဆောင်းသူများထံမှ ဝယ်ယူရရှိသော စာအုပ်များတွင် ရှားပါးသောစာအုပ်များ၊ ရှေးဟောင်းစာအုပ်များပါရှိတတ်ပြီး သံရုံးများ၊ နိုင်ငံခြား ပြန်များထံမှ ဝယ်ယူရရှိသော စာအုပ်များတွင် အရောင်းသွက်စာအုပ်များနှင့် စာအုပ် အသစ်များပါရှိတတ်သည်။ ရံဖန်ရံခါတွင် ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် နိုင်ငံခြားစာစောင် တစ်ခုကို ဇန်နဝါရီလကုန်ပိုင်းလောက်မှာပင် ရရှိတတ်ပါသည်။ မိမိတို့ဆီတွင် နယ်သို့ ပို့သောစာအုပ်များကို ကြို၍ ထုတ်ဝေသလို သူတို့ကလည်း အခြားနိုင်ငံများသို့ ပို့သော စာအုပ်များကို ကြို၍ ထုတ်ဝေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

စာအုပ်များ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသလို စာအုပ်ဈေးမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှသည်။ တစ်ချိန်က တစ်ကျပ်ပုံ နှစ်ကျပ်ပုံများသည် ယခုအခါ ငါးကျပ်ပုံ၊ တစ်ဆယ်ပုံများဖြစ်နေကြပြီး၊ ငါးကျပ်ပုံတွင် စာအုပ်ပါးပါးကလေးများနှင့် အစုတ်အပြဲ အဟောင်းအနွမ်းများကိုသာ တွေ့ရသည်။ အပုံထဲသို့ မထည့်ဘဲ သီးခြားထားရှိသော စာအုပ်များမှာမူ ညဈေးနှင့် သူဖြစ်သည်။ နှစ်ဆယ်၊ သုံးဆယ်မှ နှစ်ထောင်၊ သုံးထောင် အထိဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့် ၁၀၀ ကျပ် ဝန်းကျင်တွင်ဖြစ်ကြသည်။ အချို့သော မြန်မာ စာအုပ်များကို ၅၀၀ ကျပ် ဝန်းကျင်နှင့် ၁၀၀၀ ကျပ် ဝန်းကျင်တွင် ဈေးခေါ်နေ ကြသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စာအုပ်ဈေးများ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသလို စာအုပ်တစ်အုပ်ချင်း၏ သမိုင်းမှာလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းလှပါသည်။ အချို့စာအုပ်များတွင် မူလပိုင်ရှင်၏ အမည်၊ ဌာနအမည်၊ တာကြည့်တိုက်အမည်၊ သံရုံးအမည်များကို ခြေရာဖျောက်သည့် အနေဖြင့် အဖွင့်စာမျက်နှာများကို ဆုတ်ထားတတ်ကြသည်။ သို့သော် အချို့စာအုပ်များတွင်ကား... မူလပိုင်ရှင်၏ အမည်များကို အံ့ဩဖွယ်ရာ တွေ့ရှိရတတ်သည်။

မိမိဝယ်ယူရရှိသော စာအုပ်တစ်အုပ်တွင် နာမည်ကျော်စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး၏ ကိုယ်ပိုင် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည်သာမက စာမျက်နှာဘေးသားများတွင် တေးမှတ်ထားသည်များကိုလည်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းစာရေးဆရာကြီး၏ စာဖတ်သည် အလေ့ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့စာအုပ်များတွင် ပိုင်ရှင်သုံးလေးဦး၏ အမှတ်တံဆိပ်များကို တွေ့ရှိရသည်။ အဆင့်ဆင့် လက်ပြောင်းခဲ့သည့် သဘောပင်ဖြစ်သည်။

စာရေးဆရာများ၊ စာအုပ်စုဆောင်းသူများ၏ စာအုပ်များကို ရောင်းချရာ၌ အချို့သည် ကာယကံရှင် ရှိစဉ်မှာပင် ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင်က ရောင်းချခြင်းဖြစ်သည်။ အချို့မှာမူ ကာယကံရှင်ကွယ်လွန်သွားသောအခါ ဆက်ခံသူများက ရောင်းချခြင်းဖြစ်သည်။ စာအုပ်စာတန်းများကို အမွေရရှိသူများအနက် စာအုပ်တန်ဖိုးကိုလည်း သိရှိပြီး ငွေကြေးလည်း ရှိသူများသည် စာအုပ်များကို ဆက်လက်စုဆောင်းသည်လည်း ရှိသည်။ ပိဋကတ်တိုက်၊ ဖော်ကွန်းတိုက်များသို့ လှူဒါန်းကြသည်များလည်း ရှိသည်။ အမွေဆက်ခံသူများအနက် စာပေတန်ဖိုးကို နားမလည်သူများနှင့် ငွေရေးကြေးရေး အဆင်မပြေသူများက တန်ဖိုးကြီးမားလှသော စာအုပ်များကို ရသမျှနှင့် ရောင်းချပစ်ကြသည်။

စာရေးဆရာများ၊ စာအုပ်စုဆောင်းသူများသည် စာအုပ်များလာသောအခါ ထားစရာမရှိသဖြင့် အသုံးမချလိုသော စာအုပ်များကို ပြန်လည်ရောင်းချခြင်းများလည်း ရှိသည်။ စားစရာမရှိသဖြင့် မိမိ မြတ်နိုးလှသော စာအုပ်များကို ရင်နှင့်စွာနှင့် ရောင်းချပစ်ရသည်လည်း ရှိသည်။ အမျိုးသားစာရေးဆရာတစ်ဦးနှင့် အမျိုးသမီးစာရေးဆရာတစ်ဦးတို့က သူတို့၏ စာအုပ်များ ရောင်းလိုက်ရသည်ကို သူတို့၏ နှလုံးသည်ပွတ်များ၊ သူတို့၏ သားသမီးရတနာများကို ရောင်းချလိုက်ရသည့်အလား ကြေကွဲစွာ ရေးဖွဲ့ထားကြသည်ကို မိမိခေါင်းထဲတွင် ယနေ့တိုင် စွဲနေဆဲဖြစ်သည်။

မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မိမိဖခင်စုဆောင်းခဲ့သော စာအုပ်များနှင့် မိမိကိုယ်တိုင် နှစ်ပေါင်း ၄၀ ကျော် စုဆောင်းခဲ့သော စာအုပ်များကို ထားစရာမရှိ၍လည်းတစ်ကြောင်း၊ စားစရာမရှိ၍လည်းတစ်ကြောင်း လေးငါးကြိမ်မျှ ရောင်းချခဲ့ရပါသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ထိုအထဲတွင် နှမြောမြောနှင့် ရောင်းလိုက်ရသော စာအုပ်များ အတော်ကလေးပင် ပါရှိသွားပါသည်။

တစ်နေ့တွင် ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ စာအုပ်တန်းတွင် လျှောက်သွားစဉ် လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ခန့်က နှမြောမြောနှင့် မိမိရောင်းလိုက်သော စာအုပ်ကလေးတစ်အုပ်ကို အမှတ် မထင်ပြန်လည်တွေ့ရှိရသည်။ ပျောက်ဆုံးနေသော ဆွေမျိုးရင်းချာတစ်ဦးနှင့် ပြန်လည် တွေ့ရှိရသလို မိမိဝမ်းသာသွားရသည်။ စာအုပ်ကလေးကို လှန်လှောကြည့်ရှုသောအခါ ပိုင်ရှင်နှစ်ဆက် ပြောင်းခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့က မဂ္ဂဇင်းတိုက်တစ်တိုက်မှ စာမူခရရှိခဲ့ သဖြင့် ထိုစာအုပ်ကလေးကို ပြန်လည်ဝယ်ယူခဲ့ပါသည်။

တစ်ခုတော့ ရှိသည်။ ထိုစာအုပ်ကလေးကို မိမိရောင်းလိုက်စဉ်က သုံးလေး ကျပ်မျှသာ ဖြစ်သော်လည်း ယခု ပြန်ဝယ်ရသောအခါ ၁၀၀ ကျပ်တိတိ ဖြစ်နေပါသည်။

သို့သော်... မိမိလွတ်လပ်ဆုံးရှုံးသွားရသော အရာတစ်ခုကို ပြန်လည်ရရှိ ခြင်းသည် တန်ဖိုးမပြတ်နိုင်ပါတကား။

ဇွဲ၊ ၁၂၊ ၉၁
ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၉၂

မိမိနှင့် ငါးမန်းဖြူကြီး

ငါးမန်းဖြူကြီး ဟူသည်မှာ ပင်လယ်ကမ်းခြေမှ ရေကူးဝတ်စုံနှင့် မိန်းမလှကလေးများကို ဆွဲယူဝါးမျိုသော မျက်မှောက်ခေတ် စာရေးဆရာ ပီတာဘင်ချလီ၏ ငါးမန်းဖြူကြီး 'သည်ရော' (The Jaw) မဟုတ်ပါ။ သမုဒ္ဒရာ ရေနက်ပိုင်းတွင် ငါးဖမ်းသင်္ဘောများကို တိုက်ခွဲ မှောက်လှန်ပြီး၊ ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း သင်္ဘောသားများကိုမှ တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်သော ဂန္ထဝင်စာရေးဆရာကြီး ဟာမင်မဲလဗီ၏ ငါးမန်းဖြူကြီး 'မိုဗီဒစ်' (Moby Dick) ဖြစ်သည်။

မိမိသည် ပင်ကိုဝတ္ထုများရေးခဲ့သလို အခါအားလျော်စွာနှင့် အကြောင်းအားလျော်စွာ ဆိုသလို နိုင်ငံတကာ ဝတ္ထုများကိုလည်း ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့ပါသည်။ ယင်းသို့ပြန်ဆိုရာတွင် ဝတ္ထုတိုများပါသလို လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်များလည်း ပါသည်။ မျက်မှောက်ခေတ်ဝတ္ထုများပါသလို ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုများလည်း ပါသည်။

မိမိသည် ဘာသာပြန်သည့်အလုပ်ကို အသင့်အတင့် ဝါသနာပါပြီး အထိုက်အလျောက်ပျော်မွေ့ခြင်းလည်း ရှိပါသည်။ အကြောင်းမှာ မူရင်းစာရေးဆရာ၏ အဘော်ကို အနက်ဖော်ရခြင်း၊ အခြားဘာသာတစ်ခုမှ ဝါကျများ၊ စကားလုံးများ၊ အသုံးအနှုန်းများကို မိမိဘာသာစကားဖြင့် ပုံပေါ်အောင် ဖလှယ်ကြိုဆရခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ရုံဖန်ရုံခါတွင် စကားလုံးတစ်လုံး သို့မဟုတ် အသုံးအနှုန်းတစ်ခုကို အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ပေါ်လွင်အောင် မဖော်နိုင်ဘဲ အချိန်အတန်ကြာ တစ်ဆိုနေရာမှ သင့်လျော်သော စကားလုံးတစ်လုံး၊ ဆီလျော်သော အသုံးအနှုန်းတစ်ခုကို ရှာဖွေရရှိသောအခါများစွာမှ ဝမ်းသာကြည်နူးရပါသည်။ ဘာသာပြန်ဆိုခြင်းသည် ခက်ခဲ

နက်နဲသော ပဟေဠိတစ်ခုကို ဖြေဆိုရသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် မိမိအနေနှင့် ဘာသာပြန်ဆိုရသည့်အကြောင်းရင်း သို့မဟုတ် ဘာသာပြန်ဆိုဖြစ်သည့်အကြောင်းရင်းမှာ မိမိနှစ်သက်သော စာတစ်ခုကို အခြားသူများလည်း ဖတ်ရှုကြရစေလိုသောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် ကောင်းမွန်မည်ဟု ထင်ရသော စာတစ်ပုဒ်ကို ဖတ်ရမည်ပင် ကြောက်လန့်၍ နေမိပါသည်။ ဖတ်ပြီး နှစ်ခြိုက်ပါက ဘာသာပြန်လိုစိတ်ကို တော်တော်နှင့် မချိုးနှိမ်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ မိမိတွင် ဘာသာပြန်ဆိုရန် အချိန်နှင့် အခြားအခွင့်အရေးများ ရှိနေလျှင်ကား အကြောင်းမဟုတ်ပါ။

အထူးသဖြင့် ကမ္ဘာ့စာပေသမိုင်းတွင် အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုရှည်ကြီးများအဖြစ် ဝံတင်ထားရသော ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများကို မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်များ ဖတ်ရစေလိုသော ဆန္ဒနှင့် စေတနာ မိမိမှာ ပူးကပ်နေပါသည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် ကမ္ဘာ့အကောင်းဆုံးဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည့် 'ကာရာမာဇော့ ညီအစ်ကိုများ' ကို အချိန်မအားသည့်ကြားကပင် ကြိုးစားပြီး ပြန်ဆိုခဲ့ပါသည်။ ရုရှဘရေးဆရာကြီး ဒေါ့စတာယက်စကီး၏ ကာရာမာဇော့ညီအစ်ကိုများ ဝတ္ထုကြီးသည် ရှည်လျားလှပါသည်။ စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဝတ္ထုကြီးနီးပါးမျှ ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖောင် ၂၀၀ (စာမျက်နှာ ၃၀၀၀ ကျော်) ဝန်းကျင် ရှိပါသည်။ ဒေါ့စတာယက်စကီး၏ အရေးအသားမှာ ရှည်လျားပြီး ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်များမှာ ခက်ခဲနက်နဲလှပါသည်။ မိမိသည် ယင်းဝတ္ထုကြီးကို အချိန်ရစဉ် ပြန်လိုက်၊ နားထားလိုက်နှင့် လေးနှစ်ကျော် ငါးနှစ်နီးပါးမျှ ပြန်ဆိုခဲ့ရပါသည်။

ယင်းဝတ္ထုကြီးကို ပြန်ပြီးသောအခါ နောင်တွင် ဤမျှ ရှည်လျားပြီး ဤမျှ ခက်ခဲသောဝတ္ထုမျိုးကို မပြန်တော့ဟု သန္နိဋ္ဌာန်ချခဲ့ပါသည်။ ထိုဖြင့် ဤမျှ အချိန်ကြာကြာ ခက်ခက်ခဲခဲ ပြန်ဆိုပြီးနောက် စာပေစိစစ်ရေးမှ ခွင့်ပြုချက်ရရှိပြီးနောက် လက်ရှိတအုပ်ဈေးနှုန်းများ အခြေအနေ၊ စာပေ ပေကောင်းရောင်းဝယ်မှု အခြေအနေများကြောင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရန် အခက်အခဲများရှိပြီး ကြန့်ကြာနေသောအခါ ဝတ္ထုရှည်ရှည်ကြီးများကို ဘာသာမပြန်ရန် ပို၍ပင် အကြောင်းခိုင်လုံလာတော့သည်။

သို့သော် ဤသို့ သတိထား ဆင်ခြင်သည့်ကြားထဲကပင် ငါးမန်းဖြူကြီးနှင့် နပန်းလုံးရန်အကြောင်းပေါ်လာပြန်တော့သည်။ ယင်းကား အမေရိကန်စာရေးဆရာကြီး ဟာမင်မဲလဗီး (၁၈၁၉ - ၁၈၉၁) ၏ နာမည်ကျော် ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီး 'မိုဗီဒစ်' ကို

မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ထံမှ လက်ဆောင်ရသဖြင့် ဖတ်မိသည်။ ယခင်ကမူ ယင်းဝတ္ထု အကြောင်း အညွှန်းရေးသားထားသည်များ၊ မိတ်ဆက်ရေးသားထားသည်များနှင့် စာတ်လမ်းအကျဉ်းတို့ကိုသာ ဖတ်ဖူးခဲ့သည်။

မိုးဒိဒစ်ဝတ္ထုကြီးကို အစအဆုံးဖတ်မိသောအခါ ထုံးစံအတိုင်းပင် ဘာသာပြန် လိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာရပါတော့သည်။ အစတုန်းက ဤဝတ္ထုကြီးသည် သာမန်စွန့်စားခန်း ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်မည်ဟုသာ ထင်ခဲ့သည်။ တကယ်ဖတ်ကြည့်သောအခါတွင်ကား ဝေလငါးဖမ်း စွန့်စားခန်း၊ ဝေလငါးနှင့်ပတ်သက်သော ဗဟုသုတများကိုသာမက မိမိတို့၏ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ဆိုင်သော စဉ်းစားဖွယ်ရာ အတွေးအခေါ်အယူအဆများ ပါရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

မဲလဗီးသည် ကဗျာဆရာ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည့်အလျောက် သူ၏ အရေး အသားက လှပကြွယ်ဝပြီး ကဗျာဆန်လှသည်။ သူ၏အတွေးအခေါ်များက နက်နဲ သိမ်မွေ့လှသည်။ သူကိုယ်တိုင် ဝေလငါးဖမ်းသင်္ဘောသားတစ်ဦး ဖြစ်လာသဖြင့် အတွေ့အကြုံများကလည်း ကြွယ်ဝလှသည်။

ယင်းကြောင့်လည်း ဤဝတ္ထုကြီးကို 'အကောင်းဆုံး ပင်လယ်ဝတ္ထုကြီး' 'ဝေလ ငါးဖမ်းစွယ်စုံကျမ်းကြီးနှင့် မော်ကွန်းမှတ်တမ်းကြီး'ဟု ဂုဏ်ပြုရေးသားကြခြင်းဖြစ်သည်။

မိုးဒိဒစ်သည် ရှည်လျားပြီး ထူထဲသော စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်သော်လည်း စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ကာရာမာဇော့ညီအစ်ကိုများလောကံကား မရှည်လျားချေ။ ယင်းတို့၏ ထက်ဝက်လောက်သာ ရှိသည်။ မြန်မာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုလျှင် အလွန်ဆုံး ဖောင် ၁၀၀ (စာမျက်နှာ ၁၆၀၀) လောက်သာ ရှိပေမည်။ ယင်းကြောင့် မိမိအနေနှင့် အရွယ် ရှိတုန်း၊ ကျန်းမာရေးကောင်းတုန်း၊ ပြန်ဆိုနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများရှိတုန်းတွင် ပြန်ဆို သွားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။

သို့သော် လက်တွေ့ပြန်ဆိုသောအခါတွင်ကား အခက်အခဲများ တွေ့ရ တော့သည်။ ပထမအခက်အခဲမှာ မဲလဗီး၏ လှပသော အရေးအသားနှင့် နက်နဲသော အတွေးအခေါ်တို့ကို ငုံ့မိအောင် ဖမ်းယူရခြင်းမှာ ခက်ခဲပင်ပန်းလှသည်။ ထို့ပြင် ဤဝတ္ထု ကြီးကို စတင်ပြန်ဆိုစဉ်က မိမိတွင် စာရေးသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုတည်းသာ ရှိသော်လည်း ပြန်ဆိုဆဲကာလမှာပင် 'နွယ်နီ' မဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေမိပြန်သဖြင့် တာဝန်ကြီးသော တည်းဖြတ်မှုလုပ်ငန်းတွင် တာဝန်များပိုနေပြီး စာရေးချိန် သိသိသာသာကြီးလျော့ပါး သွားရပါတော့သည်။ တစ်လလျှင် မဂ္ဂဇင်းတစ်အုပ်ပြီးသွားပြီး နောက်တစ်အုပ် မစမီ

စပ်ကြား အချိန်တစ်ပတ်လောက်သာ အလှအယက် ရရှိပါသည်။ ဤအထဲတွင် မရေး
မဖြစ်သည့် အတိုအထွာများကိုလည်း ရေးရသေးသည်။

သို့သော် မိုဗီဒစ်သည် မိမိကို ကွန်ရက်ထဲတွင် ချုပ်နှောင်ထားချေပြီ။ မိမိအနေနှင့်
ရုန်းထွက်နိုင်ခြင်း မရှိတော့ပါ။

စာရေးဆရာ၏ သင်္ဘောသားဘဝ၊ လူသားစား လူရိုင်းများကြားတွင် နေခဲ့
ရသည့် ဘဝတို့က စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှသလို မိုဗီဒစ် ဝတ္ထုထဲမှ ဝေလငါး
ဖမ်းသည့် 'ပိကုတ်သင်္ဘော'၊ ယင်းသင်္ဘော၏ မာလိန်မှူးကြီး အာဟက်နှင့် အစ်ရှမေး၊
ကွီးကွက်၊ အယ်လီဂျာ၊ စတားဘတ်၊ စတတ်၊ ဖလတ်၊ တက်ရှုတီဂို၊ ဒက်ပူး၊ ဂျာရီဗူး၊
ဂက်ဗရိုယယ်နှင့် ဖက်ဒယ်လာ စသော စာတ်ဆောင်များ အသက်ဝင်လှုပ်ရှားကာ မိမိကို
ဝန်းရံလျက် ရှိကြတော့သည်။

သို့ဖြင့် မိမိသည် 'တစ်နေ့တစ်လံ ပုဂံ ဘယ်ပြေးမလဲ' ဟူသော ထုံးဖြင့်
ငါးမန်းဖြူကြီး မိုဗီဒစ်ကို အနိုင်ရသည်အထိ ဆက်လက် လုံးထွေးသတ်ပုတ်သွားရပါ
တော့မည်။

စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာဖို့ကတော့ အချိန်အခါနှင့် အခြေအနေအရသာ
ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ စာရေးဆရာ၏တာဝန်က စာရေးဖို့နှင့် ဘာသာပြန်ဆရာ၏တာဝန်က
ဘာသာပြန်ဖို့ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်တည်း။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ၁၈၊ ၁၉၉၂

စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာ

ဝတ္ထုဟူသည်မှာ စာရေးဆရာ ဖန်တီးလိုက်သော ကမ္ဘာတစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းကမ္ဘာတွင် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်ရှိသည်။ သစ်ပင်ပန်းမန်ရှိသည်။ ရာသီဥတုရှိသည်။ လူသူတိရစ္ဆာန်ရှိသည်။ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ ရှိသည်။

စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာသည် သူ သိမြင်ထိတွေ့နေရသော ကမ္ဘာလည်း ဖြစ်တတ်သည်။ သူ လိုလားဖြစ်ချင်သော ကမ္ဘာလည်း ဖြစ်တတ်သည်။ ဘာမျှမရှိသော ဟင်းလင်းပြင်ကြီးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဝတ္ထုဖတ်ခြင်းသည် စာရေးဆရာဖန်တီးထားသော ကမ္ဘာအတွင်းသို့ သွားရောက်လေ့လာခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိတွေ့ခံစားခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ စာဖတ်သူသည် မိမိမတွေ့ဖူးသော၊ မကြားဖူးသော၊ မသိမြင်ဖူးသော အကြောင်းအရာများ၊ အတွေ့အခေါ်များ၊ ဝေဖန်ဆန်းစစ်မှုများကို တွေ့ရှိနိုင်သည်။

များသောအားဖြင့် စာဖတ်သူများသည် မိမိနှစ်သက်သော အကြောင်းအရာနှင့် မိမိနှစ်သက်သော စာရေးဆရာတို့ကိုသာ ရွေးချယ်ဖတ်ရှုတတ်ကြသည်။

လူ့လောကကြီးအတွင်း လူတို့၏ စားဝတ်နေထိုင်မှုများအပေါ် အခြေပြုပြီး လူတန်းစားများ ဖြစ်ပေါ်ခြားနားခြင်း၊ အလွှာများ ကွဲပြားခြင်း၊ ယင်းတို့၏ ဆက်သွယ်မှုနှင့် ပဋိပက္ခမှုများကို လေးလေးနက်နက် ဆင်ခြင်သိရှိလိုသော စာဖတ်သူများသည် ဒဿနအမြင်ရှိသော၊ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်ဖြစ်သော၊ ဘဝကို ခြယ်မှုန်းသော စာပေများကိုသာ ဖတ်ရှုကြလေသည်။

တွေးခေါ်ဆင်ခြင်ကာ ဉာဏ်ကစားခြင်း၊ သက်စွန့်ဆံ့များ စွန့်စားခန်းဝတ္ထု။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စုံထောက်ဝတ္ထု၊ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဝတ္ထု၊ စစ်ဝတ္ထုများကိုသာ ဖတ်ရှုကြပေသည်။

ချစ်ခြင်းမေတ္တာနှင့် နှလုံးသားရေးရာကို အာရုံပြုသော စာဖတ်သူများကား ဆွတ်ဖျံ့ဖွယ်ရာ မေတ္တာဘွဲ့ဝတ္ထုများကိုသာ ရွေးချယ်ကြပေလိမ့်မည်။

သို့သော်...

မိမိနှစ်သက်ရာ အကြောင်းကို ရေးထားသည့်ဝတ္ထုတိုင်းကို စာဖတ်သူများက နှစ်သက်ကြသည် မဟုတ်ပါချေ။

မိမိနှစ်သက်ရာ အကြောင်းကို မိမိနှစ်သက်အောင် ရေးဖွဲ့ထားသော ဝတ္ထုများကိုသာ စာဖတ်သူများက နှစ်သက်လက်ခံကြပေသည်။

ယင်းကြောင့်ပင် စာဖတ်သူများသည် မိမိနှစ်သက်သော ဝတ္ထုများနှင့် မိမိနှစ်သက်သော စာရေးဆရာများကို ရွေးချယ်ကြရခြင်းဖြစ်သည်။

သည်တွင် စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စာရေးဆရာ၏ အတတ်ပညာကို ကွဲပြားစွာ တွေ့မြင်ကြရသည်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကောင်းမွန်ခြင်းသည် ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်ရုံ၊ ဦးတည်ချက် ကောင်းမွန်ရုံနှင့် မလုံလောက်ပေ။ စာရေးဆရာ၏ စေတနာကောင်းမွန်ခြင်းသည် သူ၏ ဝတ္ထုကောင်းမွန်ခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်ချေ။

ယင်းကြောင့်ပင် စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် ပြည်သူများဘက်မှ ရပ်တည်ကာ စက်ရုံအလုပ်သမားတစ်ဦး၏ ဘဝကို ဖွဲ့ဆိုမည်။ သို့မဟုတ် တောင်သူလယ်သမားတစ်ဦး၏ဘဝကို ဖွဲ့ဆိုမည်။ စာရေးဆရာတွင် လူတန်းစားစေတနာအပြည့်အဝရှိသည်။ နိုင်ငံရေးခံယူချက်သည် မှန်ကန်သည်။ သို့သော် သူ့ဝတ္ထုကို စာဖတ်သူများ နှစ်သက်လက်ခံခြင်း မပြုချေ။

ထိုအခါတွင် စာဖတ်သူများသည် အပျော်ဖတ် ဝတ္ထုများကိုသာ ခုံမင်သည်။ လေးနက်သော ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများကို မဖတ်လိုကြဟု ပြစ်တင်ရှုတ်ချလျှင် မှားပေလိမ့်မည်။

စာဖတ်သူများသည် 'ဝတ္ထု' ဖတ်သူများသာ ဖြစ်ကြောင်း အမြဲသတိပြုသင့်ပေသည်။ စာရေးသူများ အနေနှင့်လည်း မိမိတို့သည် ဝတ္ထုရေးသူများသာ ဖြစ်ကြောင်း မမေ့လျော့သင့်ကြပေ။

ဝတ္ထုသည် ဝတ္ထုသာ ဖြစ်ပေသည်။ ဘာသာရေးကျမ်းစာ မဟုတ်ချေ။ နိုင်ငံရေးကျမ်းစာ မဟုတ်ချေ။ ဝတ္ထုတွင် ဝတ္ထု၏ အင်္ဂါရပ်များ ရှိသည်။ ဝတ္ထုတွင် ဝတ္ထု၏ သဘောရှိသည်။ ဝတ္ထုတွင် ဝတ္ထုအတတ်ပညာ ရှိသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အချိန်ကာလတစ်ခုတွင် စာဖတ်သူများက ခုံထောက်နှင့် လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဝတ္ထုများကို နှစ်သက်ကြသဖြင့် စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် ခုံထောက်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်၊ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရည်ရွယ်ကြိုးပမ်းရေးသားစေကာမူ ပရိသတ်က လက်ခံချင်မှလက်ခံပေမည်။ သူ နှစ်သက်သော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်မှသာ လက်ခံပေလိမ့်မည်။ မေတ္တာဘွဲ့ ခံစားမှုဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရေးလျှင်လည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ယင်းကြောင့်...

စာရေးဆရာ၏ စေတနာ၊ စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဦးတည်ချက်တို့သည် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် မဟုတ်ပါချေ။ ဝတ္ထု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဝတ္ထု၏ အင်္ဂါရပ်တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။

သို့သော် ပြောချင်လျှင်မူ အရေးကြီးသော အင်္ဂါရပ်တစ်ခုဟု ပြောနိုင်သည်။

စာရေးဆရာတွင် စေတနာ ရှိရပါသည်။ စေတနာရှိမှသာလျှင် ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းမွန်ပါမည်။ စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ဝတ္ထု၏ ဦးတည်ချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဦးတည်ချက် မရှိဘဲ မည်သည့်အရာမျှ မဖြစ်မြောက်နိုင်ပါ။ ဦးတည်ချက် မရှိဘဲ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် မဖြစ်မြောက်နိုင်ပါ။

ဦးတည်ချက်သည် ဝတ္ထု၏ အသက်ဝိညာဉ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အသက်ဝိညာဉ်ရှိလျှင် အသက်ဝိညာဉ် တွယ်ကပ်ရမည့် ကိုယ်ခန္ဓာ ရှိရပါမည်။ ကိုယ်ခန္ဓာမရှိဘဲနှင့် အသက်ဝိညာဉ် မရှိနိုင်ပါ။

ဝတ္ထု၏ ကိုယ်ခန္ဓာဆိုသည်မှာ အကြောင်းအရာပင် ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူများသည် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကြည့်ရှုလျှင် စာရေးဆရာက မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် မည်သည့်အကြောင်းအရာကို ရေးသနည်းဟု အရင်ဆုံး ကြည့်ရှုကြသည်။

ယင်းကြောင့် ဝတ္ထုအကြောင်းအရာသည် ဝတ္ထု၏ ကိုယ်ခန္ဓာဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူတစ်ဦးသည် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်နှင့်ပတ်သက်ပြီး မေးလျှင် 'ဘာအကြောင်း ရေးထားသလဲ' ဟု မေးတတ်လေသည်။

ကားသမားတွေအကြောင်း ရေးထားတာပဲဟု သိရသောအခါ 'ဘာတွေ ရေးထားသလဲ' ဟု ထပ်မေးတတ်သည်။ ဘာတွေ ရေးထားသနည်းဆိုသည်မှာ စာရေးဆရာ၏ ရည်ရွယ်ချက် သို့မဟုတ် ဝတ္ထု၏ဦးတည်ချက်ကို မေးမြန်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ကားသမားတွေ၏ နစ်နာမှုတွေကို ရေးထားသလား။ သို့မဟုတ် ကားသမားတွေ၏ ဖောက်ပြန်မှုတွေကို ရေးထားသလော။

ဘာတွေရေးထားသည်ကို သိရသောအခါတွင် စာဖတ်သူက ထပ်မေးပြန်သည်။

“ဘယ့်နယ်နေလဲ၊ ကောင်းရဲ့လား”

‘ဘယ့်နယ်နေလဲ၊ ကောင်းရဲ့လား’ ဟူသည်မှာ ဝတ္ထု၏ဦးတည်ချက်နှင့် ဝတ္ထု အကြောင်းအရာကို မေးခြင်း မဟုတ်။ ဦးတည်ချက်နှင့် အကြောင်းအရာကို သိရှိပြီး ဖြစ်သည်။

ကားသမားတွေ၏ ဘဝနစ်နာမှုများကို တင်ပြရာတွင် ပီပြင်ခြင်း ရှိ မရှိ၊ ပေါ်လွင်ခြင်း ရှိ မရှိ မေးခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

အသက် ဝိညာဉ်နှင့် ကိုယ်ခန္ဓာရှိရုံနှင့် မပြီးသေး။ ကိုယ်ခန္ဓာတွင် ဖုံးလွှမ်း ဆင်ယင်သော အဝတ်အထည်ရှိရမည်။ မျက်နှာနှင့် ခြေလက်တို့တွင် သနပ်ခါး၊ ခေါင်ခါ မှုန်နဲ့သာ လိမ်းခြယ်ခြင်းရှိရမည်။ ဆံပင်ကို ထုံးဖွဲ့ထားရမည်။ ထိုမျှသာမက ကြည့်ဟန် ရှုဟန် ပြောဟန် ဆိုဟန် သွားဟန် လာဟန်များ ပြေပြစ်လှပခြင်း ရှိရမည်။

ဤကား ဝတ္ထု၏ အဆင်တန်ဆာများပင် ဖြစ်သည်။

ဦးတည်ချက်နှင့် အကြောင်းအရာပီပြင် တိပစေရန်အတွက် ဇာတ်လမ်း ဖွဲ့စည်းမှုကောင်းရမည်။ အထုံးအဖွဲ့ ပေါ်လွင် ရှင်းလင်းရမည်။ ဇာတ်ဆောင်စရိုက်များ ထင်ရှားမှန်ကန်ရမည်။

ဇာတ်လမ်းဖွဲ့စည်းမှုဆိုသည်မှာ မိမိပြောလိုသော အကြောင်းအရာ ပေါ်လွင် အောင် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်အိမ် တည်ဆောက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

အကြောင်းအရာသည် တစ်ဖြောင့်တည်းဖြစ်သည်။ ကားသမားတစ်ယောက် အကြောင်းသည် အစီအစဉ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်ပေါ်ရမည်။ သူ မွေးဖွားသည်။ သူ့မိဘနှင့် သူ့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိရမည်။ သူ၏ ငယ်ရွယ်စဉ်ဘဝရှိသည်။ ကျောင်းနေချင် နေမည်။ ကျောင်းမနေနိုင်၍ ဝပ်ရှော့တွင် အလုပ်သင်ရသည်လည်း ဖြစ်မည်။ ထို့နောက် ကား သမား ဖြစ်သည်။ ကားသမားဘဝ၏ သက်တမ်းအလိုက် တွေ့ကြုံခံစားရသည်။

သို့သော် သည်အကြောင်းအရာကို ဖွဲ့စည်းသောအခါ အစီအစဉ်အတိုင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်ပေတော့မည်။ ခရီးသည် တစ်ဦးနှင့် တွေ့သည့်အချိန်မှာ စချင်စမည်။ ငယ်စဉ်ဘဝကို ပြန်သတိရမည်။ ပြီးတော့ ကားပျက်မည်။ အံ့နာခမပေးနိုင်သည့် ပြဿနာ ပေါ်လာမည်။ အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ နေမကောင်းနေသော မိန်းမကို

တွေ့ရမည်။ ဆန်အိုးထဲမှ ဆန်ကုန်နေမည်။ မနက်ဖြန် ကလေးတွေ ကျောင်းလခ ပေးရမည်။ မိမိငယ်စဉ်က ကျောင်းမနေနိုင်ခဲ့သည်ကို ပြန်စဉ်းစားမိမည်။ မိဘများ ဆင်းဆင်းရဲရဲ ရုန်းကန်ခဲ့ကြရသည်ကို အမြင်မှန်ရမည်။

ဤကား ဇာတ်အိမ် ဇာတ်ကွက်တည်ထောင်မှု သဘောပင် ဖြစ်သည်။ လျှို့ဝှက်မှုကလေးတွေ ပါနိုင်သည်။ သည်းထိတ်ရင်ဖိုမှုများ ခံစားနိုင်သည်။ ဒိုးဒိုး ဒေါက်ဒေါက် ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြသွားသည်လည်း ရှိမည်။

ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက် ပွဲစည်းတည်ဆောက်သည့်နေရာတွင် အဓိက ဒေါက်တိုင် များမှာ အရေးအသား အထုံးအဖွဲ့များပင် ဖြစ်သည်။

အရေးအသား အထုံးအဖွဲ့ ပိုင်နိုင်ကောင်းမွန်မှသာလျှင် တည်ဆောက်ထား သော ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက်ပေါ်လွင် လှပလာမည်ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူများက စာရေးဆရာတစ်ဦးကို လေးစားခြင်းသည် သူ၏ စေတနာ နှင့် ဦးတည်ချက်ကို လေးစားခြင်း ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူများက စာရေးဆရာတစ်ဦးကို ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်းသည် သူ၏ အရေးအသား အထုံးအဖွဲ့ကို ကြိုက်နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

စာဖတ်သူများက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို နှစ်သက်ခြင်းသည် ဝတ္ထုအကြောင်းအရာနှင့် ဇာတ်အိမ်ဇာတ်ကွက် တည်ဆောက်မှုကို နှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် သွက်လက်လှုပ်ရှားနေခြင်းသည် ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းတွင် ပါဝင်သော ဇာတ်ဆောင်များ စိုက်မှန်ကန်ပြီး ရုပ်လုံးကြွ ပေါ်လွင်နေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

သည်တွင် ဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဆောင်အကြောင်း ပြောစရာရှိသည်။

ဇာတ်လမ်း အသားပေး ဝတ္ထု၊ ဇာတ်ဆောင်အသားပေးဝတ္ထုဟု ပြောကြသည်။ ဇာတ်လမ်းအသားပေးဝတ္ထုသည် အပျော်ဖတ်ဖြစ်ပြီး ဇာတ်ဆောင် အသားပေး ဝတ္ထုမှာ သာလျှင် စာပေအဆင့်ရှိသည်ဟုလည်း ပြောကြပြန်သေးသည်။

ဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဆောင်ကို တခြားစီ ခွဲထုတ်နေကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ လူတစ်ယောက် အကြောင်းသည် ဇာတ်လမ်းပင် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်း

ဟူသည်မှာ လူတစ်ယောက်၏ အကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဆောင်ကို ခွဲခြား၍ မရပါ။

ဇာတ်လမ်းဟူသည်မှာ ဇာတ်ဆောင်များ၏ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပြီး၊ ဇာတ်ဆောင် များ၏ လှုပ်ရှားမှုသည် ဇာတ်လမ်းပင်ဖြစ်သည်။

ဇာတ်လမ်းကောင်းခြင်းသည် ဇာတ်ဆောင်များ၏လှုပ်ရှားမှု မှန်ကန် ကောင်းမွန် ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဇာတ်ဆောင်များ၏ လှုပ်ရှားမှု မှန်ကန်ကောင်းမွန်ခြင်း မရှိလျှင် ဇာတ်လမ်းပီပြင်ကောင်းမွန်ခြင်း မရှိနိုင်ပါ။

ဇာတ်ဆောင်သည် ဇာတ်လမ်း၏ ကြည့်ဟန်စွဲဟန် ပြောဟန်ဆိုဟန် သွားဟန် လာဟန်များပင် ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထု၏ အင်္ဂါရပ်များ ပြည့်စုံညီညွတ်ခြင်း မရှိသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကိုကြည့်ပြီး ဇာတ်လမ်းအသားပေးဝတ္ထု၊ ဇာတ်ဆောင်အသားပေးဝတ္ထုဟု ပြောဆိုခြင်းသည် မျက်မမြင်ပုဏ္ဏားများ၏ ပြောဆိုချက်မျိုးသာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဝတ္ထုကို ခံစားခြင်းသည် စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာကို ထိတွေ့ရခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာ၏ကမ္ဘာတွင် မြေမျက်နှာသွင်ပြင်၊ သစ်ပင်ပန်းမန်၊ ရာသီဥတု၊ လူသူ တိရစ္ဆာန်၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများရှိသည်။ သို့သော် စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာတွင် ကပ်တစ်ခုခု ဆိုက်ရောက်နိုင်သည်ကိုလည်း သတိပြုကြရ ပေမည်။ ထိုအခါတွင် သစ်ပင်ပန်းမန်များလည်း ညှိုးနွမ်းနေနိုင်သည်။ ရာသီဥတုလည်း ဖောက်ပြန်နိုင်သည်။

သို့သော် စာရေးဆရာ၏ ကမ္ဘာတွင် အားလုံးကုန်အပြည့်အစုံရှိနေရမည်ကား အမှန်တည်း။ အကယ်၍ မပြည့်စုံလျှင် ကပ်တစ်ခု ဆိုက်ရောက်နေခြင်းသာဖြစ်သည်။

ရွှေဝတ်မှန်၊ စက်တင်ဘာ၊ ၁၉၉၂

ဟောပြောဖော် စာရေးဆရာမများ

တစ်နေ့က ဧည့်ခံပွဲတစ်ခုကို ရောက်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ စာပေအသိုက်အဝန်းက စာရေးဆရာများ၊ ပန်းချီဆရာများ၊ အယ်ဒီတာများနဲ့ ထုတ်ဝေသူအတော်များများကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ မတွေ့ရတာ အတော်ကလေးကြာပြီဖြစ်တဲ့ အမျိုးသား စာရေးဆရာနှစ်ယောက်နဲ့ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာနှစ်ယောက်ကိုလည်း တွေ့ရပါတယ်။ သူတို့ကို ကျန်းကျန်းမာမာ ရှင်ရှင်လန်းလန်းနဲ့ တွေ့ရတဲ့အတွက် အများကြီး ဝမ်းသာ ရပါတယ်။ မတွေ့ရတာ ကြာပြီဖြစ်တဲ့အတွက် သူတို့နဲ့ ရှေးဟောင်းနှောင်းနှောင်းဖြစ် ကလေးတွေ အချိန်အတော်ကြာအောင် ပြောဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီမှာ ပထမဆုံးတွေ့တဲ့ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာအကြောင်း ပြောရဦးမယ်။ သူမ လက်ထဲမှာ အချိုရည် ဖန်ခွက်ကိုင်ထားတာတွေ့တော့ မိမိက လက်ထဲမှ ဘီယာ ဘူးကို မသိမသာ မြှောက်ပြရင်...

“ဘီယာ မသောက်ဘူးလား”

“မလုပ်ပါနဲ့ ဆရာရယ်”

သူမက ရယ်မောကာ ဖြေပါတယ်။ ပြီးတော့ သူမက...

“ဆရာ ဒီနှစ် ဘယ်မြို့တွေသွားစရာရှိသလဲ။ ကျွန်မတို့ကော မခေါ်တော့ဘူးလား”

ပထမတော့ မိမိ အနည်းငယ် ကြောင်သွားပါတယ်။ ပြီးမှ စာဆိုတော်ရာသီ

နိုးကပ်နေတာကို သတိရပြီး...

“ဟုတ်ပါ၊ ဟောပြောပွဲတွေကို မေ့တောင်နေတယ်။ အခုနေ ဟောပြောရမယ်ဆိုရင် ဘာပြောရမှန်းတောင် သိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး”

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တကယ်ပင် စာဆိုတော်ရာသီ စာပေဟောပြောပွဲများနဲ့ မိမိဝေးနေတာ အတော် ကလေး ကြာသွားပြီ။

ထို့နောက် မိမိတို့နှစ်ယောက်အတူ သွားခဲ့ကြဖူးသော စာပေဟောပြောပွဲများ အကြောင်း ပြန်လည်စားမြုံ့ပြန်နေမိကြပါတယ်။

“အဲဒီတုန်းက ဆရာမင်းကျော်လည်း ပါတယ်လေ”

“မင်းကျော် မဟုတ်ဘူး။ မောင်နေဝင်း”

“ဆရာ ကျော်အောင်လည်း ပါဏယ်မဟုတ်လား”

“အင်း၊ ပါတယ်၊ အင်း... အခု သူတို့ မရှိတော့ဘူး”

“ဟာ... ဆရာကလဲ၊ ဆရာ ကျော်အောင်ရှိပါသေးတယ်”

“အင်း အင်း၊ မင်းကျော်နဲ့ မောင်နေဝင်းအကြောင်းပြောရင်း ရောသွားလို့ပါ”

“ဆရာ မြသန်းတင့်ရော”

“သူလည်း ရှိပါသေးတယ်”

“ဆရာ မြသန်းတင့် မျက်စိခွဲထားတယ်ဆို”

“အင်း”

“အခြေအနေကောင်းရဲ့လား”

“ကောင်းတယ်၊ ကောင်းလွန်းလို့ ပြဿနာတောင် တက်နေတယ်”

“ဘယ်လိုလဲ ဆရာ”

“သူအရင်က မှုန်ဝါးဝါးမြင်ခဲ့ရတဲ့ လူတွေကို အခု လင်းလင်းကျင်းကျင်း မြင်ရတော့ မမှတ်မိဘူး ဖြစ်နေတယ်။ အဖြူတွေက အမည်းတွေဖြစ်ပြီး အမည်းတွေက အဖြူတွေဖြစ်နေတယ်”

“ဟာ... မဟုတ်တာပဲ”

ထို့နောက် မိမိတို့အနီးကို စာရေးဆရာ တစ်ယောက်နဲ့ အယ်ဒီတာ တစ်ယောက် ရောက်လာတယ်။ စာပေ အသိုက်အဝန်းအကြောင်း၊ စာပေရာသီဥတု အကြောင်းနဲ့ စာပေခရီးတွေအကြောင်း ဆက်ပြီး ပြောဖြစ်ကြတယ်။

ရှိတဲ့လူတွေလည်း ရှိကြသေးတယ်။ မရှိတဲ့လူတွေလည်း မရှိကြတော့ဘူး။ ပြောင်းလဲတဲ့လူတွေလည်း ပြောင်းလဲကုန်ကြပြီ။ တကယ်တော့ ဒါဟာ နိယာမတရား ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အတိတ်တုန်းက ဖြစ်ခဲ့တာတွေကတော့ ‘ဖြစ်ရပ်မှန်’အဖြစ်နဲ့ပဲ ဆက်လက် တည်ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ စာပေမဂ္ဂဇင်းတွေ၊ စာပေလှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ စာပေ

ဟောပြောပွဲတွေလည်း အပါအဝင်ပဲပေါ့။

မိမိတို့ဟာ စာပေဟောပြောပွဲတွေကို ၁၉၆၀ ဝန်းကျင်လောက်မှာ အစပျိုးခဲ့ကြတယ်။ တစ်နှစ်ထက် တစ်နှစ် အရှိန်အဟုန်ရလာပြီး ၁၉၇၀ ပြည့်လွန်နဲ့ ၁၉၈၀ ပြည့်လွန်နှစ်တွေမှာတော့ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း ဝေးလံတဲ့ ပြည်နယ်နဲ့ မြို့ငယ်ကလေးတွေ မကျန်၊ လမ်းပန်း အဆက်အသွယ် ခက်ခဲတဲ့ ကျေးလက်ဒေသတွေမကျန် ပြည်နယ်အနှံ့၊ တိုင်းအနှံ့၊ မြို့နယ်အနှံ့၊ ကျေးရွာအနှံ့မှာ ကျင်းပခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းတွေ၊ စက်ရုံတွေ အတော်များများမှာလည်း နှစ်စဉ်မှန်မှန် စာပေပွဲတွေ ကျင်းပခဲ့ကြတယ်။

နယ်ထွက်ပြီး ဟောပြောတဲ့ စာရေးဆရာတွေလည်း တိုးလာတယ်။ အမျိုးသားတွေရော၊ အမျိုးသမီးတွေရောပဲပေါ့။ အချိန်ကာလအားဖြင့်ဆိုရင်လည်း စာဆိုတော်နေ့ မတိုင်မီ တစ်လလောက်ကနေပြီး စာဆိုတော် အပြီး သုံးလေးလအထိပဲ။

မိမိလည်း ၁၉၅၈ လောက်ကစ၍ ဟောပြောပွဲတွေ လိုက်ခဲ့တာမို့ နှစ်ပေါင်း ၃၀ လောက်အတွင်းမှာ မြို့ပေါင်းမြောက်မြားစွာ၊ ဒေသပေါင်းမြောက်မြားစွာကို ရောက်ခဲ့ရတယ်။ စာရေးဆရာတော်တော်များများနဲ့လည်းအတူ ခရီးထွက်ခဲ့ဖူးရတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာတွေလည်း အတော်များတယ်ပဲ ဆိုပါတော့။

နယ်က ပရိသတ်၊ စာပေပရိသတ်ထဲမှာ အမျိုးသမီးတွေ အတော်များများ ပါရှိတော့ နယ်က စီစဉ်သူတွေကလည်း အမျိုးသမီး စာရေးဆရာ အနည်းဆုံး တစ်ယောက် လောက်တော့ ပါစေချင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဟောပြောပွဲအဖွဲ့တွေမှာ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာတွေ အနည်းနဲ့ အများ ဆိုသလို ပါနေကြတာပဲ။ ဒီမှာ ဟောပြောပွဲလိုက်တဲ့ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာတွေအကြောင်း မိမိအနေနဲ့ ပြောချင်တာ တစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်။

အဲဒါကတော့ သူတို့ဟာ ဖိစာမကြောင်ဘဲ ရာသီဥတုဒဏ်၊ ခရီးကြမ်းဒဏ်နဲ့ အခြေအနေဒဏ်များကို ကြုံကြုံခံနိုင်ကြတယ်ဆိုတာပဲ။

သူတို့ဟာ ရန်ကုန်က ထွက်ခါစကတော့ အဝတ်အစား သပ်သပ်ရပ်ရပ်၊ သန့်သန့်ပြန့်ပြန့်ကလေးတွေပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လှည်းလမ်းကြောင်းအတိုင်း လယ်ထွန်စက်နဲ့ သွားကြရတဲ့အခါမှာ သူတို့ဟာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဆံဖြူမယ်ကလေးတွေ ဖြစ်ကုန်ကြပါတယ်။ တစ်မြို့ကနေ တစ်မြို့ကို အချိန်မီရောက်အောင် ကူးကြရတဲ့အခါမှာ တစ်ခါတလေ တစ်ညလုံး မအိပ်လိုက်ကြရပါဘူး။ တစ်ခါတလေ ထမင်းတစ်နပ် လွတ်သွားတတ်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့အပြုံးမပျက်ကြပါဘူး။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

နောက်ပြီးတော့ မိမိသွားခဲ့ဖူးသမျှ ခရီးတွေမှာတော့ အားလုံးဟာ မောင်ရင်း နှမတွေလိုပဲ ရင်းရင်းနှီးနှီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ယုံယုံကြည်ကြည် ရှိကြပါတယ်။

တစ်ခါတုန်းက မိမိတို့ နယ်တစ်နယ်ကို ရောက်သွားပါတယ်။ မိမိတို့အဖွဲ့မှာ အမျိုးသမီးတစ်ယောက် ပါပါတယ်။ မြို့ခံပုဂ္ဂိုလ်တွေက မိမိတို့ကို ဧည့်ရိပ်သာမှာ ထားပြီး အမျိုးသမီးစာရေးဆရာကို အိမ်တစ်အိမ်မှာထားဖို့ စီစဉ်ထားကြပါတယ်။ စာရေးဆရာမက သူတစ်ယောက်တည်း ခွဲမနေလိုကြောင်း၊ ဆရာများနှင့်ပင် အတူ တည်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပါတယ်။ ဒါနဲ့ စာရေးဆရာမကို ဧည့်ရိပ်သာမှာပဲ အခန်း တစ်ခန်း စီစဉ်ပေးပါတယ်။ ညအိပ်ချိန်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ မိမိက ထိုစာရေးဆရာရဲ့ အခန်းတံခါးစေ့ရုံပဲ စေ့ထားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ပိတ်ထားဖို့ ပြောပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဆရာမက...

“အို... မဟုတ်တာဘဲ ဆရာရယ်၊ ကျွန်မ အခန်းတံခါးပိတ်ပြီး အိပ်ရင် ဆရာ တို့ကို မယုံကြည် မလေးစားရာ ကျမှာပေါ့။”

တစ်ခါတုန်းကတော့...

မိမိတို့အဖွဲ့ ဧည့်ရိပ်သာတစ်ခုမှာ တည်းခိုကြရပါတယ်။ မိမိတို့အဖွဲ့မှာပါတဲ့ စာရေးဆရာမကတော့ ဟောပြောပွဲအပြီး ၁၁ နာရီလောက်မှာပဲ သူ့အခန်းထဲ ဝင်သွား ပါတယ်။ မိမိတို့ကတော့ နယ်ခံစာပေဝါသနာရှင်များနဲ့ ဝိုင်းဖွဲ့ရင်း ည နာရီပြန်နှစ်ချက် လောက်ကျမှ အိပ်ရာဝင်ကြရပါတယ်။ မိမိတို့လည်း အိပ်ပျော်မယ်လုပ်ရော အခန်း တံခါးထူသံ ကြားရပါတယ်။ တံခါးထဲဖွင့်တော့ စာရေးဆရာမ ဖြစ်နေပါတယ်။

“ဘာဖြစ်လို့လဲ”

“ကျွန်မ မအိပ်ရဲဘူး”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ”

“ဒီဗိုလ်တဲက သရဲခြောက်တယ်လို့ ပြောတယ်”

“ဟာ မဟုတ်တာပဲ”

“ဟုတ်တယ်ဆရာ၊ ကျွန်မက သရဲတော့ ကြောက်တတ်တယ်”

“ဒါဖြင့် ဘာလုပ်ရမလဲ”

“ဆရာတို့လည်း မအိပ်ပါနဲ့၊ ကျွန်မတို့ စကားထိုင်ပြောနေကြရအောင်”

မြတ်စွာဘုရား။

ထိုညက မိမိတို့ မအိပ်ရပါ။ မနက်မိုးလင်းတဲ့အထိ ဧည့်ခန်းမှာ ထိုင်ပြီး

စကားပြောနေကြရပါတယ်။

နောက်တစ်နေ့ မနက်ကျတော့ ဆရာမက ပြုံးစိစိနဲ့...

“ညက ဆရာတို့ကို ကျွန်မ ဒုက္ခပေးမိတာ အားနာလိုက်တာ”

“ကိစ္စမရှိပါဘူး”

မိမိက ကျွဲမြီးတိုတိုနဲ့ ပြန်ပြောလိုက်ပါတယ်။

“ညက ကျွန်မ မှားသွားတယ်”

“ဘာမှားတာလဲ”

“ကနေ့ မနက်မှ ကျွန်မ သေသေချာချာ သိရတယ်။ ဒီဗိုလ်တဲက သရဲက သရဲမတဲ့။ သူက မိန်းမတွေကို မမြဲတမ်းဘူး။ ယောက်ျားတွေကိုမှ မြဲတမ်းတယ်တဲ့။ အင်းလေ ကျွန်မ ရှိနေတော့ ဆရာတို့လည်း အမြဲတမ်းမခံရဘူးပေါ့”

သေလိုက်ပါတော့ နန္ဒိယ။

နောက်တစ်ခါ ရှိသေးတယ်။ မြို့တစ်မြို့ပဲ ဆိုပါတော့။ အဲဒီမြို့က စာပေ ဟောပြောပွဲ နှစ်ညလုပ်တယ်။ စာရေးဆရာ မြောက်ယောက်၊ တစ်ည သုံးယောက်ပေါ့။ မိမိတို့အဖွဲ့က ဒုတိယညမှာ ဟောရမယ်။ ပထမတော့ စီစဉ်သူတွေက မိမိတို့ကိုပါ ပွဲခင်းထဲကို ခေါ်သွားပြီး ထိုင်ခိုင်းထားတယ်။ နားထောင်ခိုင်းထားတယ်။ မိမိတို့အဖွဲ့ကလည်း ဒီစာရေးဆရာတွေ ဟောတာ နားထောင်ရလွန်းလို့ နားငြီးနေပြီ၊ ကြားဖူးပေါင်း များနေပြီ။ သူတို့ ဟောတာတွေကို ပြန်ပြီး ဟောနိုင်နေပြီ။ နောက်ပြီးတော့ ပင်လည်း ပင်ပန်းတာနဲ့ ဧည့်ရိပ်သာမှာ ပြန်နားပါရစေလို့ ပြောရတယ်။

ဒီတော့မှ စီစဉ်သူတွေကလည်း အားနာပြီး မိမိတို့ကို ဧည့်ရိပ်သာကို ပြန်ပို့တယ်။ ဧည့်ရိပ်သာက မြို့လယ်နဲ့ အတော်ဝေးတယ်။ အနီးအနားမှာ လူနေအိမ်တွေ ရှိပုံမရဘူး။ ရုံးတွေပဲ ရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဧည့်ရိပ်သာက စစ်မပြစ်ခင်က ဆောက်ထားတဲ့ ဌာနဆိုင်ရာ ဗိုလ်တဲဟောင်းကြီးတစ်ခုပဲပေါ့။ ထုံးစံအတိုင်း တစ္ဆေမြောက်တယ်လို့ ပြောကြတယ်။ မိမိတို့ ဆိုတာက စာရေးဆရာနှစ်ယောက်၊ စာရေးဆရာမတစ်ယောက် ပေါ့။ ဒီစာရေးဆရာမကတော့ တစ္ဆေကြောက်တယ်လို့ မပြောဘူး။ ဧည့်ရိပ်သာ ပြန်ရောက်ပြီး ခဏအကြာမှာပဲ အိပ်တော့မယ်ဆိုပြီး သူ အခန်းထဲဝင်သွားတယ်။ မကြာခင်မှာပဲ အိပ်ပျော်သွားပုံရတယ်။ အခန်းထဲက ဘာသံမှ မကြားရတော့ဘူး။

မိမိတို့နှစ်ယောက်က ထုံးစံအတိုင်း ဧည့်ခန်းမှာ ထိုင်ပြီး နှစ်ယောက် ဝိုင်းပွဲဖို့ ပြင်ဆင်ကြတယ်။ စီစဉ်သူတွေကလည်း အလိုက်သိစွာနဲ့ ဘာရန်ဒီပုလင်းတစ်လုံး

ပေးသွားတယ်။ သောက်ရေအိုးမှာလည်း ရေတွေ အပြည့်ရှိတယ်။ စားပွဲပေါ်မှာ ဖန်ခွက် တွေလည်း ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမြည်းမရှိဘူး။ သူတို့လည်း ဆရာတွေ ဟောပြောတာ နားထောင်ချင်လို့ ကမန်းကတန်း ကားနဲ့ ပြန်ထွက်သွားကြလို့ အမြည်းကိစ္စ မေ့သွား ကြပုံရတယ်။ ခက်တာက မိမိတို့ကလည်း အမြည်းမပါရင် မသောက်တတ်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဆေးလိပ်လည်း မရှိဘူး။ အချိန်ကို ကြည့်လိုက်တော့ ရှစ်နာရီပဲ ရှိသေးတယ်။ ဟောပြောပွဲက ဆယ့်တစ်နာရီလောက်မှ ပြီးမှာ။ သူတို့ ပြန်လာတဲ့ အထိ စောင့်နေရင် သုံးနာရီလောက် စောင့်ရမယ်။

ဒါနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲလို့ စဉ်းစားကြတယ်။ ဟောပြောပွဲနေရာကနေ ဧည့် ရိပ်သာကို ကားနဲ့အလာမှာ ဧည့်ရိပ်သာနဲ့ တစ်ဖာလှဲလောက်ဝေးတဲ့နေရာမှ ကွမ်းယာ ဆိုင်တစ်ဆိုင် မြင်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီဆိုင်ကို သွားရင် အနည်းဆုံး ပဲကြီးလျှော်နဲ့ ဆေးလိပ် လောက်တော့ ရနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လို သွားမလဲ။ ဘယ်သူသွားမလဲ။

မိမိတို့နှစ်ယောက်စလုံး သွားရင်လည်း ဆရာမကို လူမနီးသူမနီး ဧည့်ရိပ်သာမှာ ညကြီးမင်းကြီး တစ်ယောက်တည်း ထားပစ်ခဲ့သလို ဖြစ်နေမယ်။ တစ်ခုခုဖြစ်ရင် မိမိတို့ တာဝန် မကင်းဘူး။ တစ်ခါတစ်ယောက် နေရစ်ခဲ့ပြီး တစ်ယောက်သွားပြန်ရင်လည်း ဧည့်ရိပ်သာမှာ ညအချိန်မတော်ကြီးမှာ စာရေးဆရာတစ်ယောက်နဲ့ စာရေးဆရာမ တစ်ယောက် နှစ်ယောက်တည်း ရှိနေတဲ့အဖြစ်က အထင်အမြင်လွဲမှားစရာဖြစ်နိုင်တယ်။

ဒါနဲ့ မိမိတို့လည်း တစ်ယောက် နှစ်ပက်စီလောက်ကို ရေနဲ့ပဲ အမြည်းလုပ်ပြီး သောက်လိုက်ကြရတယ်။

အဲဒီအကြောင်းကို အပြန်ခရီးရထားပေါ်မှာ ဆရာမကို ပြောပြတော့ ဆရာမက ဟက်ဟက်ပက်ပက် ရယ်မောပြီး...

“ဆရာတို့က မခက်ရမယ့် အလုပ်ကို ခက်နေကြတာပဲ”

“ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ”

“လွယ်လွယ်ကလေးပဲ ဆရာတို့ရယ်၊ အဲဒီတုန်းက ကျွန်မကို နှိုးရောပေါ့။ ဘုန်းမလည်း ဆရာတို့နဲ့အတူ လမ်းလျှောက်ရင်း လိုက်လာမှာပေါ့”

ဟုတ်လိုက်လေ။

စာဆိုတော်နေ့ရက်များကို လွမ်းရပါတယ်။ ချစ်စရာကောင်းတဲ့ ညီမငယ် စာရေးဆရာမများကိုလည်း အမှတ်တရဖြစ်နေရပါတယ်။

‘မိမိနဲ့ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမများ’ ဆိုပြီး ရေးဖို့ စိတ်ကူးထားတာ ကြာပါပြီ။

ဣနုယံကျော် မမလေးနဲ့ မိုးမိုး(အင်းလျား)တို့အကြောင်းပဲ ရေးရပါသေးတယ်။ ကျွန်တံ့
အမျိုးသမီးစာရေးဆရာတွေအကြောင်းရေးဖို့ အချိန်အခါ မကျရောက်သေးတာမို့
ကနေ့အထိ မတို့မထိသေးဘဲ ထားရပါတယ်။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဒီဇင်ဘာ၊ ၁၉၉၂

□

မြန်မာဝတ္ထုရှည် နှစ်တစ်ရာခရီး

ဇန်နဝါရီလ ၁၁ ရက်နေ့ထုတ် နယူးစ်ဝိမ်မဂ္ဂဇင်းမှာ သတင်းတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရတယ်။ ဒို့အရင် သုံးလေးရက်ကလည်း အသံလွှင့်သတင်းတစ်ပုဒ် ကြားလိုက်ရတယ်။ အဲဒါ ကတော့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်ရဲ့ မွေးနေ့အကြောင်းပဲ။ နှစ်တစ်ရာပြည့်မွေးနေ့ပေါ့။ ဒီနှစ် ဒီဇင်ဘာလမှာ။ အဲဒါ ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်ရဲ့ ရာပြည့်အထိမ်းအမှတ်အတွက် အခု ကတည်းက ပြင်ဆင်နေကြတယ်။ အထူးသဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အထိမ်းအမှတ် ပစ္စည်းတွေ ထုတ်လုပ်ရောင်းချတာ အထူး တွင်ကျယ်နေတယ်လို့ ဆိုတယ်။ မော်စီတုံးရင်ထိုးတံဆိပ်၊ ရင်ထိုးဓာတ်ပုံ၊ ပိုဓတာ ဓာတ်ပုံ၊ သော့ချိတ်၊ မီးခြစ် စတဲ့ ပစ္စည်းတွေပေါ့။ နောက်ပြီးတော့ စားပွဲတင်နာရီ တစ်မျိုးလည်း အရောင်းသွက်နေတယ်။ အဲဒီနာရီရဲ့လက်တံက တပ်နီလူငယ်တစ်ဦး မော်ရဲ့ စာအုပ်နီကလေးကို တွေ့ယမ်းနေတဲ့ပုံ။

အင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံနဲ့ အရှေ့ဥရောပမှာ ကွန်မြူနစ်စနစ် ပြုဖျက်ပြီး မတ်၊ အိန်ဂျယ်၊ လီနင်၊ စတာလင်တို့ ကံဇာတာ ညှိုးမှိန်နေတဲ့အချိန်မှာ တရုတ်ပြည်မှာ မော်စီတုံး စန်းထနေဆဲဖြစ်တာကတော့ ထူးခြားတဲ့ ဝိသေသတစ်ခုပဲပေါ့။ ရာပြည့်ပွဲ ဆင်နွှဲနိုင်တယ်ဆိုတာ ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွားစရာတစ်ခုပဲပေါ့။

မြန်မာပြည်မှာ ရာပြည့်ပွဲတစ်ခု ခြိမ်းခြိမ်းသံ ဆင်နွှဲခဲ့တာကတော့ မန်းရာပြည့်ပွဲပဲ။ မန္တလေးမြို့သက် အနှစ်တစ်ရာပေါ့။

အဲ ပုဂ္ဂိုလ်ထဲကကော၊ နိုင်ငံရေးသမားထဲကတော့ မတွေ့မိသေးဘူး။ အမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာလည်း အခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၃ ရက်နေ့မှာမှ ၇၈ နှစ်။ နှစ်တစ်ရာပြည့်မွေးနေ့ ကျင်းပဖို့ ၂၂ နှစ် လိုသေးတယ်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စာပေလောကထဲကတော့ ဆရာကြီးနှစ်ဦးရဲ့ ရာပြည့်ပွဲ ပြီးခဲ့တဲ့ မကြာခင်နှစ်များ ကပဲ ကျင်းပပြီးစီးသွားခဲ့တယ်။

နောက်ထပ်စာရေးဆရာကြီးများ နှစ်တစ်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ် ကျင်းပစရာ ရှိသေးသလဲလို့ ကြည့်လိုက်တော့ ဆရာကြီးဒဂုန်ရွှေများက နှစ်နှစ်လိုသေးတယ်။ ဆရာကြီး ဒဂုန်နတ်ရင်က လေးနှစ် လိုသေးတယ်။ ဆရာကြီး ဒဂုန်ဦးလှဘောက စုနစ် နှစ်လောက် လိုသေးတယ်။ အဲ ထူးခြားတာကတော့ ဆရာကြီး ဝေယျနဲ့ ဆရာကြီး မဟာဆွေတို့ဟာ ၁၉၀၀ ပြည့် ဖွားတွေ့ဖို့ သက္ကရာဇ် နှစ်ထောင်မှာ နှစ်တစ်ရာ ပြည့်ကြမယ်။ အဲ စိတ်မကောင်းစရာတစ်ခု ပြောရရင်တော့ ဆရာကြီး စစ်ကိုင်း ဦးဘိုးသင်းဟာ ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်က နှစ်တစ်ရာပြည့်ခဲ့ပေမဲ့ ဘာသာမှမကြားလိုက်ရဘူး။ ဆရာကြီးရဲ့ ငဲမဲကျွန်နဲ့ အခြားဝတ္ထုတွေဟာ မြန်မာဝတ္ထုရှည်သမိုင်းမှာ ထင်ရှားတဲ့ မှတ်တိုင်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။

မိမိတို့ဟာ ဆရာကြီးတွေရဲ့ မွေးနေ့ပွဲကျင်းပကာ သူတို့ ရေးသားပြုစုခဲ့တဲ့ စာပေတွေကို အောက်မေ့သတိရတဲ့အနေနဲ့ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဂုဏ်ပြုချီးကျူးတဲ့အနေနဲ့ပဲ ဖြစ်တယ်။

မိမိလည်း ဆရာကြီးတွေအကြောင်း စဉ်းစားရင်း၊ ဆရာကြီးတွေ ရေးသားပြုစု ခဲ့တဲ့ စာပေတွေအတွေ့အကြောင်း စဉ်းစားရင်းနဲ့ ခေတ်သစ်မြန်မာဝတ္ထုရှည်ခရီးဟာ အနှစ်တစ်ရာ ပြည့်တော့မှာပါကလားဆိုတာ စဉ်းစားမိတယ်။

မိမိတို့မြန်မာစာပေဟာ နှစ်ပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ကတည်းက အစပျိုးခဲ့တာ ဖြစ်ပေမယ့် စောစောပိုင်းမှာတော့ စကားပြေအရေးအသားထက် ကဗျာလင်္ကာ အဖွဲ့ အနွဲ့တွေ ကြီးစိုးခဲ့တယ်။ ဒါကလည်း အာရှမှာရော၊ ကမ္ဘာမှာရော ဒီအတိုင်းပါပဲ။

စကားပြေအရေးအဖွဲ့တွေ ထွန်းကားလာတဲ့အချိန်မှာလည်း ပထမပိုင်းမှာ ဒဏ္ဍာရီတွေ၊ ပုံပြင်တွေနဲ့ ဘာသာရေးဇာတ်နိပါတ်တွေပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီနောက်မှာလည်း နန်းတွင်းအဖြစ်အပျက်တွေပဲ ရေးဖွဲ့ကြတယ်။ လူတွေအကြောင်း၊ အများပြည်သူတွေ အကြောင်း ရေးဖွဲ့တာကတော့ နောက်ပိုင်းကျမှဖြစ်တယ်။

အာရှနဲ့ နိုင်ငံတကာမှာ ဝတ္ထုရှည်အရေးအဖွဲ့ဟာ ၁၆ ရာစု၊ ၁၇ ရာစုမှာ ကတည်းက ရေးဖွဲ့ခဲ့ကြတယ်လို့ဆိုပေမယ့် ခေတ်သစ်ဝတ္ထုရှည် အရေးအဖွဲ့ကတော့ ၁၉ ရာစုနဲ့ ၂၀ ရာစုမှာမှ ဖွံ့ဖြိုးခဲ့တာဖြစ်တယ်။

မိမိနဲ့ မင်းကျော်မှာ မလိခကလောင်အမည်နဲ့ မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းကို ရေးခဲ့ကြတဲ့

နေရာမှာ ရှင်မဟာသီလဝံသရဲ့ 'ပါယာယန' က စပြီး ယူခဲ့ကြတယ်။ ၁၆ ရာစုနှစ်ပေါ့။
နောက်ပြီး 'ရတနာကြေးမုံ' နဲ့ 'ဣန္ဒာဝုဓ' တို့က ၁၈ ရာစုနှစ်၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရဲ့
'ဣန္ဒာဝံသ' က ၁၉ ရာစုနှစ်။

ဒါပေမဲ့ နို့စဲလို့ခေါ်တဲ့ ကမ္ဘာ့ဝတ္ထုရှည်အရေးအသားကတော့ ၂၀ ရာစုနှစ်
အစပိုင်းမှာမှ စတင်ဖွံ့ဖြိုးလာတယ်။ မိမိတို့အနေနဲ့ အဘောဆုံးတွေ့တာကတော့
ဂျိမ်းလှကျော်ရဲ့ 'မောင်ရင်မောင် မမယ်မ' နဲ့ ဦးကြီးရဲ့ 'ချဉ်ပေါင်ရွက်သည် မောင်မိုင်း'
တို့ပဲ။ နှစ်အုပ်စလုံးဟာ ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ ထုတ်ဝေခဲ့ကြတယ်။

အဲဒီတော့ ခေတ်သစ်မြန်မာဝတ္ထုရှည်စာရင်းကို ၁၉ ရာစု အစကနေယူရင် အခု
၁၉ ရာစုအကုန်မှာ နှစ်တစ်ရာပဲပေါ့။

ဒီတော့ ၁၉ ရာစုဟာ မကြာခင် ကုန်ဆုံးပြီး သက္ကရာဇ် နှစ်ထောင်ကို ရောက်တော့
မှာမို့ မြန်မာဝတ္ထုရှည် နှစ်တစ်ရာခရီးကို အနည်းငယ် ပြန်စောင်းကြည့်ကြဖို့တော့
ကောင်းမယ်။ ဒါမှမဟုတ် မြန်မာဝတ္ထုရှည် နှစ်တစ်ရာခရီး၊ ဒါမှမဟုတ် ၂၀ ရာစု မြန်မာ
ဝတ္ထုရှည်သမိုင်းဆိုတဲ့ စာတမ်းဖတ်ပွဲတွေ ဘာတွေ ကျင်းပနိုင်ရင်တော့ ပိုကောင်း
တာပေါ့။

မြန်မာဝတ္ထုရှည် အရေးအသားဟာ အစဉ်အလာမြန်မာဇာတ်နိပါတ်ပုံစံနဲ့ ကမ္ဘာ
နို့စဲပုံစံ ဘယ်လိုရောစပ်တယ်ဆိုတာ အဆင့်ဆင့် ကြည့်ကြရမယ်။

မြန်မာဝတ္ထုရှည်တွေဟာ ဘယ်လိုအကြောင်းအရာတွေ ရေးဖွဲ့ပြီး ဘယ်လို
ပုံသဏ္ဍာန်တွေကို အသုံးပြုခဲ့ကြသလဲဆိုတာ ဆန်းစစ်ကြရမယ်။

မြန်မာ့သမိုင်း၊ မြန်မာ့လူနေမှုစနစ်၊ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး ဖြစ်ပေါ်ပြောင်းလဲမှု
တွေမှာ မြန်မာဝတ္ထုရှည်တွေဟာ ဘယ်အခန်းကဏ္ဍက ပါဝင်ခဲ့သလဲ။

အကြမ်းဖျင်းပြောရရင်တော့ မှာတော်ပုံ၊ မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်၊ ရဲမြန်မာ၊
နာခံတော်၊ ရွှေစွန်ညို၊ တို့မေမေ၊ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား၊ ဒါး၊ ငဘ၊ မမမြင့်၊
နန္ဒာပုလဲ၊ ငဩ၊ သံနှင့် သွေး၊ အရှေ့က နေဝန်း ထွက်သည့်ပမာ စတဲ့ ဝတ္ထုကြီးတွေဟာ
နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတွေကို ကျောထောက်နောက်ခံပြုခဲ့တဲ့
ဝတ္ထုကြီးတွေပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင် -မျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲကာလ
တစ်လျှောက်မှာ မှတ်တမ်းတင်လေ့မကတဲ့ ဝတ္ထုတွေ ဆယ်စုနှစ်အလိုက် ထွက်ပေါ်ခဲ့ကြ
ပေမဲ့ နောက်ပိုင်း ဆယ်စုနှစ်တွေမှာတော့ အပျော်ဖတ်ခေတ်ကို နောက်ကြောင်းပြန်သွား

တာဟာ စဉ်းစားစရာပါပဲ။ မြန်မာဝတ္ထုရှည်လောကမှာ ရှိခိုးတွေရဲ့ အပေါစား အချစ် ဝတ္ထုတွေ လွှမ်းမိုးနေတာဟာ နှစ်တစ်ရာခရီး ပန်းဝင်မကောင်းဘူးလို့ ဆိုရပါလိမ့်မယ်။ အခုနောက်ပိုင်းမှာဆိုရင် နုနုရည်(အင်းဝ)နဲ့ ဂျူးလောက်ပဲ ပြောစရာရှိတော့တယ် ထင်ပါတယ်။ ကျန်တာကတော့ ဝတ္ထုဘယ်နှစ်ပုဒ်ကို ဘယ်နှစ်သိန်းနဲ့ စာချုပ်လိုက်ပြီး အကိတ်အီးကား ဘယ်နှစီးဝယ်လိုက်တယ်ဆိုတာလောက်ပဲ ကြားနေရပါတယ်။

'ကြာပန်းရေစင်' လို့၊ 'အရေးကြီးပြီ သွေးစည်းကြလော့' လို့၊ 'ဓားတောင်' လို့ ဝတ္ထုကြီးတွေ ရေးဖို့ စိတ်မကူးကြတော့ဘူးလား။ ကနေရေးနေကြတဲ့ အမျိုးသမီး စာရေး ဆရာမတွေဟာ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၊ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၊ ခင်နှင်းယု၊ ခင်ဆွေဦးနဲ့ မိုးမိုး (အင်းလျား)တို့ကို အမှတ်မရတော့ဘူးလား။

မြန်မာဝတ္ထု နှစ်တစ်ရာခရီးဟာ အားမနာတမ်းပြောရရင် အဖျားရှူးနေပါတယ်။ ဘာကြောင့် ဒီလိုဖြစ်ရသလဲဆိုတာ အဖြေရှာကြဖို့ကောင်းပါတယ်။ တစ်နေရာရာမှာ ချွတ်ယွင်းနေတာတော့ အမှန်ပဲ။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၉၃

မန်းသူရိယ နှစ် ၁၀၀

ဒီနှစ် ဒီစင်ဘာလမှာ နှစ်တစ်ရာပြည့်မယ့် ဥက္ကဋ္ဌကြီး မော်စီတုံးအကြောင်း သတင်း တစ်ပုဒ်ဖတ်မိတာနဲ့ နှစ်တစ်ရာတွေအကြောင်း စဉ်းစားရင်း ဖေဖော်ဝါရီလ တော အကြောင်း တောင်အကြောင်းမှာ 'မြန်မာဝတ္ထုရှည် နှစ်တစ်ရာခရီး' ကို ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီဆောင်းပါးမှာ မြန်မာပြည်က ဘယ်စာရေးဆရာကြီးများ နှစ်တစ်ရာပြည့် ကျင်းပ စရာရှိသေးသလဲလို့ ရေးမိတယ်။ ဆရာကြီး ဒဂုန်ရွှေမျှားဟာ နှစ်တစ်ရာပြည့်ဖို့ နှစ်နှစ်ပဲလိုတော့တယ်လို့လည်း ရေးခဲ့တယ်။ ဆရာကြီး ဒဂုန်နတ်ရှင်က နှစ်တစ်ရာ ပြည့်ဖို့ လေးနှစ်လိုသေးတယ်။ ဒါနဲ့ ဆရာကြီးတွေရဲ့ နှစ်တစ်ရာပြည့်ဟာ ဝေးသေး တယ်လို့ စိတ်ထဲမှာ အောက်မေ့ခဲ့တယ်။

ဒါပေမဲ့ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှာပဲ နှစ်တစ်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ် စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ရရှိခဲ့တယ်။ 'မန္တလေးသူရိယ ဦးထွန်းရင်' ရဲ့ နှစ်တစ်ရာပြည့်ပဲ။ သူရိယ ဦးသန်းမောင်က အိမ်ကို ဖုန်းဆက်ပြီး စာအုပ်ကို သူ့သမီးက မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှာ လာဖို့ သွားတာပဲ။ တိုက်ဆိုင်တာကတော့ အဲဒီနေ့ဟာ မိမိရဲ့ ၆၀ ပြည့်ပဲ။

မိမိကတော့ ၆၀ ပြည့် မွေးနေ့မှာ ဇနီးနဲ့အတူ ရွှေတိဂုံဘုရား ဗုဒ္ဓဟူးထောင့်ကို သွားခဲ့တာက လွဲလို့ ဘာအခမ်းအနားမှ မလုပ်ခဲ့ပါဘူး။

“မန္တလေး သူရိယ ဦးထွန်းရင်နှစ် ၁၀၀ ပြည့် အထိမ်းအမှတ်” ဆိုပေမဲ့ ဒီနှစ်မှာ ပြည့်သေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ နှစ်နှစ်လိုပါသေးတယ်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်ကျမှ ပြည့်မှာပါ။ ၁၈၉၅ - ၁၉၉၅ ပေါ့။

သူရိယ ဦးထွန်းရင်ရဲ့သား သူရိယ ဦးသန်းမောင်က ဖခင်ရဲ့နှစ် ၁၀၀ ပြည့်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဒီစာအုပ်ကို နှစ်နှစ်ကြိုပြီး ထုတ်ဝေခဲ့တာပါ။ အဲဒီလို ကြိုပြီး ထုတ်ဝေရတဲ့ အကြောင်းရင်းလည်း ရှိပါတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို အမှတ် ၁ လို့ ဆိုထားပြီး အမှတ် ၂ ကို ဆက်ထုတ်သွားဖို့ အစီအစဉ်ရှိလို့ပါပဲ။ မန္တလေး သူရိယ ဦးထွန်းရင်ရဲ့ ဘဝစာပေနဲ့ပတ်သက်လို့ သိမြင်ခံစားရသမျှတွေကို ရေးသားပေးကြဖို့လည်း ဖိတ်ခေါ်တောင်းခံထားပါတယ်။

အခု ထုတ်ဝေလိုက်တဲ့ အထိမ်းအမှတ် စာအုပ်အမှတ် ၁ မှာတော့ လူထုဒေါ်အမာ၊ ဦးဘသောင်း၊ တက္ကသိုလ်ထင်ကြီး၊ သခင် ချန်ထွန်း၊ သခင်ဗဟုန်၊ ဦးမောင်မောင်တင်(မဟာဝိဇ္ဇာ)၊ စစ်ကိုင်းဟန်တင်၊ သခင်အေးမောင်၊ အမ်အေ မအုန်း၊ ဦးလှကြိုင်၊ ဦးသိန်းတန်စတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများက အမှတ်တရ ရေးသားထားကြပါတယ်။

မိမိတို့က မန္တလေးကို မန်းလို့ အတိုကောက် ခေါ်နေကျအတိုင်း စကားပြောရာမှာ မန်းသူရိယလို့ပဲ ပြောတတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မန်းသူရိယ ဦးထွန်းရင်လို့ပဲ ရေးလိုက်ရပါတယ်။

သူရိယ ဦးထွန်းရင်ကို မိမိမသိမိလိုက်ပါဘူး။ ဘယ်လိုမှ သိမိစရာအကြောင်းလဲ မရှိပါဘူး။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဦးထွန်းရင်ကွယ်လွန်တဲ့အချိန်မှာ မိမိက မြစ်ကြီးနားမှာပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ မိမိတို့ဟာ မြန်မာ့အလင်း၊ သူရိယ၊ မန္တလေး သူရိယ၊ ဂျာနယ်ကျော်၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတို့နဲ့ ကြီးပြင်းခဲ့ရသူတွေပါ။

သူရိယသတင်းစာ နှစ်စောင်ဖြစ်နေတာနဲ့ပတ်သက်လို့ မိမိရဲ့ဖခင်ကို မေးကြည့်တော့ ဖခင် ရှင်းပြတာက ရှင်းပါတယ်။ မန္တလေးသူရိယက မန္တလေးက ထုတ်တာတဲ့။

ဟုတ်ပါတယ်။ မန္တလေးသူရိယက မန္တလေးက ထုတ်တာပါပဲ။ ဦးထွန်းရင်ဟာ ပထမတော့ ကျောင်းဆရာပါ။ စိန့်ပီတာကျောင်းမှာ မြန်မာစာဆရာပါ။ ၁၉၂၀ ပြည့် ပထမကျောင်းသားသပိတ်ကြီး ပြီးတဲ့အခါမှတော့ ဦးထွန်းရင်ဟာ စိန့်ပီတာကျောင်းက နတ်ထွက်ပြီး မန္တလေးမြောက်ပြင် အမျိုးသားကျောင်းမှာ အမျိုးသားကျောင်းဆရာ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

နောက်ပိုင်းမှာ ဦးထွန်းရင်ဟာ ရုပ်ရှင်ကန်ထရိုက်လုပ်ပြီး အထက်မြန်မာနိုင်ငံ မြို့ကြီးတွေမှာ လိုက်ပြီး ရုပ်ရှင်ပြခဲ့ပါတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ ရုပ်ရှင်ဈေးတွေ ကိုလည်း ဆောင်ရွက်ပြီး မန္တလေးမြို့နိစိပယ်လူကြီးအဖြစ် ရွေးကောက်ခံခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်မှာတော့ ဦးထွန်းရင်ဟာ ရန်ကုန်သူရိယကုမ္ပဏီလီမိတက်ရဲ့

မန္တလေး သူရိယ သတင်းစာတိုက်ခွဲကို ဝယ်ယူပြီး တိုက်အုပ်အဖြစ် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ် ၁၄ ကြိမ်မြောက် အမျိုးသားအောင်ပွဲနေ့မှာတော့ မန္တလေး သူရိယကို သီးခြားထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ စာမျက်နှာ ၁၀ မျက်နှာပါရှိပြီး နှစ်ပြားနဲ့ ရောင်းချလို့ နှစ်ပြားသတင်း စာလိုလဲခေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်မှာတော့ သတင်းစာကို ၂၄ မျက်နှာအထိ တိုးချဲ့ပြီး တစ်စောင်ကို သုံးပြားနဲ့ ရောင်းချခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီတုန်းက သတင်းစာတွေမှာ အစိုးရအလိုကို လိုက်ပြီးရေးနေတဲ့ အလိုတော်ရှိ သတင်းစာတွေနဲ့ ပြည်သူတွေဘက်က ရပ်တည်ပြီး အမှန်ကို ရေးသားနေတဲ့ အမျိုးသား သတင်းစာတွေရယ်လို့ ရှိပါတယ်။ မန္တလေး သူရိယဟာ အလိုတော်ရှိ သတင်းစာ မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်တရားကို ဆုပ်ကိုင်ထားပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲမှာ တစ်ဖက်တစ်လမ်းက ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

စာနယ်ဇင်းများ ထုတ်ဝေရာတွင် အောင်မြင်သည့်အခါ၌ ထိုက်သလောက် အကျိုးတက်ပေမဲ့ မအောင်မြင်ခင် အချိန်အားယူနေရဆဲမှာတော့ အစွမ်းနဲ့ လွန်ဆွဲနေရပါတယ်။ အစွမ်းက အနိုင်ရသွားပြီး ကိုယ်က စုံးစုံးမြုပ်သွားရတဲ့ သာဓကတွေလဲ အများကြီးပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ စာနယ်ဇင်းထုတ်ဝေသူတွေဟာ ဝါသနာ၊ သံယောဇဉ်နဲ့ နိုင်ငံရေး မျှော်မှန်းချက်တွေနဲ့ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားကြသူတွေပါ။

မန္တလေး သူရိယဟာလည်း ဝါသနာနဲ့ အမျိုးသားရေးကို ရှေးရှုပြီး ထုတ်ဝေတာမို့ အစပိုင်းမှာ အစွမ်းနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါတယ်။ စတင်ထုတ်ဝေတဲ့အချိန်ကစပြီး တစ်လလျှင် ငွေ ၁၀၀ ကျပ် အစွမ်းရှိပြီး သုံးနှစ်အတွင်းမှာ ငွေ ၃၀၀၀ ကျော် ရှုံးရပြီဖြစ်ကြောင်းကို ဦးထွန်းရင်က စာဖတ်သူများကို ပွင့်လင်းစွာ အစီရင်ခံခဲ့ပါတယ်။

‘သို့ရာတွင် အမျိုးသားအကျိုးရှိသည့် အလုပ်ဖြစ်၍ မိမိ နှစ်ခြိုက်စွဲလန်းလှသော အာရုံကို ပြည့်စွမ်းနိုင်ခြင်းဖြင့် ရှုံးပင် ရှုံးငြားသော်လည်း (ပျော်ရွှ်)ကြီးဖြစ်ကာ နှစ်သိမ့်ခဲ့ပါကြောင်း’ လို့ အစီအရင်ခံစာမှာ ရေးထားပါတယ်။

မန္တလေး သူရိယမှာ ဆရာကြီး မြမျိုးလွင်၊ ဆရာကြီး ဦးရာဇတ်၊ ဆရာကြီး ပီမိုးနင်း၊ မန္တလေး ဆရာမွန်ကြီး၊ မဟာဆွေ၊ မာလာစတဲ့ စာရေးဆရာတွေ ဝိုင်းဝန်းရေးသားခဲ့ကြပါတယ်။

ဆရာကြီး မဟာဆွေရဲ့ ‘ဈေးချိုသူ’ နဲ့ ‘ပျို့တောင်ပြုံး’ ဝတ္ထုတွေဟာ မန္တလေး သူရိယမှာ နေ့စဉ်ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုတွေပါပဲ။

လူထုဒေါ်အမာ ပထမဆုံးဘာသာပြန်တဲ့ မောရစ်ကောလစ်ရဲ့ ‘မြန်မာပြည်တွင်

စစ်ဆေးခဲ့သော အမှုအခင်းများ စာအုပ်ဟာလည်း မန္တလေးသူရိယမှာ ပထမဆုံး ဖော်ပြ ခဲ့တာပါပဲ။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့မှာ မန္တလေး တစ်မြို့လုံးကို ဂျပန်က ဝန်းကြီးချတဲ့အချိန်မှာ သတင်းစာ ထုတ်ဝေမှု ရပ်ဆိုင်းသွားခဲ့သည်။ ဂျပန်ခေတ်အတွင်းမှာလည်း သတင်းစာကို ပြန်ထုတ်နိုင်ဖို့ စိုင်းပြင်းနေတုန်းမှာ ဦးထွန်းရင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့တယ်။

ကွယ်လွန်တဲ့အချိန်မှာ သူ့အသက်ဟာ ၄၈ နှစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ အခုဆိုရင် တော့ မန္တလေးသူရိယ သတင်းစာကို မွေးဖွားပေးခဲ့တဲ့ ဦးထွန်းရင်ဟာ အနှစ်တစ်ရာ ပြည့်တော့မှာ ဖြစ်ပြီး မန္တလေး သူရိယသတင်းစာဟာလည်း အနှစ် ၆၀ ပြည့်တော့ မယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

မိမိတို့ဟာ ဦးထွန်းရင်နဲ့ မန္တလေး သူရိယကို အမှတ်ရနေကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတစ်ယောက်ကို အမှတ်ရနေတယ်ဆိုတာဟာ သူ့ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေ ကိုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးထွန်းရင်အတွက် အမှတ်ရစရာဟာ မန္တလေး သူရိယပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အထိမ်းအမှတ် စာအုပ် အမှတ် ၂ ထွက်လာတဲ့အခါ မန္တလေးသူရိယနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သုံးသပ်ချက်တွေ ပြည့်ပြည့်ဝဝပါဖို့ လိုပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ အဲဒီအချိန်က နိုင်ငံရေးအခြေအနေနဲ့ အဲဒီအချိန်က ထွက်နေတဲ့ အခြားသတင်းစာတွေရဲ့ အခြေအနေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး မန္တလေး သူရိယကို အကဲဖြတ်ဖို့ပါပဲ။

လူတစ်ယောက်ကို ဒါမှမဟုတ် စာနယ်ဇင်းတစ်ခုကို အကဲဖြတ်တဲ့နေရာမှာ ခေတ်ကို မှေ့ထားလို့ မရပါဘူး။

စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာတွေဟာ ခေတ်နဲ့ ကင်းကွာလို့ မရပါဘူး။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဧပြီ၊ ၁၉၉၃

ပွင့်ဖူးလာသော မဂ္ဂဇင်းများ

စာပေကမ္ဘာမှာ မဂ္ဂဇင်းတွေ ပူးဝေလာတတ်ကြသလို မဂ္ဂဇင်းအဟောင်းတွေ ကြွေလွင့် တာကြွေလွင့်ပြီး ခေတ္တမျှ ရုပ်နားကြတာတွေ ရုပ်နားကြရတာဟာ ဓမ္မတာပါပဲ။

မဂ္ဂဇင်းအသစ်တွေ ပူးဝေလာရင် ဝမ်းသာကြရပါတယ်။ ရေးတဲ့သူတွေမှာလည်း ရေးခွင့်ရကြပြီး ဖတ်တဲ့သူတွေမှာလည်း ဖတ်ခွင့်ရကြတယ် မဟုတ်လား။ မဂ္ဂဇင်းအသစ် တစ်စောင် ထွက်ပေါ်လာတော့မယ်လို့ သတင်းကြားရင် ဘယ်လိုပုံစံမျိုးနဲ့ ထွက်ပေါ် လာမလဲဆိုတာ စိတ်ဝင်စားစွာ နားစွင့်ကြရပါတယ်။

အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ခေတ္တမျှ ရုပ်နားကြရတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေ ပြန်ထွက်လာ တော့မယ်ဆိုတဲ့ သတင်းတွေကို ကြားရတဲ့အခါမှာလည်း ဝမ်းသာကြရပါတယ်။ ဘယ်သူတွေ ဘယ်လိုပုံစံမျိုးတွေနဲ့ ထုတ်ဝေမလဲဆိုတာ နားစွင့်ကြရပါတယ်။

အဆင်မသင့်၊ အခန့်မသင့်လို့ အစဉ်အလာရှိတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်၊ ဒါမှမဟုတ် အတန်ကြာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ရပ်သွားတော့မယ်၊ ခဏနားရ တော့မယ်လို့ ကြားရတဲ့အခါမှာလည်း စိတ်မကောင်းဖြစ်ကြရတာ ဓမ္မတာပါပဲ။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ယနေ့ မြန်မာမဂ္ဂဇင်း ကမ္ဘာမှာ ဆောင်မြင်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းကြီးတွေ ဂိုဏ်းလို အကြိတ်အနယ် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနေကြရတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေလည်း အများကြီးပါပဲ။ နောက်ထပ် ထွက်ဖို့ တာစုနေတာတွေလည်း တစ်သိကြီးပေါ့။

ဒီကနေ့မှာ မိမိဟာ စာရေးဆရာတစ်ယောက်၊ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ တစ်ယောက်မို့ မဂ္ဂဇင်းလောကနဲ့ အဆက်မပြတ် ပတ်သက်နေရတာ အမှန်ပါပဲ။

နှင်းတွေ မဝေသေးပေမဲ့ အတန်ငယ် အေးမြတဲ့ ဒီဇင်ဘာညချမ်းတစ်ခုမှာတော့

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မိမိဟာ မဂ္ဂဇင်း အမှတ်တရပွဲတစ်ခုကို ရောက်ရှိသွားပါတယ်။ ရွှေရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်း နှစ်ပတ်လည်ပွဲကလေးပဲ ဆိုပါတော့။

ဪ... ဘာလိုလို့နဲ့ ရွှေမဂ္ဂဇင်းထွက်နေတာ တစ်နှစ်ပြည့်သွားပြီပဲ။

နှစ်ပတ်လည်ပွဲဆိုပေမဲ့ အခမ်းအနားတွေ ဘာတွေနဲ့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်လုပ် တာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမဂ္ဂဇင်းမှာ ပင်တိုင်လိုရေးနေကြတဲ့ စာရေးဆရာတွေနဲ့ မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာတွေ ရင်းရင်းနှီးနှီး အလွတ်သဘော တွေ့ဆုံကြတာပါပဲ။

မိမိဟာ ရွှေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာအဖွဲ့နဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးသူတစ်ဦးမို့ ရွှေ စထွက် ကတည်းက လစဉ်နှီးပါးလောက် ရေးသားဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ မိမိမှာ မဂ္ဂဇင်းတာဝန်တွေ ပိနေတဲ့ အတွက် အပြင်မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ သိပ်ပြီး မရေးအားပါဘူး။ လစဉ် မပျက်မကွက် ရေးနေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်ခုပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ရွှေတံဆိပ် ပါပဲ။ တောအကြောင်း တောင်အကြောင်းကတော့ မိမိရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ စိတ်ဝင်စားမှု ပြတင်းပေါက်ကလေး တစ်ခုမဟုတ်လား။ အဲ ရွှေတံဆိပ် ပြီးရင် အများဆုံး ရေးဖြစ်တဲ့ မဂ္ဂဇင်းကတော့ ရွှေ ပဲပေါ့။

အမှန်အတိုင်းပြောရရင်တော့ ရွှေဟာ အခုအထိ ရုန်းကန်နေရဆဲပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ၁၂ လတိုင်တိုင် ရုန်းကန်နိုင်တယ်ဆိုတာကတော့ နည်းတဲ့ခွဲသတ္တိနဲ့ အရည်အချင်း မဟုတ်ပါဘူး။

တကယ်ကတော့ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ရတာ မလွယ်ပါဘူး။ တချို့က ကိုယ့်မှာ စိတ်ကူး ကလေးရှိရင် ဖြစ်မယ်လို့ ထင်တယ်။ တချို့က ကိုယ့်မှာ ငွေရှိရင် ဖြစ်မယ်လို့ ထင်တယ်။ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေတဲ့နေရာမှာ စိတ်ကူးရော ငွေရောလိုတာ အမှန်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တခြား အကြောင်းတွေလဲ အများကြီးရှိပါသေးတယ်။ မဂ္ဂဇင်းဖေဒဟာ အင်မတန် စိတ်ဝင်စား စရာ ကောင်းပါတယ်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်ထဲမှာ ဖူးပွင့်လာတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ အအောင်မြင်ဆုံးမဂ္ဂဇင်း နှစ်စောင်ကတော့ ချယ်ရီနဲ့ အပျိုစင်ပါပဲ။ အပျိုစင်ကတော့ ခေတ်ပေါ်အမျိုးသမီးမဂ္ဂဇင်း တစ်စောင် ဖြစ်ပါတယ်။ အလှအပတွေ ဝေဆာနေတဲ့အတွက် စထွက်ကတည်းက အောင်မြင်တာပါပဲ။ ချယ်ရီကတော့ အစဉ်အလာလည်း ရှိတယ်။ ပြန်လည်မွေးဖွားပေးတဲ့ မဟေသီအဖွဲ့ကလည်း အတတ်ပညာ ကျွမ်းကျင်ပြီး အင်အားတောင့်တင်းတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ပထမလမှာတင် အရှိန်အဟုန်နဲ့ ပြန်တင်ပေးနိုင်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ချယ်ရီ အောင်မြင်တဲ့အတွက် အထူးဝမ်းသာရပါတယ်။ စာပေနဲ့ အနုပညာကို စောင်း

ပေးတဲ့ မဂ္ဂဇင်းဖြစ်လို့ပါပဲ။ စာပေမဂ္ဂဇင်းရှားပါးနေတဲ့ခေတ်မှာ ဟာကွက်တစ်ခု ပြည့်ပေးနိုင်ခြင်းပါပဲ။

ဒီနောက် သူ့အတိုင်းအတာနဲ့ သူ့အောင်မြင်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းသစ်နှစ်စောင်ကတော့ စတိုင်သစ်နဲ့ မြတ်ကြေးမုံ တို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ကြီးတားထားတာတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ဆက်လက်ကြိုးစားနိုင်ကြပါစေ။

‘ပြန်ထွက်’ မဂ္ဂဇင်းတွေထဲမှာ စန္ဒာလည်း တစ်ခု အပါအဝင်ပါ။ ကြော်ငြာတွေ တွေ့ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခု ဆောင်းပါးရေးချိန်အထိ စာအုပ်ကို မမြင်တွေ့သေးလို့ အကဲ မခတ်နိုင်သေးပါဘူး။

ရွှေဝမဂ္ဂဇင်း ပြန်ထွက်လာတော့မယ်ဆိုတဲ့ သတင်းကိုလည်း ကြားရပါတယ်။ စောင့်မျှော်နေကြရပါတယ်။ အစဉ်အလာကို ပြန်လည်ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါစေလို့ ဆုတောင်းရပါတယ်။

၁၉၉၄ ခုနှစ်ထဲမှာ နောက်ထပ် ထွက်လာဦးမယ့် မဂ္ဂဇင်းတွေလည်း အများကြီး ပါပဲ။ တချို့လည်း ကြော်ငြာတွေ ထွက်နေပါပြီ။ တချို့လည်း ပြင်ဆင်နေဆဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအထဲမှာ နောက်ဆုံးပြောရမှာကတော့ စံပယ်ဖြူပဲပေါ့။

စံပယ်ဖြူဟာ အစဉ်အလာရှိပြီး အရှိန်အဝါလည်းရှိခဲ့တဲ့ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ဆိုတာ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် တစ်နှစ်ကျော်မျှ ရုပ်နားထားခဲ့ရပါတယ်။ ဒီအတွင်းမှာ စံပယ်ဖြူကို ပြန်ထုတ်ဖို့ ဒေါ်ခင်ဆွေဦး ကြိုးပမ်းနေတယ်ဆိုတဲ့ သတင်းတွေ ကြားနေရပါတယ်။

ဒီမှာ မိမိနဲ့ ဒေါ်ခင်ဆွေဦးအကြောင်း နည်းနည်းပြောရမယ် ထင်ပါတယ်။ ဒီမိတို့ဟာ သက်တူရွယ်တူတွေပါ။ စာပေလောကထဲကို ရောက်ရှိလာတာဟာလည်း ခွဲဆင့်နောက်ဆင့်ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တလောက အသက်ကို သေသေချာချာ ပြန်တွက်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာတော့ ခင်ဆွေဦးက မိမိထက် တစ်နှစ် ဒါမှမဟုတ် သုံးလ လောက်ကြီးပါတယ်။ အစ်မပေါ့။

မိမိနဲ့ အမြဲတမ်းလို ဆုံတွေ့နေကြတဲ့ ပါရဂူ၊ ကျော်အောင်၊ မြသန်းတင့်တို့ ဟာလည်း ခင်ဆွေဦးနဲ့ အထူးခင်မင်ရင်းနှီးသူတွေပါ။ မိမိကို ဆုံဖြစ်တဲ့အခါများမှာ ခင်ဆွေဦးနဲ့ စံပယ်ဖြူရဲ့အကြောင်းကို ပြောဖြစ်ကြပါတယ်။ မိမိတို့အနေနဲ့ တတ်နိုင်တာ ဘုညီချင်ပါတယ်။ စာပေမိတ်ဆွေများ၊ စာပေမောင်နှမများ အနေနဲ့ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အရေးကြီးတာ အရင်းအနှီးပြဿနာ ဖြစ်ပါတယ်။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ရဲ့ ကုန်ကျစရိတ်

ကလည်း ကြီးမားလှပါတယ်။ အဲဒီအပိုင်းမှာတော့ မိမိတို့အနေနဲ့ ဘာမှမတတ်နိုင်ကြပါဘူး။ မိမိတို့ တတ်နိုင်တာကတော့ စာမူတောင်းရင် ရေးပေးဖို့ပဲပေါ့။

ရွှေမဂ္ဂဇင်းကိုရောက်တဲ့အခါမှာလည်း စံပယ်ဖြူ ပြန်ထွက်ရေးအတွက် ခင်ဆွဦးလုံးပမ်းနေတဲ့အကြောင်း ကြားရပါတယ်။ ခင်ဆွဦးက ရွှေမှာ လစဉ်ရေးနေပြီး ရွှေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာတွေနဲ့လည်း ခင်မင်ရင်းနှီးသူ တစ်ဦးကိုး။

ဒီအချိန်မှာပဲ စံပယ်ဖြူ ကို လက်တွေ့ပြန်လည်ထုတ်ဝေနိုင်ဖို့ အကြောင်းတစ်ခု ဖန်လာပါတယ်။ အဲဒါကတော့ နွယ်နီကို တာဝန်ယူပြန်ချိပေးနေတဲ့ နေရီရီ ထရေးဒင်း ကုမ္ပဏီလီမိတက်က နိနီနိုင်ပါ။

နေရီရီဟာ စာပေထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းနှင့် ပြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းတွေကို ဇောက်ချပြီး လုပ်ဖို့ စိစဉ်နေပါတယ်။ ပြီးတော့ နေရီရီ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်တဲ့ ဒေါ်နီနီနိုင် (မိမိတို့အခေါ် မနီပေါ့) က ဂျပန်မှာ နှစ်နှစ်လောက် သွားပြီး ပညာသင်ရာက မကြာမီကမှ ပြန်ရောက်လာသူဖြစ်ပါတယ်။

မနီ ဂျပန်ကို သွားတာကတော့ အလှပြင် သင်တန်းတက်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သူက အလှပြင်သင်တန်းတက်ရင်း ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းလည်း လေ့လာခဲ့ပါတယ်။ သူက စာပေကို အားသန်တော့ မြန်မာပြည်ကို အပြန် ခေတ်မီအလှပြင်ကိရိယာတွေကို ဝယ်မယ့်အစား ပုံနှိပ်ကိရိယာတွေကို ဝယ်ခဲ့ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူက စာရေးလည်း ဝါသနာပါပါတယ်။ အဲဒီတော့ စကားစပ်ဖြစ်ကြတဲ့အခါမှာ စံပယ်ဖြူကို ထုတ်ပြန်သွားကြတာပေါ့။

ဒီကြားထဲမှာ ကန့်လန့်ကန့်လန့်နဲ့ ညှပ်ပါသွားတာကတော့ မိမိနဲ့ နွယ်နီအဖွဲ့ သားတွေပါပဲ။ နေရီရီကို ကူညီဖို့တာဝန်ရှိသလို ခင်ဆွဦးကို ကူညီဖို့လည်း တာဝန်ရှိတယ် မဟုတ်လား။

ဒါပေမဲ့ မိမိသိသလောက်ပြောရရင်တော့ စံပယ်ဖြူဟာ အယ်ဒီတာချုပ် ခင်ဆွဦး၊ အယ်ဒီတာများဖြစ်ကြတဲ့ ခင်သန်းဌေး၊ နိနီနိုင်တို့ ဦးစီးပြီး စာပေနှင့် အနုပညာကို ဦးထိပ်ထားတဲ့ အမျိုးသမီးတွေရဲ့ အလှအပနှင့် ဘဝအားမာန်ကို ဖော်ကျူးမယ့် အမျိုးသမီးမဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ပဲ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ပန်းတိုင်း ပွင့်ကြပါစေသတည်း။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဇေတဝါရီ၊ ၁၉၉၄

စာရေးဆရာ၏ မူရင်းလုပ်ငန်း

စာရေးဆရာ၏ မူရင်းလုပ်ငန်းမှာ စာရေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသည့်နေရာတွင် သူ့ရင်ထဲတွင် ခံစားနေရသည်များ၊ သူ မြင်ကြားရ ထိတွေ့နေရသည်များ၊ သူခေါင်းထဲတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော အတွေးများကို ရေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ရေးသားရာတွင် သူ နှစ်သက်ရာ ရေးဟန်နှင့် ပွဲစည်းမှုပုံသဏ္ဍာန်ကို အသုံးပြုပေလိမ့်မည်။

ဤသည်မှာ စာရေးဆရာနှင့် သူ၏လုပ်ငန်းအကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေးပင်ဖြစ်သည်။

သို့သော် စာရေးဆရာတွင် မူရင်းစာရေးခြင်းလုပ်ငန်းအပြင် ယင်းလုပ်ငန်းနှင့် နီးနယ်နေသော အခြားလုပ်ငန်းများလည်း ရှိပါသေးသည်။ စာပေဟောပြောခြင်း၊ စာပေပို့ချခြင်း၊ စာပေအဖွဲ့အစည်း လုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုမျှမကသေးပါ။ စာပေနှင့် မိတ်ဖက်ဖြစ်သော အခြားလုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်တတ်ပါသေးသည်။ စာကြည့်တိုက်လုပ်ငန်းများ၊ ယဉ်ကျေးမှုအနုပညာလုပ်ငန်းများ၊ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ ချစ်ကြည်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင်ဖြစ်သည်။

ထိုမျှမကသေးပါ။ အချို့သော စာရေးဆရာများသည် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများမှာပင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်တတ်ကြပါသည်။ ယင်းကိစ္စတွင်မူ အငြင်းပွားဖွယ်ရာများ ရှိပါသည်။ အကြောင်းမှာ စာရေးဆရာ၏လုပ်ငန်းသည် သီးခြားလွတ်လပ်သော တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း လုပ်ငန်းဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးသမား၏လုပ်ငန်းသည် သက်ဆိုင်ရာ ပါတီ၏ ဦးဆောင်ချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင်နေရသော ပေါင်းစည်းမှုလုပ်ငန်း ဖြစ်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သို့ဖြင့် ယခင်ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံများတွင် ပါတီဝင် စာရေးဆရာများသည် ပါတီ မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအတိုင်းသာ လိုက်၍ ရေးသားကြရသည်။

သို့သော် စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် သီးခြားလွတ်လပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်ဟု ဆိုခြားလည်း သူ ယုံကြည်ကိုးကွယ်သော ဘာသာတရား၊ သူ ကြီးပြင်း တည်ရှိရာ ယဉ်ကျေးမှု စလေ့ထုံးတမ်းနှင့် သူ ယုံကြည်သော ဒဿနိက အယူအဆ သို့မဟုတ် နိုင်ငံရေးအယူအဆတစ်ခု၏ ထီးရိပ်အောက်တွင် ရှိနေတတ်သည်ကား အမှန်ပင်တည်း။

သို့သော် မည်သို့ဆိုစေ စာရေးဆရာ၏ မူရင်းလုပ်ငန်းသည် စာရေးခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ သူ ထိတွေ့ခံစား ယုံကြည်သည်များကို ရေးဟန်တစ်ခုဖြင့် စာပေ ပုံသဏ္ဍာန်တစ်ခု ပွဲ့စည်းခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ယင်းဖန်တီးမှုများကိုပင် ခေတ်စနစ် အခြေအနေများအရ စာပေပညာ ရှင်များ၊ စာပေသုတေသီများ၊ စာပေဝေဖန်ရေးသမားများ၊ ရံဖန်ရံခါတွင် ကာယကံရှင် စာရေးဆရာများ ကိုယ်တိုင်ကပင် အမျိုးအစားတံဆိပ်များ ချိတ်တပ်ကြသည်။

ဂန္ထဝင်ဝါဒ၊ ရိုမန်တစ်ဝါဒ၊ သဘာဝဝါဒ၊ သရုပ်ဖော်ဝါဒ၊ သင်္ကေတဝါဒ၊ ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒ၊ ပဉ္စလက်သရုပ်ဖော်ဝါဒ၊ ခေတ်သစ်သရုပ်ဖော်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်ဖော်ဝါဒ။

ဟုတ်သည်။ ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်ဝါဒ။

ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ပေါ်ထွန်းလာသောအခါ ဆိုရှယ်လစ်ဒီလှိုင်း မြင့်တက်လာသော အခါ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်၊ ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေး စသည်တို့နည်းတူ စာပေတွင်လည်း ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်စာပေ ဟူ၍ ဖြစ်လာရသည်။

မူလက ရှိထားသော သရုပ်ဖော်စာပေတွင် ဆိုရှယ်လစ် ဟူသော နာမဝိသေ သနကို ထပ်ဖြည့်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်လည်း မူလသရုပ်ဖော် ဝါဒသည် အရင်းရှင်သရုပ်ဖော်ဝါဒဟု ဆိုရာ ရောက်သွားသည်။ ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော် ဝါဒသည် အလုပ်သမား လယ်သမားတို့၏ အကျိုးကို ရှေးရှုသော ပြည်သူ့စာပေသစ်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်လာသည်။

သို့သော် မမျှော်လင့်ဘဲ ဆိုရှယ်လစ်ကမ္ဘာကြီး ရုတ်တရက်ပြိုကွဲသွားပြီး ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေး ဟူသော အသံများ ညံ့လာသည်။

သည်အခါတွင် ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်စာပေဆိုသည်ကော ဘာဖြစ်သွားသနည်း။

မည်သည့်နေရာရောက်သွားသနည်း။ မည်သို့အသွင်ပြောင်းသွားသနည်း။

‘ဈေးကွက် သရုပ်ဖော်စာပေ’ ဟူ၍ အမည်သစ် ပြောင်းသွားသလောဟု စိတ်
ဝင်စားသူများက မေးကြသည်။

မိမိသည် အခါအားလျော်စွာ စာပေဆောင်းပါးများရေးခဲ့ရာ တစ်ချိန်က ‘ဆိုရှယ်လစ်
သရုပ်ဖော်စာပေ’ ဆောင်းပါးများလည်း ရေးခဲ့ဖူးသည်ဖြစ်သဖြင့် နယ်မှ စာပေမိတ်ဆွ
နှစ်ဦး သုံးဦးက စာရေးပြီး ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်ဖော်စာပေ၏ နောက်ဆက်တွဲကို မေးမြန်း
ကြသည်။

ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်စာပေ နိဂုံးချုပ်သွားပြီလော။

ယင်း၏နေရာတွင် မည်သည့်စာပေဝါဒ အစားဝင်လာမည်နည်း။

ပထမအဖြေကတော့ ရှင်းပါသည်။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ပျက်သုဉ်းသွားမှတော့
၎င်း၏ အပေါ်ယံကိုယ်ထည်ဖြစ်သော ဆိုရှယ်လစ်သရုပ်ဖော်စာပေ ဆိုသည်လည်း
တစ်ပါတည်း ပါရှိသွားသည်မှာ အထူးပြောစရာမရှိတော့ပါ။

သို့သော် ယင်း၏နေရာတွင် မည်သည့်စာပေဝါဒ အစားဝင်ရောက်လာပြီး ယနေ့
စာရေးဆရာများ ဘာတွေရေးနေကြပြီး ဘာတွေရေးရမည်နည်းဟူသော မေးခွန်းနှစ်ခုကို
ဖြေကြားရာတွင်မူ ဆိုရှယ်လစ်ခေတ်လွန်ကာလ သို့မဟုတ် ယနေ့ကာလကို အနည်းငယ်
ငဲ့စောင်းကြည့်ဖို့ လိုပေလိမ့်မည်။

တစ်ပါတီစနစ် ပျက်သွားသောအခါ ပါတီစုံစနစ် ဝင်လာမှုသည် မဆန်းပါ။
ပါတီစုံစနစ်သည် အသစ်ပေါ်ထွန်းလာခြင်းမဟုတ်ပါ။ အဟောင်းတစ်ကျော့ ဝင်လာ
ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

စီမံကိန်းစီးပွားရေးစနစ် ပျက်သွားသောအခါ လွတ်လပ်သော ဈေးကွက်
စီးပွားရေးစနစ် ဝင်လာသည်။ ဒါလည်း မဆန်းပါ။ အရင်းရှင်စီးပွားရေးစနစ် တစ်ပတ်
ကျော့လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထပ်ပြီးပြောရလျှင် ယနေ့ စီးပွားရေးအသွင်သဏ္ဍာန်သည်
ဆိုရှယ်လစ်ခေတ် မတိုင်မီက အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ မှက်ခံတို့ ခေတ်ကာလအတိုင်းပင်
ဖြစ်သည်။

အလုပ်ရှင် သို့မဟုတ် ငွေရှင်ကြေးရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်း တိုးတက်
ရေးနှင့် အမြတ်အစွန်း ရရှိရေးကိုသာ ရှေးရှုနေကြသည်။

ဟိုတုန်းက ဥရောပမှ ပန်းသီးတင်လာသော သင်္ဘောတစ်စီးသည် လန်ဒန်
ဆိပ်ကမ်းအရောက်တွင် ပန်းသီးတွေ့ပေါ်ပြီး ပန်းသီးဈေးကျနေသည်ကို တွေ့ရသောအခါ

ပန်းသီးများကို ရေထဲသို့ ပစ်ချလိုက်ကြသည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကို လျှော့ချလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယနေ့လည်း ကမ္ဘာတွင် ရေနံဈေး ကျလာသောအခါ ရေနံရောင်းနိုင်ငံများအဖွဲ့ အုပ်ကံသည် အရေးပေါ်အစည်းအဝေးထိုင်ပြီး ရေနံများလျှော့ထုတ်ရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ သူတို့သည် ရေနံအလှူပယ်ထုတ်ပြီး ရေနံဈေးနှုန်းကျဆင်းသောအခါ ကုန်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်ပြီး လူတွေသက်သာမည်ကို ယောင်၍မျှပင် မစဉ်းစားပါ။

ဟိုတုန်းကမူ အရင်းရှင်တို့သည် ကုန်ကြမ်းများ ဖောဖောသီသီ ရရှိရေးအတွက် ကုန်ကြမ်းထွက်ရာ နယ်ပယ်နိုင်ငံများကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ကိုလည်း ဤရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် သိမ်းယူခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုမူ ကုန်ကြမ်းဈေး သက်သက်သာသာဖြင့် လုံလုံလောက်လောက် ရရှိရေး အတွက် ကုန်ကြမ်းရှိသော နိုင်ငံများသို့ ပြောင်းရွှေ့ပြီး ၎င်းတို့၏ စက်ရုံခွဲများ တည် ဆောက်ကြသည်။

ဟိုတုန်းက လုပ်အားခ သက်သက်သာသာဖြင့် အလုပ်သမားရရှိရေးအတွက် ငွေဝယ်ကျွန်များ အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ လူမမည်ကလေးများကို ဓေခိုင်းခဲ့ကြသည်။

ဟိုတုန်းက ရည်ရွယ်ချက်မှာလည်း ကုန်ကြမ်းရရှိရေး၊ လုပ်အားခ သက်သာ ရေးပင် ဖြစ်သည်။ ယခုလည်း သည်ရည်ရွယ်ချက်ပင်။

ဟိုတုန်းကလည်း အစိုးပေါ်လျှင် အလုပ်သမားတွေ လျှော့ပစ်သည်။ ယခုလည်း သည်အတိုင်းပင်။

ထိုအခါ အလုပ်လက်မဲ့များ ပေါများလာသည်။ သပိတ်များနှင့် တော်လှန်ရေးများသည် အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာတွင် မြစ်ဖျားခံခဲ့ ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ယခုမူ ယင်းပြဿနာကို ရှောင်လွှဲနိုင်၍ 'လုပ်ငန်းသစ်များ ဖော်ထုတ်ရေး'ဟူသော အစီအစဉ်ကို ချမှတ်နေကြသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာကို မိမိတို့ လုပ်ငန်းများအား ထပ်မံတိုးချဲ့ခြင်းဖြင့် ဖြေရှင်းကြရန် ကြံစည်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ယနေ့ ကမ္ဘာကြီး ဘာတွေ တိုးတက်လာသနည်း။ ခေတ်မီနည်းပညာများ တိုးတက်လာသဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြင့် လူလတ်တန်းစားများနှင့် အလုပ်သမားများသည် ကားစီးနိုင်ရေး၊ တီဗွီ၊ ဝိုင်ဒီယို၊ စီဒီ စသည်များ ဝယ်နိုင်ရေးအတွက် သို့မဟုတ် ယင်းပစ္စည်းများ ဝယ်ယူထားသဖြင့်

တင်နေသော အကြွေးများကို ဆပ်နိုင်ရေးအတွက် အလုပ်ကို ဖိလုပ်နေကြရသည်။ အလုပ်နှစ်ခုသုံးခု လုပ်နေကြရသည်။ နေ့ရောညရော လုပ်ကြရသည်။ ထိုအခါ အလုပ်ချိန် လျော့ပေါ့ရေးဆိုသည်ကို မပြောနိုင်ကြတော့။

ထို့အပြင် အခြားအချက်များကိုလည်း ကြည့်ပါ။ သွေးများ စွန်းထင်းနေဆဲ။ ယမ်းငွေ့များ ဝေနေဆဲဖြစ်သည်။ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် စစ်ပွဲများသည် အဆက်မပြတ် စီးဆင်းလျက်ရှိသည်။

ကောင်းပြီ။

သည်အခါ စာရေးဆရာ ဘာကိုရေးရမည်နည်း။

သူ ထိတွေ့ခံစားရသည်ကို ရေးသည်ဟုဆိုသော စာရေးဆရာ ဘာတွေရေးရမည်နည်း။

တစ်ခုတော့ရှိသည်။ စာရေးဆရာသည် အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက်နေသည်များကို မြင်တွေ့သည့်အတိုင်း မရေးဘဲ သူ့စာအုပ် အရောင်းတွင်ကျယ်ရေးအတွက် အကွက်ရှာ ရေးသားမည်ဆိုလျှင်တော့ 'ဈေးကွက်သရုပ်ဖော်'ဟု ပြောပြနိုင်တန်ကောင်းရဲ့။

မည်သို့ဆိုစေ စာရေးဆရာ၏ မူရင်းအလုပ်က စာရေးဖို့ပင်ဖြစ်သည်။ သူ ရေးသည့် စာအတွက် နာမဝိသေသန ရှာဖွေရန်မှာ ပညာရှင်များ၏အလုပ်သာ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ မေ၊ ၁၉၉၄

စာအုပ်ဟောင်း စာအုပ်ကောင်းများ

အခုတလော စာရေးဆရာကြီးများရဲ့ စာအုပ်အဟောင်းတွေ အတော်ကလေး ပြန်ထွက်နေတာ တွေ့ရတယ်။ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးတိုက် တစ်တိုက် နှစ်တိုက်က စောက်ချိုပြီး လုပ်နေပုံရတယ်။ တချို့ထုတ်ဝေသူကလည်း နာမည်ကြီးစာအုပ်ဟောင်းတွေ ပြန်ထုတ်ဖို့ တာစုနေကြတယ်။ ဈေးကွက်ကတော့ ဘယ်လိုနေသလဲမသိဘူး။ တချို့စကားအရ ဆိုရင်တော့ သိပ်အကောင်းကြီးမဟုတ်တောင် သိပ်အဆိုးကြီးမဟုတ်ဘူးလို့ သိရတယ်။

စာအုပ်ဟောင်းတွေ ဈေးကွက်မှာ ရှားနေတာတော့ အမှန်ပဲ။ တချို့ စာအုပ်ဟောင်းတွေဆိုရင် ကနေ့ စာအုပ်သစ်ဈေးနှုန်းထက် လေး ငါး ဆယ်ဆလောက် မြင့်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒါက ရှားပါးကုန်ပစ္စည်းတွေဖြစ်နေလို့ ဈေးမြင့်နေတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ စာဖတ်ပရိသတ်က မျှော်လင့်နေတယ်ဆိုပြီး အသစ်ပြန်ရိုက်တဲ့အခါမှာ ဈေးကွက်ဝင်မယ်ဆိုတာကတော့ စွန့်စားရမယ့်ကိစ္စပဲ။ ကနေ့ ဘက်စံဆဲလားတွေရဲ့ ဝတ္ထုသစ်တွေလို ပြိုကဲခနဲကုန်သွားမှာ။ စောင်ရေများမှာတော့မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ တကယ် စာကောင်းပေကောင်းဖတ်ချင်နေတဲ့လူတွေမှာ နာမည်ကြီးစာအုပ်ဟောင်းတွေကို လိုက်ရှာဝယ်နေကြတာတော့ အမှန်ပဲ။ နာမည်ကြီး စာအုပ်ဟောင်းတွေဆိုတာ ကကယ်တော့ 'ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင်' တွေပဲ မဟုတ်လား။

ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင်နဲ့ ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေကို သူတို့ဆီမှာတော့ စာအုပ်ဆိုင်ကြီးတွေက အဆက်မပြတ် ရိုက်ထုတ်နေကြတာပဲ။ အဲဒီလို ထုတ်တဲ့အခါမှာ 'ထားပြီး' ရောင်းနိုင်ဖို့နဲ့ အထိုက်အလျောက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံထားဖို့တော့ လိုတာအမှန်ပဲ။

'ထားပြီး' ရောင်းတယ်ဆိုတာကတော့ စာအုပ်ထွက်ပြီး တစ်လအတွင်း ဒါမှမဟုတ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တစ်လနှစ်လအတွင်း မကုန်ရင် အဟောင်းချပစ်တဲ့စနစ် မဟုတ်ဘဲ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဥပမာဆိုပါတော့ ခုနှစ်နှစ်လောက်ထားပြီး ရောင်းမယ်ဆိုတဲ့ သဘောပေါ့။ ထုတ်ဝေသူ တစ်ယောက်ဟာ တစ်လကို တစ်အုပ် မှန်မှန်ထုတ်နေရင် နှစ်နှစ်ကြာတဲ့အခါမှာ ပထမဆုံးထုတ်တဲ့စာအုပ်ဟာ ကုန်သွားလိမ့်မယ်။

အဓိပ္ပာယ်က နှစ်နှစ်ကျော်တဲ့နောက်ပိုင်းမှာ တစ်လကို တစ်အုပ်ကုန်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ အဲဒီလို တစ်လ တစ်အုပ် ကုန်တဲ့ သဘောဖြစ်အောင် နှစ်နှစ်လောက် ဆက်တိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသွားရမယ်။ အဲဒီအထဲမှာ စာအုပ်တွေကိုထားဖို့ နေရာနဲ့ ကုန်ကျ စရိတ်လည်း ပါတယ်ပေါ့။

နှစ်နှစ်စနစ်ဆိုပေမဲ့ တချို့စာအုပ်တွေဟာ တစ်နှစ်အတွင်း လေး ငါးနှစ်ကြာမှ ကုန်တာလည်း ရှိနိုင်တယ်။ ဆယ်နှစ်လောက်ထားလည်း မကုန်တဲ့ စာအုပ်မျိုးလည်း ပါနိုင်တယ်ပေါ့။

ဘယ်လိုပဲဖြစ်စေ အခုတလော နာမည်ကြီးစာအုပ်ဟောင်းတွေ ဒါမှမဟုတ် ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုတွေ ထွက်လာတဲ့အတွက်ကတော့ ဝမ်းသာရပါတယ်။

ဒီမှာ အခွင့်ကြီးလို့ ပြောရရင် သူတို့ဆီမှာ စာအုပ်ဟောင်းတွေ အရောင်းသွက် နေတဲ့ ကိစ္စပါပဲ။ ၂၅ - ၅ - ၉၄ ထုတ် နယူးစိမ်းမဂ္ဂဇင်းမှာ ဖတ်ရတာပါ။

Wuthering Heights (လေထန်ကုန်း) မှာ အညှီအဟောက်တွေ မပါပါ။ Pride and Prejudice (မာနနှင့် အာဃာတ) မှာ အသတ်အဖြတ်တွေ မပါပါ။ အမှန်အတိုင်းပြောရရင် ကမ္ဘာဂန္ထဝင် စာပေအများစုတွင် မော်ဒန်ဘက်စ်ဆဲလားများထဲက ဖော်စပ်နည်းများ မပါရှိပါ။ ဒါပေမဲ့ ဗြိတိန်နိုင်ငံက စာဖတ်ပရိသတ်တွေဟာ ဂန္ထဝင် စာပေတွေကို ကသုတ်ကရက် ဖြစ်နေကြပါတယ်။ မကြာခင်က ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလိုက်တဲ့ အဖုံးပျော့ 'လေထန်ကုန်း' ဟာ သုံးလအတွင်းမှာ စောင်ရေ တစ်သိန်းခွဲ ကုန်သွား ပါတယ်။ Middlemarch စာအုပ်ကို စောင်ရေ တစ်သိန်းရိုက်ထားတာဟာလည်း ရှစ်ပတ်အတွင်းမှာ ကုန်သွားမယ်လို့ မျှော်လင့်ထားကြပါတယ်။

(ရုပ်မြင်သံကြားဇာတ်လမ်းတွေ ထုတ်လွှင့်တဲ့အတွက်လည်း ရောင်းအား ကောင်းတယ်ဆိုတာ သေချာပါတယ်။)

အဲဒီလိုဆိုရင် ထုတ်ဝေသူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ပရိသတ်တွေကို (စာဖတ်သူတွေကို) ဟိုတုန်းက အထင်သေးခဲ့ကြလို့လား။

ဒီလိုတော့လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အခု အရောင်းရ ကောင်းနေတာဟာ စာအုပ်ပါ

အကြောင်းအရာထက် စာအုပ်ဈေးနှုန်းတို့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ အစဉ်အလာရှိတဲ့ 'ပင်ဂွင်' (Penguin) စာအုပ်တိုက်နဲ့ အခုမှ နာမည်ရလာတဲ့ ဝပ်စ်ဝပ်သ် (Wordsworth) စာပေတို့ဟာ စာအုပ်ဈေး စစ်ပြုကြီး ဆင်နွှဲရာမှာ အခုဆိုရင် အဖုံးပျော့ ဂန္ထဝင်စာအုပ် တစ်အုပ်ကို တစ်ပေါင်ပဲ ပေးရပါတော့တယ်။

“ဒီဈေးနှုန်းဆိုရင် ဘယ်သူမှ မဝယ်ဘဲ မနေနိုင်တော့ဘူး။ လူတွေဟာ စာအုပ်စင် တစ်စင်လုံးကိုတောင် ဝယ်သွားကြလိမ့်ဦးမယ်” လို့ လန်ဒန်မြို့ ဆင်ခြေဖုံးဆိုင် တစ်ဆိုင်က မန်နေဂျာက ပြောပါတယ်။

ဒီတိုက်ပွဲစခဲ့တာကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်ကပါပဲ။ ဝပ်စ်ဝပ်သ်စာပေတိုက် ကလေးဟာ စာအုပ်တွေ အရောင်းထိုင်းတဲ့အချိန်မှာ ရောင်စုံ ရုပ်ပြစာအုပ်တွေ ပြန်ရိုက် တာကို ရပ်ပြီး ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေကို အထူးအပါး မခွဲခြားဘဲ တစ်အုပ် တစ်ပေါင်နဲ့ ရောင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့တယ်။ ကုမ္ပဏီရဲ့ အရောင်းဈေးကွက်ကိုလည်း ချဲ့ထွင်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကတော့ သူတို့ရဲ့ စာအုပ်တွေကို အရင်က ရောင်းလေ့ရောင်းထမရှိတဲ့ ကုန်တိုက် ကြီးတွေ၊ စာအုပ်ဆိုင်လေးတွေနဲ့ ဓာတ်ဆီဆိုင်တွေမှာ တင်ရောင်းခဲ့တာပါပဲ။ “စာပေ သားသတ်ဆိုင်ဆိုတာ မရှိဘူး။ ရှိခဲ့ရင်တောင် အဲဒီဆိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့ စာအုပ်တွေကို တင်ရောင်းမယ်” လို့ ဝပ်စ်ဝပ်သ်ကုမ္ပဏီကို ပူးတွဲတည်ထောင်သူနဲ့ အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ ဖြစ်တဲ့ မိုက်ကယ်ထရေလာက ပြောပါတယ်။

သူတို့ရဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်ဟာ တကယ်လည်း အောင်မြင်ခဲ့တယ်။ ဝပ်စ်ဝပ်သ် ဂန္ထဝင်စာပေဌာနခွဲ ဖွင့်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ ဂန္ထဝင်စာအုပ် သန်း ၂၀ ကျော် ရောင်းခဲ့ ရတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်တွေကို ရောင်းရတာက စုစုပေါင်းရဲ့ ထက် ဝက်ကျော်ရှိတယ်။ (အဲဒီနိုင်ငံတွေမှာလည်း ဈေးနှုန်းကို အထူးလျှော့ချထားတယ်။) အခုဆိုရင် တစ်လကို စာအုပ် ၇၅၀,၀၀၀ ရောင်းနေရတယ်။

အဲဒီတော့ မနှစ်ကဆိုရင် ဝပ်စ်ဝပ်သ်ကုမ္ပဏီဟာ စာအုပ်ပေါင်း ခုနစ်သန်းဖိုး ရောင်းရပြီး အမြတ်ငွေ ပေါင်တစ်သန်းနဲ့ နှစ်သိန်းရှိတယ်။

စာအုပ်အမည်တွေကလည်း တစ်လကို လေးအုပ်လောက် တိုးနေပြီး စာအုပ် အမျိုးပေါင်း တစ်ရာကျော်သွားပြီ။ နောက် နှစ်နှစ်လောက်နေရင် ဒီနှစ်ဆလောက် ပြစ်လာလိမ့်မယ်လို့ ခန့်မှန်းထားကြတယ်။

အခုဆိုရင် ဝပ်စ်ဝပ်သ်ကုမ္ပဏီဟာ ဂန္ထဝင်စာပေတွေကိုသာမကဘူး၊ ရည်ညွှန်း စာအုပ်တွေကိုလည်း နှစ်ပေါင်နဲ့ ရောင်းတယ်။ ကလေးဂန္ထဝင်တွေနဲ့ ကဗျာစာအုပ်တွေ

ကိုလည်း ဒီဈေးနဲ့ပဲ ရောင်းတယ်။ အဲဒီလို ဈေးလျှော့ရောင်းတာကို ထောက်ခံတဲ့ စာတွေဟာ တစ်ပတ်တစ်ပတ်ကို အစောင့်တစ်ထောင်လောက်ရှိတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ အငြိမ်းစားတွေနဲ့ အလုပ်လက်မဲ့တွေက ရေးကြတာပဲ။

အဲဒီအခါမှာ ရှေ့ကသွားနေတဲ့ အဖုံးပျော့ဘုရင် ပင်ဂွင်စာအုပ်တိုက်ဟာလည်း ငြိမ်နေလို့မရတော့ဘူး။ အခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကုန်ခိုင်းမှာပဲ ပင်ဂွင်ပေါ်ပြူးလာကုန်တင် ဆိုတဲ့ အစီအစဉ်နဲ့ သူ့ပြိုင်ဘက်က ရောင်းတဲ့ ဈေးအတိုင်း တစ်အုပ်ကို တစ်ပေါင်နဲ့ လိုက်ရောင်းတော့တယ်။ (ထုံးစံအတိုင်း ရောင်းတဲ့ဈေးက တစ်အုပ်ကို လေးပေါင်နှုန်းလောက်ရှိတယ်။) ပင်ဂွင်က ထုတ်တဲ့ စာအုပ်အသစ်တွေဟာ ဝပ်စ်ဝပ်သံက ထုတ်တဲ့ စာအုပ်တွေနဲ့ အရွယ်အစားရော ပုံစံရော တစ်ထေရချည်းပဲ။

ပင်ဂွင်က ထုတ်တဲ့ စာအုပ်အသစ်တွေမှာ အရင်ကလို ပညာရှင်ကြီးတွေရဲ့ အမှာစာတွေ၊ မှတ်စုတွေ မပါတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်တွေဟာ ရောင်းရတယ်။ အခုဆိုရင် စာအုပ်အမျိုးပေါင်း ၆၀ ကျော်သွားပြီ။ ပင်ဂွင်ဟာ ကိုယ့်ကို ကျောသွားတဲ့ လူကို ပြန်ပြီး အမိလိုက်ရတာပါပဲ။ ဝပ်စ်ဝပ်သံလုပ်ပုံက အရင်က ပင်ဂွင်လုပ်ခဲ့တဲ့ပုံပါပဲ။ ၁၉၃၀ ခုလွန် နှစ်တွေက ပင်ဂွင်ဟာ အဖုံးပျော့လူထုဈေးကွက်ကို ရှာဖွေခဲ့တယ်။ စာကြီးပေးကြီးတွေအားလုံး လူသာမန်တွေလက်ထံ ရောက်ရမယ်ဆိုတဲ့ မူပဲ။

ဒီစာအုပ်တိုက်တွေဟာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်းကို မြှင့်ပေးသလား၊ ဒါမှမဟုတ် ထိခိုက်စေသလား။ လူအများကတော့ သဘောကျနေတယ်။ ဈေးပေါပေါ အဖုံးပျော့ပျော့ စာအုပ်တွေ အရောင်းရကောင်းတဲ့အတွက် စာအုပ်ဈေးကွက်မှာ ဖောက်သည်သစ်တွေ ရလာတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။

“လူတွေဟာ တစ်ခါဝယ်ရင် လေးငါးခြောက်အုပ်ပဲ။ နောက်လည်း ပြန်လာပြီး ဝယ်ကြတယ်” လို့ စာအုပ်အရောင်း မန်နေဂျာတစ်ဦးက ပြောပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ တစ်မျိုးမြင်ကြတယ်။ ဈေးပေါလို့ ဒီလိုစာအုပ်တွေ တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်ကြီး ဝယ်ကြတာဟာ တကယ်ဖတ်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အိမ်မှာ အလုသင်ဖို့ ပရိဘောဂတစ်မျိုးအနေနဲ့ ဝယ်ကြတာလို့ ဆိုကြတယ်။

နောက်တစ်ခါ အခုလို စာအုပ်လျော့တာဟာ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလောကမှာ ပြဿနာတစ်မျိုး တိုးလာပြန်ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ဒီစာအုပ်တွေကို တစ်အုပ်တစ်ပေါင် ရောင်းနိုင်လျက်နဲ့ ဘာဖြစ်လို့ တခြားစာအုပ်တွေက တစ်အုပ်ကို ငါးပေါင် ဖြစ်နေရတာလဲပေါ့။

အဲဒါကတော့ ရှင်းပါတယ်။ ဒီစာအုပ်တွေက အများသိပြီးဖြစ်တဲ့ ဂန္ထဝင်စာအုပ် တွေဆိုတော့ အထူးကြော်ငြာနေစရာမလိုဘူး။ ကြော်ငြာခ အများကြီးသက်သာတယ်။ နောက်ပြီး မူပိုင်ခွင့်သက်တမ်း ကုန်ဆုံးနေတဲ့အတွက် စာရေးဆရာကို စာမူခ ပေးစရာလည်း မလိုဘူး။

မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း တည်ဆဲမူပိုင်ခွင့်ဥပဒေအရ စာရေးဆရာတစ်ဦးကွယ်လွန်ပြီး အနစ်ငါးဆယ်ကြာရင် စာမူခ ပေးစရာ မလိုတော့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တလောက စာရေး ဆရာကြီးနှစ်ဦးရဲ့ စာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ပြန်ထုတ်ရာမှာ သက်ဆိုင်ရာခံစားခွင့်ရှိသူတွေကို စေတနာအရ စာမူခပေးခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ဂန္ထဝင်နဲ့ ခေတ်သစ်ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေကို ဈေးနှုန်းသက်သက်သာသာနဲ့ အပြိုင်ထုတ်ဝေကြရင် ဘယ်နှယ်နေမလဲ။

စာဖတ်သူတွေအတွက် အမြတ်ဖြစ်နိုင်သလို ထုတ်ဝေသူတွေအတွက်လည်း အမြတ် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးခေတ်မှာ စမ်းကြည့်ကြစေချင်ပါတယ်။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဇူလိုင်၊ ၁၉၉၄

မဂ္ဂဇင်းနှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများ

ယခု တစ်လ နှစ်လအတွင်း ထွက်သော မဂ္ဂဇင်းနှစ်စောင်သုံးစောင်တွင် မဂ္ဂဇင်းများနှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများအကြောင်း ရေးထားသော ဆောင်းပါး လေးငါးပုဒ်ဖတ်ရသည်။ ခြုံကြည့်လျှင် ဆောင်းပါးအားလုံးလောက်ပင် တစ်သဘောတည်းလောက် ရှိနေသည်။ မဂ္ဂဇင်းတွေများလာသည်။ မဂ္ဂဇင်းတွေ များသလောက် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာတွေ များလာသည်။ မဂ္ဂဇင်းတွေများသည်ဆိုရာတွင် အမျိုးတူတွေ များနေပြီး အမျိုးတူတစ်စုံတွင် တစ်အုပ်ကိုဖတ်လိုက်လျှင် ကျန်စာအုပ်များကို ဖတ်ရန် မလိုတော့ဟု ဆိုသည်။ အယ်ဒီတာတွေ များသည်ဆိုရာတွင်လည်း ထုတ်ဝေသူနှင့်ပတ်သက်သူများ အော်တိုမက်တစ် အယ်ဒီတာဖြစ်လာကြသဖြင့် ဖောင်းပွနေသည်ဟု ဆိုထားကြသည်။

အရည်အသွေးပြည့်ဝသော မဂ္ဂဇင်းများနှင့် အရည်အသွေးရှိသော အယ်ဒီတာများ ပေါ်ထွက်ရေးကို ရှေးရှုပြီး စေတနာနှင့် ရေးသားကြသည်ဟု ယူဆရပါသည်။ သို့သော် မဂ္ဂဇင်းကြီးများက နောက်ဝင်လာသည့် မဂ္ဂဇင်းများအား လမ်းပိတ်ထားခြင်းမျိုး၊ အယ်ဒီတာကြီးများက လူငယ်အယ်ဒီတာကလေးများကို ဖမ်းနှိမ်ထားခြင်းမျိုး မဖြစ်ရန်ကား လိုပါသည်။ မဂ္ဂဇင်းလောကနှင့် အယ်ဒီတာလောကကို ယခင် ရှိနှင့်သူများက (နေရာရပြီးသူများက) လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားခြင်းမျိုးဖြစ်ခဲ့လျှင် စေတနာမှာ ဝေဒနာ ဖြစ်သွားရပါသည်။

မဂ္ဂဇင်းတွေ များလာသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန်ပါသည်။ ယခင်နှင့်စာလျှင် များလာခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အဘယ်မျှများလာသနည်း။ ဘာသာရေးနှင့် ပညာရပ်မဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်တွေ မပါဘဲ စာပေအနုပညာ မဂ္ဂဇင်းတွေချည်း ၄၀ ကျော်သည်ဟု မဂ္ဂဇင်း

တစ်စောင်မှ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်တွင် ဆိုထားပါသည်။ ထုတ်ဝေခွင့်ပြုထားသော မဂ္ဂဇင်း စာစောင်များ၏ စာရင်းအတိအကျကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနတွင် ရယူနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ခွင့်ပြုချက်ရပြီး မဂ္ဂဇင်းအားလုံး ထုတ်ဝေနေသည် မဟုတ်ပါ။ အချို့မှာ တစ်ကြိမ်မျှပင် မထုတ်ဝေသေးပါ။ အချို့မှာ တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ် ထုတ်ပြီး ရပ်နားထားသည်။ အချို့မှာ နားလိုက် ထွက်လိုက်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယခုအခါတွင် မဂ္ဂဇင်းနှင့် အချိန်မှန်ထုတ် စာစောင် ၁၀၀ ပတ်ဝန်းကျင် လစဉ်ထွက်နေသည်ဟု ခန့်မှန်းရပါသည်။ ယင်းအရေ အတွက်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် များနေပြီလော။

၁၉၈၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ စာရင်းအရ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် မဂ္ဂဇင်းနှင့် အချိန်မှန်ထုတ် စာစောင် ၃,၇၇၇ စောင် ရှိပါသည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် မဂ္ဂဇင်းနှင့် အချိန်မှန် ထုတ်စာစောင် ၁၁,၀၀၀ ရှိပါသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ လူဦးရေမှာ (၁၉၉၂ ခုနှစ် ခန့်မှန်းချေ) ၁၂၄,၄၆၀,၀၀၀ ရှိပါသည်။ စာတတ်မြောက်သူ ၉၉ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။ အမေရိကန်၏ လူဦးရေမှာ (၁၉၉၃ ခန့်မှန်းချေ) ၂၅၆,၅၆၁,၂၃၉ ရှိပြီး စာတတ်မြောက်မှုမှာ ၉၇ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေမှာ (၁၉၉၂ ခန့်မှန်းချေ) ၄၂,၆၄၁,၀၀၀ ဖြစ်သည်။ စာတတ် မြောက်မှု ၈၁ ရာခိုင်နှုန်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေသည် အကြမ်းဖျင်းအားဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ သုံးပုံတစ်ပုံ၊ အမေရိကန်၏ ခြောက်ပုံတစ်ပုံရှိပြီး စာတတ်နှုန်း ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ၉၇ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ၈၁ ရာခိုင်နှုန်းတို့မှာ အခြားနားကြီး မဟုတ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မဂ္ဂဇင်းနှင့် အချိန်မှန်ထုတ်စာစောင် အနည်းဆုံး ၂၀၀ ခန့်ရှိသင့်ပါသည်။ (စာဖတ်သူ များ၏ ဝယ်နိုင်အားဖြစ်သော တစ်ဦးချင်း ဝင်ငွေပေါ်တွင်လည်း မူတည်ပြီး မဂ္ဂဇင်းအရေ အတွက် အနည်းအများနှင့် စောင်ရေ ခြားနားမှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။)

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဈေးကွက်စီးပွားရေး ဦးတည်ဖော်ဆောင်နေသဖြင့် အသိပညာ ရယူလိုမှုနှင့် ဝယ်နိုင်အား အထိုက်အလျောက် မြင့်တက်လာပါသည်။ ယင်းကြောင့် လက်ရှိ များပြားလာသော မဂ္ဂဇင်း အရေအတွက်သည် များပြားလှပြီဟု မဆိုနိုင်သေးပါ။ ထို့ပြင် မဂ္ဂဇင်းများသည် မဝယ်မနေရလည်း မဟုတ်။ အခြားပစ္စည်းတစ်ခုခုနှင့် တွဲယူ ရသည်လည်းမဟုတ်ဘဲ စာဖတ်သူများက နှစ်သက်ရာကို ရွေးချယ်ဝယ်ယူရသည် ဖြစ်သဖြင့် အရေအတွက် ကန့်သတ်ခြင်းမပြုဘဲ ပြိုင်ဆိုင်မှုကို အမြဲတမ်း တံခါး ဖွင့်ထား ရပါသည်။

မဂ္ဂဇင်းတွေများနေပြီဖြစ်၍ နောက်ထပ် မဂ္ဂဇင်းအသစ်များ ထွက်ဖို့ မလိုတော့ဟု

မပြောဆိုသင့်ပါ။ မဂ္ဂဇင်းအချို့ အောင်မြင်နေပြီးဖြစ်၍ နောက်ထပ် မဂ္ဂဇင်းများ မအောင်မြင်တော့ဟုလည်း မပြောနိုင်ပါ။

နောက်တစ်ခုပြောကြသည်မှာ ဘာသာရပ်တူ မဂ္ဂဇင်းတွေများနေသည်ဟု ဆိုခြင်းပင်။ ဤနေရာတွင် မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေသူများသည် ၎င်းတို့ ဝါသနာပါရာ၊ အား သန်ရာ လုပ်ငန်းသဘောအရ အောင်မြင်နိုင်သည့် အလားအလာရှိသော ဘာသာရပ် တစ်ခုကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ၎င်းတို့၏ မဂ္ဂဇင်းကောင်းမွန်ရေးနှင့် ရပ်တည် အောင်မြင်နိုင်ရေးကို ၎င်းတို့ဘာသာ တွက်ချက်ဆုံးဖြတ်ပါလိမ့်မည်။ ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးသည် မည်သူမျှ မထုတ်ဝေသော ဘာသာရပ်တစ်ခု သို့မဟုတ် လိုင်းတစ်ခုကို ရွေးချယ်လျှင်လည်း ရွေးမည် သို့မဟုတ် အခြားမဂ္ဂဇင်းများ ရှိနှင့်ပြီးသော လိုင်းတစ်ခုသို့ တိုးဝင်ချင်လျှင်လည်း တိုးဝင်ပေးလိမ့်မည်။ စာပေအနုပညာကို အားသန် သူသည် ကွန်ပျူတာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေမည် မဟုတ်ပါ။ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင် စသည် အကြောင်း များကို စိတ်ဝင်စားသူသည် ဆေးပညာစာစောင်တစ်ခု ထုတ်ဝေမည် မဟုတ်ပါ။ နိုင်ငံတကာသတင်းများကို စိတ်ဝင်စားသူတစ်ဦးသည် ဘာသာရေးမဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေမည် မဟုတ်ပါ။ အလှအပနှင့် ဖက်ရှင်တွင် နှစ်သက်သူတစ်ဦးသည် သိပ္ပံ မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေမည် မဟုတ်ပါ။ သူ စိတ်ဝင်စားသော ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာမျိုးသာ ထုတ်ဝေပေးလိမ့်မည်။ ယင်းသို့ထုတ်ဝေရာတွင် သူ ထုတ်ဝေမည့် လိုင်းတွင် အောင်မြင် ပြီးနှင့် ကြိုးစားအားထုတ်ဆဲ မဂ္ဂဇင်းများ ရှိနေနိုင်ပါသည်။ ထိုအထဲသို့ ထိုးဖောက် တိုးဝင်ပြီး ကျော်ဖြတ်နိုင်အောင် ကြိုးပမ်းရမည့်အလုပ်မှာ သူ့အလုပ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူများက ဤလိုင်းတွင် မဂ္ဂဇင်းတွေ များနေပြီဟု သူ့ကို မပြောသင့်ပါ။

ဥပမာ နိုင်ငံတကာ သတင်းမဂ္ဂဇင်းများအဖြစ် နွယ်နီ၊ ဗီ၊ ရနံ့သစ်၊ ရွှေ တော်ဝင် ဂျာနယ် တို့ ရှိနေပြီးဖြစ်၍ (မဂ္ဂဇင်း ငါးစောင်ရှိနေပြီဖြစ်၍) နောက်ထပ် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် မထုတ်ဝေသင့်ဟု မတားဆီးနိုင်ပါ။ မတားဆီးသင့်ပါ။ အသစ်ထွက်လာသော မဂ္ဂဇင်းက ရှိနှင့်ပြီး ငါးစောင်ကို ကျော်ဖြတ်မသွားနိုင်ဟု မည်သူမျှ မပြောနိုင်ပါ။ ရပ်တည်မှုရနေပြီး အောင်မြင်မှုရှိနေသော မဂ္ဂဇင်းများကို ထိုးဖောက်ကြိုးပမ်းရန် မလွယ်ကူကြောင်း၊ ယင်း မဂ္ဂဇင်းများထက် အရည်အသွေးရော အရည်အချင်းပါ ပိုကောင်းအောင် ကြိုးပမ်းရမည် ဖြစ်ကြောင်းကို သူ သိရှိပါလိမ့်မည်။ သူ့မှာ စိတ်ကူးအသစ်များရှိပါလိမ့်မည်။ သူ့တွင် စမ်းသပ်ကြိုးပမ်းလိုသော အားမာန်များ ရှိပါလိမ့်မည်။

ထို့အပြင် ဘာသာရပ်တစ်ခုတွင် မဂ္ဂဇင်းများစွာ ရှိနေသော်လည်း အားလုံး

အတူတူချည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဘာသာရပ်တူသည့်အတွက် တူညီသည်များရှိသလို မတူညီသည်များလည်း ရှိပါလိမ့်မည်။ အရေးကြီးသော အကြောင်းအရာ၊ လတ်တလော ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းအရာများကို မဂ္ဂဇင်းအားလုံးက ဖော်ပြသော်လည်း တင်ပြပုံ တင်ပြနည်းနှင့် အလင်းအမှောင်ပေးပုံများ ကွာခြားနိုင်ပါသည်။ အခြားသော အကြောင်းရပ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင်မူ တစ်စောင်နှင့် တစ်စောင် ကွဲပြားပေးလိမ့်မည်။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ပတ်ရုံနှင့် မပြီးပါ။ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်တွင် မပါသော အကြောင်းရပ်များကို အခြားမဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်တွင် တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ယင်းကြောင့် မိမိတို့သည် နိုင်ငံတကာသတင်း မဂ္ဂဇင်းများဖြစ်ကြသော Time, Newsweek နှင့် U.S. News & World Report တို့ကို သုံးစောင်ရလျှင် သုံးစောင်စလုံးပတ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ သတင်းမဂ္ဂဇင်းများဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်စောင်နှင့် တစ်စောင် မတူကြပါ။ ယင်းကြောင့်လည်း သူ့အတိုင်းအတာနှင့် သူ့ အောင်မြင်နေကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် အရောင်းရဆုံး အမေရိကန် မဂ္ဂဇင်း ၁၀၀ တွင် Time က နံပါတ် ၁၂ (စောင်ရေ ၄,၂၀၃,၉၉၁) Newsweek က နံပါတ် ၁၈ (စောင်ရေ ၃,၂၄၀,၁၃၁)၊ U.S. News & World Report က နံပါတ် ၂၅ (စောင်ရေ ၂,၃၀၇,၅၆၉) ဖြစ်သည်။

အရောင်းရဆုံး နံပါတ် ၁ က Modern Maturity (၂၂,၈၇၉,၈၈၆) ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူသိ များသော Reader's Digest က နံပါတ် ၃ (၁၆,၂၅၈,၄၇၆) National Geographic က နံပါတ် ၅ (၉,၇၀၈,၂၅၄) People က နံပါတ် ၁၃ (၃,၅၀၆,၈၁၆) National Enquirer က နံပါတ် ၁၆ (၃,၄၀၁,၂၆၃) ဖြစ်ပြီး Playboy နှင့် Penthouse တို့က နံပါတ် ၁၅ နှင့် ၅၄ နေရာတွင်သာ ရှိကြပါသည်။

အယ်ဒီတာကိစ္စ

မဂ္ဂဇင်းတွေများလာလျှင် အယ်ဒီတာတွေ များလာသည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းအယ်ဒီတာများတွင် အတွေ့အကြုံရှိသူ ပါသလို အသစ်များလည်း ပါရှိပေလိမ့်မည်။ ထို့အပြင် အယ်ဒီတာသက်သက်များ၊ စာရေးဆရာ အယ်ဒီတာများ၊ ထုတ်ဝေသူမှ အယ်ဒီတာ ဖြစ်လာသူများ၊ ထုတ်ဝေသူနှင့် ပတ်သက်သူများ၊ ယခုမှ ဤလောကသို့ တိုးဝင်လာသော အစိမ်းသက်သက်များလည်း ပါရှိပေလိမ့်မည်။

မည်သည့်ပညာအရည်အချင်းရှိမှ၊ မည်သည့်စာမေးပွဲအောင်မှ အယ်ဒီတာ

ဖြစ်ရမည်ဟု သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိပါ။ ထို့အတူ ထုတ်ဝေသူအယ်ဒီတာမလုပ်ရဟု ကန့်သတ်ထားခြင်းလည်း မရှိပါ။

အရေးကြီးသည်မှာ အယ်ဒီတာမလုပ်ကို လုပ်ဖို့နှင့် လုပ်တတ်ဖို့ပင် ဖြစ်သည်။ အလုပ်ဝင်စအသစ်များသည် အတွေ့အကြုံ မရှိသေးသဖြင့် အမှားအယွင်းများ ရှိနိုင်ပါသည်။ မလုပ်တတ် မကိုင်တတ်သည်များ ရှိနိုင်ပါသည်။ သို့သော် ကြီးစားဖို့ အရေးကြီးသည်။ စေတနာရှိဖို့ အရေးကြီးသည်။ မဂ္ဂဇင်းက အယ်ဒီတာ၏အရည်အချင်းကို ပြသနေပါသည်။

မဂ္ဂဇင်းတွေ များလာသည်။ အယ်ဒီတာတွေ များလာသည်ဟု ပြောသည့် နေရာတွင် အဆင့်အတန်းမြင့်သော မဂ္ဂဇင်းများ၊ အရည်အချင်းရှိသော အယ်ဒီတာများ ပေါ်ထွက်ရေးကို ရှေးစုပြီး စေတနာဖြင့် ရေးသားသွားကြရန်သာ လိုအပ်ပါသည်။

ဖြစ်နိုင်လျှင် သမ္မာရှိသူများက မိမိတို့ မဂ္ဂဇင်း အတွေ့အကြုံများ၊ အယ်ဒီတာ အတွေ့အကြုံများကို အခြားသူများ ဆင်ခြင်သုံးသပ်နိုင်ရန် ရေးသားတင်ပြသွားကြလျှင် အများကြီး အကျိုးဖြစ်ထွန်းနိုင်ပါသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မဂ္ဂဇင်းနှင့် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာများ တိုးပွားလာသည်ကို ကြိုဆိုရမည်သာ။

အပြိုင်အဆိုင်ရှိမှ တိုးတက်သည် မဟုတ်ပါလား။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၉၅

မလိခနှင့်ပတ်သက်၍

၂၀၀၂ အောက်တိုဘာလထုတ် ဟန်သစ်မဂ္ဂဇင်းတွင် စာရေးဆရာ လေးကိုတင် ရေးသော 'မလိခ၏ မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း' စာအုပ်များအကြောင်း ဆောင်းပါးကို ဖတ်ရပါသည်။ စေတနာနှင့် ရေးပြီး ကောင်းမွန်သော အကြံဉာဏ်များ ပေးထားသဖြင့် ဝမ်းသာရသည်။ ကျေးဇူးတင်ရသည်။

သို့သော် အချက်အလက်တစ်ခု မှားယွင်းနေပြီး အချက်အလက် မပြည့်စုံမှုတစ်ခု ရှိနေပါသဖြင့် စာဖတ်သူများ အမှတ်အသားပြည့်စုံစေရန် ရှင်းလင်းဖြည့်စွက်လိုက်ရပါသည်။

မလိခ ဟူသော ကလောင်တစ်ချောင်းသည် စာရေးဆရာသုံးဦး ပေါင်းစည်း ရေးသားခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့မှာ မင်းကျော်၊ နတ်နွယ်နှင့် မင်းလှညွှန်ကြီး (နောင်အခါတွင် ညွှန်ကြား) ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ နောင်အခါတွင် စာရေးဆရာ တစ်ဦးတည်း တာဝန်ယူကာ ဒိုင်ခံရေးသွားသည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

အမှန်မှာ မလိခ အမည်ကိုယူ၍ ရေးသားသူများမှာ နှစ်ဦးသာဖြစ်ပါသည်။ သုံးဦးမဟုတ်ပါ။ မင်းကျော်နှင့် နတ်နွယ် ဖြစ်သည်။ ညွှန်ကြား မပါရှိပါ။

မင်းကျော်နှင့် နတ်နွယ်သည် မလိခ အမည်ဖြင့် ပထမဆုံး မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း များကို ရေးသားခဲ့ကြသည်။ ညွှန်းဆိုမည့် ဝတ္ထုများကို နှစ်ဦးတိုင်ပင်ပြီး ရွေးချယ် ကြသည်။ ထို့နောက် မည်သည့်ဝတ္ထုကို မည်သူက ရေးမည်ဟု တာဝန်ခွဲဝေကြသည်။

ထို့နောက် 'မြန်မာစာပေအဘိဓာန်' ကို နှစ်ဦးတွဲပြီး ရေးကြသည်။ တည်ပုဒ်များ ရွေးချယ်ပြီး တာဝန်ခွဲဝေကြသည်။ သို့သော် စ လုံးအက္ခရာပြီးသောအခါ နတ်နွယ်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဆက်မရေးတော့ဘဲ မင်းကျော်တစ်ယောက်တည်း ဆက်ရေးသည်။ သို့ဖြင့် စာအုပ် ပြန်ထုတ်သောအခါ အတွဲ (၁) စာမူခကိုသာ နတ်ရွယ်က တစ်ဝက်ယူပြီး မှောင်အတွက် (အတွဲအားလုံးအတွက် မင်းကျော်တစ်ဦးတည်းယူရန် သဘောတူညီကြသည်။) ယင်းအတွက် စာအုပ်တွင် 'မူပိုင်။ ။ အေဘီ/၀၄၇၆၈၀' ဟု ဖော်ပြထားသည်။ မင်းကျော်၏ အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်နံပါတ် ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် 'ပျို့အညွန့်' ကို မလိခ အမည်ခံပြီး မင်းကျော်တစ်ဦးတည်း ရေးခဲ့သည်။ ၎င်းပြင် 'မလိခ'အမည်ဖြင့် စာပေဆောင်းပါး သုံး လေးပုဒ် ရေးသားခဲ့ သေးသည်။ မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်း တစ်ခု နှစ်ခုနှင့် စာပေရေးရာ အထူးထုတ်တစ်ခုတို့တွင် ဖြစ်သည်။ မင်းကျော်က နှစ်ပုဒ်၊ နတ်ရွယ်က တစ်ပုဒ်ဟု ထင်သည်။ သည့်ထက် တစ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ် ပိုနိုင်ကောင်းသည်။ ရေးစဉ်က ကိုယ်ရေးသည့်အတွက် (စာမူခ) ကိုယ်ယူပြီး ရေရှည်အတွက် အမှတ်အသား မထားခဲ့ကြပါ။ ခင်မင်မှုနှင့် ယုံကြည်မှု ဖြစ်သည်။ ပေါ့ဆမှု ဟုလည်း ဆိုချင်ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဤကား မလိခအမည်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်သည်။

မြန်မာဝတ္ထုအညွန့်အကြောင်း ဆက်ပြောရလျှင် ဆရာ လေးကိုတင်၏ ဆောင်း ပါးတွင် မြန်မာဝတ္ထုအညွန့် ပုဒ်ရှေ့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ထုတ်ဝေပြီး အညွန့်ခြောက်အုပ်တွင် ၁၁၇ ပုဒ် တွေ့ရပြီး နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းတွင် သုံးပုဒ် (ဝင်းဝင်းလတ်၊ နွယ်ကျာသိုင်း၊ ဂျူး) ဟု ဖော်ပြထားရာ စုစုပေါင်း ပုဒ်ရေ၁၂၀ ဟု ယူဆဖွယ်ရာဖြစ်သည်။

အမှန်မှာ...

ထုတ်ဝေပြီး အညွန့်စာအုပ် ခြောက်အုပ်တွင် ၁၁၇ ပုဒ် ဆိုသည်မှာ မှန်ပါသည်။ သို့သော် မဂ္ဂဇင်းများတွင် ရေးသားပြီး အရေအတွက် မပြည့်သေးသဖြင့် စာအုပ်အဖြစ် မထုတ်ဝေရသေးသော အညွန့် ငါးပုဒ် ရှိပါသည်။

- (၁) မောင်ဝဏ္ဏ၏ လှပါတယ် မသိတာ၊ (၂) မအေးလေး၏ မှုံ နှင့် နေသွေး၊
- (၃) နုနုရည်(အင်းဝ)၏ နှစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ်ရှိပြီဖြစ်သော မိန်းမတစ်ယောက်၊ (၄) ကျော်မြသန်း၏ တိစ္ဆိပါသလား ကားပါသလား၊ (၅) မောင်စိန်ဝင်း(ပုတီးကုန်း)၏ အရိန္ဒာသိပါသည်တို့ ဖြစ်သည်။

မင်းကျော် ကွယ်လွန်သောအခါ ၎င်းရေးထားပြီး အညွန့်တစ်ပုဒ် လက်ရေး စာမူအဖြစ် ကျန်ရစ်သည်။ နွယ်ကျာသိုင်း၏ 'ဒေါင်းယာဉ်ပျံ ဘုံနဲဘေးမှာ စာရေးလို့ ထားချင်တယ်' ဖြစ်သည်။

ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးက မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်းများအားလုံးကို ပေါင်းစည်း၍ စာအုပ် တစ်အုပ်တည်းအဖြစ် ထုတ်ဝေလိုသည်ဟု ပြောဆိုလာသောအခါ နတ်နွယ်နှင့် မင်းကျော်၏ မိသားစုတို့ တိုင်ပင်ပြီး အညွှန်း ငါးပုဒ်ကို နွယ်နီမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ ပါသည်။

(၁) ဝင်းဝင်းလတ်၏ အချစ်၏ နောက်ဆက်တွဲပြဿနာ၊ (၂) နွယ်ဂျာသိုင်း၏ ဒေါင်းယာဉ်ပျံတုံ့နဲ့ဘေး စာရေးလို့ ထားချင်တယ်၊ (၃) ဂျူး၏ ပင်လယ်နှင့်တူသော မိန်းမများ၊ (၄) သုမောင်၏ ချစ်ချစ်ချစ် ၁-၂-၃၊ (၅) မလေးလုံ၏ ပွင့်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ နွယ်ဂျာသိုင်းဝတ္ထုအညွှန်းကို မင်းကျော်ရေးခဲ့ပြီး ကျွန်လေးပုဒ်ကို နတ်နွယ် ရေးသားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းလေးပုဒ်အနက် သုံးပုဒ်မှာ မင်းကျော်နှင့် နတ်နွယ်တို့ ရေးသားရန် လျာထားခဲ့သည်များမှဖြစ်ပြီး ဝင်းဝင်းလတ်၏ ဝတ္ထုကို နတ်နွယ်တစ်ဦးတည်း သဘောနှင့် ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ဖြင့် အညွှန်းပုဒ်ရောစာအုပ်ထုတ်ပြီး ၁၁၇ ပုဒ်၊ မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါပြီး စာအုပ်ထဲတွင် မပါသေးသော ငါးပုဒ်၊ (နွယ်နီတွင်) အသစ်ဖော်ပြသော ငါးပုဒ်နှင့် ပေါင်းလျှင် စုစုပေါင်း ပုဒ်ရေ ၁၂၇ ပုဒ် ဖြစ်လာသည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသ၏ ပါရာယနမှသည် ဝင်းဝင်းလတ်၏ အချစ်၏ နောက်ဆက်တွဲစာမျက်နှာ (၁၉၉၇) အထိ ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းကြောင့် စာအုပ်၏ အမည်ကို '၂၀ ရာစု မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း' ဟု ပေးထား ပါသည်။

နောက်ဆုံးတွင် စာရေးဆရာ လေးကိုတင်က မလိခ အမည်ခံတစ်ဦးဖြစ်သော နတ်နွယ် ကျွန်ရှိနေသေးသဖြင့် နတ်နွယ် ဦးဆောင်ကာ မူလညွှန်းဆိုရာတွင် မပါဘဲ ကျွန်ရစ်သော ဝတ္ထုများနှင့် ၂၀ ရာစု နှောင်းပိုင်းတွင် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသော စာရေး ဆရာ အသစ်တို့၏ စံပြုလောက်သော ဝတ္ထုများကို ဆက်လက်ညွှန်းဆိုသွားရန် အကြံ ပြုထားပါသည်။

ဤနေရာတွင် တစ်ခုပြောရပါမည်။ မင်းကျော်နှင့် နတ်နွယ်သည် ညွှန်းဆိုရမည့် စာရေးဆရာနှင့် ဝတ္ထုများကို ရွေးချယ်ရာတွင် အချို့ကျွန်ရစ်သည်ကို သတိပြုမိပါသည်။ ယင်းတို့ကို နောက်ပိုင်းတွင်မှ ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးသားရန် စိတ်ကူး ရှိပါသည်။

ထို့ကြောင့် အချို့စာရေးဆရာများ တစ်အုပ်ထက်ပိုပြီး ညွှန်းဆိုရမည့်ဝတ္ထုများ ရှိပါသည်။ ဥပမာ ဆရာဦးသိန်းဖေမြင့် ဆိုလျှင် ညွှန်းဆိုထားသည့် သပိတ်မှောက် ကျောင်းသားအပြင် 'တက်ခေတ်နတ်ဆိုး'၊ 'အရှေ့က နေဝန်းထွက်သည့်ပမာ' စသည်တို့

ပါရှိပါသည်။ ဆရာမြသန်းတင့်ဆိုလျှင် 'အမှောင်ရိပ်ဝယ်' ကို ညွှန်းပြီး နောက်ပိုင်းတွင်မှ ထွက်လာသော 'မားတောင်ကိုကျော်၍ မီးပင်လယ်ကို ဖြတ်မည်' ။ ယင်းတို့ကို ထပ်မံ ပုံနှိပ်ခြင်းများတွင် ဖြည့်စွက်ညွှန်းဆိုရန် ရည်မှန်းထားပါသည်။

ထိုမျှမက ညွှန်းဆိုရန် ရည်မှန်းသတ်မှတ်ထားပြီး ညွှန်းဆိုမည့် စာအုပ်နှင့် စာရေး သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိစုဆောင်းပြီးသူများလည်း မရေးဖြစ်ဘဲ ကျန်ရစ်ပါသည်။

ယင်းတို့ကို မင်းကျော် သက်ရှိထင်ရှားရှိနေသေးလျှင်မူ ရေးဖြစ်ကြမည်၊ ဖြည့်စွက်ကြမည် မလွဲပါ။

မင်းကျော်မရှိသည့်နောက်ပိုင်းတွင် မလိခ ကလောင်အမည်ကို ဆက်လက် အသုံးမပြုသင့်ဟု သဘောတူညီထားကြပါသည်။

ဤနေရာတွင် မိမိအနေနှင့် (နတ်နွယ်အနေနှင့်) အကြံပြုလိုသည်တစ်ခုကတော့ ညွှန်းဆိုရန် ကျန်ရစ်သော ဝတ္ထုများနှင့် အသစ်ထွက်ပေါ်လာသော ဝတ္ထုများကို တစ်ယောက်ယောက် သို့မဟုတ် တစ်ယောက်ထက်ပိုသော အဖွဲ့တို့က ဆက်လက် ညွှန်းဆိုသွားကြလျှင် မြန်မာစာပေအတွက် များစွာ အကျိုးရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိ ပါသည်။

အားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ဟန်သစ်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၂၀၀၃

သုံးကြောင်းကဗျာနှင့် တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို

များမကြာမီက မိမိတည်းဖြတ်ထုတ်ဝေနေသော မဂ္ဂဇင်းသို့ ကဗျာတစ်ပုဒ် ရောက်ရှိလာသည်။ နာမည်ရရှိပြီး ကဗျာဆရာတစ်ဦးထံမှ ဖြစ်သည်။ သူ၏စာမူ စာမျက်နှာထိပ်တွင် 'ကဗျာ' ဟု အထင်အရှား ရေးထားသည်။ သို့ဖြင့် ယင်းစာမူကို ကဗျာဟု မှတ်ယူလိုက်သည်။ သို့သော် သူ့ကဗျာတွင် စာကြောင်းရေ နှစ်ကြောင်းသာ ပါရှိသည်။ မိမိဖတ်ကြည့်သည်။ သူ့ 'ကဗျာ' က သူပြောချင်သောအကြောင်းအရာကို ပေါ်လွင်အောင် ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သူ၏ စာကြောင်း နှစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် သူအသုံးပြုထားသော ပုံသဏ္ဍာန်က စာဖတ်သူကို ဖမ်းစားဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းမရှိပါ။ အကြောင်းအရာရော ပုံသဏ္ဍာန်ရော စွဲငြိခြင်းမရှိသဖြင့် ထိုကဗျာကို အသုံးမပြုဖြစ်ပါ။ အကယ်၍ သုံးဖြစ်ခဲ့လျှင် ယနေ့ မဂ္ဂဇင်းလောကတွင် 'နှစ်ကြောင်းကဗျာ' ဆိုပြီး ကဏ္ဍတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာလှည့်မည်လားမသိ။

ယနေ့ မဂ္ဂဇင်း အတော်များများတွင်မူ သုံးကြောင်းကဗျာ ဆိုသည်များကိုတော့ အလေးပေး ဖော်ပြနေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုမျှမက ကဗျာလင်္ကာတွေသာမက စကားပြေတွင်လည်း 'တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို' ဆိုသည်များ ခေတ်စားနေကြသည်။ မဂ္ဂဇင်းအတော်များများတွင် (မာတိကာတွင်) 'တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို' ကဏ္ဍဟူပြီး နေရာပေးပြီး (သို့မဟုတ် အသားပေးပြီး) ဖော်ပြနေကြသည်။ ယင်းကို 'ဖတ်ညွှန်း' ဆရာများလည်း အလေးထား ညွှန်းဆိုနေကြသည်။ ဝေဖန်ရေးဆရာများကလည်း ပိုင်းခြားစိတ်ဖြာကာ ဝေဖန်နေကြသည်။ သည်တော့ သူများကလည်း ရေးလာကြသည်။ အထူးသဖြင့် ကလောင်သစ်များက 'မဲပြီး' ရေးလာကြသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

စစ်ပြီးခေတ် မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထု၊ ကဗျာ၊ စာညွန့် စသည်ဖြင့် အမျိုးအစား ခွဲခြားဖော်ပြကြသည်။ ယခုမူ စာညွန့် ဆိုသည်ကို မတွေ့ရတော့။ 'ရသစာတမ်း' ဆိုသည်များကို တွေ့လာရသည်။

ထိုသို့ ကဗျာများကို ဖော်ပြရာတွင် အတန်ငယ်ရှည်ရသော အမှာကို 'ကဗျာရှည်' သို့မဟုတ် 'ကဗျာဝတ္ထု' ဆိုပြီး သတ်မှတ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဖော်ပြခဲ့ကြသော ကဗျာ ရှည်ကြီးများ၊ ကဗျာဝတ္ထုများသည် လွမ်းမောဖွယ်ရာပင်ဖြစ်သည်။

ဝတ္ထုတွင်မူ ပျမ်းမျှအားဖြင့် မဂ္ဂဇင်းတစ်ဖောင် (ရှစ်မျက်နှာဝန်းကျင်) တွင် ရှိကြသည်။ လေးဖောင် (စာမျက်နှာ ၃၂) ဝန်းကျင်ဝတ္ထုများကိုမူ 'မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည်' ဟု သတ်မှတ်ဖော်ပြကြပါသည်။ အတန်ငယ်တိုသောဝတ္ထုမှာ ထိုခေတ်က 'အတိုဆုံးဝတ္ထု' ဟု သတ်မှတ်ဖော်ပြကြပါသည်။ အတိုဆုံးဝတ္ထုဆိုသည်များသည် များသောအားဖြင့် စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာနှင့် နှစ်မျက်နှာကြားတွင် ရှိတတ်ပါသည်။

ယခုတော့ အတိုဆုံးဝတ္ထုက စာ 'တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို' ဖြစ်လာသည်။ စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာတည်းဖြင့် ကန့်သတ်လိုက်သည်။ တစ်မျက်နှာထက် တစ်ကြောင်း၊ နှစ်ကြောင်းလောက် ပို၍မရသည့်သဘောပင်။

နောက်ပြီး (မဂ္ဂဇင်း) ဝတ္ထုရှည် ဆိုသည်များကလည်း တချို့ဆိုလျှင် တစ်ဖောင် (ရှစ်မျက်နှာ) ပင် မပြည့်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ငါးမျက်နှာ ခြောက်မျက်နှာလောက်သာ ရှိတတ်ကြသည်။

ဘယ်လိုများပြောင်းလဲသွားကြသနည်း။ ရှေ့သို့ တိုးသည်လား၊ နောက်သို့ ဆုတ်သည်လား။ ယနေ့သည် သတင်းခေတ်ဖြစ်ပြီး အရာအားလုံး လျင်မြန်စွာ ရွေ့လျားနေ၍ လောကလူတွေတွင် အချိန်မရှိတော့၍လော။ စာရှည်ရှည်(ကဗျာရော၊ စကားပြေရော)ကို အချိန်ပေးပြီး မဖတ်နိုင်တော့၍လော။

မိမိ ထိတ်လန့်တကြားဖြင့် ကမ္ဘာကြီးကို လှမ်းလျှောက်ကြည့်မိသည်။ ဝတ္ထုရှည် ကြီးများ (နိဗ္ဗယ်)ကို ကြည့်မိသည်။ အရောင်းသွက် အများကြိုက်ရော၊ စာပေဝတ္ထု များရော (စာပေဆုရများအပါအဝင်) အားလုံးပင် ယခင်ကလိုပင် ရှည်ရှည်လျားလျား ခန့်ခန့်ထည်ထည်ကြီးများပင် ဖြစ်ကြသည်။

မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါသည့် ဝတ္ထုတိုများကော ယခင်ကအတိုင်းပင် တိုတာလည်းပါသည်။ ရှည်တာလည်း ရှိသည်။ (၂ပမာ - ၁၄ နှင့် ၂၁ အောက်တိုဘာ ၂၀၀၂ ထုတ် New Yorker မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါရှိသော Aloksoyden Hemor ရေးသည့် The Beer Pant

ဝတ္ထုတို့သည် (မြန်မာပြန်လျှင်) မဂ္ဂဇင်းစာမျက်နှာ ၃၀ ကျော် ရှိပါသည်။

မိမိတို့ဆီတွင် သုံးကြောင်းကဗျာနှင့် တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို့များ၊ ယင်းတို့ကို နာမည်ရ စာရေးဆရာများကလည်း ရေးကြသည်။ ယင်းကြောင့် ကလောင်သစ်များ ကလည်း ယင်းတို့ကိုအားကျ၍ အတုယူ၍ ရေးနေကြသည်။ ဖတ်ညွှန်းဆရာများနှင့် ဝေဖန်ရေးဆရာများကလည်း ယင်းတို့ကို နေရာပေး 'ဇန်း' တင်နေကြသည်။

ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတွင် တို့သည် ရှည်သည်က အကြောင်းမဟုတ်။ အကြောင်း အရာနှင့် ယင်းအကြောင်းအရာတို့ ဖော်ဆောင်သော ပုံသဏ္ဍာန်ပြောင်းလဲတတ်သည်ကို မေ့သွားကြပြီလော။

မည်သို့ဆိုစေ ယနေ့ မြန်မာမဂ္ဂဇင်း ဂျာနယ်များတွင် အတိုကလေးများ (သုံးကြောင်းကဗျာနှင့် တစ်မျက်နှာဝတ္ထုတို့) နှင့် ကြော်ငြာများ နေရာယူလွန်းနေသည် ကတော့ ထင်သာမြင်သာလှပါသည်။

သုံးကြောင်းကဗျာများ မကောင်း မဟုတ်ပါ။ ကောင်းတာတွေ ရှိပါသည်။ တစ်မျက်နှာဝတ္ထုများ မကောင်း မဟုတ်ပါ။ ကောင်းတာတွေ ရှိပါသည်။ ကဗျာနှင့် ဝတ္ထုတွင် တို့သည် ရှည်သည်က အကြောင်းမဟုတ်ဟု ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ ပြောလိုသည်က စာတိုကလေးများဖြင့်ပင် လှုပ်ရှားနေကြသည်ကိုသာ။

မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာစာနယ်ဇင်းတို့၏ အနာဂတ်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ကြ စေလိုပါသည်။ ဤလမ်းကြောင်းအတိုင်းသာသွားရလျှင်။

မိုးဂျာနယ်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၀၃

အပိုင်း (ခ)

ဦးစံရှားပေါင်းချုပ်

(၁)

ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း ကွယ်လွန်ပြီး တစ်နှစ်ကျော်ကာလအကြာတွင် ဆရာကြီး၏ အထင်ရှားဆုံးနှင့် အကျော်ကြားဆုံးဖြစ်သော စုံထောက် ဦးစံရှား ဝတ္ထုပေါင်းချုပ် စာအုပ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ သို့သော် ပုဂံစာအုပ်တိုက်သည် ဤပေါင်းချုပ်စာအုပ် ဖြစ်ပေါ်လာရေးအတွက် ဆရာကြီး မကွယ်လွန်မီ နှစ်နှစ်လောက်ကတည်းကပင် ဆရာကြီးနှင့် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်လျက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သည်ဟု သိရှိရပါသည်။ အမျိုးမျိုးသော အခက်အခဲများကြောင့် ယခုမှ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာကြီးသည် စုံထောက်ဦးစံရှား ဝတ္ထုများကို မူလက သူရိယ၊ ကဝိမျက်မှန်၊ တိုးတက်ရေး၊ ဗန္ဓုလ၊ ဗြိတိသျှဘားမား(ခုဝံ)၊ ရှုမဝနှင့် သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်က စုံထောက်ဦးစံရှား ဝတ္ထုများကို စုစည်းလျက် ၁၂ တွဲ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းမူကိုပင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် နှလုံးလှစာပေ တိုက်က ၇ တွဲ ပြုလုပ်၍ ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ယင်းမူတွင် စုံထောက်ဦးစံရှား ပုဒ်ရေ ၆၀ ပါဝင်သည်။ ထိုအထဲတွင် မူကွဲများ ပါဝင်သည်။ မူကွဲများဆိုသည်မှာ အမည်ကွဲ ဇာတ်လမ်းတူများနှင့် အရေးကွဲ ဇာတ်လမ်းတူများကို ဆိုလိုပါသည်။ အချို့ဝတ္ထုများကို နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ် ပုံနှိပ်ဖော်ပြရာတွင် တစ်ကြိမ်နှင့် တစ်ကြိမ် အမည်မတူ ကွဲပြားပါသည်။ အချို့ဝတ္ထုများကိုမူ ဆရာကြီးသည် နှစ်ကြိမ်နှစ်ခါရေးထားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ပုဂံစာအုပ်အဖွဲ့သည် ပေါင်းချုပ်စာအုပ် ထုတ်ဝေရေးတွင် စုံထောက်ဦးစံရှား

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဝတ္ထုများကို ရနိုင်သမျှ ရှာဖွေဆောင်းခွဲရာ မြန်မာပြည် စာအုပ်တိုက်နှင့် နှလုံးလှပူတွင် ပါဝင်သော ပုဒ်ရေ ၆၀ အပြင် နောက်ထပ် ၂၄ ပုဒ်ရရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ သို့သော် ပုဂံမှ တွေ့ရှိထားသော ပုဒ်ရေ ၈၄ ကို မူရင်း ရှားလော့ဟုမ်း ဝတ္ထုများ ညှိနှိုင်းဖတ်ရှုပြီး မူကွဲများကို ဖယ်ထုတ်လိုက်သောအခါ ဆန်ခါတင် ၆၇ ပုဒ်ကျန်သည်ဟု သိရသည်။

သို့သော် ကိုနှင့်ခွိုင်းရေးခဲ့သော ရှားလော့ဟုမ်း ဝတ္ထုအရေအတွက်သည် ၅၉ ပုဒ် မျှသာဖြစ်ရာ ပိုနေသော ၈ ပုဒ်သည် ဆရာကြီး၏ ပင်ကိုဝတ္ထုများ သို့မဟုတ် အခြား ဝတ္ထုတို့ကို မိုးငြိမ်းပြုထားသည်များဖြစ်မည်ဟု မှန်းဆရသည်။ ပုဂံစာတည်းအဖွဲ့သည် ယင်းလုပ်ငန်းကိုကား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်စွမ်း မရှိသေးပေ။ ထို့ကြောင့် ယခု ပေါင်းချုပ်တွင် မူရင်း ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုများတွင် မတွေ့ရသည်တို့ကို 'မတွေ့' ဟုပင် ပြထားသည်။

(၂)

စုံထောက် ဦးစံရှားပေါင်းချုပ်စာအုပ်တွင် ဦးစံရှားဝတ္ထုများကို တပေါင်းတစည်းတည်း တွေ့ရှိရခြင်း၊ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်စီနှင့် ပတ်သက်သော မှတ်ချက်များပါရှိသဖြင့် ယင်းဝတ္ထု သည် မည်သည့်ဝတ္ထုကို မှီးထားကြောင်း၊ မည်သည့်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့ကြောင်း၊ တခြားသူများက ရေးခဲ့ခြင်းရှိ မရှိတို့ကို သိရသဖြင့် စာဖတ်သူများအတွက်သာမက စာပေသုတေသီများ၊ ကျောင်းသားများအတွက် များစွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းပါသည်။

ထိုထက်ပို၍ အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေသည့်အချက်မှာ ပုဂံစာတည်းအဖွဲ့၏ မှတ်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းမှတ်ချက်သည် အထူးကြီးပမ်းရေးသားထားသော မိတ်ဆက် နိဒါန်းပင် ဖြစ်သည်။

ဂန္ထဝင်စာအုပ်များကို ပြန်လည်ပုံနှိပ်သည့်အခါ အကွဲကွဲအပြားပြားရှိနေသော စာများကို စုစည်းထုတ်ဝေသည့်အခါများတွင် စုစည်းတည်းဖြတ်သူက မိတ်ဆက် အမှာစာ သို့မဟုတ် ဝေဖန်ချက် နိဒါန်းတို့ကို ရေးသားဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ယင်း မိတ်ဆက်နိဒါန်းသည် တစ်အုပ်နှင့် တစ်အုပ် ရေးသူအကြောင်း သိကောင်းစရာ အချက်များ၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာချက်များ ပါရှိသဖြင့် 'စာပေသမိုင်းငယ်' တစ်ခုအဖြစ် တန်ဖိုးထား ဖတ်ရှုကြရပါသည်။

ပုဂံစာတည်းအဖွဲ့၏ မှတ်ချက်တွင် ရသစာပေ၏ သဘော၊ စုံထောက်ဝတ္ထု၏ သဘော၊ မြန်မာစာပေနှင့် စုံထောက်ဝတ္ထု၊ စုံထောက် ဦးစံရှား၏ မူရင်းဖြစ်သော

ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုများအကြောင်း၊ ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုရေးသူ ဆာအာသာကိုနှင့်ခွိုင်းအကြောင်း၊ စာပတ်သူများအပေါ် ရှားလော့ဟုမ်း၏ ဩဇာ၊ ရှားလော့ဟုမ်းဝတ္ထုများကို အစအဦးတွင် ဆရာကြီး ပီမိုးနှင့်က ကောဇာသစ် မဂ္ဂဇင်းတွင် ခုံထောက် မောင်ရွှေစားအဖြစ် ဖန်တီးခဲ့ပုံ၊ ထို့နောက် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းက ခုံထောက်ဦးစံရှားအဖြစ် ဆက်လက် ဖန်တီးပုံ၊ ခုံထောက် ဦးစံရှားဝတ္ထုများ ဆက်လက်ရေးသားပုံအကြောင်း၊ ဦးစံရှားကို ဖန်တီးသူ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းအကြောင်း၊ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း မှီငြမ်း ပြုပုံပြုနည်း၊ မူရင်းနှင့် မြန်မာဝတ္ထုများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်၊ ဦးစံရှားဝတ္ထုများအပေါ် မြန်မာစာရေးဆရာများ၏ ဝေဖန်အကဲဖြတ်ချက်များ၊ ပေါင်းချုပ်အတွက် စုစည်း တည်းဖြတ်ရပုံများကို ဖော်ပြထားသည်။

ခုံထောက်ဝတ္ထုတိုင်းသည် အပျင်းဖြေ အပျော်ဖတ်သက်သက်စာအုပ်များ ဖြစ်ကြသလော ဟုသည့် အချက်ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြရန် ပုဂံစာတည်းအဖွဲ့က တင်ပြ ထားသည်။

ဆက်လက်ပြီး စာပေလောကတွင် ခုံထောက်ဝတ္ထု၏ အခန်းကဏ္ဍ ကြီးမား ကျယ်ပြန့်စွာ ဖြစ်ထွန်းလာကြောင်း ပြဆိုထားသည်။ မြန်မာစာပေတွင် ဇာတ်ကြီး ဆယ်ဘွဲ့လော မဟောသဓဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထုမှ မဟောသဓ သတို့သား၏ တရား စီရင်ခန်းများသည် ခုံထောက်ဝတ္ထုပုံစံနှင့် နီးစပ်သော ဇာတ်လမ်းများဖြစ်သည်ဟု ထောက်ပြထားသည်။

မြန်မာစာပေလောကတွင် ခုံထောက် ဦးစံရှားဝတ္ထုများ အနှစ်ခြောက်ဆယ်နီးပါး ခရီးကို ဖြတ်သန်းတည်ရှိလာနိုင်ခြင်းမှာ ခုံထောက် ဦးစံရှားဝတ္ထုများသည် သာမန် ခုံထောက် ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ်၊ အပျော်ဖတ်သက်သက် ခုံထောက်ဝတ္ထုမျိုး၊ အိပ်ရာဝင်ဖတ် ခုံထောက်ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ်၊ ကမ္ဘာစာပေ ဂန္ထဝင်မြောက် ဝတ္ထုအမျိုးအစားမှ ပေါက်ဖွား လာသောကြောင့်ဟု ကောက်ချက်ချထားသည်။

ခုံထောက်ဝတ္ထုများကို နှလုံးလှတိုက်မှ ၇ တွဲထုတ်ဝေခဲ့စဉ်က ဆရာ ဇော်ဂျီ ရေးသားခဲ့သော အမှာစာကိုလည်း ပြန်လည်ဖော်ပြထားသည်။

“ခုံထောက် မောင်စံရှားဝတ္ထုများသည် လောက၌ တရားရှိသည်။ တရားစောင့် သူကို တရားက ပြန်စောင့်သည်။ တရားမစောင့်သူကို တရားက ပြန်မစောင့်ဟူသော သဘောကို သရုပ်ဆောင် ဖန်တီးထားသကဲ့သို့ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုဝတ္ထု များကို ငယ်ရွယ်စဉ်ကလည်း ဖတ်ခဲ့သည်။ ကြီးမှလည်း ထပ်၍ ဖတ်သေးသည်။”

ဖတ်သည့် အခါတိုင်း အထက်ပါ သဘောသည် စိတ်ထဲသို့ ဝင်လာသည်ချည်း ဖြစ်သည်” ဟု ဆရာဇော်ဂျီက ဆိုထားပါသည်။

(၃)

ပုဂံ စာတည်း၏ မှတ်ချက်တွင် မူရင်းရှားလော့ဟုမ်း ဝတ္ထု ၅၉ ပုဒ်၊ စုံထောက်ဦးစံရှား ဝတ္ထု ၈၄ ပုဒ်၊ ယင်းအနက်မှ မူကွဲ ၁၇ ပုဒ်ကို ဖယ်ရှားသောအခါ ဆန်ခါတင် ၆၇ ပုဒ် ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ပေါင်းချုပ်တွင် ၅၄ ပုဒ်မျှသာ ဖော်ပြထားသည်။ ကျန်ရှိသော ၁၇ ပုဒ်ကို အဘယ်ကြောင့် မဖော်ပြကြောင်း ရေးမထားပေ။ ထို ၁၇ ပုဒ်၏ အမည်စာရင်းများကိုလည်း မသိရှိရသဖြင့် စာဖတ်သူများတွင် ရှုပ်ထွေးနိုင်ပါသည်။

ထို့ပြင် ဝတ္ထု ၅၄ ပုဒ်ဖော်ပြရာတွင် တစ်ပုဒ်စီ၌ အောက်ခြေမှတ်စုများ ဖော်ပြ သဖြင့် မှီငြမ်းနှင့် မူရင်းကို ပူးတွဲသိရှိနိုင်သော်လည်း ဝတ္ထုအားလုံး၏ စာရင်းတွင် မူရင်းဝတ္ထုများကို တစ်ပါတည်း ပူးတွဲဖော်ပြမည်ဆိုလျှင် ပို၍ ထင်လင်းပေါ်လွင်စရာ ရှိပါသည်။

နောက်တစ်ကြိမ် ထပ်မံပုံနှိပ်သောအခါတွင် ပိုမို ပြည့်စုံလာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့် ပါသည်။

မိုးထမဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၇၅
(ကောလိယ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသည်။)

□

BURMA'S STRUGGLE AGAINST BRITISH IMPERIALISM

1885-1895

By Ni Ni Myint

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲ (၁၈၈၅-၁၈၉၅)

(၁)

မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းကို ရေးသားရန် ပြင်ဆင်စဉ်က မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများနှင့် သူတို့၏ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲများအကြောင်း ရေးသားထားသော စာအုပ်စာတမ်းများကို ရှာဖွေဖတ်ရှုရသည်။ အထူးသဖြင့် မိမိ၏ဝတ္ထုသည် ၁၈၈၄ ခုနှစ်တွင် ဇာတ်ဖွင့်ထားသဖြင့် မြန်မာ အင်္ဂလိပ် တတိယစစ်နှင့် ယင်း၏ နောက်ဆက်တွဲဖြစ်သော ခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်အကြောင်းတို့ကို အလေးပြု ဖတ်ရှုရသည်။ သည်အခါတွင် မြန်မာပြည်သူတို့၏ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲများအကြောင်း တစုတစည်းတည်း မှတ်တမ်းပြုထားသော စာအုပ်စာတမ်းများ အထူးပင်နည်းပါးလှသည်ကို တွေ့ရပြီး ရှိသော စာအုပ်စာတမ်းများမှာလည်း ရှာဖွေ၍မရနိုင်လောက်အောင်ပင် ရှားပါးလှပေသည်။ အခြားသော စာရေးဆရာများ၊ သုတေသီများ၊ ဆည်းပူးလေ့လာသူများနှင့် စာဖတ်သူများလည်း မိမိကဲ့သို့ပင် အခက်အခဲတွေ့ရှိကြရကြောင်း သတိပြုမိရသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မိမိတို့သည် အကိုးအကား အထောက်အထားပြုရမည့် စာအုပ်စာတမ်းများ ပေါ်ထွက်လာရေးကို မျှော်လင့်တောင့်တမိကြသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် နောက်ပိုင်းကာလများတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်းများအကြောင်း၊ မြန်မာပြည်သူ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တို့၏ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲများအကြောင်း ရေးသားထားသည့် စာအုပ်စာတမ်းများနှင့် ဆောင်းပါးများကို တွေ့ရှိရသောအခါ များစွာမှ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကြရသည်။ ယခုလည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲ (၁၈၈၅-၁၈၉၅) စာအုပ် ထွက်ပေါ်လာသည်ကို တွေ့ရှိရသောအခါ အထူးပင် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရပြန်တော့သည်။

(၂)

“ဗီယက်နမ်ပြည်သူတို့၏ ပြင်သစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြောက်ကျားစစ်နှင့် အင်ဒိုနီးရှားပြည်သူတို့၏ ဒတ်ချ်ဆန့်ကျင်ရေးစစ်ပွဲများအကြောင်း ကာလအတန်ကြာကတည်းက အတော်များများ ရှိနေခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ဒေါ်နီနီမြင့်၏ စာအုပ်သည် ၁၈၈၅-၁၈၈၆ ခုနှစ်တွင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှတို့ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် မြန်မာပြည်သူတို့ဆင်နွှဲသော ခုခံတွန်းလှန်စစ်အကြောင်း ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တီတီကျကျ ကမည်းတင်အပ်သော ခိုင်ခံ့ခြေမြစ်လှသည့် မော်ကွန်းမှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အောက်မြန်မာပြည်တွင် ဆင်နွှဲသော ပြောက်ကျားစစ်အကြောင်းကိုလည်း ပထမဆုံး ဖော်ထုတ်တင်ပြထားသော မော်ကွန်းမှတ်တမ်းတစ်ခုဖြစ်ပေသည်” ဟု အင်မင်အျှုယယ်ဆာကစ်ယန်း* က သူ၏ အမှာစာတွင် ရေးသားထားသည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် စစ်ဖြစ်ပြီး ၁၄ ရက်အတွင်းမှာပင် မန္တလေးမြို့ကို သိမ်းပိုက်ရရှိသည်။ ဤစစ်ပွဲတွင် တစ်ခုတည်းသော တိုက်ပွဲကြီးဖြစ်သည့် မင်းလှတိုက်ပွဲတွင် ၄ ယောက် ကျဆုံးပြီး ၂၇ ယောက် ဒဏ်ရာရရှိသည်။ ဤမျှနှင့် စစ်ကြီးပြီးဆုံးပြီဟု ထင်မှတ်ရသည်။ သို့သော် မဟုတ်ပါချေ။

ရက်ခြည်းဆိုသလိုပင် ဗြိတိသျှတို့၏ စစ်ရေးအခြေအနေ ကယောင်ချောက်ချားဖြစ်ရသည်။ ပြည်သိမ်းတပ်မှူး ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပရင်ဒါဂတ် စစ်ရေးသိက္ခာကျဆုံးပြီး အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ စစ်သေနာပတိချုပ်ကြီး ဆာပရက်ဒရစ်ရောဘတ် ကိုယ်တိုင် စစ်ပြေပြင်ကို ဆင်းပြီး ကွပ်ကဲရသည်။ မန္တလေးကို သိမ်းစဉ်က အင်အား ၁၀,၀၀၀ ဖြူသာရှိသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အင်အား ၃၂,၀၀၀ အထိ တိုးချဲ့ခဲ့ရသည်။ စစ်ပုလိပ်အင်အား ၂၆,၀၀၀ ကို ထပ်မံဖြည့်ဆည်းခဲ့ရသည်။

အကြောင်းမှာ ‘မိမိဘာသာ၊ မိမိလူမျိုး၊ မိမိနိုင်ငံတော်’ အတွက် တစ်နိုင်ငံလုံးက

* Emmanuel Sarkisyanz

အံ့ကြတော်လှန်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤတိုက်ပွဲသည် ရိုင်ဖယ်သေနတ်နှင့် စက်သေနတ်တို့ကို ဓားဆွဲ၍ တိုက်ရသော တိုက်ပွဲဖြစ်သော်လည်း အမျိုးဘာသာ သာသနာအတွက် တိုက်ခိုက်ရသော တိုက်ပွဲဖြစ်သဖြင့် ပြင်းထန်လှသည်။ ဤတိုက်ပွဲမှ အာဇာနည်သူရဲကောင်းများ အမြောက်အမြား ပေါ်ထွက်ပြီး အံ့မခန်းသော အောင်ပွဲများကို ရရှိခဲ့ကြသည်။

ဒေါ်နီနီမြင့်၏စာအုပ်သည် မြန်မာပြည်သူတို့ ၁၀ နှစ်တိုင်တိုင် ကြံ့ခိုင်ရဲရင့်စွာ ဆင်နွှဲခဲ့သော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ တော်လှန်စစ်အကြောင်း ကမ္ဘည်းတင်ထားသော မော်ကွန်းမှတ်တမ်းကြီးပင် ဖြစ်တော့သည်။

(၃)

ဤစာအုပ်တွင် အမှာရေးသူ အင်မင်ကျယ်ဆာကစ်ယန်းသည် ဟိုက်ဒါဘတ်တက္ကသိုလ် အရှေ့တောင်အာရှသိပ္ပံမှ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပါမောက္ခဖြစ်သည်။ သူသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မြန်မာ့တော်လှန်ရေးအကြောင်း စာအုပ် ၂ အုပ်* ရေးသားခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ယခုအခါ အမျိုးသားမော်ကွန်းတိုက် စနစ်တကျ စုဆောင်းထားသော သမိုင်းအချက်အလက်များ၊ မြန်မာတို့၏ မှတ်စုမှတ်တမ်းများကို ထည့်သွင်းပြီး မြန်မာသမိုင်းဆရာများက ရေးသားသော ခြေမြစ်ခိုင်ခံ့သည့် သမိုင်းစာအုပ်များ ရှိနေပြီဖြစ်ကြောင်း ပါမောက္ခ ဆာကစ်ယန်းက အသိအမှတ်ပြုထားသည်။

မြန်မာဘုရင်သည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ခုခံတိုက်ခိုက်ရန်အတွက် ရွှေဘိုမြို့မှ တစ်ဆင့် တရုတ်နယ်စပ်သို့ ဆုတ်ခွာရန် စီစဉ်ခြင်းကိုလည်း ဒေါ်နီနီမြင့်သည် (ဦးမောင်မောင်တင်၏စာအုပ်ကို အခြေပြုလျက်)ကမ္ဘာသို့ ပထမဆုံးတင်ပြထားကြောင်း ပါမောက္ခ ဆာကစ်ယန်းက အမှာစာတွင် ထောက်ပြထားသည်။

ပါမောက္ခ ဆာကစ်ယန်း၏အမှာစာတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော အချက်တစ်ခုမှာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့၏ အမျိုးသားစရိုက်ပင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့၏ လူမျိုးကြီးမြတ်မှုဝါဒပင် ဖြစ်သည်။ အင်အားနည်းပါးခြင်းသည် ယုတ်ညံ့နိမ့်ကျခြင်းပင် ဖြစ်သည်ဟု သူတို့ယုံကြည်သည်။ ယင်းသို့ဖြင့် အင်အားနည်းပါးမှုများကို ဖယ်ရှားပြီး

• 1. Buddhist Backgrounds of the Burmese Revolution.
2. Peacocks, Pagodas and Professor Hall.

တောင့်တင်းခိုင်မာမှုနှင့် အစားထိုးရမည်ဟု သူတို့ခံယူထားသည်။ တရားမျှတမှုသည် အင်အားကြီးမားမှုမှ ဖြစ်ပေါ်သည်ဟူသော အဘိဓမ္မာပင် ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့တို့၏ အခြေခံ သဘောတရားပင် ဖြစ်တော့သည်။

(၄)

၁၉ ရာစု အနှောင်းပိုင်းတွင် စတင်ပေါ်ပေါက်လာသော နယ်ချဲ့စနစ်သည် ယခင်တည်ရှိခဲ့သော နယ်ချဲ့စနစ်နှင့် သဘာဝမတူညီကြောင်း ကျမ်းပြုသူက နိဒါန်းပိုင်းတွင် ဖွင့်ဆိုဖော်ပြထားသည်။

နယ်ချဲ့စနစ်သစ်သည် စက်မှုဓနတ် လူမှုအဖွဲ့အစည်း တိုးတက်ထွန်းကားရာမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉ ရာစု အစိုးပိုင်းက စက်မှုလုပ်ငန်း တည်ဆောက်ရေးသည် စက်မှုလုပ်ငန်း မဖြစ်ထွန်းသေးသော ဒေသများသို့ ကုန်ကြမ်းရရှိရေးနှင့် ဈေးကွက် ရရှိရေးအတွက် နယ်ပယ်ချဲ့ထွင်စေရန် အကြောင်းရင်းပင် ဖြစ်တော့သည်။

နယ်ချဲ့စနစ်သစ်၏ သဘောသည် ကုန်ကြမ်းနှင့် ဈေးကွက်ရရှိရေးသာမက တော့ဘဲ ငွေပင်ငွေရင်း မြှုပ်နှံရေးကိုပါ အဓိကထားလာတော့သည်။ မိမိနိုင်ငံတွင် စက်မှုလုပ်ငန်း ထွန်းကားလာသည်နှင့်အမျှ လူမှုတော်လှန်ရေး အရှိန်လည်း မြင့်မားလာပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစရိတ်များ မြင့်တက်လာတော့သည်။ သည်အခါတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစရိတ် သက်သာရေး၊ လုပ်အားခ သက်သာရေးတို့အတွက် ကမ္ဘာအနှံ့တွင် ငွေပင်ငွေရင်း မြှုပ်နှံရန် ဖြစ်လာတော့သည်။

နယ်ချဲ့စနစ်သစ်တွင် ပြိုင်ဘက်များလည်း တိုးတက်များပြားလာသည်။ ၁၉ ရာစုနှစ် အစတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် တစ်ခုတည်းသော စက်မှုအင်အားကြီးနိုင်ငံ ဖြစ်သော်လည်း ၁၉ ရာစု အနှောင်းပိုင်းတွင်ကား ဂျပန်၊ အမေရိကန်၊ ပြင်သစ်နှင့် ဘယ်လဂျီယံ စသည့်နိုင်ငံများ အပြိုင်ပေါ်ထွက်လာကြသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် ၁၆၁၂ ခုနှစ်ကတည်းကပင် အိန္ဒိယတွင် ခြေချပြီး အာရှတိုက်ကို ကြီးစိုးလာခဲ့ရာ ၁၉ ရာစု နောက်ပိုင်းကာလတွင်ကား ပြိုင်ဘက်များ ပေါ်ထွက်လာတော့သည်။ အဓိက ပြိုင်ဘက်နှစ်ဦးမှာ ရုရှနှင့် ပြင်သစ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

အာရှတိုက် အလယ်ပိုင်းသို့ ခြေဦးလှည့်လာသော ရုရှသည် ၁၈၇၈ ခုနှစ်တွင် အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် စာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်း ပြုလုပ်လာသဖြင့် ဗြိတိန်နိုင်ငံသည် ဒုတိယ

အာဖဂန်စစ်ပွဲ (၁၈၇၈-၁၈၇၉) ကို ဆင်နွှဲရတော့သည်။

ပြင်သစ်သည် ကိုချင်ချိုင်းနားဒေသတွင် တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ခြေကုပ်ရယူပြီး နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ကုန်သွယ်ရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုနိုင်သည်အထိ နယ်ကျယ် လာတော့သည်။

ထိုအခါ ဗြိတိသျှအစိုးရသည် အာဖဂန်နိုင်ငံတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတိုင်းပင် မြန်မာနိုင်ငံကိုလည်း ပြင်သစ်လက်ဝယ်သို့ မရောက်ရှိအောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက် တော့သည်။

ယင်းသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗြိတိန်နိုင်ငံနှင့် စစ်ပွဲများ ဖြစ်ပွားရတော့သည်။ ၁၈၂၄-၁၈၂၆ တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၈၅၂ တွင် တစ်ကြိမ် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် မြန်မာ အင်္ဂလိပ် ဒုတိယစစ် ပွဲနိမ့်သောအခါတွင် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်၏အန္တရာယ်ကို ကောင်းမွန်စွာ သတိပြုမိလေတော့သည်။ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ တရုတ် နိုင်ငံနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့တွင် ခေတ်မီတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ မင်းတုန်းမင်းကြီးသည်လည်း မြန်မာနိုင်ငံကို ခေတ်မီအောင် စီမံ ဆောင်ရွက် တော့သည်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ရန်အတွက် စက်ရုံများ တည်ဆောက်သည်။ ပြင်သစ်နှင့် အီတလီမှ အတတ်ပညာရှင်များနှင့် ကျွမ်းကျင်သူများကို ခေါ်ယူသည်။ အနောက်နိုင်ငံနည်းစနစ်များကိုရရှိရေးအတွက် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များသို့ ပညာသင်များ စေလွှတ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်ဆိုင်မှုကို ကမ္ဘာက အသိအမှတ် ပြုစေရန်အတွက် သံတမန်အဖွဲ့များ နိုင်ငံခြားသို့ စေလွှတ်သည်။

သို့ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေတ်မီရေးအစီအစဉ်တွင် အနှောင့်အယှက် အတား အဆီးများ ရှိနေခဲ့ရသည်။ ပထမ နှစ်ကြိမ် ဖြစ်ပွားခဲ့သော စစ်ပွဲများကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ သည် အောက်မြန်မာနိုင်ငံကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ရသည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ တံခါးဝတွင် ချိုင်းကြီးတစ်ကောင်ကဲ့သို့ စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပြင်ပ ကမ္ဘာ၏ ဆက်သွယ်မှုကို ထိန်းချုပ်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်နှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ် အကြိတ်အနယ် ယှဉ်ပြိုင်ရသော ကာလတွင် ခေတ်မီရေး စီမံကိန်းနှင့် သံတမန်နည်းလမ်းများကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့သဖြင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို အဖော်အပေါင်းမရှိဘဲနှင့် တစ်ဦးတည်းသာ ရင်ဆိုင် ရတော့သည်ဟု ကျွမ်းပြုသူက နိဒါန်းသွယ်ထားသည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

(၅)

ဤစာအုပ်တွင် ပါမောက္ခ ဆာကစ်ယန်း၏ အမှာစာ၊ ကျမ်းပြုသူ၏ နိဒါန်း၊ နိဂုံးနှင့် စာကိုယ်အဖြစ် အခန်း (၇) ခန်း ပါရှိသည်။

၁။ မန္တလေး ကျဆုံးခြင်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲပြဿနာ

၂။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံတော်လှန်ရေး

၃။ အောက်မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး

၄။ ဗြိတိသျှတို့၏ လက်တုံ့ပြန်မှု

၅။ တောင်တန်းဒေသ တော်လှန်ရေး (၁) ရှမ်းတောင်တန်း

၆။ တောင်တန်းဒေသတော်လှန်ရေး (၂) ကချင်တောင်တန်း

၇။ တောင်တန်းဒေသတော်လှန်ရေး (၃) ချင်းတောင်တန်း

‘မန္တလေးမြို့ ကျဆုံးခြင်းနှင့် နောက်ဆက်တွဲပြဿနာ’ အခန်းတွင် အင်္ဂလိပ်တို့ နောက်ဆုံးပေးပို့သော ရာဇသံဖြင့် ဖွင့်လှစ်ထားသည်။ ယင်းရာဇသံပါ အချက်အလက် များကို မှတ်တမ်းပြုရာတွင် ဗြိတိသျှလွတ်တော်မှတ်တမ်းနှင့် ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာ ရာဇဝင်ကြီးတို့တွင် ပါရှိသည်တို့မှာ အနည်းငယ် ကွဲပြားကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြ ထားသည်။

ထို့နောက် ပြင်သစ်နိုင်ငံနှင့် ကုန်သွယ်ရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုသည့်အကြောင်း၊ ယင်းကို အင်္ဂလိပ်တို့ မကျေနပ်သည့်အကြောင်း၊ မြန်မာမင်းလွတ်တော်တွင် စစ်ရေးအုပ်စု နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအုပ်စု နှစ်စု ကွဲပြားနေသည့်အကြောင်း၊ စစ်ရေးအုပ်စုက အင်အား သာလွန်းသဖြင့် အင်္ဂလိပ် ရာဇသံကို ငြင်းပယ်လိုက်သည့်အကြောင်း၊ မြန်မာတို့ စစ် ပြင်ဆင်သည့်အကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပရင်ဒါဂတ် ဦးစီးသော အင်္ဂလိပ်တပ်များ ရေကြောင်းမှ ချီတက်လာသည့်အကြောင်း၊ မင်းလှတိုက်ပွဲအကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြ ထားသည်။

လှေသင်းအတွင်းဝန်ဌာနချုပ် ပြုလုပ်ထားသော မြင်းခြံမြို့ ကျဆုံးကြောင်း သိရသောအခါ နေပြည်တော်တွင် များစွာတုန်လှုပ်သွားကြသည်။ အကြောင်းမှာ လှေသင်းအတွင်းဝန် ဦးစီးကွပ်ကဲသော အောက်မြစ်စဉ်ကြောင်းကို များစွာအားထားခဲ့ ကြ၍ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တို့သည် အောက်မြစ်စဉ်ကြောင်းခံစစ်ကို ၁၀ ရက် အတွင်းမှာ ထွင်းဖောက်လိုက်ကြသည်။

မြင်းခြံ ကျဆုံးသည့်နေ့မှာပင် ညီလာခံသဘင် ကျင်းပသည်။ ညီလာခံတွင်

ဘုရင်သည် ပြင်ဦးလွင် (မေမြို့)သို့ ဆုတ်ခွာပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် တရုတ်ပြည်တွင် ခိုလှုံ နိုင်ကြောင်း အကြံပြု တင်လျှောက်ကြသည်။ အကြံပြုချက်များတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကောင်းဆုံးတစ်ချက်မှာ ရွှေဘိုမြို့သို့ ဘုရင်မင်းမြတ် ဆုတ်ခွာရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ရွှေဘိုသည် ကုန်းဘောင်မင်းဆက်တို့၏ အောင်မြေဒေသပင်ဖြစ်သည်။ ရွှေဘိုတွင် အခြေအနေများ ဆိုးရွားလာလျှင် ဝန်းသိုနယ်မြေမှတစ်ဆင့် တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဆုတ်ခွာ နိုင်သည်။ သို့သော် ထိုအချိန်တွင် စစ်ရေးခေါင်းဆောင်အများအပြားသည် ရှေ့တန်းတွင် ရောက်ရှိနေကြသဖြင့် စစ်ရေးအဆို ရှုံးနိမ့်ပြီး အင်္ဂလိပ်တို့နှင့် စေ့စပ်ဆွေးနွေးရေးအဆို အောင်နိုင်ရသည်။ ယင်းသို့ဖြင့် မြန်မာတပ်များ လက်နက်ချကြရပြီး မန္တလေး နေပြည်တော် ကျဆုံးရတော့သည်။ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ည ၆ နာရီ ၃၀ အချိန် မှောင်ကြီး မည်းကြီးထဲတွင် ဘုရင်နှင့် မိဖုရားတို့သည် သူရိယမီးသင်္ဘောဖြင့် ပါတော်မူကြရ တော့သည်။

သီပေါဘုရင်ကို နန်းချပြီးပြီဖြစ်သော်လည်း ဗြိတိသျှတို့သည် ပြည်တွင်းရေး အခြေအနေကြောင့် ပြဿနာတစ်ခုကို မဆုံးဖြတ်နိုင်သေးဘဲ ရှိနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို စစ်တိုက်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည့် အစိုးရမှာ လောဘိဆာလစ်ဗာရီခေါင်းဆောင်သော ကွန်ဆာ ဗေးတစ် အစိုးရဖြစ်သည်။ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကြီးမတိုင်မီတွင် အတိုက်အခံ လစ်ဘရယ်ပါတီ၏ သဘောတူညီမှုဖြင့် ၁၈၈၅ ခု ဇွန်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် တက်ရောက် လာသော လူနည်းစု အစိုးရအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်တပ်များ မြင်းခြံသို့ ရောက်ရှိသည့် အချိန်တွင် ရွေးကောက်ပွဲကြီး ကျင်းပသည်။ လစ်ဘရယ်ပါတီက အမတ် အများစု ရရှိသည်။ ၁၈၈၆ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၃ ရက်နေ့တွင် ဂလက်စတုံခေါင်းဆောင်သော လစ်ဘရယ်အစိုးရအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းသည်။

မြန်မာနိုင်ငံနှင့်ပတ်သက်၍ ဗြိတိသျှတို့တွင် ရွေးစရာလမ်း နှစ်လမ်းရှိနေသည်။ အစောင့်အရှောက်ခံ နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် ထားမည်လော၊ သို့မဟုတ် အပြီးအပိုင် သိမ်းပိုက် မည်လော ဟူသည့် ပြဿနာပင်ဖြစ်သည်။ ရာဇသံပေးစဉ်တုန်းက မြန်မာနိုင်ငံကို အစောင့်အရှောက်နိုင်ငံတစ်ခုအဖြစ် ရည်ရွယ်သည်။ သို့သော် စစ်ပွဲတစ်ပွဲကို ပေါင် ၃၀၀,၀၀၀ မျှ အကုန်အကျခံကာ ဆင်နွှဲပြီးနောက် သီပေါဘုရင်ကို နန်းချပြီးသောအခါ ပြင်သစ်ရန်မှ အေးစေရန် မြန်မာနိုင်ငံကို အပြီးအပိုင်သိမ်းပိုက် ဖြစ်လာသည်။ ဒေသဆိုင်ရာ အရာရှိကြီးအချို့က အပြီးအပိုင်သိမ်းပိုက်ရေးကို ဆန့်ကျင်ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ဗြိတိသျှ မြန်မာနိုင်ငံကို မဟာဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး ချားဗားနတ်လည်း ပါဝင်သည်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

သူ၏ ထင်မြင်ချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစိုးရလုပ်ငန်းများအတွက် ဈေးနှုန်းချိုသာသော လုပ်အား နည်းပါးသည်။ ထွန်ယက်စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေ နည်းပါးသည်။ မြို့ပြ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စစ်တပ်များ ချထားရသည့်အတွက် ကုန်ကျစရိတ်သည် ရရှိသော အခွန် ငွေထက်ပို၍ ကုန်ကျသည်။

အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း မိမိတို့အလိုကျ ရှင်ဘုရင်အဖြစ် ထားနိုင်သည့် မင်းသားကို ရှာမတွေ့ရှိနေသည်။ မြင်ကွန်းမင်းသား၊ ညောင်ရမ်းမင်းသားနှင့် ညောင်အုပ် မင်းသားတို့သည် အားရကျေနပ်ဖွယ် မရှိ။ မြန်မာတစ်ဦးကို ရုပ်သေးဘုရင်အဖြစ် ထားရှိရမည့်အရေးမှာ မသေးလှကြောင်း ဗြိတိသျှတို့ တွက်ချက်မိသည်။

၁၈၈၆ ခု ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံတွင် လစ်ဘရယ်အစိုးရ တက်ရောက် လာပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံအရေးကို အပြီးသတ်ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် မန္တလေးမြို့သို့ လော့ဒ်ပီမရင် လာရောက်သည်။ လော့ဒ်ပီမရင်၏ အကြံပြုချက်အရ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှ အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ပူးပေါင်းပြီး မတ်လ ၁ ရက်နေ့မှ အစပြု၍ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိစေသည်။ မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ချားဗားနတ်က အောက်ပါကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော် ဘုရင်ခံချုပ်မင်း၏အမိန့်အရ အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို ဤအမိန့် ထုတ်ပြန်သည်နေ့မှ အစပြု၍ ဧကရီဘုရင်မကြီး၏ ပိုင်နက် နယ်မြေအဖြစ် အပြီးအပိုင် သွတ်သွင်းလိုက်သည်။ သည်မှအစပြု၍ ဗြိတိသျှ အရာရှိများ၏ တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်မှုကို ခံယူရမည်။ မြန်မာနိုင်ငံကို မည်သည့် မင်းသားကမူ အုပ်ချုပ်ရန် အကြောင်းမရှိတော့။ ဧကရီဘုရင်မကြီးသည် နိုင်ငံအဝန်းကို ပိုင်သတော်မူပြီး မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသား အားလုံးသည် သည်မှအစပြု၍ ဧကရီဘုရင်မကြီး၏ ကျေးတော်မျိုးကျွန်တော်မျိုးများ ဖြစ်ကြသည်။

(၆)

'အထက်မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေး' အခန်းတွင် မန္တလေးမြို့ ကျဆုံးသော်လည်း မြန်မာ့ တပ်မတော်၏ စစ်သည်အင်အား ၂၅၀၀၀ ကျော်အနက် မင်းလှခံတပ်မှ အင်အား ၂၂၀၀ သည်သာလျှင် တိုက်ပွဲဝင်ရခြင်း၊ ယင်းအနက် ၁၀ ပုံ ၁ ပုံခန့်သာလျှင် ဆုံးရှုံး

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ရခြင်း၊ မန္တလေးမြို့ ဝန်းကျင်ရှိ အချို့တပ်များသာ လက်နက်ချအပ်ရပြီး တပ်အင်အား အများအပြားသည် ပကတိအတိုင်း ရှိနေသည့်အကြောင်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ထို့နောက် မြန်မာတို့ဘက်တွင် နယ်မြေ အသာစီးရှိပြီး မြန်မာ လူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ဘုရင်သည် အခြေခံအင်္ဂါရပ်ဖြစ်သည့်အကြောင်း ရှင်းလင်းထားသည်။

ထို့နောက် မင်းတုန်းမင်းကြီး၏ သားတော် မြင်စိုင်းမင်းသား၊ မကွရာမင်းသား ကြီး၏ သားတော်များဖြစ်ကြသော စောရန်နိုင်နှင့် စောရန်ပိုင်မင်းသား၊ ကနောင် မင်းသားကြီး၏ သားတော်များဖြစ်ကြသော ထိပ်တင်မှတ်နှင့် ထိပ်တင်သိန်း စသည် မြန်မာမင်းသားများ ဦးဆောင်သော တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲများကို ဖော်ပြထားသည်။

အထက်ပါမင်းသားတို့သည် ကုန်းဘောင်ဆက်အနွယ်တော်များအဖြစ် ထင်ရှား သော်လည်း အချို့သော မင်းသားများမှာမူကား မျိုးနွယ်ဆက် မသေမချာရှိသည်။ ယင်းတို့ကို အင်္ဂလိပ်တို့က မင်းလောင်းတု မင်းလောင်းယောင်များဟု ခွပ်ခွဲကြသည်။ သို့သော် သူတို့သည် မင်းသားအစစ်များ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ နယ်ချဲ့ ဗြိတိသျှကို ကြိုကြိုခိုင်ခိုင် ပြတ်ပြတ်သားသား ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်ကား အမှန်ပင် ဖြစ်သည်။ သူတို့သည် တော်လှန်ရေးအာဇာနည်များပင် ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့အနက်တွင် ထင်ရှားသူများမှာ ရွှေချိုးဖြူမင်းသား၊ ဘုရင်ခံမင်းသား၊ ကြည့်မြင်တိုင်မင်းသား၊ စကြာ မင်းသား စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ကျူးကျော်သူ ဗြိတိသျှကို ခုခံတိုက်ခိုက်ကြရာတွင် လွှတ်တော် များကြီး မတ်ကြီး များသည် အရေးပါသော အခန်းမှ ပါဝင်ကြခြင်းမရှိချေ။ များကြီးမတ်ကြီး အနည်းငယ်မျှ သာလျှင် တော်လှန်သော မင်းသားများကို ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ထင်ရှား သည်မှာ မြင်စိုင်းမင်းသားကို ထောက်ခံသော အနောက်ဝင်းတော်ဖျား ဦးပေါင်ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှနှင့် စစ်ဖြစ်ရေးတွင် ခေါင်းအမာဆုံးဖြစ်ခဲ့ပြီး အင်မတန်အရေးကြီးသော အောက် မြစ်စဉ်ကြောင်းကို တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသူ လှေသင်းအတွင်းဝန်သည် မန္တလေးမြို့ ကျဆုံးသောအခါ ဗြိတိသျှတို့ ဖွဲ့စည်းသော လွှတ်တော်တွင် ဝင်ရောက်အမှုထမ်း ခဲ့သည်။

မြန်မာမင်းလွှတ်တော်၏ လက်နက်ချရေးအမိန့်ကို သွေဖည်ခဲ့သော စစ်ကိုင်း တပ်များ ပင်းအတွင်းဝန်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ဗြိတိသျှလွှတ်တော်တွင် ပါဝင် အမှု ထမ်းသည်။ မန္တလေးမြို့ ကျဆုံးခြင်းသည် သူတို့အဖို့ အရှင်သခင် ပြောင်းလဲသည့် သဘောသာဖြစ်စေသည်။

အင်္ဂလိပ်ကို အများဆုံးနှင့် အပြင်းထန်ဆုံး ခုခံတိုက်ခိုက်နိုင်ကြသူများမှာ ခရိုင် မြို့နယ်နှင့် ဒေသခေါင်းဆောင်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့သည် မြို့နယ်လူထု ကိုလည်း ဦးဆောင်နိုင်ကြသူများဖြစ်ကြသည်။ ဗိုလ်ရွှေ၊ ဗိုလ်ရာညွန့်၊ ဦးဥက္ကမ၊ ဗိုလ်ရိုင် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုမျှမက ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးတွင် ဗိုလ်လှဦးကဲ့သို့သော ဓားပြဂိုဏ်း ခေါင်းဆောင်များလည်း ပါဝင်ကြသည်။

အောက်မြန်မာနိုင်ငံ တော်လှန်ရေးတွင် ခေါင်းဆောင်ခဲ့ကြသူများမှာ မရမ်းချောင်း ဆရာတော်၊ ကျောက်ညှပ်ဆရာတော်၊ ဗိုလ်မြ၊ ဦးသူရိယ၊ ဦးနီ စသူတို့ဖြစ်ပြီး တောင်ငူ၊ စစ်တောင်း၊ သံလွင်၊ ရွှေကျင်နှင့် ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများတွင် လှုပ်ရှား တော်လှန်ခဲ့ကြသည်။

(၇)

မန္တလေးကို သိမ်းစဉ်က ဗြိတိသျှစစ်အင်အား ၁၀,၀၀၀ သည် လိုအပ်သည်ထက်ပင် ပိုလျက်ရှိသည်။ သို့သော် နိုင်ငံအဝန်းတွင် တော်လှန်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြင်းထန်လာသော အခါ တပ်အင်အားသည် ၁၈၇၂ ခုနှစ်တွင် ၃၂၀၀၀ အထိ တိုးတက်ရတော့သည်။ စစ်ပုလိပ်အင်အားမှာလည်း ၁၈၈၇ ခုနှစ် ကုန်ပိုင်းတွင် ၂၆,၃၈၆ အထိ များပြားလာ တော့သည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် မြန်မာ့တော်လှန်ရေးကို နှိပ်ကွပ်ရာတွင် စစ်အင်အား တိုးချဲ့ ရုံသာမက စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးအဖြစ်နှင့် ရက်စက်ကြမ်းတမ်းသော နည်းများကိုလည်း အသုံးပြုပေသည်။ ညှဉ်းပန်းသတ်ဖြတ်မှုများ လွန်ကဲလာသောအခါ ဗြိတိသျှပါလီမန် တွင်ပင် အမတ်များက မေးမြန်းကန့်ကွက်ကြရတော့သည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် တော်လှန်ရေးကို ဖြိုခွင်းရာတွင် အကြမ်းနည်းသာမက အနု နည်းကိုပါ အသုံးပြုသည်။ တော်လှန်ရေးသမားများကို အခွင့်အရေးပေးပြီး သိမ်း သွင်းသည်။ သာသနာပိုင်ဆရာတော်နှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများကိုလည်း ရွှေပြည်အေး တရား ဟောရန် ပန်ကြားသည်။

ဗြိတိသျှတို့က အကြမ်းနည်း အနုနည်းဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် နှိပ်ကွပ်သည်နှင့် အမျှ မြန်မာပြည်သူတို့ကလည်း ရဲရဲရင့်ရင့် ကြံကြံနိုင်နိုင် တွန်းလှန်ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် နယ်မြေအခြေအနေ အသာစီးရသော တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားတို့၏

ခုခံမှုသည် ပို၍ ပြင်းထန်ရည်ကြာသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ တောင်တန်းဒေသများသည် ပြောက်ကျားစစ် ဆင်နွဲရန် အလွန်အင်မတန်ကောင်းသော နယ်မြေများဖြစ်ကြသည်။

ရှမ်းတောင်တန်းဒေသတွင် လင်းပင်မင်းသားခေါင်းဆောင်သော ကျိုင်းတုံစော်ဘွား၊ မိုးနဲစော်ဘွား၊ ရုပ်စောက်စော်ဘွား၊ မိုင်းပွန်စော်ဘွား၊ မိုင်းနောင်စော်ဘွား၊ မောက်မယ်စော်ဘွားတို့ ပါဝင်သော လင်းပင်အုပ်စုနှင့် မြင်စိုင်းမင်းသား ဦးဆောင်သော မြင်စိုင်းအုပ်စုတို့က ကျူးကျော်ဝင်ရောက်လာသော ဗြိတိသျှတို့ကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ထို့အတူ ကန္တာရဝတီစော်ဘွားကြီး စောလမော်နှင့် ကယားတိုင်းရင်းသားတို့ကလည်း နယ်ချဲ့ကို ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၈၉၀ ခုနှစ်အထိ ဖြစ်သည်။

ရှမ်းတောင်တန်းဒေသတွင် နယ်ချဲ့ကို ခုခံတွန်းလှန်ရာတွင် စော်ဘွားအချင်းချင်း မညီညွတ်သော အားနည်းချက်ရှိသလို ကချင်တောင်တန်းတွင်လည်း အားနည်းချက် တစ်ခု ရှိပေသည်။ ယင်းမှာ ကချင်လူမှုအဖွဲ့အစည်းပင် ဖြစ်သည်။ ကချင်တို့၏ လူမှုအဖွဲ့အစည်း တည်ဆောက်ပုံက သေးငယ်လှသည်။ ကချင်တောင်တန်းဒေသတွင် ကန်စီးဒူဝါနှင့် ဆမားဒူဝါတို့သာလျှင် အုပ်ချုပ်ရာနယ်မြေဒေသ ကွယ်ဝန်းပြီး လက်အောက်ခံ ဒူဝါများ ရှိသည်။ အခြားဒူဝါများကား မြန်မာကျေးလက်ဒေသ ရွာသူကြီးအဆင့်မျှသာဖြစ်ကြသည်။ သို့သော် ကချင်တို့သည် အတိုက်အခိုက် ရဲရင့်ကျွမ်းကျင်ကြသဖြင့် ခုခံတွန်းလှန်မှုမှာ ပြင်းထန်လှသည်။ ဗြိတိသျှတို့၏ နှိပ်ကွပ်မှုမှာလည်း ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်လှတော့သည်။

ကချင်တောင်တန်းဒေသတွင် အမတ်ကြီး ဦးဘိုးစော၊ ဗိုလ်ထီး၊ မိုးလှိုင်စော်ဘွား ဦးခမ်းလှိုင်၊ ဝန်းသိုစော်ဘွားကြီး ဦးရွှေသာ၊ ဝန်းသိုစော်ဘွားကလေး ဦးအောင်မြတ်၊ ဆမားဒူဝါ၊ ကန်စီးဒူဝါတို့ ဦးဆောင်သော ရှမ်း၊ ကချင်တို့က ဆယ်နှစ်နီးပါးမျှ ပြင်းထန်စွာ ခုခံတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။

ချင်းတောင်တန်း ဒေသတွင်လည်း ကြွန့်ဘစ်၊ ခိုးပေါင်၊ ကွမ်းထောင်၊ ခိုင်ကမ်း၊ ကလေးစော်ဘွား၊ ရွှေချိုးဖြူမင်းသား အစရှိသူများ ခေါင်းဆောင်သော ချင်း၊ မြန်မာတို့က နယ်ချဲ့ဗြိတိသျှတို့ကို ပြင်းပြင်းထန်ထန် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၈၉၅ ခုနှစ်အထိပင် ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ဖြင့် တောင်တန်းဒေသတွင် ဆင်နွဲခဲ့သော ခုခံတွန်းလှန်မှုများသည် နယ်မြေ အသာစီးရရှိမှု၊ အတိုက်အခိုက် ကျွမ်းကျင်မှု၊ ရဲရင့်မှုတို့ကြောင့် အင်အားတိုက်ခိုက်

ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုကို နှောင့်နှေးအောင် ဟန့်တားနိုင်ခဲ့သော်လည်း အပြီးအပိုင် တွန်းလှန်နိုင်ခြင်းကား မရှိချေ။ အကြောင်းမှာ ဗြိတိသျှတို့သည် နိုင်ငံရေး၊ သံတမန်ရေးနှင့် စစ်ရေးတို့ကို ကမ္ဘာ့အနှံ့တွင် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ခဲ့ပြီး ကြွယ်ဝအောင် ဖြည့်ဆည်းထားသောကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းကို ကျွမ်းပြုသူက သုံးသပ်ထားသည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် ရက်သတ္တ နှစ်ပတ်အတွင်းမှာပင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော် ယင်းသို့ သိမ်းပိုက်ခြင်းသည် မြန်မာပြည်သူတို့၏ ခုခံတွန်းလှန်မှုကို နိဂုံးချုပ်စေခြင်းမဟုတ်ဘဲ အစပြုစေခြင်းသာဖြစ်သည်။ မြန်မာပြည်သူတို့သည် ၁၇၈၄ ဝါတော်မူပြီးနောက် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုလုံးလုံး တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြပေသည်။

ယင်းအမျိုးသားတော်လှန်မှုကြီးသည် ပြည်သူတို့၏စိတ်တွင် အစဉ်ကိန်းအောင်းနေပြီး နောင်တွင် ဆင်နွှဲလတ္တံ့သော တော်လှန်ရေးတို့ကို အားမာန်သစ်ခဲ့စေသည်။ နောက်ဆယ်စုနှစ်အတွင်းမှာပင် အမျိုးသားရေးအဖွဲ့များ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပြီး နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးတိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် လုံးဝလွတ်လပ်ရေးကို ပြန်လည်ရရှိရတော့ကြောင်းဖြင့် ကျွမ်းပြုသူက နိဂုံးချုပ်ထားသည်။

ဤစာအုပ်တွင် နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ၁၈၇၃ နှင့် ၁၈၇၄ ခုနှစ်တို့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သော မြန်မာ ပြင်သစ် ကုန်သွယ်ရေးစာချုပ်မူရင်း မိတ္တူများ၊ ဘုံဘောဘားမား ကုမ္ပဏီ အမှုလွတ်တော်စီရင်ချက်၊ မြင်စိုင်းမင်းသား အမိန့်တော်၊ စောရန်ပိုင် အမိန့်တော်မူရင်း မိတ္တူနှင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်၊ တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်အချို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ထင်ရှားသော တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အမည်စာရင်းတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

ဤစာအုပ်မှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားပုံနှိပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤစာအုပ်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြန်လည်ရေးသားထုတ်ဝေနိုင်လျှင် မြန်မာစာပေတို့ သူများနှင့် မြန်မာသူတေသိများအတွက် အများကြီးအကျိုးဖြစ်ဖွယ်ရာ ရှိပါသည်။ သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုများကို ရေးသားသော မြန်မာစာရေးဆရာများအတွက်လည်း နိုင်ခဲ့ခြေဖြစ်သော အထောက်အထား စာအုပ်တစ်အုပ်ဖြစ်ချေမည်မှာ မလွဲမကန်ပင်တည်း။

မိုးထေရ်ဇင်း၊ မေ၊ ၁၉၈၃

အာတီနှင့် ပဉ္စဂူပ

(၁)

ဒီလမှာတော့ မိမိဖတ်ဖြစ်တဲ့ စာအုပ်နှစ်အုပ်အကြောင်း 'သတင်းစကား' ပြောချင်ပါတယ်။ သတင်းစကားလို့ ဆိုလိုက်ရတာကတော့ မိမိရဲ့ ရေးသားမှုဟာ စာပေဝေဖန်ရေးလည်း မဟုတ်ကြောင်း၊ စာပေအညွှန်းလည်း မဟုတ်ကြောင်း ကွဲပြားစေချင်လိုပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ နှာခေါင်းရဲ့ တဲ့ အတင်းစကားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ဖူးဖူးမှတ်ထားတဲ့ ချီးမွမ်းစကားလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ စာဖတ်သူတစ်ယောက်က သူဖတ်ဖြစ်တဲ့ စာအုပ်နှစ်အုပ်အကြောင်း တခြားစာဖတ်သူတွေကို လက်ဖက်ရည်ပိုင်းမှာ ပြန်ပြောင်းပြောဆိုတာမျိုးပါပဲ။

မိမိ မနေ့တစ်နေ့က ဖတ်ဖြစ်တဲ့ စာအုပ်နှစ်အုပ်ကတော့ မောင်မြေကြီး (ပန်းတောင်း) ရဲ့ 'အာတီနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ' နဲ့ ကိုရိုးကွန်ရဲ့ 'ပဉ္စဂူပ' မဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုရှည်များပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမှာ အမှန်အတိုင်းပြောရရင် မိမိဟာ မြန်မာဝတ္ထုတိုများအကြောင်း ဝေဖန်ရေး သော်လည်းကောင်း၊ အညွှန်းသော်လည်းကောင်း၊ စာတမ်းသော်လည်းကောင်း ရေးသားရန် အကြောင်းမရှိတဲ့အတွက် လစဉ် ထွက်သမျှ မဂ္ဂဇင်းတွေအားလုံးထဲက ဝတ္ထု တိုတွေအားလုံးကို မဖတ်ဖြစ်ပါဘူး။ ဒါ့ထက်ပိုပြီးပြောရရင် မဂ္ဂဇင်းတွေအားလုံးကိုလည်း အကြောင်းအချို့ကြောင့် အကုန်မတွေ့ရ၊ မဖတ်ရပါဘူး။ တွေ့ရသမျှနဲ့ လက်လှမ်းမီသမျှ မဂ္ဂဇင်းများကိုသာ ဖတ်ရပါတယ်။ အဲဒီလို ဖတ်တဲ့အခါမှာလည်း မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ပါတဲ့ ဝတ္ထုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ၊ ကဗျာတွေအားလုံးကို မဖတ်ဖြစ်ပါဘူး။ (ကာတွန်းတွေအားလုံးကိုတော့ ကြည့်ဖြစ်ပါတယ်။) မဂ္ဂဇင်းကို လျှောက်လှန်သွားရင်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ဘာတွေရေးထားသလဲလို့ မြည်းစမ်းရင်းနဲ့ စိတ်ဝင်စားတဲ့ အပုဒ်တွေကိုသာ အစအဆုံး ဖတ်ဖြစ်ပါတယ်။

စိတ်ဝင်စားမှုတစ်ခုခုကြောင့် ဖတ်ဖြစ်ရတဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ကြိုက်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ မကြိုက်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ (ကောင်းတာတွေ မကောင်းတာတွေကို မဆိုလိုပါဘူး။) တချို့ဝတ္ထုတွေကို တော်တော်ကလေး ကြိုက်ပြီး သတင်းစကား ပြန်ပြောစေချင်ပါတယ်။ အကြောင်းမကြုံကြိုက်လို့ မပြောဖြစ်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့ဝတ္ထုတွေကိုတော့ တော်တော်ကလေးကို မကြိုက်လို့ တွေ့ရာလူကို အတင်း လက်ဖက်ရည်တိုက်ပြီး သတင်းစကားပြောချင်ပါတယ်။ အဲဒီအခါမှာ စိတ်ကို မနည်းကြီး ချိုးနှိမ်ထားရပါတယ်။

အခုတလော ရသစာပေကို တတ်နိုင်သမျှ ကြိုးစားပြီး ဖတ်ဖြစ်နေပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ မိမိလုပ်နေတဲ့ မဂ္ဂဇင်းက သုတဘက်ကို အားပြုနေတဲ့အတွက် အလုပ်သဘော မျက်မှောက်ရေးရာ ဆောင်းပါးတွေ၊ ပညာပေးဆောင်းပါးတွေ၊ သုတ စာပေတွေကို မနားရအောင် ဖတ်နေရတယ်။ ရေးနေရတယ်။ အဲဒီတော့ မဂ္ဂဇင်း တစ်လ ဖောင်ပိတ်သွားတဲ့အချိန်မှာ သုတတွေအားလုံးကို ပစ်ထားပြီး ရသတွေကိုပဲ ဖတ်ဖြစ် ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့လက မဂ္ဂဇင်းတာဝန်တွေအပြီးမှာ ဖတ်ဖြစ်တဲ့ စာအုပ်တွေထဲမှာ အာတီနဲ့ ပဉ္စမပုတီးလည်း ပါတဲ့အတွက် ဒီစာအုပ်အကြောင်း အခုလို သတင်းစကား ပြောဖြစ်တာပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခုကြားဖြတ်ပြီးပြောရရင် မောင်မြေကြီး(ပန်းတောင်း)နဲ့ ကိုရိုးကွန့် တို့ကို လူချင်းသိရှိပေမဲ့ ရင်းနှီးခင်မင်လှသူများတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ မောင်မြေကြီးက ၁၉၇၁ ခုနှစ်ကတည်းက စာပေလောကထဲကို ဝင်ခဲ့ပြီး စာရေးသက် နှစ် နှစ်ဆယ်ရှိပြီမို့ တွေ့ရတဲ့အကြိမ် အတော်များပေမဲ့ ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာမှ စာပေလောကထဲကို ရောက်ရှိလာတဲ့ ကိုရိုးကွန့်ကို သိရှိတာကတော့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်လောက်သာ ရှိသေးပြီး လူချင်း ဆုံတွေ့ ပူးတွဲ အကြိမ်လည်း ဆယ်ကြိမ်ထက် ပိုဦးမယ် မထင်ပါဘူး။

ဒါပေမဲ့ သူတို့နှစ်ယောက်ရဲ့ စာတွေကို ဖတ်လိုက်ရတဲ့အခါမှာတော့ အတိတ် ဘဝက သွေးချင်းသားချင်းတွေလို အင်မတန်မှကို ရင်းနှီးသွားရပါတယ်။ သူတို့ စာရေးပုံက ရှင်းရှင်းကလေးနဲ့ စာဖတ်သူကို ရိုးရိုးကလေး ဆွဲဆောင်သွားတဲ့အတွက် ပဉ္စလက်တွေ ဖြမ်းတီးတဲ့ မော်ဒန်ကမ္ဘာကနေ အေးမြရိပ်ငြိမ်တဲ့ ရွာသာယာလေးတစ်ခုကို ရောက်သွားရတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။

နှစ်ယောက်စလုံးဟာ သူတို့ပြောချင်တာတွေကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းကလေးပဲ ပြောသွားကြပါတယ်။ အဲ... ကိုရိုးကွန့်က ပညတ်သွားရာ ဓာတ်သက်ပါလို့လားတော့ မသိဘူး။ တစ်ခါတစ်ခါမှာ ရိုးရာကနေ နည်းနည်းကလေး 'ကွန့်' ချဉ်ပုံ ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ ကွန့်တာကလေးတွေက ပြန်ပြူးနေတာကို တွန့်သွားလောက်အောင်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အရိပ်ကလေး လှုပ်သွားရုံလောက်ပါပဲ။

(၂)

မောင်မြေကြီး(ပန်းတောင်း)ဟာ စာရေးသက် အနှစ် နှစ်ဆယ်လောက်အတွင်းမှာ မဂ္ဂဇင်း စာစောင်ပေါင်း ၃၀ လောက်မှာ ဝတ္ထုတွေ၊ ကဗျာတွေ တော်တော်များများကလေး စိုက်လိုက်မတ်တတ် ရေးခဲ့ပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးဝတ္ထုတို စုပေါင်းစာအုပ်ကတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှာမှ ထွက်ပေါ်လာပါတယ်။ မြန်မာစာပေလောကကို အဟန့်အတား ပြုနေတဲ့ ထုတ်ဝေမှု အခက်အခဲကြောင့်လည်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အာတီနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများမှာ ဝတ္ထုတို ၁၁ ပုဒ် ပါဝင်ပါတယ်။ အာတီနဲ့ အခြား ၁၀ ပုဒ်ပဲပေါ့။

အာတီကို ခေါင်းစီးဝတ္ထုအဖြစ်နဲ့ တင်ထားပါတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ သူ့ကို အရင်ဆုံး ဖတ်မိတယ်။ သိပ်မဆိုးလှပါဘူး။ အရက်သမားတစ်ယောက် အရက်ပြတ် သွားတဲ့ အကြောင်းပါပဲ။ အာတီဆိုတာကတော့ ပုလင်း၊ ဝေါဟာရ အရက်ဝေါဟာရ တစ်ခုပါပဲ။ တစ်ပုလင်းရဲ့တစ်ဝက်ကို တစ်အာတာလို့ ခေါ်တယ်။ တစ်အာတာရဲ့ တစ်ဝက်ကို တစ်အာတီလို့ ခေါ်တယ်။ တစ်ပုလင်းရဲ့ လေးပုံ တစ်ပုံပေါ့။

အာတီရဲ့အမေက အရက်သောက်တတ်တယ်။ တစ်နေ့ကို တစ်အာတီ မှန်မှန် သောက်တယ်။ ဒါကြောင့် သားကလေး မွေးလာတဲ့အခါမှာ အာတီလို့ နာမည်ပေး ခဲ့တယ်။ အာတီရဲ့အမေဟာ သားမွေးပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ အရက်ပြတ်သွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သားက အရက်သမား ဖြစ်လာတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ အာတီဟာ အမေ ကြောင့် အရက် ပြတ်သွားရတယ်။ ဇာတ်လမ်းက ဒါပါပဲ။ ရိုးရိုးကလေးပါပဲ။ ရေးပုံကလေး သွက်တော့ ဖတ်လို့ သွက်တာပဲပေါ့။

ဒါပေမဲ့ ဒီဝတ္ထုတိုစုထဲမှာ နောက်ထပ် အရက်သမားဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပါပါ သေးတယ်။ ဝတ္ထုရဲ့ နာမည်က ဂျမ်းပုံပါ။

မိမိအနေနဲ့ပြောရရင်တော့ ဂျမ်းပုံကို အာတီထက် ပိုကြိုက်ပါတယ်။ ဒီဝတ္ထု

ကလည်း အရက်သမားတစ်ယောက် အရက်ပြတ်သွားတဲ့ ဇာတ်လမ်းပါပဲ။ အာတီမှာ အမေကြောင့် အရက်ပြတ်ပြီး ဂျမ်းပုံမှာ သမီးကြောင့် အရက်ပြတ်ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဂျမ်းပုံကို ရေးပုံက လှတယ်။ သွက်လည်း သွက်တယ်။ ပြီးတော့ မထင်မှတ်တဲ့ ကောက်ချက်ကို ပေးနိုင်တယ်။

အရက်သောက်တာကို မိန်းမက သဘောမကျဘူး။ ကကျီကကျီ လုပ်တယ်။ သူကလည်း မိန်းမအပေါ်မှာ ဆိုးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သမီးလေးကတော့ အဖေကို ချစ်တယ်။ အဖေ သောက်ရအောင် အရက်ပုလင်း ယူလာပေးတယ်။ ဒီတော့ အဖေကလည်း သမီးကို ချစ်တယ်။ သမီးကို လိမ္မာတယ်လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ သမီးကလေးမှာ အတွေးတစ်မျိုး ဝင်သွားတယ်။ အဖေဟာ အရက်သောက်ရင် သဘောကောင်းတယ်။ အရက်သောက်ရင် ချစ်စရာကောင်းတယ်လို့ ထင်တယ်။ ဒါကြောင့် သူ ကြီးရင် အဖေလို အရက်သမားလုပ်မယ်။ အဖေလို အရက်သမားမျိုးကို ယူမယ်လို့ ကြွေးကြော်တယ်။ ဒီမှာတင် အရက်သမားကြီး တုန်လှုပ်ချောက်ချားသွားရတယ်။

မိမိကြိုက်တဲ့ နောက်ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကတော့ 'သူ့လက်ရာ' ပဲ။ စက်ချုပ်သမားကြီး တစ်ယောက်ရဲ့ ဘဝပဲ။ သူဟာ တစ်ချိန်က တစ်မြို့လုံးရဲ့ လက်စွဲ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ခေတ်က ပြောင်းလဲလာတယ်။ အထည်တွေ ပုံတွေ ဆန်းလာတယ်။ သူက ရှေးရိုး မပျက်ဘဲ ခရီးဆက်နေတယ်။ သူ့ဖောက်သည်တွေ တခြားကို ရောက်ကုန်ကြတယ်။ နောက်ဆုံးမှာ သူ့သားကိုယ်တိုင် တခြားဆိုင်တစ်ဆိုင်မှာ အင်္ကျီသွားအပ်တယ်။ အဲဒီ အခန်းဟာ ဇာတ်ရဲ့ အမြင့်ဆုံးအခန်းပဲ။ သူ့လက်ရာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို အဲဒီမှာ ပေါ်လွင် အောင် ဖော်ပြထားတယ်။

မိမိအနေနဲ့ ဒီဝတ္ထု ၁၁ ပုဒ်ထဲမှာ အကြိုက်ဆုံးကတော့ 'အရိပ်' ပါပဲ။ မိသားစု ရှစ်ယောက် ပန်းတောင်းကနေ မြင်းလှည်းတစ်တန်း၊ မော်တော်တစ်တန်း၊ ကားတစ်တန်း၊ လှည်းတစ်တန်းနဲ့ ပြည်၊ ရန်ကုန်၊ ညောင်လေးပင်တို့ကိုဖြတ်ပြီး မိုးထုတ်ပုံရွာကလေးကို သွားတဲ့ ခရီးပဲ။ ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်ကို ဖွင့်ပုံကလည်း သွက်တယ်။ မြူးတယ်။ ပင်ပန်းတယ်။ စိတ်မောရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာကိစ္စ ဒီခရီးကို သွားတယ်ဆိုတာ အစ ပိုင်းမှာ ဖော်ပြထားဘူး။ အဆုံးကျမှ ဖော်ပြတယ်။ ဒီတော့မှ ဝတ္ထုရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်ရတယ်။ အရိပ်ရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သဘောပေါက်ရတယ်။

ဒီဝတ္ထုဟာ စာရေးဆရာက ဆန်းပြားအောင်မလုပ်ဘဲနဲ့ ဆန်းပြားနေတဲ့ ဝတ္ထု ပါပဲ။ ဒီဝတ္ထုကို မော်ဒန်ဝတ္ထုလို့ပြောရင် ကနေ့ မော်ဒန်သမားတွေက ဘာပြောကြမလဲ

မသိဘူး။ အင်မတန်ရိုးစင်းတဲ့အတွက် မော်ဒန်ဖြစ်နေသလားပဲ။

မြန်မာ့ဆေးဆရာကြီးတစ်ယောက်အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ 'ဆရာကံ' နဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဇာတ်ဆောင်ရှာတဲ့အကြောင်းကို ရေးထားတဲ့ 'မဲလုံး' တို့ ဟာလည်း ဖတ်လို့ကောင်းပါတယ်။

'အမေ' နဲ့ 'တစ်နေရာ' တို့ဟာလည်း မဆိုးပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ 'ရောဂါသစ်'၊ 'ဆိပ်ကမ်းသား' နဲ့ 'ပထမရင်ထဲက ဒုတိယ နှလုံးသား' တို့ကိုတော့ ဘဝင်မကျဘူး။ မကြိုက်ဘူးပဲ ဆိုပါတော့။ ဆွမ်းဆန်ထဲမှာ ကြွက်ချေးရောနေတယ်လို့တောင် ထင်မိတယ်။ အနုပညာသဘော၊ ရသ သဘော မပါဘဲ ဝါဒဖြန့် ကြော်ငြာစာတမ်း တွေနဲ့ တူနေတယ်။

'အာတီနဲ့ အခြားဝတ္ထုတို' များမှာ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း၊ ညိုဝင်းနဲ့ ချစ်ဦးညို တို့က အမှာ ရေးထားကြတယ်။

တချို့စာအုပ်တွေမှာ အမှာဟာ လိုအပ်တယ်၊ အမှာဟာ တန်ဖိုးရှိတယ်၊ အမှာ နဲ့တင် တန်တယ်လို့ ပြောရတာတွေရှိတယ်။

စာရေးဆရာတွေ အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့ အမှာရေးပေးကြရတယ်။ တစ်ခါ တစ်ခါမှာ စာရေးဆရာနဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကို မိတ်ဆက်ပေးတယ်။ တစ်ခါတစ်ခါမှာ စာအုပ်အကြောင်းကို နိဒါန်းသွယ်ပေးတယ်။ တစ်ခါတစ်ခါကျတော့လည်း အားနာ ပါးနာနဲ့ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ဝတ်ကျေတန်းကျေရေးပေးတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီအခါမှာ အမှာဟာ အပိုကြီးလို့ ဖြစ်နေတတ်လောက်တယ်။ ကန့်လန့်ကန့်လန့် ရှုပ်သလို ဖြစ်နေ ကြတယ်။

တကယ်လို့ မောင်မြေကြီးက အမှာစာ လာတောင်းရင် မိမိအနေနဲ့လည်း ရေးပေးရမှာပဲ။ အဲဒီအခါမှာ ဘယ်လိုအမှာမျိုး ရေးပေးမိမလဲတော့ မသိဘူး။ ဝတ်ကျေ တန်းကျေ ရေးပေးမိရင်တော့ ဆွမ်းခံရင်း ငှက်သင့်ခံရမှာ အမှန်ပဲ။

အင်း.... တချို့နိုင်ငံတွေမှာတော့ အမှာတို့ နိဒါန်းတို့အတွက် ထိုက်ထိုက် တန်တန် စာမူခပေးကြတယ်။ အဲဒါလည်း စဉ်းစားစရာပဲ။ စာရေးဆရာဟာ စာရေးမှ ထမင်းခ ရတာ ဟုတ်လား။

(၃)

'ပဉ္စရူပ' မှာတော့ ဘယ်စာရေးဆရာရဲ့ အမှာကိုမှ မတွေ့ရဘူး။ ဒါပေမဲ့ သည့်အရင်

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

ထွက်တဲ့ 'ဝတ္ထုတိုများ ၂' မှာ ကျော်အောင်နဲ့ မြသန်းတင့်တို့က အမှာရေးခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သည်စာအုပ်မှာ အမှာမလိုတော့ဘူးလို့ ယူဆတာပဲဖြစ်မယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီတုန်းက အမှာနှစ်ပုဒ်ကလည်း တကယ့်ထုကြီးထည်ကြီးတွေပဲ။ ကျော်အောင်ရဲ့ အမှာက ၂၇ မျက်နှာ ရှိတယ်။ ဝတ္ထုတိုသဘောတရား၊ ဝတ္ထုတိုစာတမ်းတစ်ပုဒ်လို့ပဲ ပြောရမယ်။ အယူအဆ တူတာ မတူတာ၊ ကြိုက်တာ မကြိုက်တာတော့ တစ်ပိုင်းပေါ့။ မြသန်းတင့်ရဲ့ 'ပြောင်းလဲနေသော ရွှေခင်းများ' ဆိုတဲ့ အမှာကလည်း စာပေလောကကို လှုပ်ခတ်စေခဲ့တယ်။ ဝတ္ထုတိုစုစည်းမှုတစ်ခုကိုဖတ်ရတာ မီးရထားနဲ့ ခရီးသွားတဲ့အခါမှာ ပြောင်းလဲနေတဲ့ ရွှေခင်းတွေကို ရထားပြတင်းပေါက်ကနေ မြင်ရသလိုပဲလို့ မြသန်းတင့်က ရေးထားတယ်။ အဲဒါကို တစ်ယောက်က မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကနေ ပြန်ရေးတယ်နဲ့ တူတယ်။ သဘောတူတာလား မတူတာလားတော့ မကွဲပြားတော့ဘူး။ ထားတော့။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုရိုးကွန့်ဟာ အရေးသား ကောင်းသူ၊ စာရေးသွက်သူ တစ်ဦးလို့ ဆိုရမယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူဟာ စာပေလောကအတွင်းမှာ အချိန်တိုတို အတွင်းမှာ နေရာရလာသူတွေထဲမှာ တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်နေတာပဲ။

သူက ၁၉၈၄ ခုနှစ်ကမှ စာပေနယ်ကို ရောက်ရှိလာသူဖြစ်တယ်။ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး ဝတ္ထုတိုက စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းက 'ကြိုဆိုပါသည်' ဝတ္ထုတိုပဲပေါ့။

အဲဒီနှစ်မှာပဲ သူဟာ 'စိန်လွန်တူးသမား၏ အဖွင့်အပိတ်တံခါးနှင့် အခြားဝတ္ထု တိုများ' ဝတ္ထုနဲ့ စာပေဗိမာန် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ပထမဆု ရခဲ့တယ်။ အဲဒီစာအုပ်နဲ့ပဲ ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ အမျိုးသားစာပေဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဆုကို ထပ်မံရရှိခဲ့တယ်။

သူ့ရဲ့ 'ဝတ္ထုတိုများ ၂' ကို ၁၉၉၀ ပြည့် နိုဝင်ဘာလက ထုတ်ခဲ့ပြီး အခု ပဉ္စမပုဒ်ကို တစ်နှစ်မပြည့်ခင် ၁၉၉၁ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှာ ထုတ်ဝေတယ်ဆိုတော့ အတော်ကလေး ခြေလှမ်းစိပ်တယ်လို့ ခေါ်နိုင်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူက မကြာခင် မှာပဲ လုံးချင်းဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ထွက်ဦးမယ်လို့ ဆိုထားတယ်။

ပဉ္စမပုဒ်ကို ဝတ္ထုတိုများလို့ပဲ ဆိုကြပါစို့။ အမှန်တော့ သည်စာအုပ်ရဲ့အမည်ဟာ ကိုရိုးကွန့်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုများ ၃ ပဲ ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ မိမိတို့ဆီက မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည် ဆိုတာတွေဟာ နည်းနည်းကလေး ရှည်တဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေပါပဲ။ ဝတ္ထုရှည် အလတ်စား (Novelette) လို့ ခေါ်ရလောက်တာ ခပ်ရှားရှားပါပဲ။ အဲဒီတော့ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည်ကို ဆန့်ထုတ်ထားတဲ့ ဝတ္ထုတို အရှည်စားလို့ပဲ ခေါ်ကြပါစို့။ တချို့တလေတော့ ချဲ့ထားတဲ့ ဝတ္ထုရှည်များ ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထုအမည်ကို 'ပဉ္စရူပ' လို့ အမည်ပေးထားတာကတော့ ကိုက်ညီ မှန်ကန်တယ်လို့ ပြောရပါမယ်။ ဒီစာအုပ်မှာပါတဲ့ ဝတ္ထု ၅ ပုဒ်ဟာ တကယ်ပဲ အမျိုးအစားကွဲ အသွင်ကွဲကြပါတယ်။ အကြောင်းအရာ ကွဲသလို ရေးပုံရေးနည်းလည်း ကွဲတယ်ပေါ့။

'ဦးဦးက အချစ်ကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်' က အသက် ၆၀ ကျော် အဘိုးကြီး တစ်ယောက်ရဲ့ ရင်ခွန်သံ၊ 'ဒင်ဘခင်' က အညာဒေသ ဆေးရွက်ကြီး ဖိုက်ပျိုးမှု နောက်ခံ အချစ်ဝတ္ထု၊ 'အရည်ပျော် ကျောက်ခဲ' က ဘူမိဗေဒကျောင်းသားတစ်ဦးရဲ့ ဘဝ၊ 'အို ဘယ့်နယ့်သခင်' က အနုပညာ၊ 'ငြိမိသည့် ကြိုး' က ဝိဒီယိုလုပ်ငန်း နောက်ခံ အချစ်ဇာတ်လမ်း။

ပဉ္စရူပ ငါးပုဒ်ထဲမှာ 'မိမိအကြိုက်ဆုံးကိုပြောရရင် 'အို ဘယ့်နယ့်သခင်' ပါပဲ။ ဒီဝတ္ထုဟာ နဲ့ပညာနဲ့ နဲ့သမားဘဝကို ထင်ဟပ်တဲ့ ဂီတနောက်ခံဝတ္ထုကလေးပုဒ်လို့ အပြင် ပန်းမှာ ထင်ရပေမဲ့ သေသေချာချာစဉ်းစားကြည့်ရင် စာရေးသူက စဉ်းစားဖရာ ဒဿန တစ်ခုကို ပေးထားတာ တွေ့ရပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ ဝတ္ထုဆုံးသွားတဲ့အခါ စာဖတ်သူရဲ့ ရင်ထဲမှာ မတင်မကျဖြစ်ပြီး အငြင်းပွားချင်ဖွယ်ရာ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကတော့ 'ငြိမိတဲ့ ကြိုး' ပါပဲ။ ဒီဝတ္ထုက သာမန် အားဖြင့် ပြောရရင် ဝိဒီယိုနောက်ခံ၊ ယနေ့ခေတ်ပြုရပ် သုံးပွင့်ဆိုင် အချစ်ဇာတ်လမ်း ကလေးပါပဲ။ အရေးအဖွဲ့ကောင်းတဲ့အတွက်လည်း ဖတ်လိုကောင်းပါတယ်။ အချစ်ပျော် ဝတ္ထုလေးတစ်ပုဒ်လို့ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မထင်မှတ်တဲ့ ဝတ္ထုအဆုံးသတ်ကို တွေ့လိုက်ရတဲ့ အခါမှာတော့ အစဉ်အလာကနေ ခွဲထွက်သွားပြီး စာရေးသူရဲ့ တင်ပြမှု၊ ဇာတ်ဆောင် ကိုစိုးရဲ့ ဆုံးဖြတ်မှု၊ ဇာတ်ဆောင် မမသင်၊ ဇာတ်ဆောင် ညိုဝါတို့ရဲ့ စရိုက်နဲ့ လုပ်ဆောင်မှု များကို ပြန်လည်လေးစားရပါတော့တယ်။ ဝတ္ထုဆုံးသွားသော်လည်း စာဖတ်သူရဲ့ အတွေးမျှင်ကို မဆုံးစေတဲ့ ဝတ္ထုမျိုးပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ 'ဒင်ဘခင်' နဲ့ 'အရည်ပျော်ကျောက်ခဲ' တို့ကိုလည်း ကောင်းတယ်လို့ ပြောရမှာပါပဲ။ ဝတ္ထုကို ခိုင်ခံ့အောင် နောက်ခံ အချက် အလက်တွေကို တော်တော်များများကလေး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြထားတဲ့အတွက် ရသဘက်မှာ နည်းနည်းတော့ ချိန်ခွင်လျှာ လျော့သွားတယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။ အမှန်တော့ ဒီဇာတ်လမ်း၊ ဒီအကြောင်းအရာမျိုးက လုံးချင်းဝတ္ထုရှည် ရေးရမယ့် ဇာတ်လမ်းမျိုးပါပဲ။

ပဉ္စရူပ ငါးပုဒ်ထဲမှာ မိမိအနေနဲ့ ဘဝင်မကျဖြစ်နေတဲ့ ဝတ္ထုကတော့ 'ဦးဦးက

အချစ်ကို အသိအမှတ် ပြုပါသည်' ပါပဲ။ နာမည်ကလည်း ကလက်ပြီး ရေးဖွဲ့ပုံ ကလည်း ပေါ်ရွတ်တယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။

ဦးဘဦးရဲ့ အဝီစိတွင်းရေ ရောင်းတဲ့လုပ်ငန်း။ သူ့ရဲ့စရိုက်နဲ့ ဒဿနတွေကို နိဒါန်းဖျိုးခဲရာမှာ ဟုတ်သလိုလို ရှိပေမယ့် မကြားဖြူနဲ့ တွေ့တဲ့အပိုင်းမှာတော့ အားလုံး လျော့ကျသွားတယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။

အရွယ် ကြီးရင့်သူတွေရဲ့ အချစ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကို မရေးရဘူး မဟုတ်ပါဘူး။ ရေးနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အချစ်ဝတ္ထုမျိုးလိုမဟုတ်ဘဲ အတွေးအခေါ် ပိုင်းနဲ့ ယှဉ်ပြီး ရေးသင့်ပါတယ်။ ဘဝဒဿန၊ အချစ်ဒဿနတို့ကို လေးလေးနက်နက် ဖော်ပြတာမျိုး ဖြစ်သင့်ပါတယ်။ အခုတော့ ဖတ်ရတာ လိပ်ပြာရက်စရာကြီးပဲ။

(၄)

အချုပ်ကိုပြောရရင်တော့ မောင်မြေကြီး (ပန်းတောင်း)နဲ့ ကိုရိုးကွန်တို့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ဖတ်ရတာ ကြည်နူးနှစ်သက်ရပါတယ်။ စဉ်းစားတွေးဆရပါတယ်။ ဒီလိုစာရေးဆရာမျိုး တွေနဲ့ ဒီလိုဝတ္ထုမျိုးတွေရှိနေတဲ့အတွက် မြန်မာစာပေအတွက် အားတက်ရပါတယ်။ မြန်မာဝတ္ထုတွေဟာ ဝ မရှိတဲ့ ဝိ လောကထဲမှာ နှစ်မြုပ်နေတာ မဟုတ်သေးလို့ သက်ပြင်းချရပါတယ်။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ နိုဝင်ဘာ၊ ၁၉၉၁

အကောင်းဆုံးနှင့် ပေါင်းချုပ်ဟု ဆိုကြရာဝယ်

(၁)

တစ်နေ့တွင် ထုံးစံအတိုင်း အပြင်ဘက် အလင်းရောင်တွင်းမှနေပြီး အမှောင်အနည်းငယ် ကြီးစိုးသော မဂ္ဂဇင်းတိုက်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်သွားရာ မျက်စိကချိန်းစပ်သွားရသည်။ စားပွဲတစ်လုံးပေါ်တွင် အရောင်လင်းလက်နေသော အရာတစ်ခုကို ဖြန်းခနဲ တွေ့မြင် လိုက်ရ၍ ဖြစ်သည်။ သေသေချာချာ ကြည့်လိုက်တော့မှ ရွှေစက္ကူအပြားလိုက် ကပ်ထား သော စာအုပ်ကြီးတစ်အုပ်ဖြစ်သည်။

မျက်မှန်ကို ထုတ်ပြီး ကြည့်လိုက်တော့မှ “ဪ... အင်း... အင်း... မိုးမိုး (အင်းလျား) အမှတ်တရ ၈၀ ပြည့်နှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုတိုများ ဆိုပါလား” ကောင်းပါ၏။ ကောင်းပါပေ၏။ စာအုပ်က အကြီးကြီး၊ အထူကြီး၊ ရွှေရောင်က တလက်လက်၊ ဝတ္ထုတို ရွှေခေတ်၏ သင်္ကေတများပေးလား။

အိမ်မှာ တစ်ပတ် နှစ်ပတ်လောက် အချိန်ယူပြီး အခွင့်သင့်လျှင် သင့်သလို ဆစ်ပိုင်း ဆစ်ပိုင်း ဖတ်သွားကာ တစ်အုပ်လုံး ပြီးခါနီးရှိသွားသောအခါတွင်မှ မိမိ အတွေးများ လှုပ်ခတ်လှုပ်ခတ်ဖြစ်လာသဖြင့် ရေးသင့် မရေးသင့်ချိန်ဆမနေနိုင်တော့ဘဲ ဤစာကို ရေးမိပါတော့သည်။

တကယ်တော့ စာပေပန်းကန်လုံးကလေးထဲတွင် အချိန်အခါမဟုတ် မှန်တိုင်း ထန်နေသော ဤလိုအချိန်မျိုးတွင် ဝေဖန်မှု သဘောပါသော စာမျိုး မရေးချင်ပါ။ မသိ စိတ်၊ သင်္ကေတ၊ စိတ်အလျဉ်၊ ဖြစ်တည်မှု၊ မော်ဒန်၊ ရွှေခေတ်ဟူသော စကားလုံးများ ပွက်ထနေစဉ်တွင် ဝတ္ထုတိုအကြောင်း မရေးချင်ပါ။ အကောင်းလည်း မရေးချင်ပါ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အဆိုလည်း မရေးချင်ပါ။ အကောင်းရလျှင် တော်သေးသည်။ အချို့ရှာ၍ သကာ
တွေ့လျှင် စိတ်ပြေနိုင်သေးသည်။ ထားတော့။

(၂)

စာအုပ်စင်ကို အမှတ်မထင် လှမ်းကြည့်လိုက်မိသည်။ ကြားဝါရလောက်အောင် အများ
ကြီးမဟုတ်သော်လည်း မြန်မာနှင့် နိုင်ငံတကာဝတ္ထုတိုစုစည်း စာအုပ်များ အသင့်
အတင့်ရှိနေသည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ အချို့သော စာအုပ်များ၏ အမည်နှင့် မျက်နှာပုံး
အတွင်းစာသားများနှင့် အထားအသိုများကို မှတ်မိနေသည်။

ဝတ္ထုတိုများအကြောင်း မဟုတ်ဘဲ ဝတ္ထုတိုစုစည်းမူအကြောင်းရေးရလျှင်
မယုတ်မလွန်ဖြစ်တန်တော့ရဲ့။

မြန်မာဝတ္ထုတို စုစည်းစာအုပ်များတွင် ထုံးစံအတိုင်းပင် စာရေးဆရာ တစ်ဦး
ချင်းနှင့် စာရေးဆရာ အများတို့ကို စုစည်းထားကြသည်။ ဝတ္ထုတိုများဟူသော
စကားလုံး၏ရှေ့တွင် 'အကောင်းဆုံး' 'လက်ရွေးစင်' ဟူသော နာမဝိသေသနများ
ပါရှိတတ်သလို ယင်းစကားလုံး၏ နောက်ဘက်တွင် 'ပေါင်းချုပ်' ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်
ကိုလည်း တွေ့ရတတ်သည်။

သို့သော် အချို့သော 'ပေါင်းချုပ်' ဟူသော စကားလုံးများ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်မှာ
နားမလည်နိုင်စရာပင် ဖြစ်သည်။ မြန်မာစာအုပ် စာရင်းတွင် မည်သူ၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်၊
ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်၊ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ဟူသော စာအုပ်များအရေအတွက် မနည်းပင်
ရှိသည်။ အင်္ဂလိပ်တွင်မူ COMPLETE ဟူသော စကားလုံးကို သုံးသည်။ အပြည့်အစုံ
ပေါင်းချုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အပြည့်အစုံ ပေါင်းချုပ်ဖို့ ဆိုသည်မှာလည်း အားလုံးပြီးပြည့်စုံမှသာလျှင် ဖြစ်နိုင်
ပေသည်။ နောက်တစ်နည်းဆိုရလျှင် ကွယ်လွန်ပြီးဖြစ်သော စာရေးဆရာများ၏ စာများ
ကိုသာ နောက်ထပ် တိုးရန် မရှိတော့သဖြင့် ပေါင်းချုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေနိုင်ခြင်း၊ ထုတ်ဝေ
ရခြင်း ဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာတစ်ဦးသည် သက်ရှိထင်ရှားရှိနေပြီး စာများကိုလည်း
ဆက်လက်ရေးသားနေလျှင် အဘယ်မှာပေါင်းချုပ်ဖြစ်နိုင်မည်နည်း။ ယင်းကြောင့်ပင်
တလောက 'ကဗျာပေါင်းချုပ်သစ်' ဟူသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။
အင်း ဒီအတိုင်းဆိုလျှင် ပေါင်းချုပ်ကလေး၊ ပေါင်းချုပ်ကြီး၊ ပေါင်းချုပ်ဟောင်း၊ ပေါင်းချုပ်သစ်၊
ပေါင်းချုပ်အစစ် ဟူ၍များ...။

နောက်ပြီး လက်ရွေးစင်နှင့် အကောင်းဆုံးဟု ဆိုရာတွင်လည်း...။

‘လက်ရွေးစင်’ ဟူသော စကားလုံးကတော့ အနည်းငယ် ပျော့သည်။ နားခံသာ ဖွယ်ရှိသည်။ အဓိပ္ပာယ်လည်း ကျယ်ပြန့်ဟန်ရှိသည်။ တစ်စုံတစ်ယောက် (ကာယကံ ရှင်ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ တည်းဖြတ်စီစဉ်သူဖြစ်စေ) သို့မဟုတ် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ (စာတည်းအဖွဲ့၊ ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့) က သင့်နိုးရာရာများ၊ ကောင်းနိုးရာရာများ၊ အချိန်အခါ အကြောင်းချင်း တည်ကိုက်ညီရာများကို ရွေးချယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

‘မြန်မာဝတ္ထုတို ၂၀’၊ စာရေးဆရာ ‘အ’ ၏ ဝတ္ထုတိုများ၊ ‘အသည်းနှင့် အခြား ဝတ္ထုတိုများ’၊ ‘သိပ္ပံဝတ္ထုတိုများ’ စသည့် အမည်များကား ဘာမှ ပြောစရာ မရှိချေ။ အစွန်းမထွက်သောအမည်များဖြစ်ကြသည်။

သို့သော် ‘အကောင်းဆုံး’ ဆိုရာတွင်ကား...။

အင်း... ရုပ်မြင်သံကြား ကြော်ငြာများတွင် ‘အကောင်းဆုံး သွေးဆေး’၊ ‘အကောင်းဆုံး ဒဏ်ကြေလိမ်းဆေး’၊ ‘အကောင်းဆုံးမွှေးဝဲ ယားနာပျောက်ဆေး’ အကောင်းဆုံး တွေချည်းပါပဲ။

စာအုပ်လောကတွင်လည်း ‘အကောင်းဆုံး’ တွေ ရှိပါသည်။ ‘အကောင်းဆုံး’ တွေ ၃ နဲ့ ဒေးပါပဲ။ မြန်မာမှာရော၊ နိုင်ငံတကာမှာရောပဲ။

နိုင်ငံတကာမှာဆိုရင် အကောင်းဆုံး အမေရိကန်ဝတ္ထုတိုများ၊ အကောင်းဆုံး အချစ်ဝတ္ထုတိုများ၊ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အကောင်းဆုံးဝတ္ထုတိုများ၊ ထိုမျှမကသေးပါ။ အကောင်းဆုံး ဆိုရာတွင် တစ်အုပ်တည်းမဟုတ်ဘဲ သုံးလေးငါးအုပ်မျှ ဖြစ်နေသည်။ သည်ထက်လည်း ပိုလျှင် ပိုပေဦးမည်။ အကောင်းဆုံး အမေရိကန် ဝတ္ထုတိုများဆိုရာ တွင်လည်း သုံးလေးအုပ်၊ အကောင်းဆုံးအချစ်ဝတ္ထုများဆိုရာတွင်လည်း သုံး လေးအုပ်၊ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် အကောင်းဆုံးဆိုရာတွင်လည်း သုံးလေးအုပ်၊ ဟိုစာအုပ်တိုက်ကလည်း အကောင်းဆုံးဆိုပြီး ထုတ်သည်။ ဒီစာအုပ်တိုက်ကလည်း အကောင်းဆုံး ဆိုပြီး ထုတ်သည်။ အနီမဂ္ဂဇင်းမှ အနီ အယ်ဒီတာကလည်း အကောင်းဆုံးတွေကို စုစည်း ထားသည်ဟုဆိုသည်။ အနီတက္ကသိုလ်မှ အနီစာပေပါမောက္ခကလည်း အကောင်းဆုံး တွေကို စုစည်းထားသည်ဟု ဆိုသည်။

တကယ်တော့လည်း သူတို့လုပ်ကြတာ မှန်ပါသည်။ အကောင်းဆုံး ဆိုသည်ကို မည်သူမဆို ရွေးချယ်ခွင့် ရှိပါသည်။ တစ်ခုတော့ ရှိပါသည်။ တစ်ယောက် ရွေးချယ် သည်နှင့် တစ်ယောက်ရွေးချယ်သည်မှာ တူချင်မှ တူပေမည်။ ပြီးတော့ စာဖတ်သူများ၏

အကဲဖြတ်မှုနှင့်လည်း တူချင်မှ တူပေမည်။ သို့ဖြင့် မိမိတို့သည် 'အကောင်းဆုံး' ဝတ္ထုတိုများဟူသော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဟုတ်လိုဟုတ်ငြားဆိုပြီး ဖတ်ကြည့်ရာတွင် တစ်ပုဒ်မှမကြိုက်သည်နှင့်လည်း ကြိုရတတ်သည်။

အကြောင်းအရာ အမျိုးအစားတစ်ခုတည်းတွင် 'အကောင်းဆုံး' ဆိုသော စာအုပ်တွေ တစ်အုပ်ထက်မကဘဲ အများအပြား ရှိနေခဲ့လျှင် စာဖတ်သူများသည် အများအားဖြင့် ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့်အချက်တစ်ခု ရှိပါသည်။ ယင်းမှာ တည်းဖြတ်သူနှင့် ထုတ်ဝေသည့် စာပေတိုက်ကို ရွေးချယ်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

တည်းဖြတ်သူ (ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး သို့မဟုတ် စာတည်းအဖွဲ့) ၏ စာပေအရည်အချင်း၊ စာပေအကဲဖြတ်မှု၊ စာပေအစဉ်အလာတို့အပေါ်တွင် အခြေပြုကြည့်ရှုကြပါမည်။ တည်းဖြတ်သူ၏ နိဒါန်း(အမှာ၊ မိတ်ဆက်၊ အညွှန်း)အဘယ်မျှ နိုင်မာသည်၊ အဘယ်မျှ ပြည့်စုံသည်၊ အဘယ်မျှသမာသမတ်ရှိသည်ကို တန်ဖိုးထားကြပါသည်။ ထုတ်ဝေသည့် စာပေတိုက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း သည်အတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ သည်စာအုပ်တိုက်သည် အစဉ်အလာမည်မျှရှိပြီး စာအုပ်ကောင်းများကို အဘယ်မျှ ထုတ်ခဲ့သည်ကို စာဖတ်သူတို့က အမှတ်ရနေကြပါသည်။ တစ်နည်းပြောရလျှင် စာပေ အမှတ်တံဆိပ်ပင်ဖြစ်သည်။

ကောင်းပြီ စာပေလောက စာအုပ်တိုက်ထုတ် မိုးမိုး(အင်းလျား) အမှတ်တရ ၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုတိုများ ပထမအုပ်ကို ကြည့်ကြရအောင်။ (ဤကား မျက်နှာပုံးမှ စာများကို ကြည့်ပြီး ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ စာအုပ်၏ နောက်ဆုံးစာမျက်နှာတွင်ကား '၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုတိုများ' အစား '၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတိုများ' ဟု ပြင်ဆင်ဖတ်ရှုပါရန် ဖော်ပြထားသည်)

စာပေလောက စာအုပ်တိုက်ကား စာကောင်းပေကောင်းများ၊ စာပေစာအုပ်များ ထုတ်ဝေလေ့ရှိသော စာအုပ်တိုက်တစ်တိုက် ဖြစ်သည်။ စာအုပ်တိုက် သက်တမ်းလည်း ရှည်ကြာပြီဟု ဆိုနိုင်သည်။ စာဖတ်သူများ ယုံကြည်စိတ်ချသော စာအုပ်တိုက်တစ်တိုက်ပင် ဖြစ်သည်။

စာပေလောက စာတည်းအဖွဲ့၏အမည်များကိုကား စာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ အချို့သော နိုင်ငံတကာစာအုပ်တိုက်များတွင်ကား စာတည်းချုပ်၏ အမည် ဖော်ပြတတ်သည်။

ဤစာအုပ်တွင် စာတည်းအဖွဲ့၏ အမှာနှင့်အတူ စာရေးဆရာ ၃၃ ဦး၏ ဝတ္ထုတို ၃၄ ပုဒ်ပါရှိသည်။ (မိုးမိုး၏ဝတ္ထု ၂ ပုဒ်ပါရှိသည်)

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

'၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုတိုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍' ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဖော်ပြထားသော စာတည်းအဖွဲ့၏အမှာစာသည် ရှည်လျားလှသည် မဟုတ်သော်လည်း ၉ မျက်နှာမျှရှိသည်။ ယင်းအမှာတွင် ကွယ်လွန်သူ မိုးမိုး(အင်းလျား) အတွက် အမှတ်တရတစ်ခုပြုလုပ်ရန်စဉ်းစားကြရာတွင် မိုးမိုးသည် ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဖြင့် သုံးကြိမ်သုံးခါ ဆုရရှိဖူးသည် တစ်ကြောင်းကြောင့် မိုးမိုး(အင်းလျား) အမှတ်တရ အဖြစ် ဝတ္ထုတိုများ စုစည်းထုတ်ဝေရန်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုတိုများ စုစည်းရာတွင်လည်း '၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုတိုများ' ကို ထုတ်ဝေရန်လည်းကောင်း၊ ယင်းတို့ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုများ စုစည်းရာတွင် ရွေးချယ်ပုံ ရွေးချယ်နည်းတို့ကိုလည်းကောင်း ဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် ဝတ္ထုတိုအကြောင်း၊ မြန်မာဝတ္ထုတိုအကြောင်း၊ ၈၀ ခုနှစ် ဝတ္ထုတိုများအကြောင်းကိုကား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ သုံးသပ်ထားခြင်း မရှိဘဲ အစအန အရိပ်အခြည်လောက်သာ ထပ်ဟပ်ထားသည်။

အမှန်တော့ ၈၀ ခုနှစ်၏ အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုများကို ရွေးချယ်မည်ဆိုလျှင် ၈၀ ခုနှစ်၏ ဝတ္ထုတိုများ အခြေအနေ၊ အတိမ်အနက်၊ ဦးတည်ရာလမ်းကြောင်းတို့ကို သုံးသပ်ပြသလျှင် ရွေးချယ်သော ဝတ္ထုများ၏ 'အနေအထား' ပိုမိုပေါ်လွင်လာပေမည်။

ဝတ္ထုတို ၃၄ ပုဒ်ကို ၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတိုများဟု ဖော်ပြထားရာတွင် မိုးမိုး(အင်းလျား)၏ 'သဇင်ပန်းသုံးခက်' နှင့် 'စိတ္တဇည' တို့ပါရှိသည်။ ကျန်ရှိသော ၃၂ ပုဒ်ကို ရေးသားသည့် စာရေးဆရာ ၃၂ ဦးကို အကြမ်းဖျင်းကြည့်လျှင် ကလောင်ရင့် စာရေးဆရာ ၁၃ ဦးပါရှိသည်။ သာဓု၊ မင်းဏီ၊ မောင်သိက္ခာ၊ သော်တာဆွေ၊ မြသန်းတင့်၊ မောင်တင်မြ၊ ငြိမ်းကျော်၊ ထင်လင်း၊ ကြာကြာသင်း၊ မောင်ဝဏ္ဏ၊ ခင်ဆွေဦးနှင့် မစန္ဒာတို့ဖြစ်သည်။

ထို့နောက် ကလောင်ပျိုနု၊ စာရေးဆရာ ၁၉ ဦးကား မိုးငြိမ်းအေး၊ သဲအိမ် မောင်နေဝါ၊ စိုးမင်းဦး၊ ဆောင်းဝင်းလတ်၊ စိုးဇော်(ကဘော်မြေ)၊ လူမျိုးနော်၊ ဂျူး၊ ဝင်းဝင်းလတ်၊ ဒေါက်တာ ရဲနိုင်၊ တင်မောင်သန်း၊ မပြ(ဆေး ၂)၊ မြနောင်ညို၊ လင်း (ဆေး ၁)၊ ခင်မြခင်၊ ဒေါက်တာ ငွေစိုး၊ မောင်မောက်(ဥက္ကလာ)၊ မင်းနွယ်စိုး၊ ကျော်စွာထက်၊ မေငြိမ်းတို့ဖြစ်ကြသည်။

ယင်းအကောင်းဆုံး ဝတ္ထုတိုများနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောရလျှင်ကား အားလုံး အားလုံးပဲ ဖတ်ကြည့်ပြီး စာဖတ်သူတို့၏ ကြိုက်နှစ်သက်မှု၊ ဆုံးဖြတ်မှုနှင့် ညီမညီကို မိမိတို့ဘာသာ ဝေဖန်ပိုင်းခြားကြပါရန်။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

မည်သို့ဆိုစေ မိုးမိုး(အင်းလျား) အမှတ်တရ ၈၀ ခုနှစ် အကောင်းဆုံး မြန်မာ ဝတ္ထုတိုများ ထွက်လာခြင်းသည် မြန်မာစာပေလောကတွင် ရှိသင့်ရှိအပ်သော ဝတ္ထုတို စုစည်းမှုတစ်ခုဖြစ်ပြီး စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း နောက်စာအုပ်များ ဆက်လက်ထွက်ပေါ် လာပါစေဟု ဆန္ဒပြုရပါသည်။

မည်သို့ဆိုစေ မိုးမိုး(အင်းလျား) ကို အမှတ်တရဖြစ်ရပါသည်။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ မတ်၊ ၁၉၉၂

မမေ့သင့်ဘဲ မေ့နေသော စာအုပ်များ

“တချို့စာအုပ်တွေဟာ မမေ့သင့်ဘဲ မေ့နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်စာအုပ်မှ မမှတ်မိသင့်ဘဲ မှတ်မိနေတာ မရှိဘူး။”

ဒဗလျူအိပ်ချ်အော်ဒင်

အထက်ပါ ကောက်နုတ်ချက်စကားကို အမှတ်မထင်ဆိုသလိုဘဲ စာအုပ်တစ်အုပ်ရဲ့ အဖွင့်စာမျက်နှာမှာ ဖတ်လိုက်ရပါတယ်။ စားပွဲပေါ်က စာအုပ်တွေကို ရှင်းရင်းနဲ့ ဆိုပါတော့။

မနေ့က မဂ္ဂဇင်း ဖောင်ပိတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကနေ့ အိမ်မှာ နားပါတယ်။ မနေ့က ဘယ်နေ့၊ ကနေ့ ဘယ်နေ့ဆိုတဲ့ ရက်စွဲတွေကိုတော့ ထားလိုက်ပါတော့။ လဆန်းပိုင်း စောစောတစ်ရက်ပဲ ဆိုပါတော့။ ကနေ့ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာတွေရဲ့ တာဝန်တွေထဲမှာ မဂ္ဂဇင်း ဖောင်စောစောပိတ်ဖို့ ဆိုတာလည်း အရေးကြီးတဲ့အချက် တစ်ချက်ပါပဲ။ မိမိသိသလောက်ပြောရရင် မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာတွေအနေနဲ့ အပျော်ဆုံးနေ့တစ်နေ့ကတော့ ဖောင်ပိတ်တဲ့နေ့ပါပဲ။ ဒါကြောင့်လည်း ဖောင်ပိတ်ပွဲကလေးတွေ အမှတ်တရလုပ်ကြတာပဲပေါ့။ အဲဒါ ဖောင်ဖွင့်ပွဲဆိုတာလည်း ရှိပါသေးတယ်။ ဖွင့်ပွဲ ပိတ်ပွဲတွေပဲပေါ့။

ဖောင်ပိတ်ပြီး နောက်တစ်နေ့ အိမ်မှာ နားရတယ်ဆိုပေမဲ့ တကယ်တော့ နားရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်မသွားဘဲ အိမ်မှာ ရှင်းလင်းရေးလုပ်ရတာပါပဲ။ ပြီးသွားတဲ့ မဂ္ဂဇင်းအတွက် အသုံးပြုခဲ့တဲ့၊ ရည်ညွှန်းကိုးကားခဲ့တဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေနဲ့ စာအုပ်တွေကို ပြန်ပြီး သိမ်းရ ဆည်းရတယ်။ သူ့နေရာနဲ့သူ ပြန်ထားရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖောင်ပိတ်မှ ဖတ်မယ်လို့ထားတဲ့ စာမူတွေ၊ စာအုပ်တွေ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေကို ဖတ်ဖို့

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အစီအစဉ် လုပ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖောင်ပိတ်မှ ရေးမယ်လို့ထားတဲ့ စာမူတွေ ကိုလည်း ရေးဖို့ ပြင်ဆင်ရတယ်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ နောက်လမဂ္ဂဇင်းအတွက်လည်း ပြင်ဆင်ရတယ်။ ထားတော့။

စားပွဲပေါ်မှာ ပြည့်နေတဲ့ စာအုပ်တွေကိုရှင်းရင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ရဲ့ အဖွင့် မျက်နှာမှာ အထက်ပါ အော်ဒင်ရဲ့ ကောက်နုတ်ချက်စကားကို သွားပတ်မိတာပဲ။ အံ့ဩစရာကောင်းတာကတော့ အဲဒီစာအုပ်ဟာ မိမိလက်ထဲမှာရှိနေတာလည်း အတော် ကလေး ကြာနေပြီ။ အဲဒီစာအုပ်ကို အသုံးပြုနေတာလည်း အကြိမ်အတော်ကလေး များနေပြီ။ ဒါပေမဲ့ အဖွင့်မျက်နှာက အဲဒီစာကိုတော့ မပတ်မိဘူး။ အခုမှပဲ အမှတ်မထင် ပတ်မိပြီး နှစ်ခါသုံးခါ ထပ်ပတ်မိနေတယ်။

‘တချို့စာအုပ်တွေဟာ မမေ့သင့်ဘဲ မေ့နေကြတယ်’ တဲ့။

အော်ဒင်ရဲ့စာက မိမိရဲ့စိတ်အစဉ်နဲ့ မှတ်ဉာဏ်ကို လှုပ်ခတ်သွားစေပါတယ်။ ဪ ဒါနဲ့ ဒဗလျူအိပ်ချ် အော်ဒင် (၁၉၀၇ - ၇၃) ဆိုတာက အင်္ဂလိပ်ကဗျာဆရာနဲ့ ဝေဖန်ရေး ဆရာကြီးပဲပေါ့။

မိမိသည် စားပွဲမှာ ခဏထိုင်ပြီး စဉ်းစားနေရင်းနဲ့ တစ်ချိန်က မိမိ ကြိုက်နှစ်သက် ခဲ့ပြီး အခု လောလောဆယ်မှာ အကြောင်းအားလျော်စွာ မေ့လျော့သလိုဖြစ်နေတဲ့ စာအုပ်တွေကိုပြန်ပြီး အမှတ်ရလာပါတယ်။

မိမိ စာဖတ်စ ခရုလှယ်ကတည်းက ဖတ်ခဲ့တဲ့ စာအုပ်တွေမှာ အတော်ကလေး ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေရှိပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တွေကို သတ်သတ်သိမ်းထားပြီး နောင်တစ်ချိန်မှာ ထပ်ပတ်ဖို့ စိတ်ကူးထားပါတယ်။ တချို့စာအုပ်တွေကိုလည်း ပြန်ဖတ် ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့စာအုပ်တွေကိုလည်း မေ့နေမိပါတယ်။ အဲ တချို့စာအုပ်တွေကို ပြန်ဖတ်တဲ့အခါမှာ ကြိုက်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ မကြိုက်တော့တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ တချို့ စာအုပ်တွေအကြောင်း အလျဉ်းသင့်တဲ့အခါ မှာရေးဖို့ ‘တေး’ ထားတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။

ဒါနဲ့ အနားမှာရှိတဲ့ စာအုပ်စင်တစ်စင်ကို သွားကြည့်မိပါတယ်။ အဲဒီမှာ မိမိ ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ စာအုပ်သုံးလေးအုပ်ကို အဆင်သင့်တွေ့ရလို့ တစ်အုပ်ကို ယူပြီး ပတ်မိ၏။ ဒုတိယအကြိမ် ပြန်ဖတ်တာပဲပေါ့။ အဲဒီလို ဖတ်တဲ့အခါမှာ ပထမတစ်ခါလိုပဲ ကြိုက်နှစ်သက်နေဆဲပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိနှစ်သက်တဲ့ စာအုပ်ကလေးကို

စာပတ်သူတွေ ဖတ်ကြည့်ဖို့ လက်ဆင့်ကမ်းလိုက်ပါတယ်။ ဖတ်ပူးပြီးသားဆိုရင်လည်း နောက်တစ်ခါ ထပ်ဖတ်ကြည့်ဖို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။

စာအုပ်က ထုကြီးထည်ကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ တောင်တက် အတွေ့အကြုံ ခရီး သွားစာအုပ် ခပ်ပါးပါးကလေးပါပဲ။ စာပေဗိမာန်က ထုတ်တဲ့ 'ပြည်သူ့လက်ခွဲစာစဉ်' တစ်အုပ်ပဲပေါ့။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေခဲ့တာဆိုတော့ စာအုပ်သက်တမ်း ၁၆ နှစ် ရှိပြီဆိုရမယ်။

အဲဒီစာအုပ်က မောင်ဘမြင့်(ဘူမိ)ရဲ့ 'မိုးကိုမျှော်၍ တိမ်ကိုကျော်' ပဲ ဖြစ်တယ်။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အဲဒီစာအုပ်က ၁၉၇၄ ခု၊ စာပေဗိမာန် စာမူဆု၊ စာပဒေသာ ပထမဆုရခဲ့တယ်။

စာအုပ်ကိုရေးတဲ့ မောင်ဘမြင့် (ဘူမိ) ဟာ ၁၉၄၈ ခု ဖွားဆိုတော့ စာအုပ်ကို ရေးတဲ့အချိန်တုန်းက ၂၆ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ပဲပေါ့။ သူက ၁၉၇၃ နှစ်မှာ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်က ဘူမိဗေဒ အဓိကနဲ့ သိပ္ပံဘွဲ့ရရှိခဲ့ပြီး ဘွဲ့လွန် အသုံးချ ဘူမိဗေဒ ဒီပလိုမာသင်တန်းမှာ ဆက်တက်ခဲ့တယ်။ ဒီစာအုပ်ဟာ သူ့ရဲ့ ပထမဆုံး စာအုပ်ပဲပေါ့။ သူ့ရဲ့ တောင်တက်နဲ့ ခရီးသွား အတွေ့အကြုံများကို ပြန်ရေးထားတာပါပဲ။

တက္ကသိုလ်မှာ ခြေလျင်နဲ့ တောင်တက်အသင်းက တောင်တက်လက်ရွေးစင် ကျောင်းသူကျောင်းသား ၂၇ ဦးဟာ ကချင်ပြည်နယ် ပူတာအိုမြို့ရဲ့ အနောက်ဘက်မှာ ရှိတဲ့ ပေ ၁၁,၅၀၀ မြင့်တဲ့ 'ဖွန်ဂန်' ရေခဲတောင်ကြီးကို ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်းက အောင်မြင်စွာ တက်ရောက်ခဲ့ကြပါတယ်။ မြန်မာ့သမိုင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ရေခဲတောင် တစ်ခုကို မြန်မာလူငယ်များအနေနဲ့ ပထမဆုံး တက်ရောက်ခဲ့ခြင်းပါပဲ။

အဲဒီကျောင်းသူကျောင်းသားတွေဟာ သုံးနှစ်တိုင်တိုင် အချိန်ယူလေ့ကျင့် ခဲ့ရပါတယ်။ ပထမမှာ မိုင် ၂၀ လမ်းလျှောက်ကြရတယ်။ နောက်တစ်ခါ ချင်းပြည်နယ်က ပေ ၁၀,၂၀၀ မြင့်တဲ့ ဝိတိုရိယတောင်နဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းက ရာစကျီတောင်၊ အရှေ့မြင် အနောက်မြင်တောင်တွေကို တက်ခဲ့ကြရတယ်။ ပထမပိုင်းမှာ လူ ၂၀၀ ကျော် ရှိပေမဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ လက်ရွေးစင် ၂၇ ဦးပဲ ကျန်တယ်။ အဲဒီအထဲမှာ စာရေးသူ မောင်ဘမြင့်(ဘူမိ)လည်း ပါတယ်ပေါ့။

မောင်ဘမြင့်(ဘူမိ)ဟာ အဲဒီ တောင်တက်ခရီးကို ရန်ကုန်မြို့ကနေ စတင်တဲ့ ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့က နေပြီ၊ ရန်ကုန်ကို ပြန်ရောက်တဲ့ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့အထိ နေ့စဉ်

မှတ်တမ်းအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ အရေးအသားက သာမန် နေ့စဉ် မှတ်တမ်း ရေးသားနည်းမျိုးမဟုတ်ဘဲ ရသသဘောပါတဲ့အတွက် ဖတ်လို့ ကောင်းလှပါတယ်။ အတွေ့အကြုံတွေက ထူးခြားပြီး အရေးအသား သွက်လက် ရှင်းလင်းလှပါတယ်။

ဧပြီလ ၃ ရက်နေ့မှာ ရန်ကုန်က စထွက်လာတဲ့ တောင်တက်အဖွဲ့ဟာ ရထား တစ်တန်း၊ လေယာဉ်တစ်တန်း၊ ကားတစ်တန်းနဲ့ ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့မှာ ပုတာအိုမြို့ အနောက်ဘက် ၁၁ မိုင်လောက်မှာရှိတဲ့ အောက်ရှန်ကောင်ရွာကလေးကို ရောက်ရှိသွား ပါတယ်။ တောင်ခြေခန်းပဲ ဆိုပါတော့။ အဲဒီက စပြီး သူတို့ တောင်တက်ကြရတော့ တာပဲ။

သူတို့ဟာ အောက်ရှန်ကောင်ရွာအနီးမှာရှိတဲ့ ကျောက်စိမ်းတွင်းကို ဖြတ်သန်း ကြရပါတယ်။ ကျောက်စိမ်းတွင်းရဲ့ ဟိုဘက်မှာတော့ တောင်တက် ခရီးဟာ ကြမ်း လာတယ်။ တောကလည်း နက်လာတယ်။ တောင်တွေကလည်း မြင့်လာတယ်။ အမြင့်ပေ ၄,၆၀၀ လောက်ကို ရောက်နေကြပြီကိုး။

သူတို့ဟာ ချောင်းတွေထဲမှာ ကျောက်ငါးတွေနဲ့ ကျောက်ကြမ်းပိုးတွေကို ဖမ်းစားကြရတယ်။ ကချင်ပြည်နယ်မှာတော့ ကျောက်ကြမ်းပိုးဟာ နာမည်ကြီးပဲ။ အင်မတန် စားလို့ကောင်းတယ်။ ပုရစ်ကြော်လို့ပဲပေါ့။ သူတို့ဟာ မှီခြောက်ပန်းခြောက် လုပ်တဲ့ မှီမျိုးတွေကိုလည်း စားကြရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သူတို့ဟာ ငှက်ပျောဖူး ဟင်းကိုလည်း ခံတွင်းတွေကြရတယ်။

ပေ ၃၀၀ ကျော်ကို ရောက်တဲ့အခါမှာ သူတို့ဟာ အင်မတန်လှတဲ့ တောင်လေပဲ ပန်းတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ပေ ၈၀၀၀ လောက် ရောက်တဲ့အခါမှာတော့ ဆေးဖက်ဝင် ခန်းတောက်မြစ်တွေကိုတွေ့ရတယ်။ ခန်းတောက်မြစ်ဟာ ခါးသက်တဲ့ အရသာရှိပြီး ငှက်ဖျားကိုနိုင်ပါတယ်။ ခန်းတောက်မြစ်ကို ဝါးစားထားရင် မပျားတော့ဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

သူတို့ဟာ ပေ ၉၅၀၀ လောက် ရောက်တဲ့အခါမှာတော့ နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်တွေ မှာလို ရေခဲတဲ့တွေနဲ့ ပေါက်ကစားကြရပါတယ်။

ဧပြီလ ၁၆ ရက်နေ့မှာ တောင်ထိပ်ကို အောင်မြင်စွာ တက်ရောက်နိုင်ခဲ့ ကြပါတယ်။ ဧပြီလ ၁၇ ရက်နေ့မှာ ပြန်ဆင်းကြပါတယ်။ အဆင်းခရီးကတော့ သည်းထိတ်ရင်ဖို ဇာတ်လမ်းပါပဲ။ တကယ့်စွန့်စားခန်းပါပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အဆင်းခရီးမှာ မိုးသည်းထန်ပြီး ချောင်းတွေ ရေစီးသန်လို့ သက်စွန့်ဆံဖျား ဖြတ်ကူးရပါတယ်။ ဆရာတစ်ယောက်နဲ့ ကျောင်းသူတစ်ဦးဟာ ညအမှောင်ကြီးမှာ ရေစီးထဲ မျောပါသွားတာ အားလုံးကပဲ သေပြီလို့ မှတ်ယူကြရပါတယ်။ ကံကောင်းထောက်မလို့ အဲဒီနှစ်ယောက်ဟာ ကျောက်တောင်ကြီးတစ်ခုကို ဝင်တိုက်မိပြီး အဲဒီ ကျောက်တောင်ကြီးကို ခဲခဲယဉ်းယဉ်း တွယ်ဖက်ပြီး တက်ခဲ့ကြရပါတယ်။

သူတို့တွေဟာ ရေစီးသန်တဲ့ချောင်းတွေကို ကချင်ရိုးရာ ကြီးတံတားတွေ ကြိမ်ကြီးတွေနဲ့ သက်စွန့်ဆံဖျား ဖြတ်ကူးကြရပါတယ်။ အဲဒီအဖွဲ့ထဲမှာပါတဲ့ မိန်းကလေး ခုနစ်ယောက်ရောပေါ့။ သူတို့ဟာ ဧပြီလ ၂၄ ရက်နေ့မှာမှ အောက်ရှန်ကောင်ရွာကို ပြန်ရောက်ကြပါတယ်။ သက်ပြင်းချနိုင်ကြပါတော့တယ်။

ဒီစာအုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး မခွင်းမချန်ပြောရရင်တော့ ဒီစာအုပ်ဟာ နိုင်ငံတကာ အဆင့်မီတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် ရိုးဒါးဒိုင်ဂျက်စ်မဂ္ဂဇင်းရဲ့ စာအုပ်ကဏ္ဍမှာ ဖော်ပြသင့်တဲ့ စာအုပ်မျိုးပါပဲ။

မိမိဟာ အင်္ဂလိပ် ရုက္ခဗေဒပညာရှင်ကြီး ကင်ဒမ်ဝပ်ရဲ့ မြန်မာနိုင်ငံ ရေခဲတောင်တွေမှာ စွန့်စွန့်စားစား လှည့်လည်သွားလာပြီး မြန်မာနိုင်ငံက ပန်းနဲ့ သစ်ပင်တွေ အကြောင်း သုတေသနပြုတဲ့ စာအုပ်တွေကို စွဲမက်ခဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်တဲ့အတွက် မောင်ဘမြင့်(ဘူမိ)ရဲ့ စာအုပ်ကိုလည်း ကင်ဒမ်ဝပ်ရဲ့ စာအုပ်များနဲ့ နှိုင်းယှဉ်မိပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကို မမေ့သင့်ဘဲ မေ့နေကြမှာစိုးလို့ အခုလို ရေးလိုက်ရတာပါ။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဇွန်၊ ၁၉၉၂

နိုင်ငံရေးဟု ဆိုကြရာဝယ်

ကနေ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာရော၊ ကမ္ဘာမှာရော နိုင်ငံရေးအကြောင်း ပြောကြဆိုကြတာတွေ ကြားနေရပါတယ်။ ရေးကြ သားကြတာတွေ ဖတ်နေရပါတယ်။ နိုင်ငံရေးဆိုရာမှာ ပါတီနိုင်ငံရေးတဲ့၊ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတဲ့၊ ပြီးတော့ ပထဝီနိုင်ငံရေးတဲ့။

အဲ... ပထဝီနိုင်ငံရေးဆိုတဲ့ စကားကို အခုတစ်ကြောမှာ ပိုပြီး အသုံးများလာ ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Geopolitics ပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ပထဝီနိုင်ငံရေးဆိုတာကို နားလည်တဲ့လူတွေရှိသလို နားမလည်တဲ့သူတွေလည်း ရှိပါလိမ့်မယ်။ ပထဝီဆိုတဲ့ စာလုံးကိုရော၊ နိုင်ငံရေးဆိုတဲ့ စာလုံးကိုရော ကြားဖူးနေကြတော့ ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆိုတာကို နားလည်သလိုလည်း ရှိနိုင်ကြပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ မြန်မာစာပေမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း သီးသီးသန့်သန့်ရေးတဲ့ ဆောင်းပါး၊ ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း သီးခြားထုတ်ဝေတဲ့ စာအုပ် မရှိသလောက်ပါပဲ။ ဒါကြောင့် ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း သိချင်တဲ့လူတွေ ပထဝီနိုင်ငံရေးကို လေ့လာချင်တဲ့ လူတွေအတွက် အခက်အခဲရှိနိုင်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာပဲ ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း မြန်မာလိုရေးထားတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ် ထွက်လာပါတယ်။ စာအုပ်နာမည်က 'ပထဝီနိုင်ငံရေး' ပါပဲ။ ရေးသူကတော့ သောင်း ထိုက်ပါ။ 'သောင်းထိုက်' ဆိုတာကတော့ 'ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ်များက ပြောပြသော ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်သမိုင်း'၊ 'မဟာဗျူဟာ'၊ 'အထူးကွန်မန်ဒို'၊ 'ဂျပန်ခေတ်စစ်တက္ကသိုလ်နှင့် ဗြိတိန် ဆင်းဟတ်စ် ဘုရင့်စစ်တက္ကသိုလ်' နဲ့ 'ဖွဲ့တံလီပင်ဝပ်သံ၊ အမေရိကန်စစ်ဦးစီးတက္ကသိုလ် စတဲ့ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးနဲ့ သမိုင်းမှတ်တမ်းစာအုပ်တွေကို ရေးသားခဲ့တဲ့ စာရေးဆရာပါပဲ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အမှန်ပါပဲ။ ပထဝီနိုင်ငံရေးဆိုတဲ့ အင်္ဂလိပ်စာလုံးကို အဘိဓာန်မှာ ကြည့်ရင် 'ပထဝီ၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးစတဲ့ အချက်တွေက တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ နိုင်ငံခြားရေး ဝါဒကို ဘယ်လိုလွှမ်းမိုးတယ်ဆိုတာ လေ့လာတဲ့ ပညာရပ်' လို့ ဖွင့်ဆိုထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ (ဝက်ဘ်စတာ ကောလိပ် အဘိဓာန်မှာပါ။) ဒါလောက်ပါပဲ။ ဒါလောက်နဲ့ ကတော့ ရိုးတိုးရိုတ်တိုတ်လောက်ပဲ ရှိပါလိမ့်မယ်။

တစ်ခါ ပထဝီအကြောင်း စွယ်စုံမှာ ကြည့်ပြန်ရင်လည်း ဘာပထဝီ၊ ညာပထဝီ ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရတွေကို အများကြီး တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ ဥပမာ သဘာဝပထဝီ၊ သင်္ချာပထဝီ၊ ရုက္ခပထဝီ၊ တိရစ္ဆာန်ပထဝီ၊ မနုဿပထဝီ၊ စီးပွားရေးပထဝီ၊ နိုင်ငံရေး ပထဝီ၊ သမိုင်းပထဝီ၊ ဒေသန္တရပထဝီ စသည်ဖြင့်ပဲပေါ့။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံရေးပထဝီနဲ့ ပတ်သက်လို့ အကျဉ်းသဘောလောက်ပဲ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုထားပါတယ်။

နိုင်ငံရေးပထဝီ ဒါမှမဟုတ် ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း တော်တော်ကလေး တီးမိ ခေါက်မိချင်ရင် ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်း ရေးထားတဲ့ ဆောင်းပါးတွေနဲ့ စာအုပ်တွေကို ဖတ်ရှုပဲဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုအချိန်မျိုးမှာ ဆရာသောင်းထိုက်ရဲ့ 'ပထဝီနိုင်ငံရေး' စာအုပ် ထွက်လာတာဟာ လိုအပ်ချက်တစ်ခု ကွက်လပ်တစ်ခုကို ဖြည့်ဆည်းလိုက်တာပါပဲ။

တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေးအသွင်သဏ္ဍာန်ကို အဓိက စိုးမိုးထင်ဟပ်တဲ့ အပိုင်းကြီးနှစ်ပိုင်းရှိပါတယ်။

တစ်ပိုင်းကတော့ ဘာသာရေးအယူဝါဒ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်း၊ စရိုက်လက္ခဏာ စတဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်တွေပါပဲ။

နောက်တစ်ပိုင်းကတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ တည်နေရာ၊ အကျယ်အဝန်း၊ လူဦးရေ၊ သဘာဝရင်းမြစ်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစတဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေပါပဲ။

ပထမအချက်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေက အမျိုးဇာတိကို ပြလို အရေးကြီးသလို၊ ဒုတိယအချက်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေက လည်း လက်တွေ့ကျတဲ့ အမှန်တကယ် တည်ရှိနေမှုတွေဖြစ်လို့ အရေးကြီးလှပါတယ်။

နောက်တစ်မျိုးပြောရရင် ပထမအချက်က ယဉ်ကျေးမှု နိုင်ငံရေးဖြစ်ပြီး ဒုတိယ အချက်က ပထဝီနိုင်ငံရေးပါပဲ။

ဆရာသောင်းထိုက်ရဲ့ ပထဝီနိုင်ငံရေးစာအုပ်မျက်နှာပိုးမှာ အဓိက ဆက်သွယ်ရေး လမ်းမကြီးတွေကို ဖော်ပြထားတဲ့ ကမ္ဘာမြေပုံနဲ့ ရူးခေါ့ကဗျာလိန်းရဲ့ အဆိုအမိန့်တင်ခုံကို ဖော်ပြထားပါတယ်။

ရူးဒေါက်ကျေလိန်းဟာ ပထဝီနိုင်ငံရေး ဝေါဟာရကို ပထမဆုံး စတင်အသုံးပြုခဲ့သူလို့ ဆိုပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အဆိုအမိန့်ကတော့

‘ပထဝီနိုင်ငံရေးဟူသည်ကား နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဖြစ်သည်’ တဲ့။

ဆရာ သောင်းထိုက်က သူ့ရဲ့အမှာစာမှာ ‘နိုင်ငံတကာရေးရာကို လေ့လာလျှင် နိုင်ငံတိုင်းသည် မိမိအမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကိုသာ မျှော်ကိုးလုပ်ဆောင်ကြသည်ကို သိထားရန် လိုပါသည်။ ယင်းမှာ အလွန်ပင် သဘာဝလည်း ကျပါသည်။ ယင်းကို အစစ်အမှန် နိုင်ငံရေး (ဝါ) လက်တွေ့နိုင်ငံရေးဟု ခေါ်၏’ လို့ ရေးထားပါတယ်။ ပြီးတော့ လူဦးရေဟာ ပထဝီနိုင်ငံရေးရဲ့ အဓိကအချက်ကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်ပြီး ပြောထားပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားဟာ အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးဟုလည်း ဆိုထားပါတယ်။

အခန်းတစ်မှာ ‘လူဦးရေပြဿနာ’ ကို တင်ပြထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ ပထဝီနိုင်ငံရေးမှာ လူဦးရေဟာ ပထမအချက်ကြီးတစ်ရပ်လို့ ဆိုပါတယ်။

လူဦးရေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကမ္ဘာကျော် ပထဝီနိုင်ငံရေး ပါရဂူဂျာမန်လူမျိုး ရက်ဇယ်ရဲ့ အဆိုအမိန့်တစ်ခုကို ကိုးကားထားပါတယ်။

‘လူဦးရေမရှိဘဲ ပေါလစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အင်အားမရှိနိုင်။ ပေါလစ်ပင်ရှိနိုင်မည် မဟုတ်ချေ’

ပြီးတော့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်တဲ့ တရုတ်နိုင်ငံ၊ လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၈၀၀ ရှိတဲ့ အိန္ဒိယနိုင်ငံနဲ့ လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၁၀၀ ကျော်နေပြီဖြစ်တဲ့ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံတို့ အကြားမှာ ညပ်နေတဲ့အကြောင်း ထောက်ပြထားပါတယ်။

အခန်းနှစ် ခေါင်းစီးကတော့ ‘ပထဝီနိုင်ငံရေးအစ’ ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒီအခန်းမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေး ပေါ်ပေါက်လာပုံနဲ့ ပထဝီဝင် ဘာသာရပ်အကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

အခန်းသုံးကတော့ ပြင်သစ်ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာရှင်များရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း အယူအဆပါပဲ။ ဂျာမန်ပညာရှင်များရဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုအခြေခံ အယူအဆနဲ့ ဆန့်ကျင်ခြားနားပါတယ်။ ပြင်သစ် ပညာရှင်များက လူသားဝါဒ ၁ သမ္မကကို အခြေခံပြီး စိတ်ဓာတ်၊ အကျင့်စာရိတ္တ၊ လွတ်လပ်ရေးနဲ့ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်တို့ကို အရေးပေး ထုတ်ဖော်ကြပါတယ်။

ဆရာ သောင်းထိုက်ရဲ့ စာအုပ်မှာ အခန်း ၁၅ ခန်းရဲ့ နောက်ဆက်တွဲပါရှိရာမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံး ဆက်ဆံမှုများ လေ့လာခဲ့ကြပုံ၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးခြံ၍ သုံးသပ်ခဲ့သည့် ပထဝီ နိုင်ငံရေး အဆိုအမိန့်များ၊ ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက် မဟာဗျူဟာ (မြောက်)နှင့် အရေးကြီး(နိုင်သည့်) ပစ္စည်းများ သို့လျှောက်စုပုံထားခြင်း၊ ပထဝီနိုင်ငံရေး နှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး၊ ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းများ၊ လေကြောင်းလမ်းများ၊ ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေး အထူးလိုအပ်ချက်များ၊ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အခြေချစခန်းနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်နေရာများ၊ ပြည်တွင်းအင်အားနဲ့ မဟာဗျူဟာ သယ်စာတများ ခွဲဝေ အသုံးပြုမှု စတဲ့ အခန်းများဟာ နိုင်ငံရေးမှာ ပထဝီဝင်အချက်အလက်များ အရေးကြီးတဲ့အကြောင်း ဖော်ပြထားတာတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ပထဝီနိုင်ငံရေး’ စာအုပ်ဟာ စာမျက်နှာ ၁၆၀ ကျော်သာရှိပေမဲ့ ပထဝီနိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အခြေခံအချက်အလက်တွေကို အတော်ကလေး ပြည့်စုံအောင် ဖော်ပြ ထားတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဆရာသောင်းထိုက်ရဲ့အရေးအသားဟာလည်း မြောင့်တန်းပြီး မြန်မာပြည်ဝေါဟာရနဲ့ အသံထွက်စာလုံးများကို အင်္ဂလိပ်လို အောက်ခြေမှတ်စု ပေးထားတဲ့အတွက် စာဖတ်သူများအတွက် ပိုမိုရှင်းလင်းလွယ်ကူစေပါတယ်။

ဒီစာအုပ်မှာ ပထဝီနိုင်ငံရေး အခြေခံအချက်အလက်များနဲ့ စာရေးသူ (သောင်းထိုက်)ရဲ့ ကောက်ချက်များလည်း ပါရှိပါတယ်။ စာရေးသူရဲ့ ကောက်ချက်များ ကလည်း စဉ်းစားစရာများ ဖြစ်ပါတယ်။ စာဖတ်သူများအနေနဲ့ အချို့ကောက်ချက် များကို သဘောတူညီပြီး အချို့ကောက်ချက်များကတော့ ဆက်လက်ဆွေးနွေးစရာများ ဖြစ်လိမ့်မည် ထင်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အပိုင်းများမှာပေါ့။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဆရာသောင်းထိုက်ရဲ့ ‘ပထဝီနိုင်ငံရေး’ ဟာ နိုင်ငံရေးနဲ့ မျက်မှောက် ခေတ် နိုင်ငံတကာရေးရာများကို စိတ်ဝင်စားသူများ၊ လေ့လာသူများအတွက် လက်စွဲ ပြုရမယ့် စည့်ညွှန်းချက်စာအုပ်တစ်အုပ်လို့ ဆိုလိုက်ရပါတယ်။

နိုင်ငံရေး ဗဟုသုတများ ကြွယ်ဝမှ နိုင်ငံရေး အခြေအနေများ မြင့်မားလာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

‘ပထဝီနိုင်ငံရေး’ ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှာ ထိုက်စာပေက ထုတ်ဝေပြီး ဘဝ တက္ကသိုလ် စာပေက ဖြန့်ချိတယ်လို့ သိရပါတယ်။

ရွှေဝတ်မှုန်၊ ဩဂုတ်၊ ၁၉၉၂

၆၀ ရတနာ

အံ့မောင်သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် အသက် ၆၀ ပြည့်သည်ကို အမှတ်အသားအဖြစ် '၆၀ ကဗျာ' စာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။ သူ၏ကဗျာနှစ်ပုဒ်ကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလနှင့် ဒီဇင်ဘာလထုတ် ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပူပူနွေးနွေး ထိတွေ့လိုက်ကြရသေးသည်။ ယင်းကဗျာနှစ်ပုဒ်သည် '၆၀ ကဗျာ' စာအုပ်တွင် ပါဝင်သော 'မြေကမ္ဘာ၏ မျောက်မင်းအူသံ' နှင့် 'မီးရထားလမ်းနှင့် မော်တော်ကားလမ်း' တို့ပင်ဖြစ်သည်။

၆၀ ကဗျာ ဟူသည် စာရေးဆရာတစ်ဦး၏ ၆၀ ပြည့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ မွေးနေ့အမှတ်အသားများကို နှစ်စဉ်မှန်မှန် ပြုလုပ်နေကြသူများမှာ မန္တလေးမှ လူထုဒေါ်အမာ၊ ရန်ကုန်မှ ဒေါ်နယဉ်နှင့် မော်တီမှ ဒဂုန်တာရာတို့ပင် ဖြစ်မည်ထင်သည်။ အခြား စာရေးဆရာများကား အသက် ၄၀ ပြည့်၊ ၅၀ ပြည့်၊ ၆၀ ပြည့် စသည်ဖြင့် အမှတ်ထင်ထင်ပြုလုပ်တတ်ကြသည်ဟုထင်သည်။ သိန်းဖေမြင့် ၄၀ ပြည့်ကို 'ဆန်းကမီး' တွင် လုပ်ခဲ့ပြီး၊ ဝင်းဦး ၅၀ ပြည့်ကို 'ကန်တော်ကြီး' မှာ လုပ်ခဲ့သည်။ ဘယ်တုန်းကမှ မွေးနေ့ပွဲ မလုပ်ခဲ့သော မောင်နေဝင်းလည်း ၆၀ ပြည့်ပွဲကိုကား 'ရန်ကင်း' မှာ ကျင်းပခဲ့သည်။ စာအရေးကောင်းသော အဆိုတော်တစ်ယောက်လည်း ၅၀ ပြည့်ပွဲကို ၁၉၉၂ ခုနှစ်ထဲမှာပင် ဆင်ယင်ခဲ့သည်။ ယခုလည်း အံ့မောင်က ၆၀ ပြည့်

ဟုတ်သည်။ ၁၉၃၂ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသော အံ့မောင်သည် ၁၉၉၂ ခုနှစ်တွင် ၆၀ ပြည့်ပေမည်။ မိမိက ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားသဖြင့် သူက မိမိထက် တစ်နှစ်ကြီးသည်။ သို့သော် ထိုအချက်ကို သူက လက်မခံပါ။

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

“ကျွန်တော် ခင်ဗျားထက် နှစ်လပဲ ကြီးပါတယ်။ ကိုမင်းကျော်နဲ့ဆိုရင် သုံးလ ကျော်ကျော်ပဲ ကြီးမယ်။ ကိုမင်းကျော်က ခင်ဗျားထက် တစ်လလောက် ငယ်တယ် မဟုတ်လား။”

သူက ထုံးစံအတိုင်း ပြုပေးသော သွားများကို ပေါ်အောင်ပြုံးရင်း တိုးညှင်းစွာ ပြောသည်။

“ဘာဖြစ်လို့လဲ။ ခင်ဗျားက ၁၉၃၂၊ ကျွန်တော်က ၁၉၃၃။ တစ်နှစ်ကွာတာပေါ့။ မင်းကျော်လည်း ၁၉၃၃ ပဲ။”

“အင်္ဂလိပ်လိုဆိုရင်တော့ ဟုတ်တာပေါ့။”

သူက ယင်းသို့ပြောလိုက်သောအခါ မိမိ သဘောပေါက်ရသည်။ သူက မြန်မာ သက္ကရာဇ်နှင့် ပြောခြင်းဖြစ်သည်။

မှန်သည်။ မြန်မာလိုဆိုလျှင်တော့ မိမိတို့သည် ၉၄ ခုဖွားများ ဖြစ်ကြသည်။ သူက ၁၂၉၄ ခု၊ နတ်တော်လဆန်း ၇ ရက်၊ မိမိက တပို့တွဲလဆန်း ၃ ရက်၊ မင်းကျော်က တပေါင်းလဆန်း ၁၁ ရက်။

အင်္ဂလိပ်လိုဆိုလျှင်မူ သူက ၁၉၃၂ ခုနှစ်ကျန်ပိုင်း။ မိမိနှင့် မင်းကျော်က ၁၉၃၃ ခု နှစ်ဆန်းပိုင်း။ နှစ်လ၊ သုံးလနှင့် တစ်နှစ်ကွာနေခြင်းဖြစ်သည်။

သူက မိမိတို့ထက် တစ်နှစ်ကြီးသည်ဟု အပြောမခံချင်သဖြင့် မြန်မာ သက္ကရာဇ်ဖြင့် ပြောနေသည်။ တော်တော်ဟုတ်တဲ့လူပဲ။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူက နှစ် ၆၀ ပြည့်ပြီးတာ အမှန်ပင်။ မြန်မာသက္ကရာဇ်နှင့်ပဲယူယူ၊ အင်္ဂလိပ်သက္ကရာဇ်နှင့်ပဲယူယူ။

ယင်းကြောင့်လည်း သူက ၆၀ ပြည့် အမှတ်အသားအဖြစ် ၆၀ ကဗျာကို ထုတ်ဝေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ထုတ်ဝေရာတွင်လည်း သူက မွေးလဖြစ်သော ဒီဇင်ဘာလထဲတွင် ထွက်နိုင်ရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သူ တစ်ခုကောင်းသည်က သူ၏ မြန်မာလိုမွေးရက်ဖြစ်သော နတ်တော်လဆန်း ၇ ရက်ကလည်း ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက် နေ့တွင် ကျရောက်သည်။ ဒီဇင်ဘာလ ၂၃ ရက်နေ့တွင်မူ နတ်တော်လ ကွယ်သည်။ သည်တော့ သူက ဒီဇင်ဘာလကို သူ၏ မွေးလအဖြစ် ယူပေမည်ပဲ။

ကောင်းပြီ။ သူ၏ ၆၀ ကဗျာကို ကြည့်ကြရအောင်။

ဤစာကို စာဖတ်သူများ ဖတ်ရှုချိန်တွင် သို့မဟုတ် မာတိကာတွင် ပါသော လအတိုင်း ထုတ်ဝေတတ်သော ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် ဪဂုတ်မှန် ထွက်ခွဲခွဲတွင်

'၆၀ ကဗျာ' သည် ထွက်နေပြီး ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။

သို့သော် ဤစာကို ရေးနေချိန် ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင်ကား ၆၀ ကဗျာသည် ကွန်ပျူတာဖြင့် စာစီနေဆဲဖြစ်သည်။ လေဆာပရင်တာမှ ရိုက်သော စာရွက် ပြုပြု၊ ချောချောများပေါ်မှ သူ ကြည့်ရှုစစ်ဆေးနေဆဲဖြစ်သည်။ သို့သော် ကွန်ပျူတာစာစီပြီး သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ဖလင်ရိုက်ခြင်း၊ အော်ပီဆက်ပုံနှိပ်ခြင်းတို့သည် ရက်ပိုင်းအတွင်း ပြီးစီးနိုင်ပါသည်။ ကျော်သောင်း၏ မျက်နှာပုံးပန်းချီမှာလည်း ကာလာခွဲပြီး ပုံနှိပ် တိုက်တွင် ရောက်ရှိနေပြီဖြစ်သဖြင့် ဘာမျှ ကြန့်ကြာစရာမရှိပါ။ တစ်ပတ်ကျော်ကျော် နှစ်ပတ်အတွင်း စာအုပ်ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။

အံ့မောင်သည် မုံရွာမြို့တွင်နေထိုင်သော်လည်း ရန်ကုန်ထုတ်ဝေရေးပုံစံနှင့် အစီအစဉ်များကို သိရှိနေသည်တစ်ကြောင်း၊ သတင်းစာပညာ ဒီပလိုမာဘွဲ့ ရရှိထားပြီး မြန်မာစာနယ်ဇင်းများတွင် အယ်ဒီတာလုပ်ခဲ့ဖူးသည်တစ်ကြောင်း၊ ဘာကိုပဲလုပ်လုပ် စနစ်တကျနှင့် သေသေသပ်သပ် လုပ်တတ်သည့် သူ၏ ပုံဟန်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ၆၀ ကဗျာကို ရိုက်နှိပ်ရန် ရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာသောအခါ စာမူများကို လက်နှိပ်စက် ငါးမုပွားပြီးဖြစ်သည်။ ရောက်ရောက်ချင်းပင် ဆရာတိုက်စိုးထံတွင် အမှာစာတောင်းခံပြီး အချိန်မီ ရရှိသည်။ ကျော်သောင်းထံတွင် မျက်နှာပုံးပန်းချီအပ်ပြီး အချိန်မီရရှိသည်။ နွယ်နီသို့ ရောက်ရှိလာပြီး မိမိတို့ကို အကူအညီတောင်းခံသည်။ ဘဝတက္ကသိုလ် မောင်နေဝင်းကလည်း ကူညီမည်ဖြစ်သည်။ ပြီးတော့ မုံရွာသား ရွာရိုးကိုးပေါက် လင်းယုန်မောင်မောင်ကလည်း ဝိုင်းဝန်းမည်ဖြစ်သည်။

မိမိလည်း သူနှင့် မိမိ သိကျွမ်းခဲ့သည့် ကာလတစ်လျှောက်ကို အမှတ်မထင် ပြန်လည်စဉ်းစားမိ၍တစ်ကြောင်း၊ သူ၏ လက်နှိပ်စက်မှု ကဗျာတချို့ကို ဖတ်မိ၍ တစ်ကြောင်း၊ ၆၀ ကဗျာအကြောင်း တောင်စပ်စပ် မြောက်စပ်စပ် ရေးရလျှင် ကောင်းမှာ ပဲဟု စိတ်ကူးမိသည်။ သို့ဖြင့် သူ့ထံမှ ၆၀ ကဗျာ လက်နှိပ်စက်မှုတစ်ခုကို တောင်းယူ ခဲ့သည်။ အိမ်ရောက်သောအခါ ထုံးစံအတိုင်း ဆရာတိုက်စိုး၏ အမှာစာနှင့် ကဗျာ ရေးသူ၏ မှတ်ချက်တို့ကို အလျင်ဖတ်သည်။ ပြီးတော့ သူ့ကဗျာများ အစီအစဉ်လိုက် ဖတ်မိသည်။ တစ်ပုဒ်ပြီး တစ်ပုဒ် ဖတ်ရင်းနှင့် မိမိသည် ကဗျာခံစားသူ တစ်ဦး ဖြစ်သွားသည်။ သူ၏ ကဗျာပရိသတ်တစ်ဦး ဖြစ်သွားသည်။

အမှန်ကိုပြောရလျှင် အံ့မောင်ကို ကဗျာဆရာတစ်ဦးဟု မိမိ မယူဆခဲ့ပါ။ ထိုမျှမက ပြောရလျှင် စာရေးဆရာတစ်ဦးဟုလည်း မယူဆခဲ့ပါ။ အကြောင်းမှာ

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တစ်ချိန်က သူ၏လှုပ်ရှားမှုများသည် ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှု များတွင် ပိုမိုစူးဝင်နေခဲ့သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ကို ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် တစ်ဦး၊ စည်းရုံးရေးသမားတစ်ဦးအဖြစ်သာ မြင်ခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းမဂ္ဂဇင်းများနှင့် တိုးတက်သော ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများတွင် သူ၏စာများကို တွေ့ရသော်လည်း စာရေးသော စည်းရုံးရေးသမားတစ်ဦးဟုသာယူဆခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များသည် သည်လိုပဲ ရံဖန်ရံခါ စာရေးတတ်ကြသည် မဟုတ် ပါလား။

တကယ်တော့ သူက မိမိထက် အရင် စာရေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ မိမိထက် အသက် တစ်နှစ်ကြီးသလို (သို့မဟုတ် နှစ်လကြီးသလို) စာရေးသက်လည်း တစ်နှစ်ကြီး ပါသည်။ (သို့မဟုတ်) လပိုင်းမျှ ကြီးပါသည်။ မိမိနှင့် မင်းကျော်တို့သည် ဟံသာဝတီ သတင်းစာ မဂ္ဂဇင်းကဏ္ဍတွင် စတင် ကလောင်သွေးခဲ့ကြပြီး ပထမဆုံး ပုံနှိပ်စာ ဖြစ်သည့် နှစ်မှာ ၁၉၅၀ ပြည့် ဖြစ်ပါသည်။ အံ့မောင်နှင့် မောင်နေဝင်းတို့က ထိုစဉ်က ထုတ်ဝေသော ဘော်ဝင် မဂ္ဂဇင်းတွင် စတင်ရေးသားခဲ့ကြသည်။ သူတို့၏ စာများသည် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ကတည်းက ပုံနှိပ်စာလုံး ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

မိမိနှင့် အံ့မောင် စတင်သိရှိသည်မှာ ၁၉၅၁-၅၂ လောက်တွင် ဖြစ်သည်။ မန္တလေးမှာ သိကြားခြင်းဖြစ်သည်။ သူက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။ မန္တလေးသို့ ကျောင်းသားကိစ္စဖြင့် သူ လာရောက်သည့်အခါတွင်လည်းကောင်း၊ ကျောင်းပိတ်၍ မုံရွာသို့ အပြန် မန္တလေးကို သူ ဖြတ်သည်တွင်လည်းကောင်း တွေ့ဆုံ ကြရသည်။ မိမိ ရန်ကုန်သို့ရောက်ရှိသောအခါ သူသည် မြန်မာစာဌာနတွင် အချိန်ပိုင်း နည်းပညာဆရာ လုပ်နေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သတင်းမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေရန် စိတ်အားထက်သန်ခဲ့သူများတွင် သူလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

သူရယ်၊ မောင်နန္ဒရယ်၊ လင်းယုန်မောင်မောင်ရယ်၊ ပြီးတော့ အခြားသူတွေ တစ်လှေကြီးရယ် ပေါင်းပြီး 'မော်ကွန်းသတင်းမဂ္ဂဇင်း' ဆိုသည်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ မော်ကွန်း အယ်ဒီတာအဖွဲ့စာရင်းသည် တိုင်းမိ နှင့် နယူးဝိစ် မဂ္ဂဇင်းများပမာဏ လှည်း ဘစ်စီးတိုက်လောက် ရှိသည်။ သို့သော် အကြောင်း မညီညွတ်သဖြင့် သူတို့ မဂ္ဂဇင်း သက်တမ်း မရှည်ခဲ့ပါ။

ရန်ကုန်မြို့တွင် သူရှိနေစဉ်က သူနှင့် မိမိသည် မကြာမကြာမဟုတ်သည့်တိုင်

ရဲဖန်ရဲခါဆိုသလို တွေ့ဆုံတတ်ပါသည်။ ထို့နောက် သူ ရန်ကုန်မှ ပျောက်သွားသည်။ ထို့နောက် သူ မုံရွာသို့ ပြန်သွားသည်။ မုံရွာတွင် အံ့မောင်တစ်ယောက် ကလောင် နှစ်ချောင်းကိုင်နေသည် ဟူသော သတင်းများ ထွက်လာသည်။ ကလောင်တစ်ချောင်းက စာရေးသည့်ကလောင်ဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ချောင်းက ဆန်အိတ်ထိုးသည် ကလောင် ဖြစ်သည်။ သူက မိဘလက်ငုတ် ပွဲရုံလုပ်ငန်းကို ဦးစီးလုပ်ကိုင်နေခြင်းဖြစ်သည်။

မိမိရယ်၊ မင်းကျော်ရယ်၊ မြသန်းတင့်ရယ် ကလေး၊ တမူးကို သွားကြစဉ်က သူ့ပွဲရုံမှာ တည်းခိုကြသေးသည်။ သူ၏အဆက်အသွယ်ဖြင့်ပင် မိမိတို့ ကလေးဝမြို့သို့ သွားရောက်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။ သည့်နောက်တွင်ကား တစ်နှစ် တစ်ခါ နှစ်ခါ ဆိုသလို ရန်ကုန်ကို သူ လာသည်အခါများတွင်သာ သူနှင့် တွေ့ရသည်။

ယခုတော့ သူသည် မုံရွာတွင် ဆန်အိတ်ထိုးသည့် ကလောင်ကို တစ်ဖက်က ကိုင်ရင်း အခြားတစ်ဖက်က စာရေးသည့်ကလောင်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကဗျာများကို ပိုက်ကာ ရန်ကုန်မြို့သို့ ရောက်ခဲ့ပြန်ချေပြီ။ သူ့အသက်လည်း ခြောက်ဆယ် ပြည့်နေပြီ။

‘မှန်တမ်းဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ဟာ နောက် ဆယ်နှစ်လောက်ပဲ အလုပ် ကောင်းကောင်း လုပ်နိုင်ကြတော့မယ်။ ဒီအတွင်းမှာ ကိုယ်လုပ်စရာရှိတာတွေကို လုပ်ထားရမယ်’

သူက ပထမဆုံးတွေ့သည့်နေ့မှာပင် ပြောသည်။ ခြောက်ဆယ်ပြည့်တစ်ဦး၏ ဒဿနပင် ဖြစ်မည်။ ထို့နောက် သူက ဆရာတက်တိုး၊ လူထုဒေါ်အမာနှင့် ဒဂုန် တာရာတို့ စာရေးနိုင်သည့်အကြောင်း ချီးမွမ်းစကား၊ အားကျစကား ဆိုသည်။

ယင်းသို့ဖြင့် သူ၏ ၆၀ ကဗျာ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်လေမည်။

၆၀ ကဗျာတွင် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ အနှစ်လေးဆယ်ကျော် အတွင်း သူရေးဖွဲ့ခဲ့သော ကဗျာတစ်ရာလောက်ကို စုစည်းထားသည်။

ကဗျာများကိုစုစည်းရာတွင် ရေးဖွဲ့သည့်နှစ်စဉ်အတိုင်း စီစဉ်ထားသဖြင့် အချိန် ကာလ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် ကဗျာဆရာ၏ အတွေး တိုးတက်ရင့်ကျက်မှုများကို တွေ့ရသည်။

၁၉၅၀ ပိုင်း ကဗျာများသည် အနည်းငယ် နုနေပြီး ၁၉၆၀ နောက်ပိုင်းကဗျာ များသည် တဖြည်းထက် တဖြည်း ရင့်ကျက်ပြီး လေးနက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

အချို့ကဗျာများကို မြန်မာ အင်္ဂလိပ် နှစ်ဘာသာဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားသည်များမှာ တခြားသူတစ်ဦးက ပြန်ဆိုထားခြင်း

မဟုတ်ဘဲ သူကိုယ်တိုင် ရေးဖွဲ့ထားခြင်းဖြစ်သည်။ တချို့ကဗျာများကို မြန်မာလို အရင်ရေးဖွဲ့ပြီး နောက်မှ အင်္ဂလိပ်လို ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တချို့ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ်လို အရင်ရေးဖွဲ့ပြီး နောက်မှ မြန်မာလို ရေးဖွဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တချို့ကိုကား အင်္ဂလိပ်လိုရော မြန်မာလိုရော တစ်နေ့တည်းမှာပင် ရေးဖွဲ့ထားဟန်ရှိသည်။

မြန်မာလိုမပါဘဲ အင်္ဂလိပ်တစ်ဘာသာတည်းဖြင့်သာ ရေးဖွဲ့ထားသော ကဗျာ တစ်ပုဒ်လည်း ပါရှိသေးသည်။ ယင်းမှာ Freedom and Beauty ဖြစ်သည်။ ထိုကဗျာကလေးမှာ တိုသော်လည်း လှပသည်။

ကြည့်ပါ၊
Endless is the space,
Free:
Trees are green,
Strong;
Flowers, white and red,
Beautiful;
Sunshine, golden tender,
Sparrows twitter,
The breeze dances,
And curtains flutter.
Oh! Freedom
And beauty,
You are with us Human:
What a gracious world.

1986-10-7
Monywa

ဆရာတိုက်စိုး၏အမှာတွင်
'အံ့မောင်ကို ကျွန်တော် သိခဲ့သည်မှာ ဘာသာပြန် စာရေးဆရာအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်လေသည်။ သူသည် အန်းဒါးဆင်၏ ရေသူမကလေးပုံပြင်၊ အကျည်းတန် ဘဲကလေးပုံပြင် စသော ဒီဇိုင်းမတ်ပုံပြင်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်မှတစ်ဆင့် အစဉ် တစိုက် မြန်မာပြန် ထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။'

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အံ့မောင်သည် 'ရေသူမကလေးပုံဝတ္ထုများ' ဖြင့် ၁၉၇၃ ခုနှစ် အမျိုးသားစာပေ ဘာသာပြန်ဆု ရခဲ့သည်။

'အံ့မောင်၏ ဘာသာပြန်ကို ကျွန်တော် ရွတ်ပတ်ကြည့်သောအခါ၌ကား စကား ချောသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဂီတသံ ထွက်သယောင်ယောင် ဖြစ်သည်။ သည်လူ ကဗျာ စပ်ဖို့ကောင်းတယ် ဟုလည်း တွေးမိသည်။'

အံ့မောင်ကဗျာများသည် အသံ သာလှသည်။

'သို့သော် ကဗျာတွင် ဂီတသံ မြည်လာရုံနှင့် မလုံလောက်သေး။ ကဗျာစာဆို ကျက်စားရာ အာရုံများကို ပုံသဏ္ဍာန်ပေါ်အောင် ဂီတသံဖြင့် ဖော်နိုင်မှ ပတ်ရနာရသူအဖို့ နှလုံးခိုက်မည်ဖြစ်သည်။ ယခုသော် အံ့မောင်သည် သူ့မွေးရပ် မုံရွာမှ နေရာအနံ့ အာရုံ ဖြန့်ခဲ့ပြီး စိတ်ခံစားမိသမျှကို ကဗျာဖွဲ့ဆိုသည်။'

မှန်သည်။ အံ့မောင်၏ ကဗျာအချို့သည် အညာအကြောင်း ရေးဖွဲ့ပြီး အညာနဲ့ သင်းနေသော်လည်း သူ၏ကဗျာများ အားလုံးသည် အညာကဗျာများ မဟုတ်ကြပါ။ အညာကို ဖွဲ့သော ကဗျာများမဟုတ်ပါ။ လောကကြီးတစ်ခုလုံးကို ခံစားရေးဖွဲ့သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ ခေတ်ကာလကို ထိတွေ့ရေးဖွဲ့သော ကဗျာများဖြစ်သည်။ ကဗျာ ဆရာ၏အတွေးသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ အတွေးဖြစ်သည်။ ကဗျာဆရာ၏ ဒဿနသည် ခေတ်ကာလကို ထင်ဟပ်သော အတွေးအမြင်များ ဖြစ်သည်။

သူ့ကဗျာများထဲမှ မိမိအကြိုက်ဆုံး သုံးပုဒ်ကို ပြောပါဆိုလျှင် ကဗျာရှည်ကြီး ဖြစ်သော 'မန္တလေးမှ မုံရွာသို့' ခရီးသွားကဗျာ၊ 'ယမားရက်မှာ ကားပျက်စီးမိခြင်း' နှင့် 'ဧရာကမ်းပေါ်မှ တည်းခိုရိပ်သာများ' တို့ပင် ဖြစ်သည်။

အချုပ်ကိုဆိုရလျှင် '၆၀ ကဗျာ' များသည် နှစ်ပေါင်း ၆၀ အတွင်း အံ့မောင် စုဆောင်းခဲ့သော ရတနာများဖြစ်ပြီး မြန်မာစာပေအတွက်လည်း ရတနာများ ဖြစ်တန် ရပါသည်။

ရှေ့ဝတ်မှန်မဂ္ဂဇင်း၊ ဇန်နဝါရီ၊ ၁၉၉၃

ပုဂံဈေးနှင့် ဓရီးသွားဗီဒီယို

သည်တစ်ပတ်မှာ မိမိရေးချင်တဲ့အကြောင်းအရာ နှစ်ခုရှိပါတယ်။ တစ်ခုက ဝတ္ထုတို၊ တစ်ခုက ဗီဒီယို။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်အကြောင်းမှ ရေးဖြစ်မယ် မထင်ပါဘူး။ ရေးချင်တာတော့ အမှန်ပဲ။

တစ်နေ့မှာ မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကို ရောက်သွားတော့ စားပွဲပေါ်မှာ စာအုပ်တစ်အုပ် တွေ့ရတယ်။ မျက်နှာပုံးကတော့ တော်တော်ကလေးလှတယ်။ နှစ်ဖက်ပုံးပဲ။ တစ်ဖက်က ပုဂံသရပါတံခါး။ တစ်ဖက်က လမ်းဘေး ဟင်းသီးဟင်းရွက် ဈေးတန်းကလေး။ စာအုပ် နာမည်က 'ပုဂံဈေးနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ' အဲ မျက်နှာပုံးက 'ပုဂံဈေး' ရဲ့ အဓိပ္ပာယ် တော့ မဟုတ်ဘူး။ ပန်းချီဆရာက ကိုစံတိုး။ စာရေးဆရာက ဆရာပါ(ပါရဂူ)။

ဆရာပါရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကို မိမိ မဖတ်ဖူးသလောက်ပါပဲ။ သူ့ကို ဆောင်းပါး ရေးသူ တစ်ယောက်လို့ပဲ ယူဆထားမိတာကိုး။

(တစ်ခါတစ်ခါမှာ တိုက်ဆိုင်မှုဆိုတာ အံ့ဩစရာပါပဲ။ အထက်ပါအကြောင်းကို ရေးပြီးချိန်မှာ တယ်လီဖုန်းလာတော့ ကိုစံတိုးဖြစ်နေတယ်။ ဒါနဲ့ သူ့ကို ပုဂံဈေးမျက်နှာပုံး အကြောင်း ပြောဖြစ်ရတယ်။ နောက်ပြီး ပိုပြီး တိုက်ဆိုင်နေတာကတော့ သူ ပုန်းဆက်တဲ့ အကြောင်းက သိပ်ရေးချင်တယ်ဆိုတဲ့ ဗီဒီယိုအခွေတွေ ကိစ္စပါ။ အဲဒီအခွေတွေ မိမိ ကြည့်ပြီးရင် သူ ကြည့်ချင်တယ်လို့ ပြောတာပါ။)

ဒါနဲ့ 'ပုဂံဈေး' ကို အိမ်ယူသွားပြီး ဖတ်မိပါတယ်။ တစ်ထိုင်တည်း ဖတ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ အချိန်ရတဲ့အခါမှာ တစ်ပုဒ်ချင်း၊ နှစ်ပုဒ်ချင်းပါ။ အချိန်ရတဲ့အခါမှာ ဆိုတာထက် အချိန်ကိုလုပြီး ဖတ်ရတယ်ဆိုရင် ပိုပြီးမှန်မည်လား မသိဘူး။ ဒါကလည်း

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

အဆန်းတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ မဂ္ဂဇင်းတစ်ခုကို ကိုင်နေရတဲ့အခါမှာ ကြုံတွေ့ရတဲ့ ဓမ္မတာပါ။ အယ်ဒီတာအလုပ်က စာရေးစာဖတ်တဲ့အလုပ်ကို အမြဲတမ်းပိတ်ဆို့ထားပါတယ်။ ပိုပြီး ဆိုးတာကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ညှာတဲ့အနေနဲ့ ညဘက်မှာ အလုပ် မလုပ်တော့တဲ့အတွက် စာရေးချိန်၊ စာဖတ်ချိန် ပိုနည်းသွားတာပါပဲ။ စာရေးချိန်၊ စာဖတ်ချိန်က မနက်ပိုင်းကလေးပဲ ရှိပါတယ်။ နေ့ခင်းဘက်မှာကတော့ မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှာပဲ အချိန်ကုန်ရတယ်။ မနက်ဘက်မှာလည်း မဂ္ဂဇင်းနဲ့ပတ်သက်တာတွေပဲ ဖတ်ရရေးရတော့ တခြားစာတွေ ရေးချိန် ဖတ်ချိန် မရှိသလောက်ပဲ ဖြစ်သွားတယ်။ မဂ္ဂဇင်းတစ်အုပ်နဲ့ တစ်အုပ်ကြားမှာပဲ အချိန်လူပြီး ဖတ်ရ ရေးရတယ်။

အလုပ်များပြီး စာဖတ်ချိန် မရှိတဲ့အခါမှာ ပိုပြီး စာဖတ်ချင်တယ်။ ကိုယ် ဖတ်ချင်တဲ့ စာကို အေးအေးဆေးဆေး ဖတ်ချင်တယ်။

‘ပုဂံဈေး’ ကို ဖတ်နေတုန်းမှာပဲ နောက်ထပ် ဝတ္ထုတို စုပေါင်း စာအုပ်တစ်အုပ် ရပြန်တယ်။ ခင်နှင်းယုရဲ့ ‘မိန်းမတို့အကြောင်း ဝတ္ထုတိုများ’ ပဲ။ အားမာန်သစ်စာပေ ကိုညှိမြိုင်း(ခွန်ဈာမိုင်း)က စာပေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ စာအုပ်တွေ ထွက်ရင် လက်ဆောင် ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ ဖတ်ဖို့ပေးတာပါပဲ။ ရေးဖို့ပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မိမိသဘောနဲ့ မိမိရေးတာကတော့ တစ်ပိုင်းပေါ့။

သည်အတွင်းမှာ အကြောင်းကိစ္စတစ်ခုနဲ့ပတ်သက်ပြီး မမစု(ခင်နှင်းယု)နဲ့ တယ်လီဖုန်းမှာ စကားပြောဖြစ်ရပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ဝတ္ထုတိုတွေကို မတွေ့ရတော့ ပိုပြီး ဖတ်ဖြစ်သွားပါတယ်။

ခင်နှင်းယုရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ (ဝတ္ထုရှည်တွေရောပေါ့) ကိုတော့ အရင်ကတည်းက တော်တော်များများကလေး ဖတ်ဖူးပါတယ်။ အခု ‘မိန်းမတို့အကြောင်း’ မှာလည်း မိမိ ဖတ်ဖူးပြီးသားတွေ ပါပါတယ်။

ဆရာပါနဲ့ မမစုတို့ရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကို ဖတ်ရင်းနဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေအကြောင်း ရေးဖို့ စိတ်ကူးမိပါတယ်။ ဝေဖန်ရေးမဟုတ်ပါဘူး။ ဝတ္ထုတိုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ခံစားမှုပါ။ ခံစားမှု ဆိုတဲ့နေရာမှာတော့ မိမိအဖို့ ခံစားမှုဖြစ်ရတဲ့ ဝတ္ထုတိုများအကြောင်းကို ရေးပြီး ခံစားမှု မဖြစ်တဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေအကြောင်း မရေးရပါပဲ။ ဝေဖန်ရေးကျတော့ ကောင်းတာရော၊ မကောင်းတာရော နှစ်ခုစလုံး ရေးရပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာပဲ အားမာန်သစ်က ဝတ္ထုတိုစုပေါင်း စာအုပ်တစ်အုပ် နောက်တစ်အုပ် ထွက်လာပြန်တယ်။ ဒဂုန်တာရာရဲ့ ‘ကြယ်ရိပ်ပန်းနု’ ပါ။ ပါရဂူနဲ့ ခင်နှင်းယုတို့ရဲ့

ဝတ္ထုတိုတွေနဲ့ တစ်ဆက်တည်း ဖတ်ချင်တာနဲ့ မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကိုအသွား အားမာန်သစ်ကို ဝင်ပြီး 'ကြယ်ရိပ်ပန်းနု' ကို ယူခဲ့ပါတယ်။ ဒဂုန်တာရာရဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေကိုလည်း မိမိ အားလုံး ဖတ်ဖူးသလောက်ပါပဲ။ မဖတ်ဖူးတာလည်း ရှိပါတယ်။ မတွေ့လိုက်လို့ လွတ်သွားတာမျိုးပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ဝတ္ထုတို စုပေါင်းစာအုပ်သုံးအုပ်က ဝတ္ထုတို စုစုပေါင်း အရေးအတွက်ကို ကြည့်လိုက်တော့ ၅၉ ပုဒ်ရှိတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ခင်နှင်းယုက ၁၈၊ ဆရာပါက ၁၈၊ ဆရာတာက ၂၃။ ဒီ ၅၉ ပုဒ်စလုံးကိုတော့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ ဒီရက်ပိုင်းအတွင်း ပြီးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်သဘောနဲ့ အတင်းတွန်းဖတ်ရင်တော့ ပြီးမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ အခုဟာက အေးအေးဆေးဆေး ဖတ်ချင်တာ။ တချို့အပုဒ်ဆိုရင် နှစ်ခါ သုံးခါ ပြန်ဖတ် မိတယ်။

ဥပမာ - ခေါင်းစီးဝတ္ထု သုံးပုဒ်ဆိုရင် နှစ်ခေါက်စီ ဖတ်ပြီးပြီ။ ဝတ္ထုတိုတွေ စုပေါင်းထုတ်တဲ့အခါမှာ စာရေးဆရာက သူ အကြိုက်ဆုံးကို ခေါင်းစီးအဖြစ် ပေးတတ် တာကိုး။ အဲဒီခေါင်းစီးဝတ္ထုသုံးပုဒ်မှာ အကြမ်းဖျင်းပြောရရင် ပုဂံဈေးက ရိုးသားခြင်းကို ပြောတယ်။ မိန်းမတို့အကြောင်းကတော့ မိန်းမနှစ်ယောက်အကြောင်းပါပဲ။ ကြယ်ရိပ် ပန်းနုကတော့ ကိုယ်က မှန်နေပေမဲ့ သူများက မှားရင် ပြဿနာပဲတဲ့။ ဝတ္ထု သုံးပုဒ်စလုံး စဉ်းစားစရာပါပဲ။ ဆရာပါနဲ့ မမစုတို့ရဲ့ ရေးဖွဲ့ပုံကတော့ သွက်သွက်လက်လက် ရှင်းရှင်း လင်းလင်းရှိတယ်။ ဆရာတာကတော့ အစေ့အဝိုက် အတွန့်အလွန့်ကလေးတွေနဲ့ပေါ့။

ဆရာပါနဲ့ မမစုတို့ရဲ့ စာအုပ်တွေမှာ အမှာစာ မပါဘူး။ ဆရာတာရဲ့ စာအုပ်မှာ တော့ စာရေးသူရဲ့ အမှာပါတယ်။ အဲဒီအမှာကလည်း စဉ်းစားစရာပါပဲ။

ဝတ္ထု ၅၉ ပုဒ်စလုံးကို အေးအေးဆေးဆေးဖတ်ပြီးရင်တော့ ဒီစာအုပ် သုံးအုပ်နဲ့ မြန်မာဝတ္ထုတွေအကြောင်း စာတစ်ပုဒ်လောက် ရေးရရင် ကောင်းမှာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ တော်တော်နဲ့ ဖတ်လိုပြီးဦးမှာမဟုတ်တော့ တော်တော်နဲ့ ရေးဖြစ်ဦးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

နောက်တစ်ခုက ဝှီဒီယို။

A V MEDIA က Win Tin Win ရဲ့ Ode de Ayeyarwady ပါ။ အင်္ဂလိပ် စာလုံးတွေ ပါနေတော့ နိုင်ငံခြားအခြေပဲလို့ထင်ပြီး မလန့်လိုက်ကြပါနဲ့။ ဘာမှ ပြဿနာ မဖြစ်ပါဘူး။ မြန်မာပြည်မှာ မြန်မာတွေရှိကတည်း အခြေပါ။ ဧရာဝတီမြစ်အကြောင်းပါ။ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ နောက်ခံစကားပြောတာကတော့ အင်္ဂလိပ်လိုပဲပေါ့။ ဗြူနိုင်းခနဲ ဆိုရင်တော့ အင်္ဂလိပ်အခြေပြနေတယ်လို့ ထင်ရနိုင်တယ်ပေါ့။

အဲဒီဧရာဝတီကို အထူးပွဲ ပိတ်ပြတုန်းက မအားလို့ မသွားလိုက်ရပါဘူး။ ကြည့်တော့ ကြည့်ချင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဧရာဝတီမြစ်အကြောင်း စိတ်ဝင်စားလိုပါပဲ။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းရဲ့ 'ဇော်လဂါမှ ဂါါသို့' ဖတ်ပြီးကတည်းက ဧရာဝတီမြစ်ရိုးတစ်လျှောက်ကို အခြေခံတဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေ ဒါမှမဟုတ် ဝတ္ထုရှည်ကြီး တစ်ပုဒ်ရေးဖို့ မိမိ စိတ်ကူးရှိခဲ့ပါတယ်။ ဧရာဝတီမြစ်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်း တော်တော်များများ ကိုလည်း မိမိ ရောက်ဖူးပါတယ်။

တစ်နေ့ကတော့ မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကို ကိုအောင်ပွင့်ရောက်လာပါတယ်။ သူက ကဗျာ ဆရာပါ။ ဒါပေမဲ့ သူက နွယ်နီကို ကဗျာလာပေးတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အေဗွီမီဒီယာက မြန်မာစာပေနဲ့ အနုပညာရှင်တွေအကြောင်း ဗွီဒီယိုတစ်ခွေထုတ်ဖို့ စီစဉ်နေတဲ့အတွက် လာတာပါ။ သူက အခု ဝင်းတင်ဝင်းနဲ့တွဲပြီး ဗွီဒီယိုစီစဉ်သူတစ်ဦး ဖြစ်နေတယ်။ ဒါနဲ့ မိမိက ဧရာဝတီပြတုန်းက မလာဖြစ်တဲ့အကြောင်းနဲ့ ကြည့်ချင်တဲ့ အကြောင်း ပြောလိုက် မိတယ်။ သူက ချက်ချင်းပဲ ကားလွှတ်ပြီး ဧရာဝတီအခွေနဲ့ အခြားအခွေတစ်ခွေကို ယူလာပေးပါတယ်။ နောက်နှစ်ရက်လောက်မှာ နောက် နှစ်ခွေ ထပ်ပေးပါတယ်။

မိမိမှာ စာရေးဖို့ စာဖတ်ဖို့ အချိန်ကို လှရသလို တီဗွီနဲ့ ဗွီဒီယိုကြည့်ဖို့လည်း အချိန်လှရပါတယ်။ တီဗွီဆိုရင် ကြော်ငြာနဲ့ တချို့သတင်းလောက်ပဲ ကြည့်ဖြစ်ပါတယ်။ ဗွီဒီယိုဆိုရင်လည်း အင်မတန် ကြည့်ချင်တဲ့ အခွေမှ ကြည့်ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအခွေ လေးခွေကို အိမ်မှာ တစ်လှည့်၊ အလုပ်တိုက်မှာ တစ်လှည့်နဲ့ နောက်ဆုံးတော့ အားလုံးကြည့်ပြီးသွားပါတယ်။

ဧရာဝတီက မလီခနဲ့ အင်မိုင်ခ မြစ်နှစ်မြွှာဆုံတဲ့နေရာကစပြီး မြစ်ဝကျွန်းပေါ် အထိ မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက်မှာရှိတဲ့ ဒေသန္တရ ဗဟုသုတများ၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး အမှတ်အသားများကို ရိုက်ကူးပြသထားပါတယ်။ ခရီးသွားဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်၊ ဒါမှ မဟုတ် ခရီးသွားကဗျာတစ်ပုဒ် ဖတ်ရသလို ခရီးသွားဗွီဒီယိုတစ်ခုပါပဲ။

The Land of Pagodas နဲ့ North of Andaman တို့ဟာလည်း မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနဲ့ ဒေသန္တရ မှတ်တမ်းတင် အခွေတွေပါပဲ။

အခွေတစ်ခွေရဲ့ ဈေးနှုန်းက ဒေါ်လာနှစ်ဆယ်ဆိုတော့ ဒီလူတွေ ဒေါ်လာတွေ တစ်ပွေ့တစ်ပိုက်ကြီးဖြစ်နေပြီလို့ မထင်လိုက်ကြပါနဲ့။ သူတို့က အခုမှ ကြီးစားတဲ့ အဆင့်၊ စမ်းသပ်တဲ့အဆင့်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ ဈေးကွက် သိပ်မရသေးပါဘူး။ နှစ်ရက် သုံးရက်နဲ့ ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ပြီးအောင် ရိုက်တဲ့လုပ်ငန်းနဲ့ ဘာမျှမဆိုင်ပါဘူး။

သူတို့ရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ သူတို့ရဲ့ ကြိုးစားမှုဟာ ချီးကျူးစရာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ စက်မှု
 ပိုင်းမှာကတော့ နိုင်ငံတကာကို မမီသေးပါဘူး။ ဒီမှာ သုံးရတဲ့ စက်ပစ္စည်းတွေက
 အဖျော်တမ်းသမားတွေ သုံးတဲ့အဆင့်ပဲ ရှိပါတယ်။ သူတို့ကလည်း ဝန်ခံထားပါတယ်။
 အဲ စီစဉ်မှုအပိုင်းနဲ့ တည်းဖြတ်မှုအပိုင်းမှာလည်း သည့်ထက် အချိတ်အဆက်
 ကောင်းပြီး သည့်ထက် သွက်ရင် ပိုကောင်းပါလိမ့်မယ်။ ဆက်ပြီး ကြိုးစားသွားဖို့
 တိုက်တွန်းလိုပါတယ်။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ မတ်၊ ၁၉၉၃

ဝတ္ထုတိုဟူသည်မှာ

တလောက အလုပ်တိုက်ကို ရောက်သွားတော့ ကိုမြတ်ခိုင်ဆီက စာတစ်စောင် စောင့်နေတယ်။ ကိုမြတ်ခိုင်ရဲ့ လက်ရေးက ရေးပုံရေးနည်းတစ်မျိုးရှိ မြင်တာနဲ့ သိသာတယ်။ လက်ရေးက နည်းနည်းကြီးတော့ မျက်မှန်မပါဘဲလည်း မြင်ရတယ်။ အခုတလော သူ့လက်ရေးကလေးတွေကို မကြာမကြာဆိုသလို မြင်ရတယ်။ ဟိုဖိတ်စာ သည်ဖိတ်စာ တွေကို သူ့ဆီက တစ်ဆင့်လာတာပဲ။ သူက အကျိုးဆောင်တော့ အကျိုးဆောင်ပဲ။ ဘာအကျိုးဆောင်လို့ ခေါ်ရမလဲတော့ မသိဘူး။

အဲဒီစာမှာတော့ ဝတ္ထုတိုစာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ထည့်ဖို့ ဝတ္ထုတိုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အမြင် လေးငါးကြောင်းလောက် ရေးပေးပါလို့ပြောထားတယ်။ ဘယ်သူရဲ့ ဘာဝတ္ထုတို စာအုပ်လို့တော့ ပြောမထားဘူး။

ဒီလိုနဲ့ လေးငါးရက်လောက် အကြာမှာ သူ့ဆီက ဖုန်းလာပြန်တယ်။ ဝတ္ထုတို အမှာကိစ္စပဲ။ ဘယ်နေ့ရမလဲ အိမ်မှာ လာယူမယ်ဆိုတာနဲ့ မိမိလည်း ရက်ချိန်းပေးလိုက်တယ်။ ဒါနဲ့ ဝတ္ထုတိုနဲ့ပတ်သက်ပြီး မိမိစိတ်ထဲမှာ ရှိတာ လေးငါးကြောင်းကို ရေးထားလိုက်တယ်။ ချိန်းတဲ့နေ့မှာ သူ့လူတစ်ယောက် လာယူသွားတယ်။

အဲဒီနောက်တော့ အဲဒီကိစ္စ မှေးသွားတယ်။ မိမိတာဝန်က ရေးစရာရှိတာ ရေးပေးပြီးပြီမဟုတ်လား။ ဒီလိုနဲ့ တော်တော်ကလေးကြာသွားတယ်နဲ့ တူတယ်။ တစ်နေ့ အလုပ်တိုက်ကို ရောက်သွားတဲ့အခါမှာတော့ စာအုပ်တစ်အုပ်နဲ့ စာအုပ်ကြားမှာ ညှပ်ထားတဲ့ စာအိတ်တစ်အိတ် ရတယ်။ စာအုပ်ကတော့ စာရေးဆရာအသစ်တစ်ယောက်ရဲ့ ဝတ္ထုတို စုပေါင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ပဲ။ စာအုပ်ပေါ်မှာကတော့ ကိုမြတ်ခိုင်လက်ရေးကို

ပုဂံစာအုပ်တိုက်

တွေ့ရတယ်။ ဘာများလဲလို့ ဖောက်ကြည့်လိုက်တော့ ငွေငါးရာ တွေ့ရတယ်။ ဘာမှ
ရေးမထားဘူး။ မိမိ ဘယ်လိုမှ နားမလည်ဘူးဖြစ်ရတယ်။

ဒီတော့မှ အလုပ်တိုက်က လူတွေက ရှင်းပြတယ်။ စာအုပ်ထဲမှာ မိမိရေးတာ
ပါတယ်တဲ့။ ငွေငါးရာက စာမူခတဲ့။ ဒါတောင် မိမိ သဘောမပေါက်သေးဘူး။
ဒီစာအုပ်မှာ မိမိ ဘာရေးလို့လဲ။ အခုတလော မိမိ ဘာမှမရေးပါကလေးလို့ စာအုပ်ကို
လှန်ကြည့်ရတယ်။ စာအုပ်အတွင်းပိုင်းတစ်နေရာမှာ မိမိရေးထားတဲ့ စာ လေး
ငါးကြောင်း။ ဝတ္ထုတိုနဲ့ပတ်သက်တဲ့အကြောင်း။ ဪ... ဟုတ်ပြီ၊ ကိုမြတ်နိုင်တောင်အလို့
ရေးပေးလိုက်တာပဲ။

အင်း... စာမူခပေးသားပဲ၊ ဘယ်ဆိုးလို့တုန်း။

အခုမှပဲ စာအုပ်ကို သေသေချာချာကြည့်ရတယ်။ ဝတ္ထုတိုအကြောင်း မိမိ
ရေးပေးလိုက်တဲ့ စာအုပ်အမည်နဲ့ စာရေးဆရာအမည်။

စာအုပ်အမည်က 'ပန်းရဲ့အကြောင်းနှင့် အခြားခံစားမှု ရုပ်ပုံလွှာများ' တဲ့။
စာရေးဆရာကတော့ 'ပြည်-အောင်ဇော်မိုး'

စာအုပ်က အခုခေတ် ပုံနှိပ်မှုပုံစံအတိုင်း ကွန်ပျူတာနဲ့စာစီပြီး အော့ဖ်ဆက်နဲ့
ရိုက်ထားတယ်။ တပြည်းပြည်းနဲ့ ကွန်ပျူတာစာအုပ်ခေတ်ကို ဝင်လာနေပြီလေ။

စာအုပ်အဖုံးမှာ ပန်းရဲ့အကြောင်းနှင့် အခြားခံစားမှုရုပ်ပုံလွှာများလို့ ဖော်ပြထား
ပေမဲ့ အထဲမှာတော့ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပဲ 'ပန်းရဲ့အကြောင်းနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ' လို့
ခေါင်းစဉ်တပ်ထားတယ်။

အားလုံး ဝတ္ထုတို ရှစ်ပုဒ်ပါတယ်။ မိမိလည်း ပြည်-အောင်ဇော်မိုးရဲ့ စာတွေကို
တစ်ခါမှမဖတ်ဖူးလို့ ဖတ်ကြည့်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာမှာတော့ သူ့ဝတ္ထုတွေနဲ့
ပတ်သက်လို့ ချိုတယ် ခါးတယ် ဘာမှ မပြောလိုပါဘူး။

မိမိပြောချင်တာက စာရေးဆရာရှစ်ယောက်က ဝတ္ထုနဲ့ ဝတ္ထုတိုအကြောင်း
ပြောထားတာပဲ။

ပြည်-အောင်ဇော်မိုးရဲ့ စာအုပ်မှာ စစ်ပြန်မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ် ပေါင်းတည်
ဘုန်းကြည်၊ အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ ကောက်လှိုင်းတို့က အမှာစာ ရေးထားကြတယ်။
ဝတ္ထုတိုအတော်များများက စစ်ပြန်မှာ ပါခဲ့တာကိုး။ နောက်ပြီး အနုပညာကြောင့်
အယ်ဒီတာချုပ် မောင်ယဉ်ကျော်နဲ့ ကြီးပွားရေးလမ်းညွှန်ဌာနမှ အယ်ဒီတာချုပ် မြတ်နိုင်
တို့ကလည်း ဒီစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ကူညီစီစဉ်ပေးတဲ့သူတွေပဲ။

ပြီးတော့မှ ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်စီရဲ့ အဖွင့်ပုံ နောက်ကျောမှာ စာရေးဆရာ တစ်ယောက်စီရဲ့ ဝတ္ထုတိုအမြင်တွေကို တွေ့ရတယ်။ ဝတ္ထုတိုရှစ်ပုဒ်ဆိုတော့ စာရေးဆရာ ရှစ်ယောက်ရဲ့ အမြင်ပါတာပေါ့။

အဲဒီစာရေးဆရာတွေကတော့ ဒဂုန်တာရာ၊ ကျော်အောင်၊ မြသန်းတင့်၊ အောင်သင်း၊ ထင်လင်း၊ မောင်သိန်းဆိုင်၊ မောင်စိန်ဝင်း (ပုတီးကုန်း)နဲ့ နတ်ရွယ်တို့ပါပဲ။

အဲဒီစာရေးဆရာတွေရဲ့ ရေးသားချက်တွေဟာ တိုတိုကလေးတွေဖြစ်ပေမဲ့ ဝတ္ထုနဲ့ ဝတ္ထုတိုအပေါ်မှာ သူတို့ရဲ့အမြင်၊ သူတို့ရဲ့ခံယူချက်တွေကို ဖော်ပြထားတာမို့ တစ်ဆင့် ပြန်ပြီး ဖောက်သည်ချရရင် ကောင်းမလားလို့ စိတ်ကူးမိတယ်။ ဝတ္ထုနဲ့ ဝတ္ထုတိုအပေါ် စာရေးဆရာ ရှစ်ယောက်ရဲ့ အမြင်ပေါ့။

အင်း... 'ဆင် ဆိုသည်မှာ' ဆိုတဲ့ မျက်မမြင် ပုဏ္ဏား ခြောက်ယောက်ကိုလည်း သတိရမိပါရဲ့။

အင်း... မျက်မမြင် စာရေးဆရာ ရှစ်ယောက်တော့ မဖြစ်တန်ရာကောင်းပါဘူး။ အဲ... အဲသည်တော့ သူတို့ ဘာပြောသလဲ ကြည့်ကြရအောင်။

ဝတ္ထုတွေလည်း ရေးပြီး စာပေသဘောတရားတွေလည်း ရေးလေ့ရှိတဲ့ ဆရာ ဒဂုန်တာရာ က

“ယနေ့ခေတ်က ဝတ္ထုတိုခေတ် ဖြစ်တယ်။ ယနေ့ခေတ်ကို သရုပ်ဖော်နိုင်လေ ယင်းဝတ္ထုသည် တောက်ပလေ ဖြစ်ပေသည်။ သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုသည် နှံတွင်မနစ်သော ပတ္တမြားဖြစ်ပေသည်။ ယနေ့ကျသုံးနေသော ဝတ္ထုများကား သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများ မဟုတ်ချေ။ စိတ်ကူးယဉ်နှင့် အချစ်ဝတ္ထုများဖြစ်သည်ကိုသာ တွေ့ရသည်...”

ဆမ်းမားဆက်မွန်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုသဘောတရားကို ဘာသာပြန်ဖူးတဲ့ ဆရာ ကျော်အောင် ကတော့

“ဝတ္ထုသည် အနုပညာပစ္စည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ကြံစည်ဖန်တီးထားသည့် အနုပညာပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအနုပညာကပေးသော အသိအမြင် (အကျိုးပြုခြင်း) သည် တဖြည်းဖြည်း စိမ့်ဝင်သောသဘော ရှိသည်ဟု ကျွန်တော် ဆိုချင်ပါသည်။”

ကနေ့ စာ အင်မတန်ရေးနိုင်တယ်လို့ နာမည်ကြီးနေပြီး ပင်ကိုရေးရာ ဘာသာ ပြန်ရေး ဝတ္ထုတိုအမြောက်အမြား ထုတ်လုပ်နေတဲ့ ဆရာ မြသန်းတင့် ကတော့

“တစ်ခါတုန်းက စာပေဆွေးနွေးပွဲတစ်ခုမှာ ဝတ္ထုတိုဆိုတာ ဘာလဲဆိုတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုပေးပါတယ်။

ဝတ္ထုတိုဆိုတာ ဘယ်သို့ ဘယ်ညာ စသည်ဖြင့် တစ်ထိုင်တည်းနဲ့ စာမေးပွဲ ဖြေသလို လိုရင်း တိုရှင်း ဖြေပို့ဆိုတာ တော်တော်ခက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က ဝတ္ထုတိုလေးတစ်ပုဒ်ကို ဥပမာဆောင်ပြပါတယ်။”

ဆရာ မြသန်းတင့်က ရုရှားစာရေးဆရာ ဇိုချင်ဝကိုရဲ့ ဝတ္ထုတိုကို ဥပမာပေးထား ပါတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုတိုဥပမာကိုတော့ စာအုပ်ထဲမှာပဲ ဆက်ဖတ်ကြပါဘော့။

တစ်ချိန်က မြန်မာဝတ္ထုတိုတွေကို လစဉ်ဖတ်ပြီး ဝတ္ထုတိုတွေအကြောင်း လစဉ် ရေးခဲ့တဲ့ ဆရာ အောင်သင်း ကတော့

“...ဝတ္ထုတိုဆိုသည်မှာ စာတ်လမ်း သို့မဟုတ် ဖြစ်ရပ်ကလေးတစ်ခုကို အခြေပြု၍ စာဖတ်သူမှာ အသိတရား၊ သတိတရား၊ ဝေဒနာတရား၊ စေတနာတရား ခံစားမိလာအောင် စာလုံးရေ သုံးလေးငါးထောင်ခန့်ဖြင့် ရေးသား စီရင်ထားသော ရသစာပေအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။”

ဤသို့ အကြမ်းအားဖြင့် ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ပုံသဏ္ဍာန် ပုံသေမရှိ။ ဆန်းခွင် သလောက် ဆန်းနိုင်သည်။ ဆန့်ချင်သလောက် ဆန့်နိုင်သည်။ ရေရှည်အတွက် မူကား ...”

ဝတ္ထုတို စာပေဆု ပုပုနွေးနွေးရထားတဲ့ ဆရာ ထင်လင်း ကတော့

“ဝတ္ထုတိုဆိုတာ ‘တိုသောဝတ္ထု’ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကျွန်တော် ခဏခဏ ရေးဖူး ပါတယ်။ ဝတ္ထုတိုစာတမ်း (၁၉၇၈) တွင်လည်း တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဝတ္ထုတို/ဝတ္ထုရှည် ရယ်လို့ သတ်မှတ်ခေါ်ခဲ့ကြရာမှာ တိုလို့ ဝတ္ထုတိုခေါ်တာမဟုတ်။ ရှည်လို့ ဝတ္ထုရှည် ခေါ်တာမဟုတ်။ ဝတ္ထုတိုဆိုတဲ့ အဖွဲ့ဟာက တစ်မျိုး၊ ဝတ္ထုရှည်ဆိုတဲ့ အဖွဲ့မျိုးက တစ်ဘာသာ ဖြစ်ပါတယ်...”

ဆရာ မောင်သိန်းဆိုင် ကတော့

“အစပျိုးမှသည် အရေးကြီးပါသည်။ စာဖတ်ပြီးမှာ ဆိုကတည်းက စရိုက် ပီပြင်မှု၊ ဦးတည်ချက် ကောင်းမှု၊ စာပေရသ ပေါ်လွင်မှု စသည်တို့ဖြင့် မွှမ်းထုံ ထားသော စာတစ်အုပ်ကိုပေးလျှင် ‘ပျင်းသည်’ ဟု ခေါင်းခါပါလိမ့်မည်။ ပြီးလျှင် ဆယ်ကျော်သက်ရွယ် နနယ်ပျိုမျှစ်စ ဒုက္ခ ဟူသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝ ဟူသည်ကို လည်းကောင်း သိနားလည်ခြင်း မရှိသေးသူတစ်ဦးတစ်ယောက်အား ဘဝအကြောင်း ပီပီပြင်ပြင် ဖော်ကျူးထားသော စာတစ်အုပ်ကိုပေးလျှင် ‘မကြိုက်ပါ’ ဆိုကာ လက်ကာ ပါလိမ့်မည်။”

ကဗျာရော ဝတ္ထုတိုရော ဝတ္ထုရှည်ရော ရေးပြီး ကနေ့ဘက်စံဆဲလား စာရေးဆရာ
ဖြစ်နေတဲ့ ဆရာ မောင်စိန်ဝင်း(ပုတီးကုန်း) ကတော့

“ဝတ္ထုတိုသည် စာဖတ်သူအတွက် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ မြင်ခွင့်ရသော်ငြား အတွေး
များစွာကို ချန်ထားစေနိုင်သည့် အလင်းတန်းတစ်ခု” ပါတဲ့။

အဲ... မိမိကတော့...

“ဝတ္ထုတိုရေးတဲ့နေရာမှာ အကြောင်းအရာ၊ အချိန်ကာလ၊ အတိုအရှည်၊ အတတ်
ပညာ၊ ဘာကန့်သတ်ချက်မှ မရှိပါဘူး။ မိမိပြောချင်တာကို ပေါ်လွင်အောင် ပြောနိုင်ဖို့
ပါပဲ။ တိုက်ရိုက်ပဲဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ပဲ ဖြစ်စေပေါ့။”

ဒါပါပဲ။

မျက်မမြင်ပုဏ္ဏားများ ဟုတ် မဟုတ်တော့ စာဖတ်သူများပဲ အကဲဖြတ်ကြပါ။

ရွှေဝတ်မှုန်မဂ္ဂဇင်း၊ မေ၊ ၁၉၉၃

တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း (၃)

နတ်နွယ်

